

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2026 – Numri: 34

Tiranë – E enjte, 12 shkurt 2026

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 6/2026, datë 28.1.2026	Për ratifikimin e vendimit nr. 6/2024, të Komitetit të Përbashkët Të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore “Për lehtësimin e tregtisë së shërbimeve të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë” 2579
Dekret i Presidentit nr. 47, datë 5.2.2026	Për shpallje ligji..... 2611
Ligj nr. 7/2026, datë 28.1.2026	Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në protokollin për ndalimin e tregtisë së paligjshme në produktet e duhanit..... 2611
Dekret i Presidentit nr. 48, datë 5.2.2026	Për shpallje ligji..... 2678
Ligj nr. 11/2026, datë 28.1.2026	Për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje..... 2678
Dekret i Presidentit nr. 53, datë 10.2.2026	Për shpallje ligji..... 2709
Ligj nr. 14/2026, datë 28.1.2026	Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8891, datë 2.5.2002, “Për organizimin dhe funksionimin e komisioneve hetimore të Kuvendit”, i ndryshuar..... 2709
Dekret i Presidentit nr. 51, datë 9.2.2026	Për shpallje ligji..... 2709
Ligj nr. 15/2026, datë 28.1.2026	Për disa ndryshime në ligjin nr. 97/2013, “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar..... 2710
Dekret i Presidentit nr. 49, datë 5.2.2026	Për shpallje ligji..... 2711

Urdhër i ministrit të Mjedisit nr. 40, datë 6.2.2026	Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Mjedisit, z. Gent Gazheli.....	2711
Urdhër i ministrit të Mjedisit nr. 41, datë 6.2.2026	Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Mjedisit, znj. Elda Xhumari.....	2712
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 104, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Francës.....	2713
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 105, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Polonisë.....	2714
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 106, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së pseudopestit të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Polonisë.....	2716
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 107, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Hungarisë...	2717
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 108, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Italisë.....	2718
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 109, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Gjermanisë	2719
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 110, datë 4.2.2026	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu, të shfaqur në shtetin e Polonisë.....	2721
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 80, datë 16.12.2025	Me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 117 (86-2021-58), datë 24.2.2021, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-3623, datë 24.9.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.....	2723
Urdhër i Agjencisë Shtetërore të Kadastrës nr. 163, datë 9.2.2026	Për delegim kompetence.....	2732
Vendim i Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë nr. 6339, datë 29.10.2025	Për shpalljen e zhdukjes së shtetasit Valmir Miri.....	2733
	Kërkesë për shpalljen të vdekur të shtetasit Fran Zefi.....	2733

LIGJ
Nr. 6/2026

**PËR RATIFIKIMIN E VENDIMIT
NR. 6/2024 TË KOMITETIT TË
PËRBASHKËT TË MARRËVESHJES SË
TREGTISË SË LIRË TË EVROPËS
QENDRORE “PËR LEHTËSIMIN E
TREGTISË SË SHËRBIMEVE TË
OFRUARA NGA AGJENCITË E
UDHËTIMIT DHE OPERATORËT
TURISTIKË”**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet vendimi nr. 6/2024 i Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore “Për lehtësimin e tregtisë së shërbimeve të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë”, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

Shpallur me dekretin nr. 47, datë 5.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.

**VENDIM I KOMITETIT TË
PËRBASHKËT TË MARRËVESHJES
SË TREGTISË SË LIRË TË EVROPËS
QENDRORE NR. 6/2024, PËR LEHTËSIMIN
E TREGTISË SË SHËRBIMEVE TË
OFRUARA NGA AGJENCITË E UDHËTIMIT
DHE OPERATORËT TURISTIKË,
MIRATUAR MË 9 TETOR 2024**

Preambulë

Komiteti i Përbashkët,

duke pasur parasysh nenin 40.4 të shtojcës 1 të Marrëveshjes për Ndryshimin dhe Aderimin në Marrëveshjen e Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore, të nënshkruar në Bukuresht më 19 dhjetor 2006 (“CEFTA 2006”);

duke pasur parasysh protokollin shtesë 6 për Tregtinë e Shërbimeve (“AP 6”);

duke pasur parasysh Konkluzionet Ministrore të Takimit të 14-të të Komitetit të Përbashkët që u zhvillua në Sarajevë më 16 dhjetor 2020, për fillimin e bashkëpunimit rregullator në turizëm, që synon të trajtojë barrierat kryesore në këtë sektor, përfshirë prezantimin e njohjes së licencave, bazuar në rregullat dhe praktikën e BE-së.

duke pranuar se lëvizja e lirë e mallrave dhe e shërbimeve, në kuadër të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore, do të veprojë si qasje për arritjen e objektivave të zhvillimit dhe të rritjes ekonomike në CEFTA, duke zgjeruar mundësitë e investimeve dhe prodhimit brenda CEFTA-s;

me dëshirën për të krijuar kushte të favorshme për zhvillimin dhe diversifikimin e tregtisë ndërmjet Palëve dhe për nxitjen e bashkëpunimit tregtar dhe ekonomik në shërbime;

duke theksuar objektivat e promovimit të harmonizimit rregullator dhe përafrimit të ligjeve, rregulloreve ose dispozitave administrative të Palëve të CEFTA-s me legjislacionin e BE-së;

duke kërkuar të zhvillojë Tregun e Përbashkët të modeluar sipas *acquis* të BE-së, në veçanti direktivën 2006/123/KE të Parlamentit dhe të Këshillit Evropian të datës 12 dhjetor 2000, mbi shërbimet në tregun e brendshëm;

duke kërkuar të lehtësojë ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë që ofrojnë shërbime turistike në Palët e tjera për të promovuar zhvillimin e ekuilibruar të turizmit në CEFTA,

ka vendosur si në vijim:

KREU I DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1 Qëllimi

1. Ky vendim përcakton disiplina që lehtësojnë tregtinë e shërbimeve të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë dhe garanton që masat e palëve në lidhje me kërkesat dhe procedurat e licencimit për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të mos jenë pengesa të panevojshme për tregtinë e shërbimeve.

Neni 2 Objekti dhe mbulimi

Ky vendim do të zbatohet për të gjitha masat e miratuara ose të mbajtura nga Palët që prekin ofruesit e shërbimeve të një Pale, sipas kuptimit të paragrafit 2 të nenit 2 të protokollit shtesë 6, që dëshirojnë të ofrojnë shërbime të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë (CPC 7471):

- a) nga njëra Palë tek Pala tjetër;
- b) në një Palë për konsumatorin e shërbimit të Palës tjetër;
- c) nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të një Palë, nëpërmjet pranisë tregtare në një Palë tjetër;
- d) nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të një Palë, nëpërmjet pranisë së personave fizikë të një Pale në një Palë tjetër.

Neni 3 Përkufizime kryesore

1. Për qëllimet e këtij vendimi, do të zbatohen përkufizimet e mëposhtme:

- a) “Shërbimet e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë” janë shërbimet e ofruara për udhëtimin e pasagjerëve nga operatorët turistikë të agjencive të udhëtimit dhe shërbimet e ngjashme; informacione për udhëtime, këshilla dhe shërbime planifikimi; shërbimet që lidhen me organizimin e tureve, akomodimit, transportit të pasagjerëve dhe bagazheve; shërbimet e prerjes së biletave dhe shërbimet e tjera të zakonshme në trafikun turistik. Këto shërbime ofrohen në bazë të tarifës ose të

marrëveshjes. Ky vendim nuk zbatohet dhe nuk përfshin ofruesit që thjesht ofrojnë dhe/ose shesin shërbimet e ofruesve të tjerë, d.m.th., agjencive të udhëtimit (organizatorëve) dhe operatorëve turistikë.

b) “Licencë” nënkupton leje zyrtare ose të nënkuptuar, për të ofruar një shërbim që rezulton nga një procedurë që një person duhet t’i përmbahet, me qëllim që të provojë përputhshmërinë me kërkesat.

c) “Kërkesë” nënkupton çdo detyrim, ndalim, kusht ose kufi të parashikuar në ligjet, rregulloret ose dispozitat administrative të Palëve ose në praktikën administrative, rregullat e organeve profesionale ose rregullat kolektive të shoqatave profesionale ose organizatave të tjera profesionale, të miratuara për ushtrimin e autonomisë së tyre ligjore;

d) “Person fizik” ka kuptimin siç përcaktohet në nenin 1(1)(k) të protokollit shtesë 6;

e) “Person fizik i Palës tjetër” ka kuptimin siç përcaktohet në nenin 1(1)(I) të protokollit shtesë 6;

f) “Persona fizikë të një Pale në një Palë tjetër” të përcaktuar në nenin 2, pika (d) të këtij vendimi janë punonjësit ose persona të kontraktuar nga agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik i Palës tjetër, të përzgjedhur për të ofruar shërbimet përkatëse, në përputhje me përjashtimet e parashikuara në shtojcën I të protokollit shtesë 6;

g) “Person juridik” ka kuptimin siç përcaktohet në nenin 1(1)(m) të protokollit shtesë 6 dhe në masën e parashikuar nga ligjet, rregulloret ose dispozitat administrative të Palëve;

h) “Prani tregtare” ka kuptimin, siç përcaktohet në nenin 1(1)(d) të protokollit shtesë 6 dhe në masën e parashikuar nga ligjet, rregulloret ose dispozitat administrative të Palëve;

i) “Komunikim tregtar” nënkupton çdo formë komunikimi të krijuar për të promovuar, drejtpërdrejt ose tërthorazi, mallrat, shërbimet ose imazhin e një ndërmarrjeje, organizate ose personi të angazhuar në veprimtari tregtare, industriale ose artizanale ose që ushtron një profesion të rregulluar.

j) “Komitet i Përbashkët”, Komiteti i Përbashkët i CEFTA-s;

2. Për qëllim të nenit 13:

a) “Rrezik i drejtpërdrejtë dhe i veçantë” nënkupton një rrezik që lind drejtpërdrejt nga ofrimi i shërbimit nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë;

b) “Shëndet dhe siguri” nënkupton, në lidhje me një konsumator ose person të tretë, parandalimin e vdekjes ose dëmtimit të rëndë fizik;

c) “Sigurim i përgjegjësisë profesionale ose një formë tjetër garancie financiare ekuivalente ose të ngjashme” nënkupton sigurimin ose formë tjetër garancie financiare të marrë nga një agjenci udhëtimi ose operator turistik, në lidhje me detyrimet e mundshme ndaj konsumatorëve dhe, sipas rastit, palëve të treta, që rrjedhin nga ofrimi i shërbimit.

KREU II

SHËRBIMET E OFRUARA NGA AGJENCITË E UDHËTIMIT DHE OPERATORËT TURISTIKË NËPËRMJET PRANISË TREGTARE

Neni 4

Parimet kryesore për licencimin e agjencive të udhëtimit dhe të operatorëve turistikë

1. Në përputhje me paragrafin 5 të nenit 10 të protokollit shtesë 6, Palët do të licencojnë ofrimin e shërbimeve të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë vetëm në rastin kur plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) që agjencia e udhëtimit dhe operatori turistik i njërës Palë të jetë e aftë të ofrojë shërbime, sipas kushteve të përcaktuara nga ligjet, rregulloret ose dispozitat administrative të Palës në të cilën ofron shërbimet;

b) licenca nuk cenon ofruesin përkatës të shërbimit dhe bazohet në kriteret objektive dhe transparente;

c) kërkesa për një licencë justifikohet nga objektivat legjitimë të politikës;

d) objektivi i synuar nuk mund të arrihet me anë të një mase më pak kufizuese, veçanërisht për shkak se një kontroll *a posteriori* kryhet shumë vonë që të jetë realisht efektiv.

Neni 5

Kriteret për licencimin e agjencive të udhëtimit dhe operatorët turistikë

1. Licencat do të jepen në bazë të kriterëve që i parandalojnë Palët të ushtrojnë kompetencën e tyre të vlerësimit në mënyrë arbitrare.

2. Kriteret e përcaktuara në paragrafin 1 janë si në vijim:

a) jodiskriminues;

b) të justifikuar nga objektivat legjitimë të politikës;

c) jo më detyrues sesa është e nevojshme për të garantuar cilësinë e shërbimit në raport me objektin e interesit publik;

d) të qartë dhe precizë;

e) të bazuar në kriteret objektive dhe transparente, si kompetenca dhe aftësia për të ofruar shërbimin;

f) bëhen publikë paraprakisht;

g) transparente dhe të aksesueshëm.

3. Licenca e një agjencie udhëtimi ose operatori turistik mundëson ofrimin e shërbimeve nga agjencia e udhëtimit ose një operator turistik për Palën, përveç rasteve kur kufizimi i licencës justifikohet nga objektivi legjitim i politikës.

4. Licenca e agjencisë së udhëtimit ose operatorit turistik jepet pas përfundimit të regjistrimit të pranisë tregtare, pas kontrollit të duhur, nëse janë plotësuar kushtet për licencë.

5. Me përjashtim të rastit të dhënies së një licence, vendimet nga çdo Palë, duke përfshirë refuzimin ose tërheqjen e një licence, janë plotësisht të arsyetuara dhe të hapura për procedura apelimi për Palën përkatëse.

Neni 6

Afat i licencës së agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë

1. Një licencë e dhënë për një agjenci udhëtimi ose operator turistik është pa afat, përveç rasteve kur:

a) licenca rinovohet automatikisht ose i nënshtrohet vetëm përmbushjes së vazhdueshme të kërkesave;

b) numri i licencave të disponueshme është i kufizuar për të përmbushur objektivat legjitimë të politikës;

c) një periudhë e kufizuar licence mund të justifikohet për të përmbushur objektivat legjitimë të politikës.

2. Paragrafi 1 nuk përcakton periudhën maksimale përpara përfundimit të së cilës ofruesi i shërbimit duhet të fillojë aktivitetin e tij pas marrjes së licencës.

3. Ky nen nuk cenon kompetencat e Palëve për të hequr licencat e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë, kur nuk përmbushen kriteret e licencimit.

Neni 7

Procedurat e licencimit për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë

1. Palët garantojnë që procedurat për licencimin e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë nuk do të përbëjnë kufizim për ofrimin e shërbimeve përkatëse.

2. Licencat e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë dhe formalitetet përkatëse duhet të jenë të qarta, të bëra publike paraprakisht dhe t'u garantojnë aplikantëve se aplikimi i tyre do të trajtohet në mënyrë objektive dhe të paanshme.

3. Procedurat dhe formalitetet lidhur me licencimin e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë nuk duhet të jenë kufizuese dhe nuk duhet të ndërlikojnë, apo vonojnë në mënyrë të padrejtë ofrimin e shërbimeve përkatëse. Ato duhet të jenë lehtësisht të aksesueshme dhe çdo tarifë që aplikanti mund të shkaktojë nga aplikimi i tyre, duhet të jetë e arsyeshme dhe proporcionale me koston e procedurave të licencimit përkatës dhe nuk duhet të tejkalojë koston e procedurave.

4. Procedurat dhe formalitetet, në lidhje me licencimin e agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë do t'u japin aplikantëve një garanci se aplikimi i tyre do të shqyrtohet sa më shpejt që të jetë e mundur dhe në çdo rast, brenda një afati të arsyeshëm, i cili përcaktohet dhe bëhet publik paraprakisht. Afati fillon vetëm nga momenti kur dorëzohet dokumentacioni i plotë. Kur justifikohet nga kompleksiteti i çështjes, afati mund të zgjatet një herë nga Pala, për një periudhë të kufizuar. Zgjatja dhe afati i saj justifikohen siç duhet dhe i komunikohen aplikantit përpara se të përfundojë afati fillestar.

5. Në rast të mospërgjigjes brenda periudhës kohore të caktuar ose të zgjatur në përputhje me paragrafin 3, licenca konsiderohet e dhënë, me përjashtim të rastit kur aplikimi i ofruesit të shërbimit nuk është paraqitur në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi nga Pala përkatëse, duke përfshirë rastet kur aplikimi nuk është dorëzuar në formularin e paracaktuar të aplikimit, si dhe në rastin kur mungon ndonjë dokument mbështetës i kërkuar.

Megjithatë, mund të nënshkruhen marrëveshje të ndryshme, kur justifikohen nga objektivat legjitimë të politikës.

6. Pala njofton me shkrim aplikantin, me mjete elektronike ose me njoftim publik, për marrjen e aplikimit. Njoftimi duhet të specifikojë si në vijim:

- a) periudhën e përmendur në paragrafin 4;
- b) mjetet e disponueshme të dëmshpërblimit;
- c) sipas rastit, një deklaratë se në mungesë të përgjigjes brenda afatit të specifikuar, licenca do të konsiderohet se është dhënë, sipas kushteve të përcaktuar në paragrafin 5 të këtij neni.

7. Në rastin e një aplikimi të paplotë, aplikanti duhet të informohet sa më shpejt që të jetë e mundur mbi nevojën për të ofruar dokumentacione shtesë, si dhe për çdo efekt të mundshëm brenda afatit të përcaktuar në paragrafin 4.

8. Kur një kërkesë refuzohet për shkak se nuk është në përputhje me procedurat ose formalitetet e kërkuara, aplikanti duhet të informohet për refuzimin sa më shpejt që të jetë e mundur.

Neni 8

Dublikimi i ndaluar i kërkesave për licencim për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë

1. Agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë aplikantë, që kërkojnë akses në një treg të një Pale nëpërmjet pranisë tregtare, do t'u nënshtrohen ligjeve, rregulloreve ose dispozitave administrative të asaj Pale, përfshirë çështjet lidhur me lëshimin e një licence.

2. Kushtet për dhënien e licencës nëpërmjet pranisë tregtare për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë që janë të licencuar me një Palë, nuk do të dublikojnë kërkesat dhe kontrollet që janë përmbushur në një Palë tjetër. Këto kërkesa duhet të jenë të njëjta, ekuivalente dhe të ngjashme për sa i përket qëllimit të tyre. Pikat e kontaktit të shërbimeve të përcaktuara në nenin 9 të protokollit shtesë 6 dhe ofruesi i shërbimit do të mbështesin Palën, duke ofruar çdo informacion të nevojshëm në lidhje me këto kërkesa.

3. Nëse aksesit ose ofrimi i shërbimeve të agjencisë së udhëtimit ose operatorit turistik në një Palë tjetër është i kushtëzuar nga zotërimi i licencës, Pala përkatëse do të lejojë praninë tregtare të një agjencie udhëtimi ose operatori turistik pas përfundimit të procedurës së licencimit, pa dublikuar kërkesat dhe kontrollet që janë tashmë objekt i një procedure licencimi në Palën tjetër.

Neni 9

Dokumentacioni dhe formalitetet

1. Kur një palë vendos për një aplikim për licencë ose regjistrim për praninë tregtare të një agjencie udhëtimi ose operatori turistik në bazë të këtij kreu, Pala përkatëse mund të kërkojë dokumentet dhe certifikatat e lëshuara nga Palët e tjera.

Palët, organet dhe personat e tjerë juridikë garantojnë konfidencialitetin e informacionit që marrin.

2. Kur Palët i kërkojnë një agjencie udhëtimi ose operatori turistik të sigurojë një certifikatë, vërtetim ose dokument tjetër që vërteton se një kërkesë është përmbushur, ato marrin çdo dokument të lëshuar nga Palët, që lidhet me licencimin e agjencive të udhëtimit që i shërben të njëjtit qëllim, ose nga e cila rezulton qartë se kërkesa përkatëse është përmbushur. Palët nuk mund të kërkojnë që një dokument nga një Palë tjetër të krijohet në formën e tij origjinale, ose si kopje e njësuar ose si përkthim i certifikuar, me përjashtim të rasteve kur kjo kërkesë justifikohet nga objektivat legjitimë të politikës, duke përfshirë rendin dhe sigurinë publike. Megjithatë, Palët mund të kërkojnë përkthime të pacertifikuara të dokumenteve në një nga gjuhët e tyre zyrtare.

3. Në rast dyshimesh të arsyetuara, një Palë mund të kërkojë nga një Palë tjetër konfirmimin e autenticitetit të vërtetimeve dhe të dëshmive të licencës që janë lëshuar për Palën përkatëse ose ndonjë vërtetim të regjistrimit, nëse një licencë e tillë nuk kërkohet për ofrimin e këtyre shërbimeve specifike për Palën përkatëse. Derisa të merret vërtetimi i autenticitetit të palës tjetër, afatet nga neni 7, paragrafi 4, i këtij vendimi nuk janë të vlefshme.

Neni 10

Kërkesat e ndaluara për ofrimin e shërbimeve nga agjencia e udhëtimit ose operatori turistik në një Palë

1. Palët nuk do të marrin shërbimet nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, në përputhje me ndonjë nga sa vijon:

a) kërkesat diskriminuese që lidhen drejtpërdrejt ose tërthorazi me vendin nga vjen furnitori i shërbimit, në rastin e shoqërive, vendndodhja e selisë, duke përfshirë në veçanti: kërkesat për ofruesin e shërbimit, stafin e tij, personat që zotërojnë kapitalin aksionar ose anëtarët e organeve

drejtuese ose mbikëqyrëse të furnitorëve të jenë persona fizikë të një Pale;

b) një kërkesë që ofruesi i shërbimeve, stafi i tij, personat që mbajnë kapitalin aksionar ose anëtarët e organeve drejtuese ose mbikëqyrëse të furnitorit të shërbimeve të jenë persona fizikë të një Pale;

c) ndalimi për të operuar në mënyrë shtesë në Palët e tjera ose për t'u regjistruar në regjistra ose për t'u regjistruar në organet profesionale ose shoqatat e Palëve të tjera;

d) kufizimet sasiore ose gjeografike, në veçanti forma e kufijve të përcaktuar sipas popullsisë ose të një distance minimale gjeografike ndërmjet ofruesve të shërbimit;

e) detyrimi i ofruesit të shërbimit për të marrë një formë të caktuar ligjore. Në rast se ligji, rregullojra dhe dispozitat administrative të Palës kufizojnë objektin e veprimtarisë së një forme të caktuar ligjore në një mënyrë që efektivisht e bën të pamundur për ofruesin që të ofrojë shërbimin, siç përcaktohet në nenin 1 (a), ky kufizim nuk do të ndalohej.

f) kërkesat që përcaktojnë një numër minimal punonjësish, me përjashtim të atyre që nevojiten për ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit ose operatorët turistikë. Nëse ka kërkesë për një numër minimal punonjësish, ky numër duhet të justifikohet nga objektivat legjitimë të politikës;

g) tarifat minimale dhe/ose maksimale fikse të shërbimeve të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, të cilat duhet të përmbushen nga ofruesi i shërbimit;

h) përfshirja direkte ose indirekte e operatorëve konkurrues, duke përfshirë brenda organeve konsultative, në dhënien e licencave, ose miratimin e vendimeve të tjera të Palëve, me përjashtim të organeve dhe të shoqatave profesionale ose organizatave të tjera të deleguara nga Palët; ky ndalim nuk lidhet me konsultimin e organizatave, si dhomat e tregtisë ose partnerët socialë, për çështje të tjera, përveç kërkesave individuale për licencë, ose konsultimit me publikun në përgjithësi;

i) një detyrim për të ofruar, ose për të marrë pjesë në një garanci financiare, ose për të marrë sigurim vetëm nga një ofrues ose organ i themeluar në Palën, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe në ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të Palës përkatëse në fushën e shërbimeve financiare dhe të lidhura me të (CPC 71). Kjo nuk do të ndikojë në mundësinë e Palës për të kërkuar sigurime ose

garanci financiare, as nuk do të ndikojë në kërkesat, në lidhje me pjesëmarrjen në një fond kompensimi kolektiv, për shembull, për anëtarët e organeve ose organizatave profesionale;

j) detyrimi që të jenë regjistruar paraprakisht, për një periudhë të caktuar, në regjistrat në Palën ose që të kenë ushtruar më parë veprimtarinë për një periudhë të caktuar në Palë.

KREU III

OFRIMI I PÛRKOHSHËM I SHËRBIMEVE NGA AGJENCIA E UDHËTIMIT, OSE OPERATORI TURISTIK I NJËRËS PALË, NËPËRMJET PRANISË SË PERSONAVE FIZIKË TË NJË PALE NË NJË PALË TJETËR

Neni 11

Parimi i shërbimeve të përkohshme të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë nëpërmjet personave fizikë të një Pale në një Palë tjetër

1. Dispozitat e këtij kreu zbatohen vetëm kur një agjenci udhëtimi ose operator turistik i njërës Palë ofron shërbime të përkohshme nëpërmjet pranisë së personave fizikë të një Pale në një Palë tjetër, sipas nenit 8 të protokollit shtesë 6.

2. Palët respektojnë të drejtën e agjencive të udhëtimit dhe të operatorëve turistikë për ofrim të përkohshëm të shërbimeve nëpërmjet lëvizjes së personave fizikë, sipas angazhimeve në protokollin shtesë 6, në përputhje me përjashtimin e parashikuar në shtojcën I të protokollit shtesë 6.

3. Palët nuk kryejnë ofrim të përkohshëm të shërbimit të një agjencie udhëtimi, ose operatori turistik, në përputhje me ndonjë kërkesë që nuk respekton parimet e mëposhtme:

a) Mosdiskriminimi: kërkesa nuk mund të jetë as drejtpërdrejt, as tërthorazi diskriminuese, në lidhje me faktin nëse ofruesi i shërbimit është person fizik i një Pale tjetër ose, në rastin e personave juridikë, në lidhje me Palën në të cilën ofrojnë shërbime nëpërmjet pranisë tregtare;

b) nevoja: kërkesa duhet të justifikohet për arsye të politikës publike, sigurisë publike, shëndetit publik ose mbrojtjes së mjedisit;

c) proporcionaliteti: kërkesat nuk duhet të jenë më detyruese sesa është e nevojshme për të garantuar cilësinë e shërbimit; kërkesat duhet të jenë të përshtatshme për arritjen e objektivit të synuar

dhe nuk duhet të tejkalojnë çka është e nevojshme për të arritur objektivin përkatës.

4. Palët nuk mund të kufizojnë ofrimin e përkohshëm të shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të njërës Palë, nëpërmjet pranisë së personave fizikë të një Pale në një Palë tjetër, duke vendosur ndonjë nga kërkesat e mëposhtme:

a) detyrimin e agjencisë së udhëtimit, ose të operatorit turistik për të ofruar shërbime nëpërmjet pranisë tregtare në Palë;

b) një detyrim për agjencinë e udhëtimit, ose operatorin turistik për të marrë një licencë nga Pala, duke përfshirë regjistrimin në një regjistër ose regjistrimin në një organ, ose shoqatë profesionale të Palës;

c) një ndalim për agjencitë e udhëtimit, ose operatorët turistikë, për krijimin e një forme ose lloji të caktuar të infrastrukturës në Palë, duke përfshirë një zyrë, ose dhoma për të cilat ofruesi i shërbimit ka nevojë për të ofruar shërbimet përkatëse;

d) zbatimin e marrëveshjeve specifike kontraktuale ndërmjet ofruesit të shërbimit dhe konsumatorit, të cilat pengojnë ose kufizojnë ofrimin e shërbimeve nga personat fizikë;

e) kërkesat, përveç atyre të nevojshme për shëndetin dhe sigurinë në punë, të cilat ndikojnë në përdorimin e pajisjeve dhe materialeve që janë pjesë përbërëse e shërbimit të ofruar;

f) kufizimet e lirisë së ofrimit të shërbimeve të përcaktuara në nenin 1 të shtojcës II të këtij vendimi.

5. Palët, të cilave agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik, u ofron shërbimet e tyre të përkohshme, sipas këtij neni dhe nenit 8 të protokollit shtesë 6, nuk do të pengohen të vendosin kërkesa, në lidhje me ofrimin e aktivitetit të shërbimit specifik, kur ato justifikohen për arsye të politikës publike, sigurisë publike, shëndetit publik ose mbrojtjes së mjedisit dhe në përputhje me paragrafin 1.

Neni 12

Deklaratë paraprake për ofrim të përkohshëm të shërbimeve të agjencisë së udhëtimit dhe operatorit turistik në një Palë tjetër

1. Një Palë mund të kërkojë nga agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik i licencuar, ose që ofron shërbime të ligjshme në Palët e tjera, sipas këtij

neni dhe nenit 8 të protokollit shtesë 6, që kërkon të ofrojë shërbime të përkohshme në Palën përkatëse, të paraqesë një deklaratë paraprake me shkrim, në lidhje me të dhënat e personit fizik të Palës, që do të ofrojë shërbimet përkatëse të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë në Palën tjetër. Deklarata përkatëse dorëzohet sa herë që ofruesi i shërbimit synon të ofrojë shërbime në atë Palë.

2. Dorëzimi i deklaratës paraprake të përmendur në paragrafin 1 të këtij neni nga ofruesi përkatës i shërbimit, duhet të bëhet brenda një kohe të arsyeshme përpara ofrimit të përkohshëm të shërbimit në Palën tjetër, në përputhje me modelin e përcaktuar në shtojcën I të këtij vendimi; përmbajtja dhe informacioni i kërkuar në shtojcë është opsional. Palët mund të ndryshojnë modelin në shtojcën e këtij vendimi, në përputhje me ligjet, rregulloret dhe dispozitat e tyre administrative.

3. Deklarata paraprake i dorëzohet me mjete elektronike drejtpërdrejt Palës tjetër.

4. Në deklaratën paraprake të mësipërme përcaktohen të dhënat e identitetit të aplikantit, të dhënat e kontaktit dhe informacioni për vendin, kohën dhe kohëzgjatjen e shërbimit në Palën tjetër. Pala mund të kërkojë që deklarata të shoqërohet nga:

a) Një vërtetim i palës ku agjencia e udhëtimit ose operatori turistik ofron shërbime nëpërmjet pranisë tregtare, që personi ofron në mënyrë të ligjshme shërbimet përkatëse dhe që nuk i është ndaluar, qoftë edhe përkohësisht, ofrimi i shërbimeve të agjencisë së udhëtimit, ose operatorit turistik në kohën e lëshimit të këtij vërtetimi;

b) Informacion mbi sigurimin e përgjegjësisë profesionale, ose garancinë për mbrojtjen e konsumatorëve të shërbimeve përkatëse dhe, sipas rastit, ndaj palëve të treta, të rëndësishme për ofrimin e shërbimeve specifike; dhe

c) Informacion mbi përdorimin e infrastrukturës në Palën tjetër, në masën që është e nevojshme për ofrimin e shërbimit të përkohshëm specifik.

5. Nëse një Palë kërkon një deklaratë paraprake të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni, ajo do të informojë Palët e tjera nëpërmjet pikave të kontaktit.

6. Nëse një Palë që merr deklaratë paraprake, merr konfirmimin nga pala tjetër, se agjencia e interesuar e udhëtimit ose operatori turistik nuk po ofron ligjërisht shërbime në Palën tjetër, ose i hiqet licenca për ndonjë arsye, ajo mund të refuzojë ofrimin e shërbimeve.

KREU IV

CILËSIA E SHËRBIMEVE TË OFRUARA NGA AGJENCIA E UDHËTIMIT DHE OPERATORI TURISTIK

Neni 13

Sigurimi i përgjegjësisë profesionale ose një garancie tjetër financiare ekuivalente ose të ngjashme

1. Palët mund të sigurojnë që agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, shërbimet e të cilëve paraqesin rrezik të drejtpërdrejtë dhe të veçantë për shëndetin, ose sigurinë e konsumatorit, ose të një personi të tretë, ose për sigurinë financiare të konsumatorit, të abonohen me sigurimin e përgjegjësisë profesionale të përshtatshme për natyrën dhe masën e rrezikut, ose të sigurojnë një garanci tjetër financiare ekuivalente, ose të ngjashme, e cila është ekuivalente, ose e ngjashme, për sa i përket qëllimit të saj.

2. Kur një agjenci udhëtimi, ose operator turistik nga një Palë, ofron shërbime nëpërmjet pranisë tregtare në një Palë tjetër, Palët nuk mund të kërkojnë sigurim shtesë të përgjegjësisë profesionale, ose garanci tjetër financiare ekuivalente, ose të ngjashme nga ofruesi i shërbimit, nëse ai mbulohet në një Palë tjetër me një garanci ekuivalente ose të ngjashme për sa i përket qëllimit të saj dhe mbulimit që ofron për sa u përket rrezikut të siguruar, shumës së sigurimit, ose një çmim tavan për garancinë dhe përjashtimet e mundshme nga mbulimi. Nëse ekuivalenca është vetëm e pjesshme, Palët mund të kërkojnë një garanci shtesë për të mbuluar aspektet që nuk janë trajtuar tashmë nga sigurimi ose garancitë nga Pala tjetër. Palët do të veprojnë në mënyrën e përshkruar më sipër, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe nga ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të Palës përkatëse.

3. Nëse një Palë kërkon që agjencitë e udhëtimit ose operatorët turistikë, të cilët ofrojnë shërbime nëpërmjet një pranie tregtare në një Palë tjetër, të marrin sigurimin e përgjegjësisë profesionale, ose të ofrojnë garanci të tjera, ajo Palë duhet të pranojë dëshminë e një sigurimi të tillë të lëshuar nga institucionet e kreditit dhe shoqëritë e sigurimeve me bazë në Palën tjetër, përveç rasteve kur kërkesa të ndryshme specifikohen nga ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të Palës përkatëse, në lidhje

me sigurimet, financat dhe shërbimet e lidhura me to (CPC 71).

Neni 14

Komunikimet tregtare nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë

1. Palët duhet të eliminojnë të gjitha kufizimet e plota të komunikimeve tregtare nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë.

2. Palët duhet të sigurojnë që komunikimet tregtare nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë t'u përmbahen rregullave profesionale, veçanërisht në lidhje me pavarësinë, dinjitetin dhe integritetin e profesionit, si dhe konfidencialitetin profesional, duke respektuar natyrën specifike të shërbimit të ofruar. Rregullat profesionale për komunikimet tregtare duhet të jenë jodiskriminuese, të justifikuara nga një interes i rëndësishëm publik dhe proporcional.

Neni 15

Aktivitete multidisiplinore

Palët sigurojnë që agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë nuk u kërkohet të kryejnë ekskluzivisht një aktivitet të caktuar specifik, ose që kufizon ushtrimin e përbashkët ose në partneritet të aktiviteteve të ndryshme.

KREU V

BASHKËPUNIMI ADMINISTRATIV DHE PËRGJEGJËSIA PËR ZBATIM

Neni 16

Detyrime të përgjithshme për ndihmën e ndërsjellë ndërmjet Palëve

1. Palët do t'i japin njëra-tjetrës ndihmën përkatëse nëpërmjet pikës së kontaktit të shërbimeve dhe do të vendosin masa për bashkëpunim efektiv me njëra-tjetrën, duke synuar të garantojnë mbikëqyrjen e ofruesve të shërbimeve, si dhe të shërbimeve që ofrojnë.

2. Pikat e Kontaktit të Shërbimeve të secilës Palë do të punojnë në bashkëpunim të ngushtë dhe do t'i ofrojnë ndihmë njëra-tjetrës, për të lehtësuar zbatimin e këtij vendimi. Ata duhet të garantojnë konfidencialitetin e informacionit që shkëmbejnë.

3. Kërkesat për informacion duhet të jenë të mirëjustifikuara, duke përfshirë një shpjegim të qartë të arsyes së kërkesës. Informacioni i shkëmbyer do të përdoret vetëm në lidhje me çështjen për të cilën është kërkuar.

4. Në rast të marrjes së një kërkesë për ndihmë nëpërmjet pikave të kontaktit për shërbimet e cilësdo Palë, Palët duhet të sigurojnë që agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë me prani tregtare, t'u ofrojnë pikave të tyre të kontaktit të gjithë informacionin e nevojshëm për të mbikëqyrur aktivitetet e tyre, në përputhje me ligjet dhe rregulloret lokale, dhe dispozitat administrative.

5. Nëse ka vështirësi në përmbushjen e një kërkesë për informacion, Pala në fjalë do të informojë menjëherë pikën e shërbimeve të kontaktit kërkues të Palës tjetër nëpërmjet pikës së saj të kontaktit të shërbimeve, me synimin për të gjetur një zgjidhje.

Neni 17

Detyrimet e përgjithshme për Palët ku agjencitë e udhëtimit ose operatori turistik ofrojnë shërbime nëpërmjet pranisë tregtare

1. Në lidhje me agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, që ofrojnë shërbime nëpërmjet pranisë së personave fizikë nga një Palë në një Palë tjetër, siç specifikohet në paragrafin 2(d) të protokollit shtesë 6, Pala ku agjencia ose operatori ka praninë e saj tregtare, duhet të ofrojë informacion nëpërmjet pikës së saj të kontaktit për shërbimet kur kërkohet nga Pala tjetër. Kjo përfshin konfirmimin që agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik është i autorizuar të ofrojë shërbime nëpërmjet pranisë tregtare dhe, sipas njohurive të saj, nuk është përfshirë në aktivitete të paligjshme.

2. Pala me prani tregtare do të ndërmarrë kontrollet, inspektimet dhe hetimet e kërkuara nga Pala tjetër dhe do të informojë këtë të fundit nëpërmjet pikës së saj të kontaktit të shërbimeve për rezultatet dhe masat e marra. Duke vepruar kështu, Palët do të veprojnë brenda kufijve të kompetencave që u janë dhënë nga ligjet dhe rregulloret në Palët e tyre. Palët mund të vendosin për masat më të përshtatshme që duhet të merren në çdo rast individual për të përmbushur kërkesën e Palës tjetër.

3. Pasi të vihet në dijeni për ndonjë sjellje ose veprim specifik nga një agjenci udhëtimi ose operator turistik që mund të dëmtojë seriozisht

shëndetin, ose sigurinë e njerëzve, ose mjedisin, dhe që ofron shërbime nëpërmjet pranisë tregtare në një Palë tjetër, Pala ku ofruesi i shërbimit ka prani tregtare, duhet të informojë sa më shpejt që të jetë e mundur të gjitha pikat e kontaktit të palëve të tjera për shërbimet.

Neni 18

Mbikëqyrja nga Pala ku një agjenci udhëtimi ose operator turistik ofron shërbime nëpërmjet pranisë tregtare në rast të ofrimit të shërbimeve në një Palë tjetër

1. Në lidhje me rastet që nuk mbulohen nga neni 19 (1), Palët kur operon një agjenci udhëtimi, ose operator turistik do të garantojnë që respektimi i kërkesave të tyre të mbikëqyrjes në përputhje me kompetencat e mbikëqyrjes të parashikuara në ligjet dhe rregulloret, ose dispozitat administrative, veçanërisht nëpërmjet masave mbikëqyrëse në vendin ku operojnë agjencitë e udhëtimit ose operatorët turistikë.

2. Palët ku ka prezencën tregtare një agjenci udhëtimi, ose operator turistik nuk do të përmbahen nga marrja e masave mbikëqyrëse, ose detyruese, me arsyetimin se shërbimi i një agjencie udhëtimi, ose operatori turistik është ofruar, ose i ka shkaktuar dëm një Pale tjetër.

3. Detyrimi i specifikuar në paragrafin 1 nuk kërkon që Pala ku operon agjencia e udhëtimit ose operatori turistik të kryejë kontrolle faktike dhe kontrolle në Palën ku ofrohet shërbimi. Këto verifikime dhe kontrolle duhet të kryhen nga Pala ku agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik ofron shërbime të përkohshme, me kërkesë të Palës ku agjencia, ose operatori ka praninë e saj tregtare, në përputhje me nenin 19.

Neni 19

Mbikëqyrja nga Pala ku ofrohen shërbime nga një agjenci udhëtimi ose operator turistik nëpërmjet pranisë tregtare në rast të ofrimit të shërbimeve në ndonjë Palë tjetër

1. Në lidhje me kërkesat që mund të vendosen në përputhje me paragrafët 4 dhe 5 të nenit 11, Pala ku ofrohet shërbimi është përgjegjës për mbikëqyrjen e veprimtarisë së agjencisë së udhëtimit, ose operatorit turistik. Pala ku ofrohen shërbimet e një agjencie udhëtimi ose operatori turistik:

a) merr të gjitha masat e nevojshme për të garantuar që ofruesi i shërbimit të përmbushë këto kërkesa në lidhje me aksesin dhe ushtrimin e aktivitetit;

b) kryen kontrollet, inspektimet dhe hetimet e nevojshme për të mbikëqyrur shërbimin e ofruar.

2. Në lidhje me kërkesat e ndryshme nga ato të përmendura në paragrafin 1, nëse një agjenci udhëtimi, ose operator turistik lëviz në një Palë tjetër nëpërmjet pranisë së personit fizik të një Pale, sipas nenit 8 të protokollit shtesë 6, për të ofruar një shërbim, pa pasur nevojë që të ketë prani tregtare atje, Pala tjetër do të marrë pjesë në mbikëqyrjen e ofruesit të shërbimit, në përputhje me paragrafët 3 dhe 4 të këtij neni.

3. Me kërkesë të Palës për praninë tregtare të një agjencie udhëtimi ose operatori turistik, Palët ku ofrohen shërbimet e një agjencie udhëtimi, ose operatori turistik, do të kryejnë çdo kontroll, inspektim dhe hetim të nevojshëm për të siguruar mbikëqyrjen efektive të Palës, ku operon ofruesi i shërbimit. Palët mund të vendosin për masat më të përshtatshme që duhen marrë në çdo rast individual, në mënyrë që të plotësohet kërkesa e Palës, ku operon ofruesi i shërbimit.

4. Me nismën e vet, Pala ku ofrohen shërbimet e një agjencie udhëtimi ose operatori turistik mund të kryejë kontrolle, inspektime dhe hetime në terren, me kusht që këto kontrolle, inspektime ose hetime të mos jenë diskriminuese, të mos motivohen nga fakti që ofruesi i shërbimit operon në çdo Palë tjetër dhe duhet të jenë proporcionale.

Neni 20

Mekanizmi i paralajmërimeve

1. Nëse një Palë merr dijeni për akte ose rrethana serioze specifike, në lidhje me një aktivitet shërbimi të një agjencie udhëtimi, ose operatori turistik që mund të shkaktojë dëme serioze për shëndetin, ose sigurinë e personave, ose mjedisin në Palën ku operon, ose në Palë të tjera, ajo Palë do të informojë pikën e kontaktit të shërbimeve të Palës për praninë e saj tregtare dhe pikën e kontaktit të shërbimeve të Palëve të tjera në fjalë brenda periudhës më të shkurtër të mundshme kohore.

Neni 21

Aksesi i informacionit

1. Palët garantojnë që informacioni i mëposhtëm të komunikohet nëpërmjet pikave të kontaktit për shërbimet, të përmendura në nenin 9 të protokollit shtesë 6 dhe të vihet në dispozicion për publikun:

a) detajet e kontaktit të autoriteteve përkatëse të Palëve, të cilat janë përgjegjëse për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë;

b) kërkesat dhe procedurat e licencimit për ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë në Palë, duke përfshirë të gjitha dokumentet përkatëse që do t'u dorëzohen palëve nga ofruesit përkatës të shërbimit;

c) detaje mbi mënyrën e apelimit, sipas ligjeve, rregulloreve dhe dispozitave administrative të Palës, ndaj vendimeve të marra në lidhje me këtë vendim;

d) në rast se kërkohet një deklaratë paraprake, të gjitha të dhënat përkatëse, duke përfshirë afatet, adresën dhe formën specifike të deklaratës paraprake për ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit, sipas nenit 8 të protokollit shtesë 6, dhe sipas modelit të deklaratës për ofrimin e këtyre shërbimeve nga një agjenci udhëtimesh ose operator turistik sipas shtojcës.

2. Pika e kontaktit të shërbimeve të të gjitha Palëve garanton që informacioni i përcaktuar në paragrafin 1 të ofrohet në mënyrë të qartë dhe gjithëpërfshirëse për përdoruesit, që ai të jetë lehtësisht i aksesueshëm në distancë dhe me mjete elektronike dhe që të përditësohet vazhdimisht.

KREU VI

DISPOZITA TË TJERA

Neni 22

Raportet

1. Çdo vit, Palët do t'i paraqesin një raport organit të CEFTA-s përgjegjës për tregtinë e shërbimeve, në lidhje me zbatimin e këtij vendimi. Krahas vëzhgimeve të përgjithshme, raporti do të përmbajë një informacion statistikor mbi ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të njëres Palë, nëpërmjet pranisë së personave fizikë të një Pale në një Palë tjetër, në përputhje me kreun III dhe protokollin shtesë 6 (neni 2, pika d) dhe informacion për ofrimin e shërbimeve nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët

turistikë të njëres Palë, të cilët operojnë në çfarëdo Pale tjetër (neni 2, pika "c"). Raporti do të përfshijë edhe përshkrimin e problemeve kryesore që lindin si rrjedhojë e zbatimit të këtij vendimi.

2. Çdo tre vjet, Sekretariati i CEFTA-s publikon një raport mbi zbatimin e këtij vendimi. Palët do të ofrojnë të gjithë informacionin e nevojshëm për përgatitjen e atij raporti.

Neni 23

Klauzola e përjashtimit

Nëse, për zbatimin e njëres prej dispozitave të këtij vendimi, një Palë has vështirësi të mëdha në një fushë të caktuar, organi i CEFTA-s përgjegjës për tregtinë e shërbimeve do t'i shqyrtojë këto vështirësi në bashkëpunim me Palën e interesuar.

Komiteti i Përbashkët, duke vepruar sipas rekomandimit të organit të CEFTA-s përgjegjës për tregtinë e shërbimeve, mund të lejojë Palën në fjalë të derogojë nga dispozita përkatëse për një periudhë të kufizuar kohore, sipas rastit.

Neni 24

Transpozimi

Palët do të sjellin në fuqi ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të nevojshme për të përmbushur këtë vendim jo më vonë se dy vjet pas miratimit të këtij vendimi.

Neni 25

Shtojcat

Shtojcat I dhe II janë pjesë përbërëse e këtij vendimi.

Neni 26

Dispozitat përfundimtare

1. Ky vendim i nënshtrohet ratifikimit, pranimit ose miratimit në përputhje me kërkesat e parashikuara nga ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të Palëve. Instrumentet e ratifikimit, pranimit ose miratimit do të depozitohen te Depozitari.

2. Ky vendim hyn në fuqi në ditën e tridhjetë pas depozitimit të instrumentit të tretë të ratifikimit, pranimit ose miratimit.

3. Për çdo Palë që depoziton instrumentin e saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit pas datës së depozitimit të instrumentit të tretë të ratifikimit, pranimit ose miratimit, ky vendim do të hyjë në fuqi në ditën e tridhjetë pasi ajo Palë të depozitojë instrumentin e saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit.

4. Nëse lejohet nga kërkesat e saj ligjore, një Palë mund të zbatojë përkohësisht këtë vendim derisa të ketë depozituar zyrtarisht instrumentin e saj të ratifikimit, pranimit ose miratimit, siç përshkruhet në paragrafin 1. Çdo zbatim i përkohshëm i këtij vendimi do t'i njoftohet Depozitarit.

Hartuar në (data), në një kopje të vetme origjinale në gjuhën angleze, e cila do të depozitohet te Depozitari i CEFTA 2006, i cili do t'u transmetojë kopje të njësuar me origjinalin të gjitha Palëve të CEFTA-s.

SHTOJCA I

MODELI I DEKLARATËS PARAPRAKE PËR OFRIM TË PËRKOHSHËM TË SHËRBIMEVE TË AGJENCISË SË UDHËTIMIT DHE OPERATORIT TURISTIK NË ÇDO PALË TJETËR, SIPAS TITULLIT III TË KËTIJ VENDIMI

MODELI I DEKLARATËS PËR OFRIMIN E PËRKOHSHËM TË SHËRBIMEVE NGA NJË AGJENCI UDHËTIMI OSE OPERATOR TURISTIK NË ÇDO PALË TJETËR

Deklarata paraprake e mëposhtme duhet t'i dorëzohet palës tjetër, e nënshkruar dhe e skanuar me mjete elektronike.

Përmbajtja e deklaratës paraprake mund të ndryshohet në përputhje me ligjet, rregulloret dhe dispozitat administrative të secilës palë; më poshtë paraqitet një model që Palët mund të përdorin:

* Informacion opsional.

¹ Dokumentet e mëposhtme shtesë dorëzohen bashkë me deklaratën për ofrimin e përkohshëm të shërbimeve të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë. Në rast të përsëritjes së aktivitetit, dorëzohet vetëm deklarata e përkohshme e shërbimit pa dokumentet shtesë mbështetëse që e shoqërojnë atë, përveç rasteve kur ka pasur ndryshim në statusin e ofruesit përkatës të shërbimit.

Të gjitha dokumentet mbështetëse që duhet të dorëzohen, duhet të jenë të hartuara në gjuhën zyrtare të Palës marrëse.

DREJTUAR: Palës marrëse

A. Të dhënat personale

1. Mbiemri:
2. Emri:
3. Mbiemri i familjes:
4. Pala e CEFTA-s:
5. Dokument identifikimi:

B. Të dhënat e kontaktit*

1. Telefoni – fiks/celular:
2. Faks:
3. Adresa e email-it:

C. Të dhënat profesionale

1. Pala ku ofruesi i shërbimit kryen veprimtarinë e tij tregtare:

2. Puna/veprimtaria që ushtroj në Palën e themelimit të ligjshëm (dhe për të cilën zotëroj kualifikimet ligjore):

3. Puna/aktiviteti që dëshiroj të praktikoj përkohësisht dhe herë pas here (Pala marrëse):

D. Elementet e mbulimit të sigurimit për përgjegjësinë profesionale: (opsionale)

1. Emri i shoqërisë së sigurimeve:
2. Numri i kontratës së sigurimeve:
3. Shuma e mbulimit të sigurimeve është:

E. Të dhëna të tjera të nevojshme

A. Kjo është hera e parë që ofroj shërbime mbi baza të përkohshme dhe të rastësishme, sipas nenit 8 të protokollit shtesë 6 në ... (Pala marrëse) dhe synoj ta praktikoj atë gjatë vitit, për hapësirën e periudhës kohore, në (adresa)

Ose

B. Kam ofruar shërbime në të kaluarën dhe specifikisht në vitin....., për periudhën , në (vendi), situata ime nuk ka ndryshuar, çka konstatohet nga dokumentet e mia mbështetëse tashmë të dorëzuara dhe kjo deklaratë është objekt i rinovimit vjetor.

Unë kam dorëzuar dokumentet e mëposhtme sipas kërkesës¹

A. Kopje e dokumentit të identifikimit.

Certifikatat dhe licencat e lëshuara nga çdo Palë tjetër shoqërohen me një përshkrim në gjuhën zyrtare të Palës marrëse. Nëse një Palë nuk lëshon dokumentet/certifikatat e kërkuara mbështetëse ose ato nuk mbulojnë të gjitha çështjet, këto do të zëvendësohen me një deklaratë zyrtare nga personi në fjalë, e cila do të bëhet përpara autoritetit administrativ përkatës, noterit ose autoritetit gjyqësor, duke deklaruar se dokumentet/certifikatat e kërkuara nuk lëshohen nga Pala. Dokumentet e lartpërmendura do të lëshohen tre muajt e fundit përpara dorëzimit të tyre te Pala marrëse.

B. Vërtetimi i përkthyer dhe kopje origjinale e palës ku operon, ku konstaton se ofron shërbime të ligjshme të një agjencie udhëtimi ose operatori turistik atje dhe që nuk është ndaluar qoftë edhe përkohësisht ushtrimi i këtyre veprimtarive në momentin e lëshimit të licencës. Nëse nuk kërkohet licencë specifike për këtë aktivitet nga një Palë, do të jap prova për përfshirjen time në aktivitetin e lëshuar nga Pala ime e origjinës dhe deklaroj se do ta paraqes këtë dëshmi përpara se të ofroj shërbime në Palën tjetër.

C. Një dokument ekuivalent ose përkatës me dosjen penale, të lëshuar nga pala ku operon, duhet të konfirmojë se individ i në fjalë nuk është dënuar në mënyrë të parevokueshme për veprat e mëposhtme: spiunazh, përhapje lajmesh të rreme, përdhunim, joshje, shfrytëzim prostitucioni, trafikim i qenieve njerëzore, vjedhje, grabitje, zhvatje, mashtrim, kontrabandë ose shkelje të rregulloreve të drogës.

NJOFTIM I RËNDËSISHËM

Në rastin e një personi juridik:

a) dokumentet mbështetëse A dhe C dorëzohen në emër të përfaqësuesit ligjor të agjencisë së udhëtimit ose operatorit turistik;

b) detajet shtesë të aplikimit dorëzohen në emër të personit juridik dhe përshtaten me natyrën e tij.

SHTOJCA II

MBROJTJA DHE TË DREJTAT E KONSUMATORIT PËR SHËRBIMET E OFRUARA NGA AGJENCITË E UDHËTIMIT DHE OPERATORËT TURISTIKË

Neni 1

Kufizimet

1. Palët nuk mund të vendosin ndaj asnjë konsumatori që merr shërbimet e ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, kërkesa që kufizojnë përdorimin e një shërbimi të ofruar nga një agjenci udhëtimi, ose operator turistik që operon në një Palë tjetër, në veçanti kërkesat në vijim:

a) një detyrim për të marrë licencë nga ose për të bërë një deklaratë për Palën e tyre;

b) kufizime diskriminuese për dhënien e ndihmës financiare, për shkak të faktit se agjencia e udhëtimit

ose operatori turistik operon në një Palë tjetër, ose për shkak të vendndodhjes ku ofrohet shërbimi.

Neni 2

Parimi i mosdiskriminimit

1. Palët sigurohen që konsumatori që përdorin shërbime nga agjencitë e udhëtimit ose operatorët turistikë brenda Palës të tyre, të mos trajtohet në mënyrë të padrejtë ose diskriminohet vetëm sepse janë individë ose shoqëri nga një Palë tjetër.

2. Palët sigurohen që kushtet e përgjithshme për të ofruar shërbimet e një agjencie udhëtimi, ose operatori turistik, të cilat i vihen në dispozicion publikut të gjerë nga ofruesi i shërbimit, të mos përmbajnë dispozita diskriminuese, në lidhje me faktin se konsumatori është person fizik i një Pale tjetër, por pa përjashtuar mundësinë e parashikimit të dallimeve në kushtet e aksesit, ku këto dallime justifikohen drejtpërdrejt me kritere objektive.

Neni 3

Mbështetja për konsumatorët

1. Palët garantojnë që konsumatorët që marrin shërbimet e ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të një Pale tjetër, mund të kenë akses në informacionin e mëposhtëm në Palën e tij të rezidencës:

a) informacion të përgjithshëm mbi kërkesat e zbatueshme për Palën tjetër në lidhje me aksesin dhe ofrimin e aktiviteteve të shërbimit të një agjencie udhëtimi dhe një operatori turistik, në veçanti ato që lidhen me mbrojtjen e konsumatorit; dhe

b) informacion të përgjithshëm mbi mjetet e dëmshpërblimit, të disponueshme në rastin e një mosmarrëveshjeje ndërmjet ofruesit të shërbimit specifik dhe një konsumatori për shërbimet e marra.

Neni 4

Parimet e informacionit mbi ofruesin e shërbimeve të agjencive të udhëtimit dhe operatorëve turistikë

1. Palët sigurohen që agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë që operojnë në Palën e tyre, të ofrojnë informacionin e mëposhtëm për konsumatorët rreth shërbimeve të tyre:

a) emrin e furnizuesit, statusin dhe formën juridike, adresën ku operon ose ndërmarrjen dhe detajet që mundësojnë kontaktimin e shpejtë dhe komunikimin me të drejtpërdrejt dhe, sipas rastit, me mjete elektronike;

b) nëse agjencia e udhëtimit, ose operatori turistik është e regjistruar në një regjistër tregtar ose tjetër të ngjashëm publik të një Pale, emrin e atij regjistri dhe numrin e regjistrimit të ofruesit të shërbimit, ose mjetet ekuivalente të identifikimit në atë regjistër;

c) nëse veprimtaria e agjencisë së udhëtimit ose e operatorit turistik është objekt i licencës, të dhënat e licencës dhe palës përkatëse;

d) nëse agjencia e udhëtimit ose operatori turistik ofron shërbime që i nënshtrohen TVSH-së, numrin e taksës së identifikimit ose çdo numër përkatës të parashikuar në kuadrin rregullator tatimor të Palës;

e) çdo organ profesional ose institucion i ngjashëm me të cilin është regjistruar agjencia e udhëtimit ose operatori turistik;

f) kushtet e përgjithshme dhe klauzolat, nëse ka, të përdorura nga agjencia e udhëtimit ose operatori turistik;

g) ekzistencën e klauzolave kontraktuale, nëse ka, të përdorur nga agjencia e udhëtimit ose operatori turistik në lidhje me ligjin, rregulloren dhe dispozitën administrative në fuqi për kontratën dhe/ose gjykatat kompetente;

h) ekzistencën e një garancie pas shitjes, nëse ka;

i) çmimin e shërbimit, ku një çmim është i caktuar paraprakisht nga agjencia e udhëtimit dhe operatori turistik për një lloj shërbimi të caktuar;

j) karakteristikat kryesore të shërbimeve të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, nëse nuk janë tashmë të qarta nga konteksti;

k) sigurimin ose garancitë e përmendura në nenin 13 të vendimit, dhe në veçanti detajet e kontaktit të sigurvearit ose garantuesit dhe mbulimin.

2. Palët do të sigurojnë që informacioni i përmendur në paragrafin 1, sipas preferencës së agjencisë së udhëtimit dhe operatorit turistik:

a) ofrohet nga furnitori me iniciativën e tij;

b) është lehtësisht i aksesueshëm për konsumatorin në vendin ku ofrohen shërbimet përkatëse, ose është lidhur kontrata;

c) mund të aksesohet lehtësisht nga konsumatori në mënyrë elektronike me anë të një adrese të dhënë nga ofruesi i shërbimit;

d) paraqitet në çdo dokument informacioni që ofruesi i shërbimit i jep konsumatorit, i cili përcakton një përshkrim të detajuar të shërbimit që ofron.

3. Palët sigurojnë që, me kërkesë të konsumatorit, agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë të japin informacionin shtesë në vijim:

a) nëse çmimi i një shërbimi nuk përcaktohet paraprakisht nga agjencia e udhëtimit ose operatori turistik, ata ose duhet të japin çmimin, ose të shpjegojnë sesi është llogaritur çmimi. Nëse ata nuk mund të japin një çmim të saktë, duhet të japin një vlerësim të detajuar në mënyrë që konsumatori ta kuptojë dhe verifikojë.

b) informacion mbi aktivitetet dhe partneritetet e tyre multidisiplinore që lidhen drejtpërdrejt me shërbimin në fjalë dhe për masat e marra për të shmangur konfliktin e interesit. Ky informacion do të përfshihet në çdo dokument informacioni në të cilin ofruesit e shërbimit japin përshkrim të detajuar të shërbimeve të tyre;

c) çdo kod sjelljeje të cilit i nënshtrohen agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë dhe adresën në të cilën këto kode mund të konsultohen me mjete elektronike, duke specifikuar versionin gjuhësor në dispozicion;

d) nëse një agjenci udhëtimi ose operator turistik ndjek një kod sjelljeje ose është pjesë e një shoqate tregtare ose grupi profesional që ofron një mënyrë për të zgjidhur mosmarrëveshjet jashtë gjykatës, ata duhet t'u japin konsumatorëve informacion për këtë qëllim. Ofruesi përkatës i shërbimit përcakton mënyrën e aksesit në informacion të detajuar mbi karakteristikat dhe kushtet për përdorimin e mjeteve jogjyqësore të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve.

4. Palët sigurojnë që informacioni që një agjenci udhëtimi dhe operator turistik duhet të japin në përputhje me këtë Shtojcë, të vihen në dispozicion ose të komunikohen në mënyrë të qartë dhe të kuptueshme, dhe në kohën e duhur përpara lidhjes së kontratës ose kur nuk ka kontratë me shkrim, përpara se të ofrohen shërbimet përkatëse.

5. Kërkesat e informacionit të përcaktuara në këtë Shtojcë janë si shtesë e kërkesave të parashikuara tashmë për kuadrin rregullator të Palëve dhe nuk i parandalojnë Palët të vendosin kërkesa shtesë informacioni të zbatueshme për agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë që operojnë brenda vendit të tyre.

DECISION OF THE JOINT COMMITTEE OF THE CENTRAL EUROPEAN FREE TRADE AGREEMENT

No. 6/2024

on Facilitating Trade in Services Supplied by Travel Agencies and Tour Operators

Adopted on 9 October 2024

Preamble

The Joint Committee,

Having regard to Article 40.4 of Annex 1 to the Agreement on Amendment of and Accession to the Central European Free Trade Agreement, done in Bucharest on 19 December 2006 ("CEFTA 2006");

Having regard to the Additional Protocol 6 on Trade in Services ("AP 6");

Having regard to the Ministerial Conclusion of the 14th Joint Committee Meeting that took place in Sarajevo the 16 December 2020 for launching the regulatory cooperation in tourism seeking to address key barriers in this sector, including introducing recognition of licences based on EU rules and practices.

Recognising that the liberalisation of both goods and services in the framework of the Central European Free Trade Agreement shall act as avenue for achieving the objectives of economic development and growth in CEFTA by expanding intra-CEFTA investment and production opportunities;

Desiring to create favourable conditions for the development and diversification of trade between the Parties and for the promotion of commercial and economic co-operation in services;

Underlining the objectives of promoting regulatory harmonisation and approximating the laws, regulations, or administrative provisions of the CEFTA Parties with EU law;

Seeking to develop Common Market modelled after EU acquis, in particular Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2000 on services in the internal market;

Seeking to facilitate supply of services by travel agencies and tour operators offering tourism services in other Parties to promote balanced development of tourism in CEFTA;

Has decided as follows:

TITLE I GENERAL PROVISIONS

Article 1 **Purpose**

1. This Decision establishes disciplines facilitating the trade in travel agency and tour operator services and ensuring that measures by Parties relating to licensing requirements and procedures for travel agencies and tour operators do not constitute unnecessary barriers to trade in services.

Article 2 **Scope and coverage**

This Decision shall apply to all measures adopted or maintained by Parties affecting service suppliers of a Party, within the meaning of paragraph 2 of the Article 2 of the Additional Protocol 6, wishing to supply travel agency and tour operator services (CPC 7471):

- (a) from one Party to any other Party;
- (b) in one Party to the service consumer of any other Party;
- (c) by travel agencies and tour operators of one Party, through commercial presence in any other Party;
- (d) by travel agencies and tour operators of one Party, through presence of natural persons of a Party in any other Party.

Article 3 **Main definitions**

1. For the purposes of this Decision, the following definitions shall apply:
 - (a) 'Travel agency and tour operator services' means the services rendered for passenger travel by travel agencies tour operators, and similar services; travel information, advice, and planning services; services related to arrangement of tours, accommodation, passenger, and baggage transportation; ticket issuance services and other services usual in tourist traffic. These services are supplied on a fee or contract basis. This Decision does not apply to and does not include suppliers who merely offer and/or sell the services of other providers, i.e., travel agencies (organizers) and tour operators.
 - (b) 'Licence' means the permission, formal or implied, to supply a service, resulting from a procedure a person must adhere to aiming to demonstrate compliance with requirements.
 - (c) 'requirement' means any obligation, prohibition, condition, or limit provided for in the laws, regulations, or administrative provisions of the Parties or in administrative practice, the rules of professional bodies, or the collective rules of professional associations or other professional organisations, adopted in the exercise of their legal autonomy;
 - (d) 'natural person' as defined in the Article 1(1)(k) of Additional Protocol 6;
 - (e) "natural person of another Party" as defined in the Article 1(1)(l) of Additional Protocol 6;
 - (f) "natural persons of a Party in any other Party" mentioned in the Article 2 point (d) of this Decision are those persons who are employees or contracted by the travel agency or the tour

operator of the other Party, eligible to supply the relevant services, in accordance with the exemptions provided in the Annex I of of Additional Protocol 6;

- (g) “juridical person” as defined in the Article 1(1)(m) of Additional Protocol 6, and to the extent provided by the laws, regulations or administrative provisions of the Parties;
- (h) ‘commercial presence’ as defined in Article 1(1)(d) of Additional Protocol 6, and to the extent provided by the laws, regulations or administrative provisions of the Parties;
- (i) ‘commercial communication’ means any form of communication designed to promote, directly or indirectly, the goods, services or image of an undertaking, organisation or person engaged in commercial, industrial or craft activity or practising a regulated profession.
- (j) ‘Joint Committee’: The CEFTA Joint Committee;

2. For the purpose of Article 13:

- (a) ‘direct and particular risk’ means a risk arising directly from the provision of the service by travel agencies and tour operators,
- (b) ‘health and safety’ means, in relation to a consumer or a third person, the prevention of death or serious personal injury,
- (c) “professional liability insurance or other form of equivalent or comparable financial guarantee” means insurance or other form of financial guarantee taken out by a travel agency or tour operator in respect of potential liabilities to consumers and, where applicable, third parties, arising out of the provision of the service.

TITLE II
SERVICES SUPPLIED BY TRAVEL AGENCIES AND TOUR OPERATORS
THROUGH COMMERCIAL PRESENCE

Article 4

Main principles for licencing travel agencies and tour operators

1. Parties, in the light of paragraph 5 of the Article 10 of the Additional Protocol 6, shall subject supply of travel agency and tour operator services to licence only when following conditions are met:
 - (a) that the travel agency and tour operator of one Party is is able to supply services under conditions defined by the laws, regulations or administrative provisions of the Party in which provides services;
 - (b) the licence does not discriminate against the supplier in question, and they are based on objective and transparent criteria;
 - (b) the need for a licence is justified by legitimate policy objectives;

- (c) the objective pursued cannot be attained by means of a less restrictive measure, in particular because an a posteriori inspection would take place too late to be genuinely effective.

Article 5

**Criteria for licencing of
travel agencies and tour operators**

1. Licences shall be granted based on criteria which preclude the Parties from exercising their power of assessment in an arbitrary manner.
2. The criteria referred to in paragraph 1 shall be:
 - (a) non-discriminatory;
 - (b) justified by legitimate policy objectives;
 - (c) not more burdensome than necessary to ensure the quality of the service proportionate to that public interest objective;
 - (d) clear and unambiguous;
 - (e) based on objective and transparent criteria, such as competence and the ability to supply the service;
 - (f) made public in advance;
 - (g) transparent and accessible.
3. The licence of a travel agency or a tour operator shall enable the supply of services by travel agency or a tour operator throughout the Party, except where a limitation of the licence is justified by legitimate policy objective.
4. The licence of the travel agency or the tour operator shall be granted as soon as the registration of the commercial presence is completed, in the light of an appropriate examination if the conditions for licence have been met.
5. Except in the case of the granting of a licence, any decision from any Party, including refusal or withdrawal of a licence, shall be fully reasoned and shall be open to an appeal procedure in that Party.

Article 6

Duration of licence of travel agencies and tour operators

1. A licence granted to a travel agency, or a tour operator shall not be for a limited period, except where:
 - (a) the licence is being automatically renewed or is subject only to the continued fulfilment of the requirements;
 - (b) the number of available licences is limited to meet legitimate policy objectives;

- (c) a limited licence period can be justified to meet legitimate policy objectives.
2. Paragraph 1 shall not concern the maximum period before the end of which the supplier must commence his activity after receiving licence.
 3. This Article shall be without prejudice to the Parties' ability to revoke licences of travel agencies and tour operators, when the criteria for licence are no longer met.

Article 7

Licence procedures for travel agencies and tour operators

1. Parties shall ensure that procedures for licencing of travel agencies and tour operators shall not be in themselves a restriction on the supply of the respective services.
2. Licences of travel agencies and tour operators and relevant formalities shall be clear, made public in advance and be such as to provide the applicants with a guarantee that their application will be dealt with objectively and impartially.
3. Procedures and formalities related to licences of travel agencies and tour operators shall not be dissuasive and shall not unduly complicate or delay the provision of the respective services. They shall be easily accessible and any charges which the applicants may incur from their application shall be reasonable and proportionate to the cost of the licencing procedures in question and shall not exceed the cost of the procedures.
4. Procedures and formalities related to licences of travel agencies and tour operators shall provide applicants with a guarantee that their application will be processed as quickly as possible and, in any event, within a reasonable period which is fixed and made public in advance. The period shall run only from the time when all documentation has been submitted. When justified by the complexity of the issue, the time period may be extended once by the Party, for a limited time. The extension and its duration shall be duly motivated and shall be notified to the applicant before the original period has expired.
5. Failing a response within the time period set or extended in accordance with paragraph 3, licence shall be deemed to have been granted, except in the case where the application of the supplier is not submitted in accordance with the legal framework applicable by the respective Party, including the cases where the application is not submitted in the predetermined application form, as well as when any required supporting document is missing. Different arrangements may nevertheless be put in place, where justified by legitimate policy objectives.
6. The applicant shall be notified by the Party in writing, by electronic means or by public announcement, of the receipt of the application. The notification shall specify the following:
 - (a) the period referred to in paragraph 4;
 - (b) the available means of redress;
 - (c) where applicable, a statement that in the absence of a response within the period specified, the licence shall be deemed to have been granted, under the conditions from paragraph 5 of this Article.

7. In the case of an incomplete application, the applicant shall be informed as quickly as possible of the need to supply any additional documentation, as well as of any possible effects on the period referred to in paragraph 4.
8. When a request is rejected because it fails to comply with the required procedures or formalities, the applicant shall be informed of the rejection as quickly as possible.

Article 8

Prohibited duplication of licencing requirements for travel agencies and tour operators

1. Travel agencies and tour operators for applicants seeking access to a market of a Party through commercial presence shall be subject to the laws, regulations, or administrative provisions of that Party, including matters related to issuance of a licence.
2. The conditions for granting licence through commercial presence to travel agencies and tour operators that are already licenced in a Party, shall not duplicate requirements and controls which are already met in any other Party. These requirements shall be same, equivalent, or essentially comparable as regards their purpose. The Contact Points of Services referred to in Article 9 of the Additional Protocol 6 and the supplier shall assist the Party by providing any necessary information regarding those requirements.
3. If access to or provision of services of travel agency or tour operator in a any other party Party is contingent upon possession of licence, that Party shall permit the commercial presence of a travel agency or a tour operator after the completion of the licencing procedure, without duplicating requirements and controls already subject of a licencing procedure in any another Party.

Article 9

Documentation and formalities

1. Where any Party decides on an application for licence or registration for the commercial presence of a travel agency or a tour operator by virtue of this Title, that Party may demand the documents and certificates already issued by any other Party.
The Parties, bodies and other legal persons shall guarantee the confidentiality of the information which they receive.
2. Where Parties require a travel agency or a tour operator to supply a certificate, attestation or any other document proving that a requirement has been satisfied, they shall accept any document issued by any Party relevant to the licencing of travel agencies which serves an equivalent purpose or from which it is clear that the requirement in question has been satisfied. They may not require a document from another Party to be produced in its original form, or as a certified copy or as a certified translation, save where such a requirement is justified by legitimate policy objectives, including public order and security. Nevertheless, Parties may require non-certified translations of documents in one of their official languages.
3. In the event of justified doubts, a Party may require from any other Party confirmation of the authenticity of the attestations and evidence of the licence that is already issued in that Party or any proof of the registration, if such a licence is not required for the provision of these specific services in that Party. Until the confirmation of authenticity of the other party arrives, the deadlines from Article 7, paragraph 4 of this decision do not run.

*Article 10***Prohibited requirements for supply of services
by travel agency or tour operator in a Party**

1. Parties shall not make supply of services by travel agencies and tour operators subject to compliance with any of the following:
 - (a) discriminatory requirements directly or indirectly related to where the service supplier is from, in the case of companies, the location of the registered office, including in particular: requirements for the supplier, his staff, persons holding the share capital or members of the suppliers' management or supervisory bodies to be natural persons of a Party;
 - (b) a requirement that the services supplier, his staff, persons holding the share capital or members of the services supplier's management or supervisory bodies be natural person of a Party;
 - (c) a prohibition on having additional commercial presence in other Parties or on being entered in the registers or enrolled with professional bodies or associations of other Parties;
 - (d) quantitative or geographical restrictions, in particular the form of limits fixed according to population or of a minimum geographical distance between suppliers;
 - (e) an obligation on a supplier to take a specific legal form; In case where Party's law, regulation and administrative provisions restricts scope of the activity of certain legal form in a way which effectively disables supplier of rendering the service as defined in Article 1 (a) this restriction will not be prohibited.
 - (f) requirements fixing a minimum number of employees, except from those who are needed for the supply of services by travel agencies or tour operators. In case there is a requirement for minimum number of employees this number should be justified by legitimate policy objectives;
 - (g) fixed minimum and/or maximum fees of the services provided by the travel agencies and tour operators with which the supplier must comply;
 - (h) the direct or indirect involvement of competing operators, including within consultative bodies, in the granting of licences or in the adoption of other decisions of the Parties, with the exception of professional bodies and associations or other organisations delegated by Parties; this prohibition shall not concern the consultation of organisations, such as chambers of commerce or social partners, on matters other than individual applications for licence, or a consultation of the public at large;
 - (i) an obligation to provide or participate in a financial guarantee or to take out insurance only from a provider or body established in the Party, unless otherwise envisaged in the relevant Party's laws, regulation, and administrative provisions in the area of financial and related services (CPC 71). This shall not affect the possibility for Party to require insurance or financial guarantees as such, nor shall it affect requirements relating to the participation in a collective compensation fund, for instance for members of professional bodies or organisations;
 - (j) an obligation to have been pre-registered, for a given period, in the registers in the Party or to have previously exercised the activity for a given period in the Party.

TITLE III
TEMPORARY SUPPLY OF SERVICES BY TRAVEL AGENCY OR TOUR OPERATOR OF ONE PARTY
THROUGH PRESENCE OF NATURAL PERSONS OF A PARTY IN ANY OTHER PARTY

Article 11

Principle of services temporary supplied by travel agencies and tour operators through presence of natural persons of a Party in any other Party

1. The provisions of this title shall only apply where a travel agency or a tour operator of one Party supplies temporary services through presence of natural persons of a Party in any other Party according to Article 8 of the Additional Protocol 6.
2. Parties shall respect the right of travel agencies and tour operators to temporary supply services through movement of natural persons according to commitments in the Additional Protocol 6, in accordance with the exemption provided under Annex I of Additional Protocol 6.
3. Parties shall not make temporary supply of the service of a travel agency or tour operator subject to compliance with any requirements which do not respect the following principles:
 - (a) non-discrimination: the requirement may be neither directly nor indirectly discriminatory with regard to whether supplier is a natural person of another Party or, in the case of juridical persons, with regard to the Party in which they supply services through commercial presence;
 - (b) necessity: the requirement must be justified for reasons of public policy, public security, public health or the protection of the environment;
 - (c) proportionality: the requirements should not be more burdensome than necessary to ensure the quality of the service; the requirements must be suitable for attaining the objective pursued and must not go beyond what is necessary to attain that objective.
4. Parties may not restrict the temporary supply of services by travel agencies and tour operators of one Party, through presence of natural persons of a Party in any another Party by imposing any of the following requirements:
 - (a) an obligation on the travel agency or the tour operator to supply services through commercial presence in the Party;
 - (b) an obligation on the travel agency or the tour operator to obtain a licence from the Party including entry in a register or registration with a professional body or association in the Party;
 - (c) a ban for travel agencies or the tour operators on setting up a certain form or type of infrastructure in the Party, including an office or chambers, which the supplier needs in order to supply the services in question;
 - (d) the application of specific contractual arrangements between the supplier and the consumer which prevent or restrict service supply by natural persons;
 - (e) requirements, except for those necessary for health and safety at work, which affect the use of equipment and material which are an integral part of the service supplied;

- (f) restrictions on the freedom to supply the services referred to in Article 1 of Annex II to this decision.
5. The Parties to which the travel agency or tour operator supply temporary their services according to this Article and Article 8 of the Additional Protocol 6 shall not be prevented from imposing requirements with regard to the provision of the specific service activity, where they are justified for reasons of public policy, public security, public health, or the protection of the environment and in accordance with paragraph 1.

Article 12

**Prior declaration for temporary supply of services
of travel agency and tour operator in any other Party**

1. A Party may require from the travel agency or tour operator licenced or legally supplying services in other Parties according to this Article and Article 8 of the Additional Protocol 6, seeking to supply temporary service in that Party to submit a written prior declaration about the data of the natural person of a Party who will supply the relevant services of travel agencies and tour operators in the other Party. Such declaration shall be submitted each time the service supplier intends to supply services in that Party.
2. The submission of the prior declaration referred in paragraph 1 of this Article by the respective supplier should take place within a reasonable time before the temporary supply of service in the other Party in accordance with the Model in Annex to this Decision; the content and information required through the Annex is not obligatory but optimal. Parties may amend the template in Annex to this Decision, in compliance with their laws, regulations and administrative provisions.
3. The prior declaration is submitted by electronic means directly to the other Party.
4. The above prior declaration shall state the details of the identity of the applicant, contact details and information about the place, time, and the duration of the service in the other Party. The Party may require declaration to be accompanied by:
 - (a) Certificate of the Party where the travel agency or tour operator supply services through commercial presence, that the person is legally supplies the respective services and that has not been banned, even temporarily from the supply of services of travel agency or tour operator at the time of issuance of this certificate;
 - (b) Information on professional liability insurance or guarantee for the protection of the consumers of the services in question and, as the case may be, against third parties, relevant to the supply of the specific services and
 - (c) Information on use of infrastructure in the other Party, to the extent which is necessary for the supply of the specific temporary service.
5. In case a Party requires a prior declaration described in paragraph 1 of this Article, it shall inform other Parties through Contact Points.
6. In case a Party that receives a prior declaration receives confirmation from the other Party that the interested travel agency or tour operator is not legally supplying services in the other Party, or the licence is revoked for any reason they can deny the supply of services.

TITLE IV
QUALITY OF SERVICES SUPPLIED BY TRAVEL AGENCY AND TOUR OPERATOR

Article 13

Professional liability insurance or other form of equivalent or comparable financial guarantee

1. Parties may ensure that travel agencies and tour operators whose services present a direct and particular risk to the health or safety of the consumer or a third person, or to the financial security of the consumer, subscribe to professional liability insurance appropriate to the nature and extent of the risk, or provide another form of equivalent or comparable financial guarantee which is equivalent or essentially comparable as regards its purpose.
2. When a travel agency or a tour operator from a Party supply services through commercial presence in any other Party, Parties may not require additional professional liability insurance or other form of equivalent or comparable financial guarantee from the supplier if he is already covered in the other Party by a guarantee which is equivalent, or essentially comparable as regards its purpose and the cover it provides in terms of the insured risk, the insured sum or a ceiling for the guarantee and possible exclusions from the cover. Where equivalence is only partial, Parties may require a supplementary guarantee to cover those aspects not already covered in the other Party. The Parties will act in the manner described above, unless otherwise provided by the laws, regulations and administrative provisions of the relevant Party.
3. When a party requires travel agencies or tour operators that supply services through a commercial presence in any other party to take out professional liability insurance or to provide other guarantees, that party accepts as sufficient proof of such insurance issued by credit institutions and insurance companies with registered office in the other party, unless otherwise provided by laws, regulations and administrative provisions of the relevant party in the field of insurance, finance as well as related services (CPC 71).

Article 14

Commercial communications by the travel agencies and tour operators

1. Parties shall remove all total prohibitions on commercial communications by the travel agencies and tour operators.
2. Parties shall ensure that commercial communications by the travel agencies and tour operators comply with professional rules, which relate, in particular, to the independence, dignity, and integrity of the profession, as well as to professional secrecy, in a manner consistent with the specific nature of the specific service. Professional rules on commercial communications shall be non-discriminatory, justified by an overriding reason relating to the public interest and proportionate.

Article 15
Multidisciplinary activities

Parties shall ensure that travel agencies and tour operators are not made subject to requirements which oblige them to exercise a given specific activity exclusively or which restrict the exercise jointly or in partnership of different activities.

TITLE V
ADMINISTRATIVE COOPERATION AND RESPONSIBILITY FOR IMPLEMENTATION

Article 16
Mutual assistance of Parties - general obligations

1. Parties shall give each other through the Contact Point of Services relevant assistance and shall put in place measures for effective cooperation with one another, aiming to ensure the supervision of suppliers and the services they supply.
2. The Contact Points of Services of each Party shall work in close collaboration and shall provide assistance to each other to facilitate application of this Decision. They shall ensure the confidentiality of the information which they exchange.
3. Information requests shall be duly motivated, in particular by specifying the reason for the request. Information exchanged shall be used only in respect of the matter for which it was requested.
4. In the event of receiving a request for assistance through the Contact Points of Services of any Party, Parties shall ensure that travel agencies and tour operators with commercial presence therein provide their Contact Points of Services with all the information necessary for supervising their activities in compliance with their laws, regulations and administrative provisions.
5. In the event of difficulty in meeting a request for information, the Party in question shall rapidly through the Contact Point of Services inform the requesting Contact Point of Services of the other Party with a view to finding a solution.

Article 17
General obligations for the Parties where the travel agencies or tour operator supply services through commercial presence

1. With respect to travel agencies and tour operators supplying services in through presence of natural persons of a Party in another Party, according to paragraph 2 point d of the Additional Protocol 6, the Party of its commercial presence shall supply information through its Contact Point of Services on travel agencies and tour operators when requested to do so by the other Party and, in particular, confirmation that a travel agency or a tour operators supply services through commercial presence there and, to its knowledge, is not exercising his activities in an unlawful manner.
2. The Party of the commercial presence shall undertake the checks, inspections and investigations requested by the other Party and shall inform through its Contact Point of Services the latter of the results and of the measures taken. In so doing, the Parties shall act to the extent permitted by the powers vested in them in their Party. The Parties can decide on the most appropriate measures to be taken in each individual case to meet the request by the other Party.
3. Upon gaining actual knowledge of any conduct or specific acts by a travel agency or a tour operator supplying services through commercial presence in a Party which supplies services in

other Party, that, to its knowledge, could cause serious damage to the health or safety of persons or to the environment, the Party where the commercial presence of the supplier is shall inform through its Contact Point of Services all other Parties' Contact Point of Services the shortest possible period of time.

Article 18

Supervision by the Party where a travel agency or a tour operator supplies services through commercial presence in the event of supplying services in any other Party

1. With respect to cases not covered by Article 19 (1), the Parties of the commercial presence of a travel agency or a tour operator shall ensure that compliance with its requirements is supervised in conformity with the powers of supervision provided for in its laws, regulations, or administrative provisions, in particular through supervisory measures at the place of the commercial presence of the travel agency or tour operator.
2. The Parties of the commercial presence of a travel agency or a tour operator shall not refrain from taking supervisory or enforcement measures on the grounds that the service of a travel agency or a tour operator has been supplied or caused damage in another Party.
3. The obligation laid down in paragraph 1 shall not entail a duty on the part of the Party of the commercial presence of a travel agency or a tour operator to carry out factual checks and controls in the Party where the service is supplied. Such checks and controls shall be carried out by the Party where the travel agency or the tour operator is temporarily supplying services at the request of the Party of its commercial presence, in accordance with Article 19.

Article 19

Supervision by the Party where the service is supplied in the event of supply of services a travel agency or a tour operator in any other Parties

1. With respect to requirements which may be imposed pursuant to paragraphs 4 and 5 of Article 11, the Party where the service is supplied is responsible for the supervision of the activity of the travel agency or the tour operator. The Party where the services of a travel agency or a tour operator are supplied:
 - (a) shall take all measures necessary to ensure the supplier complies with those requirements as regards the access to and the exercise of the activity;
 - (b) shall carry out the checks, inspections, and investigations necessary to supervise the service supplied.
2. With respect to requirements other than those referred to in paragraph 1, where a travel agency or a tour operator moves to another Party through presence of natural person of a Party, according to Article 8 of the Additional Protocol 6, to supply a service without having commercial presence there, the Party shall participate in the supervision of the supplier in accordance with paragraphs 3 and 4 of this Article.
3. At the request of Party of the commercial presence of a travel agency or a tour operator, the Parties where the services of a travel agency or a tour operator are supplied shall carry out any checks, inspections, and investigations necessary for ensuring the effective supervision by the Party of its commercial presence. The Parties may decide on the most appropriate measures to

be taken in each individual case in order to meet the request by the Party of its commercial presence.

4. On their own initiative, the Party where the services of a travel agency or a tour operator are supplied may conduct checks, inspections, and investigations on the spot, provided that those checks, inspections, or investigations are not discriminatory, are not motivated by the fact that the supplier has its commercial presence in any other Party and are proportionate.

Article 20

Alert mechanism

1. Where a Party becomes aware of serious specific acts or circumstances relating to a service activity of a travel agency or a tour operator that could cause serious damage to the health or safety of persons or to the environment in the Party or in other Parties, that Party shall inform the Contact Point of Services of the Party of its commercial presence and the other Parties' Contact Point of Services concerned within the shortest possible period of time.

Article 21

Access to information

1. The Parties shall ensure that the following information is exchanged through the Contact Points for Services, referred to in Article 9 of the Additional Protocol 6 and available to the public:
 - (a) contact details of the Parties' relevant authorities which are responsible for travel agencies and tour operators;
 - (b) the licencing requirements and procedures for the supply of services by travel agencies and tour operators in the Party, including all related documents to be submitted by the respective suppliers to the Parties;
 - (c) details on how to appeal, under the laws, regulations, and administrative provisions of the Party, to the decisions adopted in relation to this Decision;
 - (d) In case a prior declaration is required, all relevant data, including deadlines, address, and the specific form of the prior declaration for the supply of services by travel agencies according to Article 8 of the Additional Protocol 6, and according to the model of the declaration for the supply of these services by a travel agency or a tour operator under Annex.
2. The Contact Point of Services of all Parties shall ensure that the information referred to in paragraph 1 is provided in a clear and comprehensive way for users, that it is easily accessible remotely and by electronic means and that it is kept up to date.

TITLE VI OTHER PROVISIONS

Article 22

Reports

1. The Parties shall, every year, send a report to the CEFTA Body in charge of trade in services on the application of this Decision. In addition to general observations, the report shall contain a statistical information on the supply of services by travel agencies and tour operators of one Party,

through presence of natural persons of a Party in any other Party, in line with Title III and Addition Protocol 6 (Article 2, point d) and information on the supply of services by travel agencies and tour operators of one Party, through commercial presence in any other Party (Article 2, point c). The report will also include a description of the main problems arising from the application of this Decision.

2. Every three years the CEFTA Secretariat shall publish a report on the implementation of this Decision. The Parties shall provide all necessary information for the preparation of that report.

Article 23

Derogation clause

If, for the application of one of the provisions of this Decision, a Party encounters major difficulty in a particular area, the CEFTA Body in charge of trade in services shall examine those difficulties in collaboration with the Party concerned.

Where appropriate, the Joint Committee, acting on the recommendation of the CEFTA Body in charge of Trade in Services, may permit the Party in question to derogate from the relevant provision for a limited period of time.

Article 24

Transposition

The Parties shall bring into force the laws, regulations, and administrative provisions necessary to comply with this Decision not later than two years after the adoption of this Decision.

Article 25

Annexes

Annex I and II are an integral part of this Decision.

Article 26

Final provisions

1. This Decision is subject to ratification, acceptance, or approval in accordance with the requirements foreseen by laws, regulations, and administrative provisions of the Parties. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Depositary.
2. This Decision shall enter into force on the thirtieth day upon depositing of the third instrument of ratification, acceptance or approval.
3. For each Party depositing its instrument of ratification, acceptance or approval after the date of the deposit of the third instrument of ratification, acceptance or approval, this Decision shall enter into force on the thirtieth day upon that Party depositing its instrument of ratification, acceptance or approval.
4. If its legal requirements allow, a Party may apply this Decision provisionally until that Party has deposited its instrument of ratification, acceptance or approval in accordance with paragraph 1. Any provisional application of this Decision shall be notified to the Depositary.

This Decision was adopted by all CEFTA Parties in the presence of their representatives, except by Albania, which made a reservation regarding the fulfilment of its domestic legal requirements for the adoption of this Decision. This Decision shall be considered as adopted on 9 October 2024 once Albania has confirmed to the Depositary that its domestic legal requirements for the adoption of this Decision have been fulfilled and shall enter into force in line with Article 26(2) of this Decision.

Done in Belgrade, on 9 October 2024, in a single authentic copy in the English language, which shall be deposited with the Depositary of the CEFTA 2006, which shall transmit certified copies to all CEFTA Parties.

ANNEX I

Template of prior declaration for temporary supply of services of travel agency and tour operator in any other Party, according to Title III of this Decision

**MODEL OF DECLARATION FOR THE TEMPORARY SUPPLY OF SERVICES
BY A TRAVEL AGENCY OR A TOUR OPERATOR IN ANY OTHER PARTY**

The following prior declaration should be submitted signed and scanned, by electronic means to the other Party.

The content of the prior declaration may be amended in compliance with the laws, regulations, and administrative provisions of each Party; the following is a template that Parties may use:

TO: *Receiving Party*

A. Personal Information

1. Surname:
2. Name:
3. Patronymic:
4. CEFTA Party:
4. Identification document:

B. Contact Information*

1. Telephone - landline / mobile:
2. Fax:
3. Email address:

C. Professional Information

1. Party where the supplier has its commercial presence:
2. Occupation / Activity I practice in the Party of lawful establishment (and for which I have the legal qualifications):
3. Occupation / Activity that I wish to practice temporarily and occasionally in (*Receiving Party*):

D. Elements of insurance coverage for professional liability: (optional)

1. Name of insurance company:
2. Insurance contract number:
3. The amount of my insurance coverage is:

E. Other required information

A) This is the first time I supply services on a temporary and occasional basis, according Article 8 of the Addition Protocol 6 in (*receiving Party*) and I intend to practice it during the calendar year, for the time period space, in (address)

Or

B) I have supplied services in the past and specifically in the calendar year, for the period, in (place), my situation has not change, which results from my already submitted supporting documents and this statement is subject to annual renewal.

I enclose the following required accompanied documents¹

A) Copy of the identification document;

B) Translated and original certificate of the Party where has its commercial presence, that I am legally supplying services of a travel agency or a tour operator there and that I have not been banned, even temporarily, from exercising these activities at the time the licence is issued. In the event that no such licence is provided for the specific activity by a Party, I shall provide proof of my involvement with the specific activity issued by the Party, which I declare that I will provide before supplying services in the other Party;

C) Equivalent / corresponding document of the criminal record issued by the Party its commercial presence, from which it appears that the person concerned has not been irrevocably convicted of the following offenses: imprisonment for espionage, dissemination of false news, rape, seduction, exploitation of prostitution, human trafficking, theft, robbery, extortion, fraud, smuggling, breach of drug regulations.

IMPORTANT NOTICE:In case of a juridical person:

a) supporting documents, A) and C) are submitted in the name of the legal representative of the travel agency or tour operator;

(b) the remaining details of the application are submitted in the name of the juridical person and they adapt to its nature.

****Optional information***

¹ The following accompanied documents are submitted once with the declaration for the temporary provision of services of travel agencies and tour operators. In case of repetition of the activity, only the temporary service declaration is submitted without the additional supporting documents accompanying it, unless there has been a change in the status of the supplier in question.

All supporting documents that must be submitted must be written in the official language of the receiving Party. Certificates and licences issued by any other Party are accompanied by a simple translation into the official language of the receiving Party. If a Party does not issue the required supporting documents/certificates or they do not cover all issues, these shall be replaced by a solemn declaration by the person concerned, which shall be made before relevant administrative authority, notary or judicial authority, stating that the requested documents/certificates are not issued by the Party. The above-mentioned documents shall be issued the latest three months before its submission to the receiving Party.

ANNEX II**Protection and rights of consumers of services supplied
by travel agencies and tour operators***Article 1***Prohibited restrictions**

1. Parties may not impose on any consumer of services supplied by travel agencies and tour operators, requirements which restrict the use of a service supplied by a travel agency or tour operator which has commercial presence in another Party, in particular the following requirements:
 - (a) an obligation to obtain licence from or to make a declaration to their Party;
 - (b) discriminatory limits on the grant of financial assistance by reason of the fact that the travel agency or the tour operator has its commercial presence in another Party or by reason of the location of the place at which the service is supplied.

*Article 2***Principle of non-discrimination**

1. Parties shall ensure that the consumer of services supplied by travel agencies and tour operators with commercial presence in a Party is not made subject to discriminatory requirements because they are natural or juridical persons of another Party.
2. Parties shall ensure that the general conditions to supply services of a travel agency or a tour operator, which are made available to the public at large by the supplier, do not contain discriminatory provisions related to consumer being natural person of another Party, but without precluding the possibility of providing for differences in the conditions of access where those differences are directly justified by objective criteria.

*Article 3***Assistance for consumers**

1. Parties shall ensure that consumers of services supplied by travel agencies and tour operators of a Party can obtain, in their Party of residence, the following information:
 - (a) general information on the requirements applicable in other Party relating to access to, and supply of service activities of a travel agency and a tour operator, in particular those relating to consumer protection and
 - (b) general information on the means of redress available in the case of a dispute between the specific service supplier and a consumer of its services.

*Article 4***Principles of the information on suppliers of travel agency and tour operator services**

1. Parties shall ensure that travel agencies and tour operators with commercial presence in a Party make the following information available to the consumer of the relevant services:
 - (a) the name of the supplier, his legal status and form, the geographic address at which he has his commercial presence or the establishment and details enabling him to be contacted rapidly and communicated with directly and, as the case may be, by electronic means;
 - (b) where the travel agency or the tour operator is registered in a trade or other similar public register of a Party, the name of that register and the supplier's registration number, or equivalent means of identification in that register;

- (c) where the activity of the travel agency or the tour operator is subject to a licence, the particulars of the licence and relevant Party;
 - (d) where the travel agency or tour operator supply services which are subject to VAT, the identification tax number, or any relevant number provided in the tax regulatory framework of the Party;
 - (e) any professional body or similar institution with which the travel agency or the tour operator is registered;
 - (f) the general conditions and clauses, if any, used by the travel agency or the tour operator;
 - (g) the existence of contractual clauses, if any, used by the travel agency or the tour operator concerning the law, regulation and administrative provision applicable to the contract and/or the competent courts;
 - (h) the existence of an after-sales guarantee, if any;
 - (i) the price of the service, where a price is pre-determined by the travel agency and the tour operator for a given type of service;
 - (j) the main features of the services supplied by travel agencies and tour operators, if not already apparent from the context;
 - (k) the insurance or guarantees referred to in Article 13 of the Decision, and in particular the contact details of the insurer or guarantor and the coverage.
2. Parties shall ensure that the information referred to in paragraph 1, according to the travel agency's and tour operator's preference:
- (a) is supplied by the supplier on his own initiative;
 - (b) is easily accessible to the consumer at the place where the relevant services are supplied or the contract concluded;
 - (c) can be easily accessed by the consumer electronically by means of an address supplied by the supplier;
 - (d) appears in any information documents provided to the consumer by the supplier which set out a detailed description of the service he supplies.
3. Parties shall ensure that, at the consumer's request, travel agencies and tour operators supply the following additional information:
- (a) where the price is not pre-determined by the travel agency or the tour operator for a given type of service, the price of the service or, if an exact price cannot be given, the method for calculating the price so that it can be checked by the consumer, or a sufficiently detailed estimate;
 - (b) information on their multidisciplinary activities and partnerships which are directly linked to the service in question and on the measures taken to avoid conflicts of interest. That information shall be included in any information document in which suppliers give a detailed description of their services;
 - (c) any codes of conduct to which the travel agencies and tour operators are subject and the address at which these codes may be consulted by electronic means, specifying the language version available;
 - (d) where a travel agency or a tour operator is subject to a code of conduct, or member of a trade association or professional body which provides for recourse to a non-judicial means of dispute settlement, information in this respect. The specific supplier shall specify how to access detailed information on the characteristics of, and conditions for, the use of non-judicial means of dispute settlement.
4. Parties shall ensure that the information which a travel agency and a tour operator must provide in accordance with this Annex is made available or communicated in a clear and unambiguous manner, and in good time before conclusion of the contract or, where there is no written contract, before the respective services are supplied.
5. The information requirements laid down in this Annex are in addition to requirements already provided for the regulatory framework of the Parties and do not prevent Parties from imposing additional information requirements applicable to travel agencies and tour operators with their commercial presence therein.

DEKRET

Nr. 47, datë 5.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 6/2026, “Për ratifikimin e vendimit nr. 6/2024 të Komitetit të Përbashkët të Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore Për lehtësimin e tregtisë së shërbimeve të ofruara nga agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

**LIGJ
Nr. 7/2026**

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË NË PROTOKOLLIN
PËR NDALIMIN E TREGTISË SË
PALIGJSHME NË PRODUKTET
E DUHANIT**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në protokollin për ndalimin e tregtisë së paligjshme në produktet e duhanit, bërë në Seul, më 12 nëntor 2012, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 48, datë 5.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

PROTOKOLLI

**PËR NDALIMIN E TREGTISË SË
PALIGJSHME NË PRODUKTET
E DUHANIT**

PREAMBULË

Palët në këtë Protokoll,

duke pasur parasysh se më 21 maj 2003, Asambleja e Pesëdhjetë e gjashtë Botërore e Shëndetësisë miratoi me konsensus Konventën Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, e cila hyri në fuqi më 27 shkurt 2005;

duke pranuar që Konventa Kornizë e OBSH-së për Kontrollin e Duhanit është një nga traktatet e ratifikuara më shpejt nga Kombet e Bashkuara dhe një mjet themelor për arritjen e objektivave të Organizatës Botërore të Shëndetësisë;

duke pasur parasysh sloganin e Kushtetutës së Organizatës Botërore të Shëndetësisë, e cila thotë se gëzimi i standardit më të lartë të arritshëm të shëndetit është një e drejtë themelore e çdo qenieje njerëzore pa dallim race, feje, bindjesh politike, gjendjeje ekonomike ose sociale;

të vendosur, gjithashtu, për t'i dhënë përparësi së drejtës së tyre për të mbrojtur shëndetin publik;

thellësisht të shqetësuar që tregtia e paligjshme e produkteve të duhanit po çon në përhapjen e epidemisë së duhanit, e cila është një problem global me pasoja serioze për shëndetin publik që kërkon përgjigje efektive, të përshtatshme dhe gjithëpërfshirëse vendëse dhe ndërkombëtare;

duke pranuar më tej se tregtia e paligjshme e produkteve të duhanit dobëson masat e çmimeve dhe taksave të hartuara për të forcuar kontrollin e duhanit dhe në këtë mënyrë shton praninë dhe ekonominë e produkteve të duhanit;

të shqetësuar seriozisht nga efektet negative që rritja e pranisë dhe ekonomisë së produkteve të duhanit të tregtuara në mënyrë të paligjshme ka në shëndetin

publik dhe mirëqenien, në veçanti të të rinjve, të varfërve dhe grupeve të tjera vulnerabël;

të shqetësuar seriozisht për implikimet joproporcionale ekonomike dhe sociale të tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit në vendet në zhvillim dhe vendet me ekonomi në tranzicion;

të vetëdijshëm për nevojën e zhvillimit të kapaciteteve shkencore, teknike dhe institucionale për të planifikuar dhe për të zbatuar masa të përshtatshme kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare për të ndaluar të gjitha format e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit;

duke ditur se qasja në burimet dhe teknologjitë përkatëse është me rëndësi të madhe për rritjen e aftësive të Palëve, veçanërisht në vendet në zhvillim dhe vendet me ekonomi në tranzicion, për të ndaluar të gjitha format e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit;

duke ditur, gjithashtu, se, megjithëse zonat e lira janë krijuar për të lehtësuar tregtinë e ligjshme, ato janë përdorur për të lehtësuar globalizimin e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit, si në lidhje me tranzitin e paligjshëm të produkteve të kontrabanduara, ashtu edhe në prodhimin e produkteve të paligjshme të duhanit;

duke ditur, gjithashtu, se tregtia e paligjshme e produkteve të duhanit dëmton ekonominë e Palëve dhe ndikon negativisht në stabilitetin dhe sigurinë e tyre;

të vetëdijshëm, gjithashtu, se tregtia e paligjshme e produkteve të duhanit gjeneron fitime financiare që përdoren për të financuar aktivitete kriminale transnacionale, të cilat ndërhyjnë në objektivat e qeverisë;

duke ditur se tregtia e paligjshme e produkteve të duhanit pengon objektivat shëndetësorë, imponon barrë shtesë mbi sistemet shëndetësore dhe shkakton humbje të të ardhurave për ekonominë e Palëve;

duke respektuar nenin 5.3 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, në të cilin Palët bien dakord që, gjatë përcaktimit dhe zbatimit të politikave të tyre të shëndetit publik, në lidhje me kontrollin e duhanit, Palët duhet të veprojnë për t'i mbrojtur këto politika nga interesat tregtarë dhe interesat e tjerë të industrisë së duhanit në përputhje me ligjin kombëtar;

duke theksuar nevojën për të qenë vigjilentë ndaj çdo përpjekjeje të industrisë së duhanit për të minuar ose përmbysur strategjitë për të luftuar tregtinë e

paligjshme të produkteve të duhanit dhe nevojën për t'u informuar për aktivitetet e industrisë së duhanit që kanë një ndikim negativ në strategjitë për të luftuar tregtinë e paligjshme të produkteve të duhanit;

duke respektuar nenin 6.2 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, i cili i inkurajon Palët të ndalojnë ose kufizojnë, sipas rastit, shitjet dhe/ose importimin nga udhëtarët ndërkombëtarë të produkteve të duhanit pa taksa dhe detyrime;

duke ditur, gjithashtu, se duhani dhe produktet e duhanit në kalimin dhe transportin ndërkombëtar gjejnë një kanal për tregti të paligjshme;

duke ditur se veprimi efektiv për të parandaluar dhe luftuar tregtinë e paligjshme të produkteve të duhanit kërkon një qasje gjithëpërfshirëse ndërkombëtare dhe bashkëpunim të ngushtë në të gjitha aspektet e tregtisë së paligjshme, duke përfshirë, sipas rastit, tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit;

duke sjellë në mendje dhe theksuar rëndësinë e marrëveshjeve të tjera ndërkombëtare përkatëse, të tilla si Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Krimin të Organizuar Ndërkombëtar, Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit dhe Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Trafikut të Paligjshëm të Lëndëve Narkotike dhe Substancave Psikotrope, si dhe detyrimin që Palët në këto Konventa kanë për të zbatuar, sipas rastit, dispozitat përkatëse të këtyre Konventave për tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit, dhe duke i inkurajuar ato Palë që ende nuk janë bërë Palë në këto marrëveshje ta marrin në konsideratë ta bëjnë këtë;

duke pasur parasysh nevojën për të ndërtuar një bashkëpunim të zgjeruar midis Konventës Sekretariati i Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit dhe Zyra e Kombeve të Bashkuara për Lëndët Narkotike dhe Krimin, Organizata Botërore e Doganave dhe organe të tjera, sipas rastit;

duke in referuar nenit 15 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, ku Palët e dinë, ndër të tjera, se ndalimi i të gjitha formave të tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit, duke përfshirë kontrabandën dhe prodhimin e paligjshëm, është një komponent thelbësor i kontrollit të duhanit;

duke e ditur që ky Protokoll nuk synon të trajtojë çështje që kanë të bëjnë me të drejtat mbi aftësitë krijuese; dhe

të bindur se plotësimi i Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit me një protokoll gjithëpërfshirës do të jetë një mjet i fuqishëm dhe efektiv për të luftuar tregtinë e paligjshme të produkteve të duhanit dhe pasojat e saj të rënda,

me anë të kësaj bien dakord si më poshtë vijon:

PJESA I HYRJE

Neni 1

Përdorimi i termave

1. “Ndërmjetësim” do të thotë të veprësh si agjent për të tjerët, si në negocimin e kontratave, blerjeve ose shitjeve në këmbim të një tarife ose komisioni.

2. “Cigare” do të thotë një rrotull duhani të prerë për t’u pirë si duhan, i mbështjellë në letër cigresh. Kjo përfshijë produkte specifike rajonale, siç janë cigaret me gjethe tenduje, duhani artizanale me vaj kikiriku apo produkte të tjera të ngjashme të cilat mund të mbështillen me letër ose gjethe. Për qëllimet e nenit 8, në “cigare” përfshihet edhe duhani i prerë imët “i mbështjellë vetë” për qëllime të prodhimit të një cigareje.

3. “Konfiskim”, që përfshin edhe sekuestrimin kur është e aplikueshme, do të thotë privimi i përhershëm i pronës me urdhër të një gjykate ose autoriteti tjetër kompetent.

4. “Transport i kontrolluar” do të thotë teknika e lejimit të dërgesave të paligjshme ose të dyshimta të kalojnë jashtë, nga ose në territorin e një ose më shumë shteteve, me dijeninë dhe nën mbikëqyrjen e autoriteteve të tyre kompetente, me qëllim hetimin e një veprë penale dhe identifikimin e personave të përfshirë në kryerjen e veprës penale.

5. “Zonë e lirë” do të thotë një pjesë e territorit të një Pale ku çdo mall i futur në vend konsiderohet përgjithësisht, për sa u përket detyrimeve dhe taksave të importit, si jashtë territorit doganor.

6. “Tregti e paligjshme” do të thotë çdo praktikë ose veprimtari e ndaluar me ligj dhe që lidhet me prodhimin, transportin, marrjen, zotërimin, shpërndarjen, shitjen ose blerjen, duke përfshirë çdo praktikë apo veprimtari që synon të lehtësojë një aktivitet të tillë.

7. “Licencë” do të thotë leje nga një autoritet kompetent pas paraqitjes së kërkesës së kërkuar ose dokumentacionit tjetër tek autoriteti kompetent.

8. a) “Pajisje prodhimi” do të thotë makineri e cila është projektuar ose përshtatur për t’u përdorur vetëm për prodhimin e produkteve të duhanit dhe është pjesë integrale e procesit të prodhimit.²

b) “Çdo pjesë e saj” në kontekstin e pajisjeve të prodhimit do të thotë çdo pjesë e njohur që është unike për pajisjet e prodhimit të përdorura në prodhimin e produkteve të duhanit.

9. “Palë” nënkupton, me përjashtim të rasteve kur konteksti e kërkon ndryshe, çdo Palë të këtij Protokollit.

10. “Të dhëna personale” nënkupton çdo informacion që lidhet me një person fizik të identifikuar ose të identifikueshëm.

11. “Organizatë rajonale e integritetit ekonomik” do të thotë një organizatë që përbëhet nga disa shtete sovranë dhe shtetet anëtare të së cilës i kanë transferuar kompetencat mbi një sërë çështjesh, duke përfshirë autoritetin për të marrë vendime të detyrueshme për shtetet anëtare, në lidhje me këto çështje.³

12. “Zinxhiri i furnizimit” mbulon prodhimin e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit; importin ose eksportin e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit; dhe kur është e nevojshme mund të zgjerohet në një ose më shumë nga aktivitetet e mëposhtme kur vendoset kështu nga një Palë:

a) shitja me pakicë e produkteve të duhanit;

b) kultivimi i duhanit, përveç kultivuesve tradicionalë në shkallë të vogël, fermerëve dhe prodhuesve;

c) transportimin e sasive tregtare të produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit; dhe

d) shitjen me shumicë, ndërmjetësimin, magazinimin ose shpërndarjen e duhanit dhe produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit.

² Palët mund të përfshijnë referencën ndaj Sistemit të Harmonizuar të Përshkrimit dhe Kodifikimit të Mallrave të Organizatës Botërore të Doganave për këtë qëllim, kurdo që është e aplikueshme.

³ Kur është e përshtatshme, termat kombëtarë ose vendës do t’i referohen në mënyrë të barabartë organizatave rajonale të integritetit ekonomik.

13. “Produkte duhani” do të thotë produkte të bëra tërësisht ose pjesërisht nga gjethet e duhanit si lëndë e parë, të cilat prodhohen për t’u fumuar, thithur, përthypur ose thithur me hundë.

14. “Gjurmimi dhe ndjekja” nënkuptojnë monitorimin sistematik dhe rikrijues nga autoritetet kompetente apo çdo person tjetër që vepron në emër të tyre të itinerarit apo lëvizjes së kryer nga artikujt nëpërmjet zinxhirit të furnizimit, siç përcaktohet në nenin 8.

Neni 2

Marrëdhënia midis këtij protokollit dhe marrëveshjeve dhe instrumenteve të tjera ligjore

1. Dispozitat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit që zbatohen për protokollin e saj do të zbatohen edhe për këtë Protokoll.

2. Palët që kanë hyrë në llojet e marrëveshjeve të përmendura në nenin 2 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit duhet t’ia komunikojnë këto marrëveshje Takimit të Palëve nëpërmjet Sekretariatit të Konventës.

3. Asgjë në këtë Protokoll nuk do të ndikojë në të drejtat dhe detyrimet e ndonjë Pale në përputhje me ndonjë konventë, traktat ose marrëveshje tjetër ndërkombëtare në fuqi për atë Palë që ajo e konsideron më të favorshme për arritjen e ndalimit të tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit.

4. Asgjë në këtë Protokoll nuk do të ndikojë në të drejtat, detyrimet dhe përgjegjësitë e tjera të Palëve sipas së drejtës ndërkombëtare, duke përfshirë Konventën e Kombeve të Bashkuara kundër Krimit të Organizuar Ndërkombëtar.

Neni 3

Objektivi

Objektivi i këtij Protokollit është të ndalojë të gjitha format e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit, në përputhje me kushtet e nenit 15 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

⁴ Një shkëmbim i sigurt informacioni midis dy palëve është rezistent ndaj përgjimit dhe manipulimit (falsifikimit).
Faqe | 2614

PJESA II DETYRIME TË PËRGJITHSHME

Neni 4

Detyrimet e përgjithshme

1. Përveç dispozitave të nenit 5 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, Palët duhet të:

a) të miratojnë dhe zbatojnë masa efektive për të kontrolluar ose rregulluar zinxhirin e furnizimit të mallrave të mbuluara nga ky Protokoll me qëllim parandalimin, pengimin, zbulimin, hetimin dhe ndjekjen penale të tregtisë së paligjshme të mallrave të tilla dhe do të bashkëpunojnë me njëri-tjetrin për këtë qëllim;

b) të marrin çdo masë të nevojshme në përputhje me ligjin e tyre kombëtar për të rritur efektivitetin e autoriteteve dhe shërbimeve të tyre kompetente, duke përfshirë doganat dhe policinë përgjegjëse për parandalimin, pengimin, zbulimin, hetimin, ndjekjen penale dhe ndalimin e të gjitha formave të tregtisë së paligjshme të mallrave të mbuluara nga ky Protokoll;

c) të miratojnë masa efektive për lehtësimin ose sigurimin e asistencës teknike dhe mbështetjen financiare, ndërtimin e kapaciteteve dhe bashkëpunimin ndërkombëtar me qëllim arritjen e objektivave të këtij Protokollit dhe të sigurojë disponueshmërinë dhe shkëmbimin e sigurt me autoritetet kompetente të informacionit që do të shkëmbehet sipas këtij Protokollit;

d) bashkëpunojnë ngushtë me njëri-tjetrin, në përputhje me sistemet e tyre përkatëse ligjore dhe administrative të brendshme, me qëllim rritjen e efektivitetit të veprimeve të zbatimit të ligjit për të luftuar veprimtaritë e paligjshme, duke përfshirë veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14 të këtij Protokollit;

e) bashkëpunojnë dhe komunikojnë, sipas rastit, me organizatat ndërqeveritare përkatëse rajonale dhe ndërkombëtare për shkëmbimin në mënyrë të sigurt⁴ të informacionit të mbuluar nga ky Protokoll me qëllim nxitjen e zbatimit efektiv të këtij Protokollit; dhe

f) brenda mjeteve dhe burimeve në dispozicion të tyre, bashkëpunojnë për të mbledhur burime financiare për zbatimin efektiv të këtij Protokollit

Me fjalë të tjera, informacioni i shkëmbyer midis dy palëve nuk mund të lexohet ose modifikohet nga një palë e tretë.

nëpërmjet mekanizmeve të financimit dypalësh dhe shumëpalësh.

2. Në zbatimin e detyrimeve të tyre sipas këtij Protokolli, Palët duhet të sigurojnë transparencën maksimale të mundshme, në lidhje me çdo ndërveprim që mund të kenë me industrinë e duhanit.

Neni 5

Mbrojtja e të dhënave personale

Palët do të mbrojnë të dhënat personale të individëve pavarësisht nga kombësia ose vendbanimi, në përputhje me ligjin kombëtar, duke marrë në konsideratë standardet ndërkombëtare, në lidhje me mbrojtjen e të dhënave personale, gjatë zbatimit të këtij Protokolli.

PJESA III

KONTROLLI I ZINXHIRIT TË FURNIZIMIT

Neni 6

Licenca, miratimi ekuivalent ose sistemi i kontrollit

1. Për të arritur objektivat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit dhe me qëllim ndalimin e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit, secila Palë duhet të ndalojë kryerjen e çdo aktiviteti të mëposhtëm nga çdo person fizik ose juridik, me përjashtim të rasteve kur është në përputhje me licencën ose ndonjë miratim ekuivalent (në tekstin e mëtejshëm “licencë”) të dhënë, ose të ndonjë sistemi kontrolli të zbatuar nga një autoritet kompetent në përputhje me ligjin kombëtar:

a) prodhimin e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit; dhe

b) importin ose eksportin e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit.

2. Secila Palë do të përpiqet të licencojë, në masën që konsiderohet e përshtatshme, dhe kur aktivitetet e mëposhtme nuk janë të ndaluara nga ligji kombëtar, çdo person fizik ose juridik të angazhuar në:

a) shitjen me pakicë të produkteve të duhanit;

b) kultivimin e duhanit, përveç kultivuesve tradicionalë në shkallë të vogël, fermerëve dhe prodhuesve;

c) transportimin e sasive tregtare të produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit; dhe

d) shitjen me shumicë, ndërmjetësimin, magazinimin ose shpërndarjen e duhanit dhe produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit.

3. Me qëllim sigurimin e një sistemi efektiv licencimi, secila Palë duhet:

a) të krijojë ose të caktojë një autoritet ose autoritete kompetente për të lëshuar, rinovuar, pezulluar, revokuar dhe/ose anuluar licencat, në përputhje me dispozitat e këtij Protokolli dhe në përputhje me ligjin e saj kombëtar, për të kryer aktivitetet e specifikuar në paragrafin 1;

b) të kërkojnë që çdo aplikim për licencë të përmbajë të gjithë informacionin e kërkuar, në lidhje me aplikantin, i cili duhet të përfshihet, kur është e aplikueshme:

i. kur aplikanti është person fizik, të kërkojnë informacion në lidhje me identitetin e tij ose të saj, duke përfshirë emrin e plotë, emrin tregtar, numrin e regjistrimit të biznesit (nëse ka), numrat përkatës të regjistrimit tatimor (nëse ka) dhe çdo informacion tjetër që lejon identifikimin;

ii. kur aplikanti është person juridik, të kërkojnë informacion në lidhje me identitetin e tij, duke përfshirë emrin e plotë ligjor, emrin tregtar, numrin e regjistrimit të biznesit, datën dhe vendin e ngritjes së biznesit, vendndodhjen e selisë së korporatës dhe vendin kryesor të biznesit, numrat përkatës të regjistrimit tatimor, kopjet e neneve të themelimit ose dokumenteve ekuivalente, degët e saj të korporatës, emrat e drejtorëve të saj dhe të çdo përfaqësuesi ligjor të caktuar, duke përfshirë çdo informacion tjetër që kryen identifikimin;

iii. vendndodhjen e saktë të biznesit të njësisë/njësive prodhuese, vendndodhjen e magazinës dhe kapacitetin prodhues të biznesit të drejtuar nga aplikanti;

iv. detajet e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit të mbuluara nga aplikimi, të tilla si: përshkrimi i produktit, emri, marka tregtare e regjistruar nëse ka, dizajni, marka, modeli ose marka dhe numri serial i pajisjeve të prodhimit;

v. përshkrimi i vendit ku do të instalohen dhe përdoren pajisjet e prodhimit;

vi. dokumentacion ose një deklaratë në lidhje me çdo të dhënë penale;

vii. identifikimin e plotë të llogarive bankare që synohen të përdoren në transaksionet përkatëse dhe detaje të tjera përkatëse të pagesës; dhe

viii. një përshkrim të përdorimit objektiv dhe tregut të shitjes së produkteve të duhanit, me vëmendje të veçantë për t'u siguruar që prodhimi ose furnizimi i produkteve të duhanit të jetë në përputhje me kërkesën e parashikuar në mënyrë të arsyeshme;

c) të monitorojnë dhe mbledhin, kur është e aplikueshme, çdo tarifë licence që mund të vendoset dhe të marrin në konsideratë përdorimin e tyre në administrimin dhe zbatimin efektiv të sistemit të licencimit ose për shëndetin publik ose çdo aktivitet tjetër të lidhur me të në përputhje me ligjin kombëtar;

d) të marrë masat e duhura për të parandaluar, zbuluar dhe hetuar çdo praktikë të parregullt ose mashtruese në funksionimin e sistemit të licencimit;

e) të ndërmarë masa të tilla si shqyrtimi periodik, rinovimi, inspektimi ose auditimi i licencave, kur është e nevojshme;

f) të përcaktojë, kur është e përshtatshme, një afat kohor për skadimin e licencave dhe riaplikimin e mëvonshëm të nevojshëm, ose përditësimin e informacionit të aplikimit;

g) ta detyrojnë çdo person fizik ose juridik të licencuar që ta informojë autoritetin kompetent paraprakisht për çdo ndryshim të vendndodhjes së biznesit të tyre, ose për çdo ndryshim të rëndësishëm në informacionin përkatës për aktivitetet e licencuara;

h) ta detyrojnë çdo person fizik ose juridik të licencuar ta informojë autoritetin kompetent, për veprimet e duhura, për çdo blerje ose asgjësim të pajisjeve të prodhimit; dhe

i) të sigurojë që shkatërrimi i çdo pajisjeje të tillë prodhimi, ose i çdo pjese të saj të bëhet nën mbikëqyrjen e autoritetit kompetent.

4. Secila Palë do të sigurojë që asnjë licencë të mos caktohet dhe/ose transferohet pa marrë nga licencëmarrësi i propozuar informacionin e duhur të përfshirë në paragrafin 3, dhe pa miratimin paraprak nga autoriteti kompetent.

5. Pesë vjet pas hyrjes në fuqi të këtij Protokoll, Takimi i Palëve do të sigurojë në sesionin e tij të ardhshëm që të kryhet një hulumtim i bazuar në prova për të përcaktuar nëse ekziston ndonjë input kyç që është thelbësor për prodhimin e produkteve të duhanit, që është njihet dhe mund t'i nënshtrohet një mekanizmi efektiv kontrolli. Mbi bazën e një hulumtimi të tillë, Takimi i Palëve do të shqyrtojë veprimet e duhura.

Neni 7

Kujdesi i duhur

1. Secila Palë do të kërkojë, në përputhje me ligjin e saj kombëtar dhe objektivat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, që të gjithë personat fizikë dhe juridikë të përfshirë në zinxhirin e furnizimit me duhan, produkte duhani dhe pajisje prodhimi:

a) të kryejnë verifikimin e duhur para fillimit dhe gjatë rrjedhës së një marrëdhënieje biznesi;

b) monitorojnë shitjet për klientët e tyre për të siguruar që sasitë janë në përputhje me kërkesën për produkte të tilla brenda tregut objektiv të shitjes ose përdorimit; dhe

c) t'u raportojë autoriteteve kompetente çdo provë se klienti është i angazhuar në aktivitete në kundërshtim me detyrimet e tij që rrjedhin nga ky Protokoll.

2. Kujdesi i duhur sipas paragrafit 1, sipas rastit, në përputhje me ligjin e saj kombëtar dhe objektivat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, duhet të përfshijë, ndër të tjera, kërkesat për identifikimin e klientit, të tilla si marrja dhe përditësimi i informacionit në lidhje me sa vijon:

a) duke përcaktuar që personi fizik ose juridik zotëron një licencë në përputhje me nenin 6;

b) kur klienti është person fizik, të kërkojë informacion në lidhje me identitetin e tij ose të saj, duke përfshirë emrin e plotë, emrin tregtar, numrin e regjistrimit të biznesit (nëse ka), numrat përkatës të regjistrimit tatimor (nëse ka) dhe verifikimin e identifikimit të tij ose të saj zyrtar;

c) kur klienti është person juridik, të kërkojë informacion në lidhje me identitetin e tij, duke përfshirë emrin e plotë, emrin tregtar, numrin e regjistrimit të biznesit, datën dhe vendin e ngritjes së biznesit, vendndodhjen e selisë së korporatës dhe vendin kryesor të biznesit, numrat përkatës të regjistrimit tatimor, kopjet e neneve të ngritjes së biznesit ose dokumente ekuivalente, degët e saj të korporatës, emrat e drejtorëve të saj dhe çdo përfaqësuesi ligjor të caktuar, duke përfshirë emrat e përfaqësuesve dhe verifikimin e identiteteve të tyre zyrtare;

d) të kërkojë një përshkrim të përdorimit objektiv dhe tregut të shitjes së duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit; dhe

e) të kërkojë një përshkrim të vendndodhjes, se ku do të instalohen dhe përdoren pajisjet e prodhimit.

3. Kujdesi i duhur sipas paragrafit 1 mund të përfshijë kërkesa për identifikimin e klientit, të tilla si marrja dhe përditësimi i informacionit në lidhje me sa vijon:

a) dokumentacionin ose një deklaratë në lidhje me çdo të dhënë penale; dhe

b) identifikimin e llogarive bankare që synohen të përdoren në transaksione.

4. Secila Palë, në bazë të informacionit të raportuar në paragrafin 1(c), duhet të marrë të gjitha masat e nevojshme për të siguruar pajtueshmërinë me detyrimet që rrjedhin nga ky Protokoll, të cilat mund të përfshijnë përcaktimin e një klienti brenda juridiksionit të Palës për t'u bërë një klient i papranueshëm siç përcaktohet nga ligji kombëtar.

Neni 8

Gjurmimi dhe ndjekja

1. Për qëllime të sigurimit të mëtejshëm të zinxhirit të furnizimit dhe për të ndihmuar në hetimin e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit, Palët bien dakord të krijojnë brenda pesë vjetëve nga hyrja në fuqi e këtij Protokoll një regjim global të ndjekjes dhe gjurmimit, që përfshin sisteme kombëtare dhe/ose rajonale të ndjekjes dhe gjurmimit dhe një pikë qendrore globale për ndarjen e informacionit që gjendet në Sekretariatin e Konventës së Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit dhe të disponueshme për të gjitha Palët, duke u mundësuar Palëve të bëjnë pyetje dhe të marrin informacionin përkatës.

2. Secila Palë do të krijojë, në përputhje me këtë nen, një sistem gjurmimi dhe ndjekjeje, të kontrolluar nga Pala për të gjitha produktet e duhanit që prodhohen ose importohen në territorin e saj, duke marrë parasysh nevojat e tyre specifike kombëtare ose rajonale dhe praktikat më të mira në dispozicion.

3. Me qëllim që të mundësohet gjurmimi dhe ndjekja efektive, secila Palë do të kërkojë që shenja identifikimi unike, të sigurta dhe të palëvizshme (në tekstin e mëtejshëm të quajtura shenja identifikimi unike), të tilla si kode ose pulla, të ngjiten në të gjitha paketat njësi dhe paketat të tjera, si dhe çdo paketim të jashtëm të cigareve brenda një periudhe prej pesë vjetësh dhe produkteve të tjera të duhanit brenda një

periudhe prej dhjetë vjetësh nga hyrja në fuqi e këtij Protokoll për atë Palë.

4.1 Secila Palë, për qëllimet e paragrafit 3, si pjesë e regjimit global të ndjekjes dhe gjurmimit, kërkon që informacioni i mëposhtëm të jetë i disponueshëm, drejtpërdrejt ose i arritshëm me anë të një lidhjeje, për të ndihmuar Palët në përcaktimin e origjinës së produkteve të duhanit, pikën e devijimit kur është e aplikueshme, dhe për të monitoruar dhe kontrolluar lëvizjen e produkteve të duhanit dhe statusin e tyre ligjor:

a) data dhe vendi i prodhimit;

b) objekt prodhimi;

c) makina e përdorur për prodhimin e produkteve të duhanit;

d) ndryshimet dhe koha e prodhimit;

e) emri, fatura, numri i porosisë dhe të dhënat e pagesës së klientit të parë që nuk është i lidhur me prodhuesin;

f) tregu i synuar i shitjes me pakicë;

g) përshkrimi i produktit;

h) çdo magazinim dhe transportim;

i) identiteti i çdo blerësi vijues të njohur; dhe

j) rruga e synuar e dërgesës, data e dërgesës, destinacioni i dërgesës, pika e nisjes dhe marrësi.

4.2 Informacioni në nënparagrafët (a), (b), (g) dhe, kur është i disponueshëm, (f), duhet të jetë pjesë e shenjave unike të identifikimit.

4.3 Kur informacioni në nënparagrafin (f) nuk është i disponueshëm në kohën e shënimit, Palët kërkojnë përfshirjen e një informacioni të tillë në përputhje me nenin 15.2(a) të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

5. Secila Palë do të kërkojë, brenda afateve kohore të specifikuara në këtë nen, që informacioni i përcaktuar në paragrafin 4 të regjistrohet, në kohën e prodhimit, ose në kohën e dërgesës së parë nga çdo prodhues ose në kohën e importit në territorin e saj.

6. Secila Palë do të sigurojë që informacioni i regjistruar sipas paragrafit 5 të jetë i merret nga ajo Palë me anë të një lidhjeje me shenjat unike të identifikimit të kërkuara sipas paragrafëve 3 dhe 4.

7. Secila Palë do të sigurojë që informacioni i regjistruar në përputhje me paragrafin 5, si dhe shenjat unike të identifikimit që e bëjnë të aksesueshëm një informacion të tillë në përputhje me paragrafin 6, të përfshihen në një format të përcaktuar ose të autorizuar nga Pala dhe autoritetet e saj kompetente.

8. Secila Palë do të sigurojë që informacioni i regjistruar sipas paragrafit 5 të jetë i arritshëm për pikën qendrore globale të ndarjes së informacionit me kërkesë, në varësi të paragrafit 9, nëpërmjet një ndërfaqeje standarde elektronike të sigurt me pikën e saj qendrore kombëtare dhe/ose rajonale. Pika qendrore globale e ndarjes së informacionit do të hartojë një listë të autoriteteve kompetente të Palëve dhe do ta vërë listën në dispozicion të të gjitha Palëve.

9. Secila Palë ose autoriteti kompetent duhet:

a) të kenë qasje në informacionin e përcaktuar në paragrafin 4 në kohën e duhur duke i bërë një kërkesë pikës qendrore globale të ndarjes së informacionit;

b) të kërkojë informacion të tillë vetëm kur është i nevojshëm për qëllime zbulimi ose hetimi të tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit;

c) të mos fshehë informacion në mënyrë të paarsyeshme;

d) t'u përgjigjet kërkesave për informacion në lidhje me paragrafin 4, në përputhje me ligjin e saj kombëtar; dhe

e) të mbrojnë dhe ta trajtojnë si konfidencial, sipas marrëveshjes së ndërsjellë, çdo informacion që shkëmbehet.

10. Secila Palë do të kërkojë zhvillimin dhe zgjerimin e mëtejshëm të fushëveprimit të sistemit të ndjekjes dhe gjurmimit të zbatueshëm deri në pikën që të gjitha detyrimet, taksat përkatëse dhe, kur është e përshtatshme, detyrimet e tjera të jenë shlyer në pikën e prodhimit, importit ose lirimt nga kontrolli doganor ose i akcizës.

11. Palët do të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën dhe me organizatat ndërkombëtare kompetente, sipas marrëveshjes së ndërsjellë, në ndarjen dhe zhvillimin e praktikave më të mira për sistemet e ndjekjes dhe gjurmimit, duke përfshirë:

a) lehtësimin e zhvillimit, transferimit dhe përvetësimit të teknologjisë së përmirësuar të gjurmimit dhe ndjekjes, duke përfshirë njohuritë, aftësitë, kapacitetin dhe ekspertizën;

b) mbështetje për programet e trajnimit dhe ndërtimit të kapaciteteve për Palët që shprehin një nevojë të tillë; dhe

c) zhvillim të mëtejshëm të teknologjisë për të shënuar dhe skanuar paketat njësi dhe paketat e produkteve të duhanit për të mundësuar informacionin e listuar në paragrafin 4.

12. Detyrimet e caktuara të një Pale nuk do të kryhen nga ose delegohen tek industria e duhanit.

13. Secila Palë duhet të sigurojë që autoritetet e saj kompetente, duke marrë pjesë në regjimin e ndjekjes dhe gjurmimit, të bashkëveprojnë me industrinë e duhanit dhe ata që përfaqësojnë interesat e industrisë së duhanit vetëm në masën e nevojshme në zbatim të këtij neni.

14. Secila Palë mund të kërkojë që industria e duhanit të mbajë çdo kosto që lidhet me detyrimet e asaj Pale sipas këtij neni.

Neni 9

Mbajtja e të dhënave

1. Secila Palë do të kërkojë, sipas rastit, që të gjithë personat fizikë dhe juridikë të angazhuar në zinxhirin e furnizimit të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit të mbajnë të dhëna të plota dhe të sakta të të gjitha transaksioneve përkatëse. Të dhëna të tilla duhet të lejojnë përgjegjshmërinë e plotë të materialeve të përdorura në prodhimin e produkteve të tyre të duhanit.

2. Secila Palë, sipas rastit, do të kërkojë nga personat e licencuar në përputhje me nenin 6 që, me kërkesë, t'u japin autoriteteve kompetente informacionin e mëposhtëm:

a) informacion të përgjithshëm mbi vëllimet e tregut, risitë, parashikimet dhe informacione të tjera përkatëse; dhe

b) sasitë e produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit në zotërim të të licencuarit, të ruajtur ose të kontrolluar që mbahet në gjendje, në magazinat tatimore dhe doganore nën regjimin e tranzitit, transportimit apo pezullimit të detyrimeve që nga data e kërkesës.

3. Lidhur me produktet e duhanit dhe pajisjet e prodhimit të shitura, ose të prodhuara në territorin e Palës për eksport, ose që u nënshtrohen detyrimeve të pezulluara, lëvizjes në tranzit ose transportimit në territorin e Palës, secila Palë, sipas rastit, do të kërkojë që personat e licencuar në përputhje me nenin 6, t'u japin, me kërkesë, autoriteteve kompetente në vendin e nisjes (në mënyrë elektronike, aty ku ekziston infrastruktura) në kohën e nisjes nga kontrolli i tyre informacionin e mëposhtëm:

a) data e dërgesës nga pika e fundit e kontrollit fizik të produkteve;

b) detajet në lidhje me produktet e dërguara (duke përfshirë markën, sasinë, magazinën);

c) itinerarin dhe destinacionin e synuar të transportit;

d) identitetin e personit/personave fizikë ose juridikë të cilëve po u dërgohen produktet;

e) mënyra e transportit, duke përfshirë identitetin e transportuesit;

f) data e pritur e mbërritjes së dërgesës në destinacionin e synuar të transportit; dhe

g) tregun e synuar të shitjes ose përdorimit me pakicë.

4. Nëse është e mundur, secila Palë do të kërkojë që shitësit me pakicë dhe kultivuesit e duhanit, me përjashtim të kultivuesve tradicionalë që punojnë në baza jotregtare, të mbajnë të dhëna të plota dhe të sakta të të gjitha transaksioneve përkatëse në të cilat ata angazhohen, në përputhje me ligjin e saj kombëtar.

5. Për qëllimet e zbatimit të paragrafit 1, secila Palë do të miratojë masa efektive legjislative, ekzekutive, administrative ose të tjera për të kërkuar që të gjitha të dhënat të jenë:

a) të mirëmbahen për një periudhë prej të paktën katër vjetësh;

b) i vihen në dispozicion autoriteteve kompetente; dhe

c) të mbahet në një format të kërkuar nga autoritetet kompetente.

6. Secila Palë, sipas rastit dhe në përputhje me ligjin kombëtar, do të krijojë një sistem për ndarjen e detajeve të përfshira në të gjitha të dhënat e mbajtura në përputhje me këtë nen me Palët e tjera.

7. Palët duhet të përpiqen të bashkëpunojnë, me njëra-tjetrën dhe me organizatat ndërkombëtare kompetente, në ndarjen dhe zhvillimin progresiv të sistemeve të përmirësuara për mbajtjen e të dhënave.

Neni 10

Masat e sigurisë dhe parandaluese

1. Secila Palë, kur është e përshtatshme, në përputhje me ligjin e saj kombëtar dhe objektivat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, do të kërkojë që të gjithë personat fizikë dhe juridikë që i nënshtrohen nenit 6 të marrin masat e nevojshme për të parandaluar devijimin e produkteve të duhanit në kanale të paligjshme tregtare, duke përfshirë, ndër të tjera:

a) raportimin tek autoritetet kompetente:

i. transferimin ndërkufitar të parave të gatshme në shumat e përcaktuara në ligjin kombëtar ose të pagesave ndërkufitare në natyrë; dhe

ii. të gjitha “transaksionet e dyshimta”; dhe

b) furnizimin e produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit vetëm në sasi të përpjesëtuara me kërkesën për produkte të tilla brenda tregut të synuar të shitjes me pakicë ose përdorimit.

2. Secila Palë, kur është e përshtatshme, në përputhje me ligjin e saj kombëtar dhe objektivat e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, do të kërkojë që pagesat për transaksionet e kryera nga persona fizikë ose juridikë që i nënshtrohen nenit 6 të lejohen vetëm në monedha dhe në të njëjtën shumë si në faturë, dhe vetëm nëpërmjet mënyrave ligjore të pagesës nga institucionet financiare të vendosura në territorin e tregut të synuar dhe nuk do të operohen nëpërmjet ndonjë sistemi tjetër alternativ të dërgesave.

3. Një Palë mund të kërkojë që pagesat e kryera nga persona fizikë ose juridikë që i nënshtrohen nenit 6 për materialet e përdorura për prodhimin e produkteve të duhanit në juridiksionin e saj të lejohen vetëm në monedha dhe në të njëjtën shumë si në faturë, dhe vetëm nëpërmjet mënyrave ligjore të pagesës nga institucionet financiare të ngritura në territorin e tregut të synuar dhe të mos operohen nëpërmjet ndonjë sistemi tjetër alternativ të pagesave.

4. Secila Palë do të sigurojë që çdo shkelje e kërkesave të këtij neni t'u nënshtrohet procedurave të duhura penale, civile ose administrative dhe sanksioneve efektive, proporcionale dhe frenuese, duke përfshirë, sipas rastit, pezullimin ose anulimin e një licence.

Neni 11

Shitja nëpërmjet internetit, telekomunikacionit ose çdo teknologjie tjetër në zhvillim

1. Secila Palë do të kërkojë që të gjithë personat juridikë dhe fizikë të përfshirë në çdo transaksion në lidhje me produktet e duhanit nëpërmjet internetit, telekomunikacionit ose çdo mënyre tjetër shitjeje të bazuar në teknologji në zhvillim, të përmbushin të gjitha detyrimet përkatëse të mbuluara nga ky Protokoll.

2. Secila Palë do të shqyrtojë ndalimin e shitjeve me pakicë të produkteve të duhanit nëpërmjet

internetit, telekomunikacionit ose çdo mënyre tjetër shitjeje të bazuar në teknologjitë në zhvillim.

Neni 12

Zonat e lira dhe tranziti ndërkombëtar

1. Secila Palë, brenda tre vjetëve nga hyrja në fuqi e këtij Protokolli për atë Palë, do të zbatojë kontrolle efektive mbi të gjithë prodhimin dhe transaksionet e duhanit dhe produkteve të duhanit, në zonat e lira, duke përdorur të gjitha masat përkatëse të parashikuara në këtë Protokoll.

2. Përveç kësaj, ndalohet përzierja e produkteve të duhanit me produkte joduhani në një enë të vetme ose në çdo njësi tjetër të ngjashme transporti në kohën e largimit nga zonat e lira.

3. Secila Palë, në përputhje me ligjin kombëtar, duhet të miratojë dhe zbatojë masa kontrolli dhe verifikimi për tranzitin ndërkombëtar ose transportimin, brenda territorit të saj, të produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit në përputhje me dispozitat e këtij Protokolli, me qëllim parandalimin e tregtisë së paligjshme të produkteve të tilla.

Neni 13

Shitjet pa taksë

1. Secila Palë do të zbatojë masa efektive për t'iu nënshtruar çdo shitje pa taksë të gjitha dispozitave përkatëse të këtij Protokolli, duke marrë në konsideratë nenin 6 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

2. Jo më vonë se pesë vjet pas hyrjes në fuqi të këtij Protokolli, Takimi i Palëve do të sigurojë në sesionin e tij të ardhshëm që të kryhet një hulumtim i bazuar në prova për të përcaktuar shkallën e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit, në lidhje me shitjet pa taksë të këtyre produkteve. Mbi bazën e një hulumtimi të tillë, Takimi i Palëve do të shqyrtojë veprimet e mëtejshme të përshtatshme.

PJESA IV

VEPRAT KRYESORE

Neni 14

Veprimtaritë e paligjshme, përfshirë veprat penale

1. Secila Palë, në varësi të parimeve themelore të ligjit të saj të brendshëm, do të miratojë masa

legjislative dhe të tjera që mund të jenë të nevojshme për të përcaktuar të gjitha veprimtaritë e mëposhtme si të paligjshme sipas ligjit të saj të brendshëm:

a) prodhimi, shitja me shumicë, ndërmjetësimi, shitja, transportimi, shpërndarja, ruajtja, transportimi, importimi ose eksportimi i duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit në kundërshtim me dispozitat e këtij Protokolli;

b) i. prodhimi, shitja me shumicë, ndërmjetësimi, shitja, transportimi, shpërndarja, ruajtja, transportimi, importimi ose eksportimi i duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit pa pagesën e detyrimeve, tatimeve dhe taksave të tjera përkatëse, ose pa mbajtur pulla fiskale përkatëse, shenja identifikimi unike, ose çdo shenjë ose etiketë tjetër të kërkuar;

ii. çdo akt tjetër kontrabande ose tentativë kontrabande të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit që nuk mbulohen nga paragrafi (b)(i);

c) i. çdo formë tjetër e prodhimit të paligjshëm të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit, ose paketimit të duhanit që mban pulla fiskale të rreme, logo identifikimi unike, ose çdo shenjë apo etiketë tjetër të kërkuar;

ii. shitjen me shumicë, ndërmjetësimin, shitjen në përgjithësi, dërgimin, shpërndarjen, ruajtjen, transportimin, importimin ose eksportimin e duhanit të prodhuar në mënyrë të paligjshme, produkteve të duhanit të paligjshme, produkteve që mbajnë pulla fiskale të falsifikuara dhe/ose logo apo etiketa të tjera të kërkuara, ose pajisjeve të prodhimit të paligjshëm;

d) përzierja e produkteve të duhanit me produkte joduhani gjatë përparimit nëpër zinxhirin e furnizimit, me qëllim fshehjen ose maskimin e produkteve të duhanit;

e) përzierja e produkteve të duhanit me produkte joduhani në kundërshtim me nenin 12.2 të këtij Protokolli;

f) duke përdorur internetin, telekomunikacionin ose çdo mënyrë tjetër të bazuar në teknologji në zhvillim të shitjes së produkteve të duhanit në kundërshtim me këtë Protokoll;

g) marrja, nga një person i licencuar në përputhje me nenin 6, të duhanit, të produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit nga një person i cili duhet të jetë, por nuk është, i licencuar në përputhje me nenin 6;

h) pengimi i çdo zyrtari publik ose i një zyrtari të autorizuar në kryerjen e detyrave që lidhen me parandalimin, pengimin, zbulimin, hetimin ose ndalimin e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit;

i) i. dhënia e çdo deklarate materiale që është e rreme, mashtruese ose e paplotë, ose mosdhënia e ndonjë informacioni të kërkuar ndonjë zyrtari publik ose një zyrtari të autorizuar gjatë kryerjes së detyrave që lidhen me parandalimin, pengimin, zbulimin, hetimin ose eliminimin e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit dhe kur nuk është në kundërshtim me të drejtën kundër vetinkriminimit;

ii. deklarimi i gabuar në formularët zyrtarë i përshkrimit, sasisë ose vlerës së duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit ose çdo informacioni tjetër të specifikuar në protokoll, për:

a) shmangia e pagesës së detyrimeve, taksave dhe tarifave të tjera përkatëse; ose

b) që cenojnë çdo masë kontrolli për parandalimin, pengimin, zbulimin, hetimin ose ndalimin e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit;

iii. moskrijimi ose mosmbajtja e të dhënave të mbuluara nga ky Protokoll ose mbajtja e të dhënave të rreme; dhe

j) pastrimi i të ardhurave nga veprimtari të paligjshme përcaktuar si vepër penale sipas paragrafit 2.

2. Secila Palë, në varësi të parimeve themelore të ligjit të saj të brendshëm, do të përcaktojë se cila nga veprimtaritë e paligjshme të përcaktuara në paragrafin 1, ose çdo veprimtari tjetër që lidhet me tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit në kundërshtim me dispozitat e këtij Protokoll do të jetë vepër penale dhe do të miratojë masa legjislative dhe të tjera që mund të jenë të nevojshme për t'i dhënë fuqi një përcaktimi të tillë.

3. Secila Palë do të njoftojë Sekretariatin për këtë Protokoll se cilën nga veprimtaritë e paligjshme të përcaktuara në paragrafët 1 dhe 2 ajo Palë e ka përcaktuar si vepër penale në përputhje me paragrafin 2, dhe do t'i japë Sekretariatit kopje të ligjeve të saj, ose një përshkrim të tyre, që i japin fuqi paragrafit 2, dhe të çdo ndryshimi të mëvonshëm të ligjeve të tilla.

4. Me qëllim rritjen e bashkëpunimit ndërkombëtar në luftën kundër veprave penale që

lidhen me tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit, Palët inkurajohen të rishikojnë ligjet e tyre kombëtare, në lidhje me pastrimin e parave, ndihmën e ndërsjellë juridike dhe ekstradimin, duke pasur parasysh konventat ndërkombëtare përkatëse në të cilat ato janë Palë, për të siguruar që ato janë efektive në zbatimin e dispozitave të këtij Protokoll.

Neni 15

Përgjegjësia e personave juridikë

1. Secila Palë do të miratojë masa të tilla që mund të jenë të nevojshme, në përputhje me parimet e saj ligjore, për të përcaktuar përgjegjësinë e personave juridikë për veprimtarinë e paligjshme, duke përfshirë veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14 të këtij Protokoll.

2. Në varësi të parimeve ligjore të secilës Palë, përgjegjësia e personave juridikë mund të jetë penale, civile ose administrative.

3. Një përgjegjësi e tillë nuk cenon përgjegjësinë e personave fizikë që janë përfshirë në veprimtarinë e paligjshme ose kanë kryer vepra penale të përcaktuara në përputhje me ligjet dhe rregulloret kombëtare dhe nenin 14 të këtij Protokoll.

Neni 16

Ndjekjet penale dhe sanksionet

1. Secila Palë do të miratojë masa të tilla që mund të jenë të nevojshme, në përputhje me ligjin kombëtar, për t'u siguruar që personat fizikë dhe juridikë të mbajtur përgjegjës për veprimtarinë e paligjshme, duke përfshirë veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, t'u nënshtrohen sanksioneve penale ose jopenale efektive, proporcionale dhe frenuese, duke përfshirë sanksionet monetare.

2. Secila Palë do të përpiqet të sigurojë që çdo fuqi diskrecionare juridike sipas ligjit të saj të brendshëm, në lidhje me ndjekjen penale të personave për veprimtaritë paligjshme, duke përfshirë veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, të ushtrohet për të maksimizuar efektivitetin e masave të zbatimit të ligjit në lidhje me një veprimtari të tillë të paligjshme, duke përfshirë veprat penale, dhe duke marrë parasysh nevojën për të penguar kryerjen e një veprimtarie të tillë të paligjshme, duke përfshirë veprat penale.

3. Asgjë në përmbajtje të këtij Protokoll nuk do të ndikojë në parimin që përshkrimi i veprimtari së paligjshme, duke përfshirë veprat penale të përcaktuara në përputhje me këtë Protokoll dhe i mbrojtjeve ligjore të zbatueshme, ose parimeve të tjera ligjore që kontrollojnë ligjshmërinë e veprimtarisë, i rezervohet ligjit të brendshëm të një Pale dhe se një veprimtari e tillë e paligjshme, duke përfshirë veprat penale, do të ndiqet penalisht dhe sanksionohet në përputhje me atë ligj.

Neni 17

Pagesat e sekuestrimeve

Palët, në përputhje me ligjin e tyre të brendshëm, duhet të shqyrtojnë miratimin e masave të tilla legislative dhe të tjera që mund të jenë të nevojshme për të autorizuar autoritetet kompetente të mbledhin një shumë proporcionale me taksat dhe detyrimet e humbura nga prodhuesi i parë apo prodhuesi i dytë, shpërndarësi, importuesi ose eksportuesi i duhanit të sekuestruar, produkteve të duhanit dhe/ose pajisjeve të prodhimit.

Neni 18

Asgjësimi ose shkatërrimi

I gjithë duhani, produktet e duhanit dhe pajisjet e prodhimit të konfiskuara duhet të shkatërrohen, duke përdorur metoda ekologjike në mënyrën më të mirë të mundshme, ose të asgjësohen në përputhje me ligjin kombëtar.

Neni 19

Teknika të veçanta hetimore

1. Nëse lejohet nga parimet themelore të sistemit të saj të brendshëm ligjor, secila Palë, brenda mundësive të saj dhe sipas kushteve të përcaktuara nga ligji i saj i brendshëm, duhet të marrë masat e nevojshme për të lejuar përdorimin e duhur të dorëzimit të kontrolluar dhe, kur e konsideron të përshtatshme, përdorimin e teknikave të tjera të hetimit special, të tilla si format elektronike ose të tjera të mbikëqyrjes dhe operacionet e fshehta, nga autoritetet e saj kompetente në territorin e saj me qëllim luftimin efektiv të tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit.

2. Me qëllim hetimin e veprave penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, Palët inkurajohen të lidhin, kur është e nevojshme, marrëveshje ose ujdë të përshtatshme dypalëshe ose shumëpalëshe për përdorimin e teknikave të përmendura në paragrafin 1 në kontekstin e bashkëpunimit në nivel ndërkombëtar.

3. Në mungesë të një marrëveshjeje ose instrumenti, siç përcaktohet në paragrafin 2, vendimet për të përdorur teknika të tilla të veçanta hetimore në nivel ndërkombëtar do të merren rast pas rasti dhe, kur është e nevojshme, mund të marrin në konsideratë instrumentet dhe mirëkuptimet financiare, në lidhje me ushtrimin e juridiksionit nga Palët e interesuara.

4. Palët njohin rëndësinë dhe nevojën për bashkëpunimin dhe ndihmën ndërkombëtare në këtë fushë dhe do të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën dhe me organizatat ndërkombëtare në zhvillimin e kapaciteteve për të arritur zbatimin e këtij neni.

PJESA V

BASHKËPUNIMI NDËRKOMBËTAR

Neni 20

Shkëmbimi i informacionit të përgjithshëm

1. Palët, me qëllim arritjen e objektivave të këtij Protokoll, duhet të raportojnë, si pjesë e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit, informacionin përkatës të instrumentit të raportimit, në varësi të ligjit të brendshëm dhe, kur është e përshtatshme, ndër të tjera, për çështje të tilla si:

a) detajet e sekuestrimeve të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit, sasinë, vlerën e sekuestrimeve, përshkrimet e produkteve, datat dhe vendet e prodhimit, si dhe taksat e shmangura, në formë të përmbledhur;

b) importin, eksportin, tranzitin, shitjet me taksa të paguara dhe pa taksa dhe sasitë apo vlerat e prodhimit të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit;

c) tendencat, metodat e fshehjes dhe mënyrat e përdorimit në tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit; dhe

d) çdo informacion tjetër përkatës, siç është rënë dakord nga Palët.

2. Palët do të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën dhe me organizatat ndërkombëtare kompetente për

të ngritur kapacitetin e Palëve për të mbledhur dhe shkëmbyer informacion.

3. Palët do ta konsiderojnë informacionin e lartpërmendur si konfidencial dhe vetëm për përdorim nga Palët, përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe nga Pala transmetuese.

Neni 21

Shkëmbimi i informacionit mbi zbatimin e ligjit

1. Palët, në përputhje me ligjin vendës ose çdo traktat ndërkombëtar të zbatueshëm, kur është e përshtatshme, do të shkëmbejnë, me iniciativën e tyre ose me kërkesën e një Pale që ofron justifikimin e duhur se një informacion i tillë është i nevojshëm për zbulimin ose hetimit e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit, informacionin e mëposhtëm:

a) të dhënat e licencimit për personat fizikë dhe juridikë të përfshirë;

b) informacion për identifikimin, monitorimin dhe ndjekjen penale të personave fizikë ose juridikë të përfshirë në tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit;

c) të dhënat e hetimeve dhe ndjekjeve penale;

d) të dhënat e pagesave për importin, eksportin ose shitjet pa taksë të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit; dhe

e) detajet e sekuestimeve të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit (duke përfshirë informacionin referues të rastit kur është e nevojshme, sasinë, vlerën e sekuestrimit, përshkrimin e produktit, subjektet e përfshira, datën dhe vendin e prodhimit) dhe mënyrën e operimit (duke përfshirë mjetet e transportit, fshehjen, itinerarin dhe zbulimin).

2. Informacioni i marrë nga Palët sipas këtij neni do të përdoret ekskluzivisht për të përmbushur objektivat e këtij Protokolli. Palët mund ta specifikojnë që informacioni i tillë nuk mund të kalohet pa pëlqimin e Palës që e ka dhënë informacionin.

Neni 22

Shkëmbimi i informacionit: konfidencialiteti dhe mbrojtja e informacionit

1. Secila Palë do të caktojë autoritetet kombëtare kompetente, të cilave u ofrohen të dhënat e

përmendura në nenet 20, 21 dhe 24 dhe do të njoftojë Palët për një veprim të tillë nëpërmjet Sekretariatit të Konventës.

2. Shkëmbimi i informacionit sipas këtij Protokolli do t'i nënshtrohet ligjit të brendshëm në lidhje me konfidencialitetin dhe privatësinë. Palët do të mbrojnë, sipas marrëveshjes së ndërsjellë, çdo informacion konfidencial që shkëmbehet.

Neni 23

Ndihma dhe bashkëpunimi: trajnimi, asistenca teknike dhe bashkëpunimi në çështjet shkencore, teknike dhe teknologjike

1. Palët do të bashkëpunojnë, me njëra-tjetrën dhe/ose nëpërmjet organizatave kompetente ndërkombëtare dhe rajonale, në ofrimin e trajnimit, asistencës teknike dhe bashkëpunimit në çështjet shkencore, teknike dhe teknologjike, me qëllim arritjen e objektivave të këtij Protokolli, siç është rënë dakord reciprokisht. Një ndihmë e tillë mund të përfshijë transferimin e ekspertizës ose teknologjisë së përshtatshme në fushat e mbledhjes së informacionit, zbatimit të ligjit, ndjekjes dhe gjurmimit, menaxhimit të informacionit, mbrojtjes së të dhënave personale, ndalimit, mbikëqyrjes elektronike, analizës mjekoligjore, ndihmës së ndërsjellë juridike dhe ekstradimit.

2. Palët, sipas rastit, mund të hyjnë në marrëveshje ose ujdë dypalëshe, shumëpalëshe ose çdo marrëveshje ose instrument tjetër me qëllim nxitjen e trajnimit, asistencës teknike dhe bashkëpunimit në çështjet shkencore, teknike dhe teknologjike, duke marrë parasysh nevojat e Palëve të vendeve në zhvillim dhe Palëve me ekonomi në tranzicion.

3. Palët do të bashkëpunojnë, sipas rastit, për të zhvilluar dhe hulumtuar mundësitë e identifikimit të origjinës së saktë gjeografike të duhanit dhe produkteve të duhanit të sekuestruara.

Neni 24

Ndihma dhe bashkëpunimi: hetimi dhe ndjekja penale e veprave penale

1. Palët, në përputhje me ligjin e tyre të brendshëm, duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme, kur është e përshtatshme, për të forcuar bashkëpunimin me anë të marrëveshjeve

shumëpalëshe, rajonale ose dypalëshe për parandalimin, zbulimin, hetimin, ndjekjen penale dhe ndëshkimin e personave fizikë ose juridikë të përfshirë në tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit.

2. Secila Palë do të sigurojë që autoritetet administrative, rregullatore, të zbatimit të ligjit dhe autoritetet e tjera të dedikuara për luftimin e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit (duke përfshirë, aty ku lejohet sipas ligjit të brendshëm, autoritetet gjyqësore) të bashkëpunojnë dhe të shkëmbejnë informacionin përkatës në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar brenda kushteve të përcaktuara nga ligji i saj i brendshëm.

Neni 25

Mbrojtja e sovranitetit

1. Palët do të përmbushin detyrimet e tyre sipas këtij Protokoll në atë mënyrë që të jetë në përputhje me parimet e së drejtës së barazisë dhe integritetit territorial të shteteve dhe atë të mosndërhyrjes në punët e brendshme të shteteve të tjera.

2. Asgjë në këtë Protokoll nuk i jep të drejtë një Pale të ndërmarrë në territorin e një Shteti tjetër ushtrimin e juridiksionit dhe kryerjen e funksioneve që janë të rezervuara ekskluzivisht për autoritetet e atij Shteti tjetër nga ligji i tij i brendshëm.

Neni 26

Juridiksioni

1. Secila Palë do të miratojë masa të tilla që mund të jenë të nevojshme për të vendosur juridiksionin e saj mbi veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, kur:

a) vepra penale kryhet në territorin e asaj Pale; ose

b) vepra penale kryhet në bordin e një anijeje që mban flamurin e asaj Pale ose në një avion që është i regjistruar sipas ligjeve të asaj Pale në kohën kur kryhet vepra penale.

2. Në varësi të nenit 25, një Palë mund të vendosë, gjithashtu, juridiksionin e saj mbi çdo veprë të tillë penale, kur:

a) vepra penale kryhet kundër asaj Pale;

b) vepra penale kryhet nga një shtetas i asaj Pale ose një person pa shtetësi që ka vendbanimin e tij ose të saj të zakonshëm në territorin e saj; ose

c) vepra penale është një nga ato të përcaktuara në përputhje me nenin 14 dhe kryhet jashtë territorit të saj, me qëllim kryerjen e një vepre penale të përcaktuar në përputhje me nenin 14 brenda territorit të saj.

3. Në zbatim të nenit 30, secila Palë do të miratojë masa të tilla që mund të jenë të nevojshme për të vendosur juridiksionin e saj mbi veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, kur shkelësi i supozuar është i pranishëm në territorin e saj dhe ajo nuk e ekstradon një person të tillë vetëm për shkak se ai ose ajo është një nga shtetasit e saj.

4. Secila Palë mund të miratojë, gjithashtu, masa të tilla që mund të jenë të nevojshme për të vendosur juridiksionin e saj mbi veprat penale të përcaktuara, në përputhje me nenin 14, kur shkelësi i supozuar është i pranishëm në territorin e saj dhe ajo nuk e ekstradon atë.

5. Nëse një Palë që ushtron juridiksionin e saj, sipas paragrafit 1 ose 2, është njoftuar, ose ka mësuar, se një ose më shumë Palë të tjera po kryejnë një hetim, ndjekje penale ose procedurë gjyqësore në lidhje me të njëjtën veprimtari, autoritetet kompetente të këtyre Palëve, sipas rastit, konsultohen me njëra-tjetrën, me qëllim koordinimin e veprimeve të tyre.

6. Pa cenuar normat e së drejtës ndërkombëtare të përgjithshme, ky Protokoll nuk përjashton ushtrimin e ndonjë juridiksioni penal të vendosur nga një Palë, në përputhje me të drejtën e saj të brendshme.

Neni 27

Bashkëpunimi në zbatim të ligjit

1. Secila Palë do të miratojë, në përputhje me sistemet e saj përkatëse ligjore dhe administrative të brendshme, masa efektive, për të:

a) përmirësuar dhe, kur është e nevojshme, të krijojë kanale komunikimi midis autoriteteve, agjencive dhe shërbimeve kompetente, me qëllim lehtësimin e shkëmbimit të sigurt dhe të shpejtë të informacionit, në lidhje me të gjitha aspektet e veprave penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14;

b) siguruar bashkëpunim efektiv midis autoriteteve kompetente, agjencive, doganave, policisë dhe agjencive të tjera të zbatimit të ligjit;

c) bashkëpunojnë me Palët e tjera në kryerjen e hetimeve, në raste specifike, në lidhje me veprat

penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14, që kanë të bëjnë me:

i. identitetin, vendndodhjen dhe aktivitetet e personave të dyshuar për përfshirje në vepra të tilla penale ose vendndodhjen e personave të tjerë të përfshirë;

ii. lëvizjen e të ardhurave nga krimi ose prona e fituar nga kryerja e veprave të tilla penale; dhe

iii. lëvizjen e pronës, pajisjeve ose instrumenteve të tjera të përdorura ose të destinuara për t'u përdorur në kryerjen e veprave të tilla penale;

d) siguruar, kur është e përshtatshme, artikujt ose sasi të nevojshme të substancave për qëllime analitike ose hetimore;

e) lehtësojë koordinimin efektiv midis autoriteteve, agjencive dhe shërbimeve të saj kompetente dhe të promovojë shkëmbimin e personelit dhe ekspertëve të tjerë, duke përfshirë, në varësi të marrëveshjeve ose ujdive dypalëshe midis Palëve të interesuara, caktimin e oficerëve ndërlidhës;

f) shkëmbyer informacione përkatëse me Palët e tjera mbi mjetet dhe metodat specifike të përdorura nga personat fizikë ose juridikë në kryerjen e veprave të tilla penale, duke përfshirë, kur është e aplikueshme, rrugët dhe mjetet e transportit dhe përdorimin e identiteteve të rreme, dokumenteve të ndryshuara ose të rreme ose mjeteve të tjera për fshehjen e aktiviteteve të tyre; dhe

g) shkëmbyer informacione përkatëse dhe koordinojnë masat administrative dhe të tjera të marra sipas nevojës, me qëllim identifikimin e hershëm të veprave penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14.

2. Me qëllim që ky Protokoll të hyjë në fuqi, Palët do të shqyrtojnë mundësinë e lidhjes së marrëveshjeve, ose ujdive dypalëshe, ose shumëpalëshe, mbi bashkëpunimin e drejtpërdrejtë midis agjencive të tyre të zbatimit të ligjit dhe, kur marrëveshjet ose ujdi të tilla të ekzistojnë, t'i ndryshojnë ato në përputhje me rrethanat. Në mungesë të marrëveshjeve, ose të ujdive të tilla midis Palëve të interesuara, Palët mund ta konsiderojnë këtë Protokoll si bazë për bashkëpunimin e ndërsjellë në zbatim të ligjit, në lidhje me veprat penale të mbuluara nga ky Protokoll. Sa herë që të jetë e përshtatshme, Palët do të shfrytëzojnë plotësisht marrëveshjet ose instrumentet, duke përfshirë organizatat ndërkombëtare ose rajonale,

për të rritur bashkëpunimin midis agjencive të tyre të zbatimit të ligjit.

3. Palët duhet të përpiqen të bashkëpunojnë brenda mundësive të tyre për t'u përgjigjur tregtisë së paligjshme ndërkombëtare të produkteve të duhanit të kryer nëpërmjet përdorimit të teknologjisë moderne.

Neni 28

Ndihma administrative e ndërsjellë

Në përputhje me sistemet e tyre përkatëse ligjore dhe administrative të brendshme, Palët do t'i japin njëra-tjetrës, qoftë me kërkesë ose me iniciativën e tyre, informacion për të siguruar zbatimin e duhur të ligjeve doganore dhe ligjeve të tjera përkatëse në parandalimin, zbulimin, hetimin, ndjekjen penale dhe luftimin e tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit ose pajisjeve të prodhimit. Palët do ta konsiderojnë informacionin e lartpërmendur si konfidencial dhe për përdorim të kufizuar, përveç rasteve kur përcaktohet ndryshe nga Pala transmetuese. Një informacion i tillë mund të përfshijë:

a) teknika të reja doganore dhe teknika të tjera zbatimi me efektivitet veprues;

b) tendencat, mjetet ose metodat e reja të përfshirjes në tregtinë e paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit;

c) mallrat e njohura si objekt të tregtisë së paligjshme të duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit, si dhe detajet e përshkrimit, paketimit, transportit dhe magazinimit dhe metodat e përdorura në lidhje me këto mallra;

d) personat fizikë ose juridikë që dihet se kanë kryer ose janë palë në një vepër penale të përcaktuar në përputhje me nenin 14; dhe

e) çdo të dhënë tjetër që do t'i ndihmonte agjencitë e caktuara në vlerësimin e rrezikut për qëllime kontrolli dhe të tjera zbatimi.

Neni 29

Ndihma e ndërsjellë juridike

1. Palët do t'i ofrojnë njëra-tjetrës masën më të gjerë të ndihmës së ndërsjellë juridike në hetime, ndjekje penale dhe procedura gjyqësore, në lidhje me veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14 të këtij Protokoll.

2. Ndihma e ndërsjellë juridike do të ofrohet në masën më të plotë të mundshme sipas ligjeve, traktateve, marrëveshjeve dhe instrumenteve përkatës të Palës së kërkuar, në lidhje me hetimet, ndjekjet penale dhe procedurat gjyqësore, në lidhje me veprat penale për të cilat personat juridikë mund të mbahen përgjegjës në përputhje me nenin 15 të këtij Protokolli të Pala kërkuese.

3. Ndihma e ndërsjellë juridike që do të ofrohet në përputhje me këtë nen mund të kërkohej për cilindo nga qëllimet e mëposhtme:

- a) marrja e provave ose deklaratave nga personat;
- b) kryerja e dorëzimit të akteve gjyqësore;
- c) kryerja e kerkimeve dhe sekuestreimeve, si dhe ngrirja;
- d) ekzaminimi i objekteve dhe vendeve;
- e) ofrimi i informacionit, provave dhe vlerësimeve të ekspertëve;
- f) sigurimi i origjinaleve, ose kopjeve të certifikuara të dokumenteve dhe të të dhënave përkatëse, duke përfshirë të dhënat qeveritare, bankare, financiare, të korporatave ose të biznesit;
- g) identifikimi ose gjurmimi i të ardhurave nga krimi, prona, instrumente ose gjëra të tjera për qëllime provash;
- h) lehtësimi i paraqitjes vullnetare të personave në Palën kërkuese; dhe
- i) çdo lloj tjetër ndihme që nuk është në kundërshtim me ligjin e brendshëm të Palës së kërkuar.

4. Ky nen nuk ndikon në detyrimet sipas ndonjë traktati tjetër, dypalësh ose shumëpalësh, i cili rregullon ose do të rregullojë, tërësisht ose pjesërisht, ndihmën e ndërsjellë juridike.

5. Paragrafët 6 deri në 24, në bazë të reciprocitetit, do të zbatohen për kërkesat e bëra në përputhje me këtë nen nëse Palët në fjalë nuk janë të lidhura nga një traktat ose marrëveshje ndërqeveritare për ndihmë të ndërsjellë juridike. Nëse Palët janë të lidhura nga një traktat ose marrëveshje e tillë ndërqeveritare, dispozitat përkatëse të atij traktati ose marrëveshjeje ndërqeveritare do të zbatohen, përveç rasteve kur Palët bien dakord të zbatojnë paragrafët 6 deri në 24 në vend të tyre. Palët inkurajohen fuqimisht të zbatojnë këta paragrafë nëse ata lehtësojnë bashkëpunimin.

6. Palët do të caktojnë një autoritet qendror që do të ketë përgjegjësinë dhe fuqinë për të marrë kërkesa për ndihmë të ndërsjellë juridike dhe ose për

t'i ekzekutuar ato ose për t'ua transmetuar autoriteteve të tyre përkatëse kompetente për ekzekutim. Kur një Palë ka një rajon ose territor të veçantë me një sistem të veçantë të ndihmës së ndërsjellë juridike, ajo mund të caktojë një autoritet qendror të dallueshëm që do të ketë të njëjtin funksion për atë rajon ose territor. Autoritetet qendrore do të sigurojnë ekzekutimin ose transmetimin e shpejtë dhe të duhur të kërkesave të marra. Kur autoriteti qendror ia transmeton kërkesën një autoriteti kompetent për ekzekutim, ai do ta inkurajojë ekzekutimin e shpejtë dhe të duhur të kërkesës nga autoriteti kompetent. Secila Palë do të njoftojë kryetarin e Sekretariatit të Konventës në kohën e aderimit, pranimit, miratimit, konfirmimit formal ose ratifikimit të këtij Protokolli të autoritetit qendror të caktuar për këtë qëllim. Transmetimi i kërkesave për ndihmë të ndërsjellë juridike dhe çdo komunikim që lidhet me to do të kryhet midis autoriteteve qendrore të caktuara nga Palët. Kjo kërkesë nuk do të cenojë të drejtën e një Pale për të kërkuar që këto kërkesa dhe komunikime t'i drejtohen asaj nëpërmjet kanalit diplomatik dhe, në rrethana urgjente, kur Palët bien dakord, nëpërmjet organizatave ndërkombëtare përkatëse, nëse është e mundur.

7. Kërkesat duhet të bëhen me shkrim ose, kur është e mundur, me çdo mjet që mund të prodhojë një procesverbal me shkrim, në një gjuhë të pranueshme për Palën e kërkuar sipas kushteve që ia lejojnë Palës të përcaktojë autenticitetin. Gjuha ose gjuhët e pranueshme për secilën Palë duhet t'i njoftohen kryetarit të Sekretariatit të Konventës në kohën e aderimit, pranimit, miratimit, konfirmimit formal ose ratifikimit të këtij Protokolli. Në rrethana urgjente, dhe kur bien dakord Palët, kërkesat mund të bëhen me gojë, por duhet të konfirmohen menjëherë me shkrim.

8. Një kërkesë për ndihmë të ndërsjellë juridike duhet të përmbajë:

- a) identitetin e autoritetit që e bën kërkesën;
- b) objektin dhe natyrën e hetimit, ndjekjes penale ose procedurës gjyqësore me të cilën lidhet kërkesa, si dhe emrin dhe funksionet e autoritetit që kryen hetimin, ndjekjen penale ose procedurën gjyqësore të tillë;
- c) një përmbledhje të fakteve përkatëse, përveç rasteve të kërkesave për qëllim të dorëzimit të dokumenteve gjyqësore;

d) një përshkrim të ndihmës së kërkuar dhe detaje të çdo procedure të veçantë që Pala kërkuuese dëshiron të ndiqet;

e) kur është e mundur, identitetin, vendndodhjen dhe kombësinë e çdo personi të përfshirë;

f) qëllimin për të cilin kërkohet prova, informacioni ose veprimi; dhe

g) dispozitat e ligjit të brendshëm që lidhen me veprën penale dhe dënimin për këtë arsye.

9. Pala e kërkuar mund të kërkojë informacion shtesë kur duket i nevojshëm për ekzekutimin e kërkesës në përputhje me ligjin e saj të brendshëm ose kur mund ta lehtësojë një ekzekutim të tillë.

10. Një kërkesë ekzekutohet në përputhje me ligjin e brendshëm të Palës së kërkuar dhe, në masën që nuk është në kundërshtim me ligjin e brendshëm të Palës së kërkuar dhe, kur është e mundur, në përputhje me procedurat e specifikuar në kërkesë.

11. Pala kërkuuese nuk duhet ta transmetojë ose përdorë informacionin ose provat e dhëna nga Pala e kërkuar për hetime, ndjekje penale ose procedura gjyqësore, përveç atyre të deklaruar në kërkesë, pa pëlqimin paraprak të Palës së kërkuar. Asgjë në këtë paragraf nuk duhet ta pengojë Palën kërkuuese të zbulojë në procedurat e saj informacion ose prova që janë shfajësuese për një person të akuzuar. Në rastin e fundit, Pala kërkuuese duhet të njoftojë Palën e kërkuar para zbulimit dhe, nëse kërkohet, të konsultohet me Palën e kërkuar. Nëse, në një rast të jashtëzakonshëm, njoftimi paraprak nuk është i mundur, Pala kërkuuese duhet të informojë Palën e kërkuar për zbulimin pa vonesë.

12. Pala kërkuuese mund të kërkojë që Pala e kërkuar ta mbajë konfidencial faktin dhe përmbajtjen e kërkesës, por në masën e nevojshme për të ekzekutuar kërkesën. Nëse Pala e kërkuar nuk mund ta përmbushë kërkesën e konfidencialitetit, ajo duhet ta informojë menjëherë Palën kërkuuese.

13. Sa herë që është e mundur dhe në përputhje me parimet themelore të ligjit të brendshëm, kur një individ ndodhet në territorin e një Pale dhe duhet të dëgjohet si dëshmitar ose ekspert nga autoritetet gjyqësore të një Pale tjetër, Pala e parë mundet, me kërkesë të palës tjetër, të lejojë që seanca dëgjimore të zhvillohet me anë të videokonferencës nëse nuk është e mundur ose e dëshirueshme që individi në fjalë të paraqitet personalisht në territorin e Palës kërkuuese. Palët mund të bien dakord që seanca dëgjimore të zhvillohet nga një autoritet gjyqësor i

Palës kërkuuese dhe të ndiqet nga një autoritet gjyqësor i Palës së kërkuar.

14. Ndihma e ndërsjellë juridike mund të refuzohet:

a) nëse kërkesa nuk është bërë në përputhje me këtë nen;

b) nëse Pala e kërkuar mendon se ekzekutimi i kërkesës ka të ngjarë të dëmtojë sovranitetin, sigurinë, rendin publik ose interesa të tjerë thelbësore të saj;

c) nëse autoritetet e Palës së kërkuar do të ndaloheshin nga ligji i saj i brendshëm të kryenin veprimin e kërkuar në lidhje me ndonjë vepër të ngjashme penale, nëse ajo do t'i nënshtrohej hetimit, ndjekjes penale ose procedurave gjyqësore nën juridiksionin e tyre;

d) kur kërkesa përfshin një krim ku dënimi maksimal në Palën e kërkuar është më pak se dy vjet burg ose forma të tjera të privimit nga liria ose, nëse, sipas gjykimit të Palës së kërkuar, ofrimi i ndihmës do të impononte një barrë mbi burimet e saj që është në disproporcion me seriozitetin e krimit; ose

e) nëse do të ishte në kundërshtim me sistemin ligjor të Palës së kërkuar në lidhje me ndihmën e ndërsjellë juridike që kërkesa të miratohet.

15. Për çdo refuzim të ndihmës juridike të ndërsjellë duhet të jepen arsyet.

16. Një Palë nuk duhet të refuzojë të ofrojë ndihmë të ndërsjellë juridike sipas këtij neni, për shkak të sekretit bankar.

17. Palët nuk mund ta refuzojnë kërkesën për ndihmë të ndërsjellë juridike vetëm për shkak se vepra penale mendohet se përfshin edhe çështje fiskale.

18. Palët mund të refuzojnë të japin ndihmë të ndërsjellë juridike në përputhje me këtë nen, për shkak të mungesës së kriminalitetit të dyfishtë. Megjithatë, Pala e kërkuar mundet, kur e konsideron të përshtatshme, të ofrojë ndihmë, në masën që ajo e gjykon, pavarësisht nëse veprimtaria do të përbënte një vepër penale sipas ligjit të brendshëm të Palës së kërkuar.

19. Pala e kërkuar duhet ta ekzekutojë kërkesën për ndihmë të ndërsjellë juridike sa më shpejt që të jetë e mundur dhe duhet të marrë parasysh sa më tepër që të jetë e mundur çdo afat të sugjeruar nga Pala kërkuuese dhe për të cilin jepen arsyet, mundësisht në kërkesë. Pala e kërkuar duhet t'u përgjigjet kërkesave të arsyeshme të Palës kërkuuese në lidhje me progresin në trajtimin e kërkesës. Pala

kërkuese duhet ta informojë menjëherë Palën e kërkuar kur ndihma e kërkuar nuk është më e nevojshme.

20. Ndihma e ndërsjellë juridike mund të shtyhet nga Pala e kërkuar me arsyetimin se ajo ndërhyr në një hetim, ndjekje penale ose procedurë gjyqësore në vazhdim.

21. Përpara se ta refuzojë një kërkesë sipas paragrafit 14 ose ta shtyjë ekzekutimin e saj sipas paragrafit 20, Pala e kërkuar duhet të konsultohet me Palën kërkuese për ta shqyrtuar nëse ndihma mund të jepet në varësi të kushteve dhe afateve që ajo i konsideron të nevojshme. Nëse Pala kërkuese pranon ndihmë në varësi të këtyre kushteve, ajo duhet t'i përmbushë kushtet.

22. Shpenzimet e zakonshme të ekzekutimit të një kërkesë do të mbulohen nga Pala e kërkuar, përveç rasteve kur Palët e interesuara bien dakord ndryshe. Nëse kërkohen apo do të kërkohen shpenzime të një natyre të konsiderueshme ose të jashtëzakonshme për të përmbushur kërkesën, Palët do të konsultohen për të përcaktuar termat dhe kushtet sipas të cilave do të ekzekutohet kërkesa, si dhe mënyrën se si do të mbulohen shpenzimet.

23. Në rast të një kërkesë, Pala e kërkuar:

a) duhet t'i sigurojë Palës kërkuese kopje të të dhënave, dokumenteve ose informacionit qeveritar në zotërim të saj, të cilat sipas ligjit të saj të brendshëm janë të disponueshme për publikun e gjerë; dhe

b) mundet, sipas gjykimit të saj, t'i ofrojë Palës kërkuese tërësisht, pjesërisht ose në varësi të kushteve që i sheh si të përshtatshme, kopje të të çdo të dhëne, dokumenti ose informacioni qeveritar në zotërim të saj që sipas ligjit të saj të brendshëm nuk janë të disponueshme për publikun e gjerë.

24. Palët do ta shqyrtojnë, sipas nevojës, mundësinë e lidhjes së marrëveshjeve ose ujdive dypalëshe ose shumëpalëshe në zbatim të këtij neni, duke u dhënë fuqi praktike ose do të përmirësojnë dispozitat e tij.

Neni 30

Ekstradimi

1. Ky nen zbatohet për veprat penale të përcaktuara në përputhje me nenin 14 të këtij protokollit kur:

a) personi që është subjekt i kërkesës për ekstradim ndodhet në territorin e Palës së kërkuar;

b) vepra penale për të cilën kërkohet ekstradimi është e dënueshme sipas ligjit të brendshëm si të Palës kërkuese ashtu edhe të Palës së kërkuar; dhe

c) vepra penale dënohet me një periudhë maksimale burgimi ose forma të tjera të privimit të lirisë prej të paktën katër vjetësh ose me një dënim më të rëndë ose një periudhë më të shkurtër siç është rënë dakord nga Palët e interesuara në përputhje me traktatet dypalëshe dhe shumëpalëshe ose marrëveshje të tjera ndërkombëtare.

2. Secila prej veprave penale për të cilat zbatohet ky nen do të konsiderohet e përfshirë si një vepër penale e ekstradueshme në çdo traktat ekstradimi që ekziston midis Palëve. Palët angazhohen të përfshijnë vepra të tilla penale si vepra penale të ekstradueshme në çdo traktat ekstradimi që do të lidhet midis tyre.

3. Nëse një Palë që e kushtëzon ekstradimin me ekzistencën e një traktati merr një kërkesë për ekstradim nga një Palë tjetër me të cilën nuk ka traktat ekstradimi, ajo mund ta konsiderojë këtë Protokoll si bazë ligjore për ekstradim në lidhje me çdo vepër penale për të cilën zbatohet ky nen.

4. Palët që nuk e kushtëzojnë ekstradimin me ekzistencën e një traktati do t'i njohin veprat penale për të cilat zbatohet ky nen si vepra penale të ekstradueshme midis tyre.

5. Ekstradimi do t'u nënshtrohet kushteve të parashikuara nga ligji i brendshëm i Palës së kërkuar ose nga traktatet përkatëse të ekstradimit, duke përfshirë, ndër të tjera, kushtet në lidhje me kërkesën minimale të dënimit për ekstradim dhe arsyet mbi të cilat Pala e kërkuar mund të refuzojë ekstradimin.

6. Palët, në përputhje me ligjin e tyre të brendshëm, duhet të përpiqen t'i përshpejtojnë procedurat e ekstradimit dhe të thjeshtojnë kërkesat e provave që lidhen me to në lidhje me çdo vepër penale për të cilën zbatohet ky nen.

7. Një Palë në territorin e së cilës ndodhet një person i dyshuar si shkelës i ligjit, nëse nuk e ekstradon një person të tillë në lidhje me një vepër penale për të cilën zbatohet ky nen vetëm për shkak se ai ose ajo është një nga shtetasit e saj, me kërkesë të Palës që e kërkon ekstradimin, do të jetë e detyruar t'ia paraqesë çështjen pa vonesë të panevojshme autoriteteve të saj kompetente për qëllim të ndjekjes penale. Këto autoritete do të marrin vendimin e tyre dhe do të zhvillojnë procedurat e tyre në të njëjtën mënyrë si në rastin e çdo veprë tjetër penale të një natyre të ngjashme sipas ligjit të brendshëm të asaj

Pale. Palët e interesuara do të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën, veçanërisht në aspektet procedurale dhe të provave, për të siguruar efikasitetin e një ndjekjeje të tillë penale.

8. Sa herë që një Palë lejohet sipas ligjit të saj të brendshëm të ekstradojë ose të dorëzojë një nga shtetasit e saj vetëm me kusht që personi të kthehet në atë Palë për të vuajtur dënimin e dhënë si rezultat i gjyqit ose procedurave për të cilat është kërkuar ekstradimi ose dorëzimi i personit dhe ajo Palë dhe Pala që kërkon ekstradimin e personit bien dakord me këtë opsion dhe kushte të tjera që mund ta konsiderojnë të përshtatshme, një ekstradim ose dorëzim të tillë me kusht që të jetë i mjaftueshëm për të shlyer detyrimin e përcaktuar në paragrafin 7.

9. Nëse ekstradimi, i kërkuar për qëllim të zbatimit të një dënimi, refuzohet për shkak se personi i kërkuar është shtetas i Palës së kërkuar, Pala e kërkuar, nëse ligji i saj i brendshëm e lejon dhe në përputhje me kërkesat e një ligji të tillë, me kërkesë të Palës kërkuuese, do ta shqyrtojë zbatimin e dënimit që është dhënë sipas ligjit të brendshëm të Palës kërkuuese ose pjesës tjetër të tij.

10. Çdo person, ndaj të cilit po kryhen procedura në lidhje me ndonjë nga veprat penale për të cilat zbatohet ky nen, do t'i garantohet trajtim i drejtë në të gjitha fazat e procedurave, duke përfshirë gëzimin e të gjitha të drejtave dhe garancive të parashikuara nga ligji i brendshëm i Palës në territorin e së cilës ndodhet ai person.

11. Asgjë në këtë Protokoll nuk do të interpretohet si vendosje e një detyrimi për ekstradim nëse Pala e kërkuar ka arsye të forta për të besuar se kërkesa është bërë me qëllim ndjekjen penale ose ndëshkimin e një personi për shkak të gjinisë, racës, fesë, kombësisë, origjinës etnike ose mendimeve politike të atij personi, ose se përmbushja e kërkesës do të shkaktonte dëmim të pozicionit të atij personi për ndonjë nga këto arsye.

12. Palët nuk mund ta refuzojnë një kërkesë për ekstradim vetëm për shkakun se vepra penale konsiderohet se përfshin edhe çështje fiskale.

13. Përpara se të refuzojë ekstradimin, Pala e kërkuar, kur është e përshtatshme, konsultohet me Palën kërkuuese për t'i dhënë asaj mundësi të mjaftueshme për t'i paraqitur mendimet e saj dhe për të ofruar informacione të përshtatshme për pretendimin e saj.

14. Palët do të kërkojnë të lidhin marrëveshje ose ujdj dypalëshe dhe shumëpalëshe për të kryer ose

për të rritur efektivitetin e ekstradimit. Kur Palët janë të lidhura nga një traktat ose instrument ndërqeveritar ekzistues, dispozitat përkatëse të atij traktati ose ujdje ndërqeveritare do të zbatohen, përveç rasteve kur Palët bien dakord të zbatojnë paragrafët 1 deri në 13 në vend të tyre.

Neni 31

Masat për të siguruar ekstradimin

1. Në varësi të ligjit të saj të brendshëm dhe traktateve të saj të ekstradimit, Pala e kërkuar, pasi të jetë e bindur se rrethanat e justifikojnë këtë dhe janë urgjente dhe me kërkesë të Palës kërkuuese, mund të marrë në paraburgim një person për të cilin kërkohet ekstradimi dhe i cili është i pranishëm në territorin e saj ose të marrë masa të tjera të përshtatshme për të siguruar praninë e tij ose të saj në procedurat e ekstradimit.

2. Masat e marra në përputhje me paragrafin 1 duhet t'i njoftohen Palës kërkuuese, në përputhje me ligjin kombëtar, sipas rastit dhe pa vonesë..

3. Çdo person ndaj të cilit po merren masat në përputhje me paragrafin 1, ka të drejtë të:

a) të komunikojë pa vonesë me përfaqësuesin më të afërt përkatës të Shtetit, shtetas i të cilit është ai person, ose, nëse ky person është person pa shtetësi, të shtetit në territorin e të cilit ai person banon zakonisht; dhe

b) të vizitohet nga një përfaqësues i atij shteti.

PJESA VI RAPORTIMI

Neni 32

Raportimi dhe shkëmbimi i informacionit

1. Secila Palë duhet t'i paraqesë Takimit të Palëve, nëpërmjet Sekretariatit të Konventës, raporte periodike mbi zbatimin e këtij Protokoll.

2. Format i dhe përmbajtja e raporteve të tilla do të përcaktohen nga Takimi i Palëve. Këto raporte do të jenë pjesë e instrumentit të rregullt të raportimit të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

3. Përmbajtja e raporteve periodike të përmendura në paragrafin 1 përcaktohet duke marrë parasysh, ndër të tjera, sa vijon:

a) informacion mbi masat legislative, ekzekutive, administrative ose të tjera të marra për të zbatuar këtë Protokoll;

b) informacion, sipas rastit, mbi çdo kufizim ose pengesë të hasur në zbatimin e këtij Protokollit dhe mbi masat e marra për të kapërcyer këto pengesa;

c) informacion, sipas rastit, mbi ndihmën financiare dhe teknike të ofruar, të marrë ose të kërkuar për aktivitete, që lidhen me ndalimin e tregtisë së paligjshme të produkteve të duhanit; dhe

d) informacionin e specifikuar në nenin 20.

Në ato raste kur të dhënat përkatëse tashmë janë duke u mbledhur si pjesë e mekanizmit të raportimit të Konferencës së Palëve, Takimi i Palëve nuk duhet t'i dyfishojë këto përpjekje.

4. Takimi i Palëve, në përputhje me nenet 33 dhe 36, do të shqyrtojë marrëveshjet për të ndihmuar Palët e vendeve në zhvillim dhe Palët me ekonomi në tranzicion, me kërkesën e tyre, në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas këtij neni.

5. Raportimi i informacionit sipas këtyre neneve i nënshtrohet ligjit kombëtar, në lidhje me konfidencialitetin dhe privatësinë. Palët mbrojnë, sipas marrëveshjes së ndërsjellë, çdo informacion konfidencial që raportohet ose shkëmbehet.

PJESA VII ORGANIZIMET INSTITUCIONALE DHE BURIMET FINANCIARE

Neni 33 Takimi i Palëve

1. Me anë të kësaj krijohet Mbledhja e Palëve. Seanca e parë e Mbledhjes së Palëve do të thirret nga Sekretariati i Konventës menjëherë para ose menjëherë pas seancës së ardhshme të rregullt të Konferencës së Palëve pas hyrjes në fuqi të këtij Protokollit.

2. Pas kësaj, sesionet e rregullta të Takimit të Palëve do të thirren nga Sekretariati i Konventës, menjëherë para ose menjëherë pas sesioneve të rregullta të Konferencës së Palëve.

3. Sesionet e jashtëzakonshme të Takimit të Palëve do të mbahen në çdo kohë tjetër që mund të konsiderohet e nevojshme nga Takimi ose me kërkesë me shkrim të çdo Pale, me kusht që, brenda gjashtë muajve nga komunikimi i kërkesës nga Sekretariati i Konventës, ajo të mbështetet nga të paktën një e treta e Palëve.

4. Rregullat e Procedurës dhe Rregullat Financiare të Konferencës së Palëve të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit do të zbatohen, sipas rastit, në Takimin e Palëve, përveç rasteve kur Takimi i Palëve vendos ndryshe.

5. Takimi i Palëve do të mbajë nën shqyrtim të rregullt zbatimin e Protokollit dhe do të marrë vendimet e nevojshme për të nxitur zbatimin e tij efektiv.

6. Mbledhja e Palëve do të vendosë mbi shkallën dhe mekanizmin e kontributeve vullnetare të vlerësuara nga Palët në Protokoll për funksionimin e këtij Protokollit, si dhe burime të tjera të mundshme për zbatimin e tij.

7. Në çdo seancë të rregullt, Takimi i Palëve miraton me konsensus një buxhet dhe një plan pune për periudhën financiare deri në seancën e ardhshme të rregullt, i cili do të jetë i ndryshëm nga buxheti dhe plani i punës i Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

Neni 34 Sekretariati

1. Sekretariati i Konventës do të jetë Sekretariati i këtij Protokollit.

2. Funksionet e Sekretariatit të Konventës në lidhje me rolin e tij si sekretariat i këtij Protokollit do të jenë:

a) të bëjë rregullime për seancat e Takimit të Palëve dhe çdo organi ndihmës, si dhe grupet e punës dhe organet e tjera të krijuara nga Takimi i Palëve dhe t'u ofrojë atyre shërbime sipas nevojës;

b) të marrë, të analizojë, të transmetojë dhe t'u ofrojë reagime Palëve të interesuara sipas nevojës dhe Takimit të Palëve mbi raportet e marra prej tij në përputhje me këtë Protokoll dhe ta lehtësojë shkëmbimin e informacionit midis Palëve;

c) t'u ofrojë mbështetje Palëve, veçanërisht Palëve të vendeve në zhvillim dhe Palëve me ekonomi në tranzicion, sipas kërkesës, në përpilimin, komunikimin dhe shkëmbimin e informacionit të kërkuar në përputhje me dispozitat e këtij Protokollit, dhe ndihmë në identifikimin e burimeve të disponueshme për të lehtësuar zbatimin e detyrimeve sipas këtij Protokollit;

d) të përgatisë raporte mbi aktivitetet e saj sipas këtij Protokollit nën drejtimin dhe për t'ua paraqitur Takimit të Palëve;

e) të sigurojë, nën drejtimin e Takimit të Palëve, koordinimin e nevojshëm me organizatat ndërqeveritare kompetente ndërkombëtare dhe rajonale dhe organe të tjera;

f) të hyjë, nën drejtimin e Takimit të Palëve, në marrëveshje të tilla administrative ose kontraktuale që mund të kërkojnë për kryerjen efektive të funksioneve të saj si sekretariat i këtij Protokoll;

g) të marrë dhe shqyrtojë aplikimet nga organizatat ndërqeveritare dhe joqeveritare që dëshirojnë të akreditohen si vëzhgues në Takimin e Palëve, duke siguruar njëkohësisht që ato të mos jenë të lidhura me industrinë e duhanit, dhe t'ia paraqesë aplikimet e shqyrtuara Takimit të Palëve për shqyrtim; dhe

h) të kryej funksione të tjera të sekretariatit të specifikuar nga ky Protokoll dhe funksione të tjera që mund të përcaktohen nga Takimi i Palëve.

Neni 35

Marrëdhëniet midis takimit të Palëve dhe organizatave ndërqeveritare

Me qëllim që të sigurohet bashkëpunimi teknik dhe financiar për arritjen e objektivit të këtij Protokoll, Takimet e Palëve mund të kërkojnë bashkëpunimin e organizatave ndërqeveritare kompetente ndërkombëtare dhe rajonale, duke përfshirë institucionet financiare dhe të zhvillimit.

Neni 36

Burimet financiare

1. Palët e dinë rolin e rëndësishëm që luajnë burimet financiare në arritjen e objektivit të këtij Protokoll dhe e dinë rëndësinë e nenit 26 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit në arritjen e objektivave të Konventës.

2. Secila Palë duhet të ofrojë mbështetje financiare, në lidhje me aktivitetet e saj kombëtare që synojnë arritjen e objektivit të këtij Protokoll, në përputhje me planet, prioritetet dhe programet e saj kombëtare.

3. Palët do të nxisin, sipas rastit, shfrytëzimin e kanaleve dypalëshe, rajonale, nënrajonale dhe shumëpalëshe për të siguruar fonde për forcimin e kapacitetit të Palëve të vendeve në zhvillim dhe Palëve me ekonomi në tranzicion, me qëllim përmbushjen e objektivave të këtij Protokoll.

4. Pa cenuar nenin 18, Palët inkurajohen, në përputhje me ligjet dhe politikat kombëtare dhe, kur është e përshtatshme, të përdorin çdo të ardhur të konfiskuar nga krimi që rrjedh nga tregtia e paligjshme e duhanit, produkteve të duhanit dhe pajisjeve të prodhimit për të arritur objektivat e përcaktuar në këtë Protokoll.

5. Palët e përfaqësuara në organizatat ndërqeveritare rajonale dhe ndërkombëtare përkatëse dhe institucionet financiare dhe të zhvillimit duhet t'i inkurajojnë këto subjekte të ofrojnë ndihmë financiare për Palët e vendeve në zhvillim dhe për Palët me ekonomi në tranzicion për t'i ndihmuar ato në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas këtij Protokoll, pa kufizuar të drejtat e pjesëmarrjes brenda këtyre organizatave.

6. Palët bien dakord që:

a) Për të ndihmuar Palët në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas këtij Protokoll, të gjitha burimet përkatëse potenciale dhe ekzistuese të disponueshme për aktivitetet që lidhen me objektivin e këtij Protokoll duhet të mobilizohen dhe të përdoren në dobi të të gjitha Palëve, veçanërisht të Palëve të vendeve në zhvillim dhe Palëve me ekonomi në tranzicion; dhe

b) Sekretariati i Konventës do t'i këshillojë Palët e vendeve në zhvillim dhe Palët me ekonomi në tranzicion, sipas kërkesës, mbi burimet e disponueshme të financimit për të lehtësuar zbatimin e detyrimeve të tyre sipas këtij Protokoll.

7. Palët mund të kërkojnë që industria e duhanit të mbajë çdo kosto që lidhet me detyrimet e një Pale për të arritur objektivat e këtij Protokoll, në përputhje me nenin 5.3 të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

8. Palët do të përpiqen, që në përputhje me ligjin e tyre të brendshëm, të arrijnë vetëfinancimin e zbatimit të Protokollit, duke përfshirë edhe vendosjen e taksave dhe formave të tjera të tarifave mbi produktet e duhanit.

PJESA VIII

ZGJIDHJA E MOSMARRËVESHJEVE

Neni 37

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve midis Palëve në lidhje me interpretimin ose zbatimin e këtij

Protokolli rregullohet nga neni 27 i Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

PJESA IX PËRMIRËSIMI I PROTOKOLLIT

Neni 38

Ndryshimet në këtë Protokoll

1. Çdo Palë mund të propozojë ndryshime në këtë Protokoll.

2. Amendamentet e këtij Protokoll do të shqyrtohen dhe miratohen nga Takimi i Palëve. Teksti i çdo amendamenti të propozuar të këtij Protokoll do t'u komunikohet Palëve nga Sekretariati i Konventës të paktën gjashtë muaj para seancës në të cilën propozohet për miratim. Sekretariati i Konventës, gjithashtu, do t'ua komunikojë amendamentet e propozuara nënshkruesve të këtij Protokoll dhe, për informacion, Depozituesit.

3. Palët do të bëjnë çdo përpjekje për të arritur një marrëveshje me konsensus mbi çdo amendament të propozuar të këtij Protokoll. Nëse të gjitha përpjekjet për konsensus janë shteruar dhe nuk është arritur asnjë marrëveshje, amendamenti, si mjet i fundit, do të miratohet me shumicë votash prej tre të katërtash të Palëve të pranishme dhe që votojnë në seancë. Për zbatimin e këtij neni, "Palët e pranishme dhe që votojnë" janë Palët e pranishme dhe që japin një votë pozitive ose negative. Çdo amendament i miratuar do t'i komunikohet Depozituesit nga Sekretariati i Konventës, i cili do ta qarkullojë atë te të gjitha Palët për pranim.

4. Instrumentet e pranimi në lidhje me një ndryshim depozitohen te Depozituesi. Një ndryshim i miratuar në përputhje me paragrafin 3 hyn në fuqi për ato Palë që e kanë pranuar atë në ditën e nëntëdhjetë pas datës së marrjes nga Depozituesi të një instrumenti pranimi nga të paktën dy të tretat e Palëve.

5. Amendamenti hyn në fuqi për çdo Palë tjetër në ditën e nëntëdhjetë pas datës në të cilën ajo Palë depoziton te Depozituesi instrumentin e saj të pranimi të amendamentit të lartpërmendur.

Neni 39

Miratimi dhe ndryshimi i shtojcave të këtij Protokoll

1. Çdo Palë mund të bëjë propozime për një shtojcë të këtij Protokoll dhe mund të propozojë ndryshime në shtojcat e këtij Protokoll.

2. Shtojcat do të kufizohen në lista, formularë dhe çdo material tjetër përshkrues që lidhet me çështje procedurale, shkencore, teknike ose administrative.

3. Shtojcat e këtij Protokoll dhe ndryshimet e tyre do të propozohen, miratohen dhe hyjnë në fuqi në përputhje me procedurën e përcaktuar në nenin 38.

PJESA X DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 40

Rezervat

Nuk mund të bëhen rezerva ndaj këtij Protokoll.

Neni 41

Tërheqja

1. Në çdo kohë pas dy vjetësh nga data në të cilën ky Protokoll ka hyrë në fuqi për një Palë, ajo Palë mund të tërhiqet nga Protokoll duke i dhënë një njoftim me shkrim Depozituesit.

2. Çdo ndërprerje e tillë do të hyjë në fuqi pas mbarimit të një viti nga data e marrjes nga Depozituesi të njoftimit të ndërprerjes ose në një datë të mëvonshme që mund të specifikohet në njoftimin e ndërprerjes.

3. Çdo Palë që tërhiqet nga Konventa Kornizë e OBSH-së për Kontrollin e Duhanit do të konsiderohet, gjithashtu, si e tërhequr nga ky Protokoll, me efekt që nga data e tërheqjes së saj nga Konventa Kornizë e OBSH-së për Kontrollin e Duhanit.

Neni 42

E drejta për të votuar

1. Secila Palë e këtij Protokoll do të ketë një votë, përveç rasteve të parashikuara në paragrafin 2.

2. Organizatat rajonale të integritit ekonomik, në çështjet brenda kompetencës së tyre, do të

ushtrojnë të drejtën e tyre të votës me një numër votash të barabarta me numrin e Shteteve të tyre Anëtare që janë Palë në Protokoll. Një organizatë e tillë nuk do të ushtrojë të drejtën e saj të votës nëse ndonjë nga Shtetet e saj Anëtare e ushtron të drejtën e saj, dhe anasjelltas.

Neni 43 Nënshkrimi

Protokolli do të jetë i hapur për nënshkrim nga të gjitha Palët e Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit në Selinë e Organizatës Botërore të Shëndetësisë në Gjenevë nga data 10 deri më 11 janar 2013, dhe më pas në Selinë e Kombeve të Bashkuara në Nju-Jork deri më 9 janar 2014.

Neni 44 Ratifikimi, pranimi, miratimi, konfirmimi zyrtar ose aderimi

1. Ky Protokoll do t'i nënshtrohet ratifikimit, pranimit, miratimit ose aderimit nga Shtetet dhe konfirmimit ose aderimit zyrtar nga organizatat rajonale të integritit ekonomik që janë Palë në Konventën Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit. Ai do të jetë i hapur për aderim që nga dita pas datës në të cilën Protokollu është i mbyllur për nënshkrim. Instrumentet e ratifikimit, pranimit, miratimit, konfirmimit zyrtar ose aderimit do të depozitohen te Depozituesi.

2. Çdo organizatë rajonale e integritit ekonomik që bëhet Palë pa qenë asnjë nga Shtetet e saj Anëtare Palë do të jetë e detyruar nga të gjitha detyrimet sipas këtij Protokoll. Në rastin e organizatave, një ose më shumë nga Shtetet Anëtare të të cilave janë Palë, organizata dhe Shtetet e saj Anëtare do të vendosin për përgjegjësitë e tyre përkatëse për përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas këtij Protokoll. Në raste të tilla, organizata dhe Shtetet Anëtare nuk do të kenë të drejtë të ushtrojnë të drejtat sipas këtij Protokoll njëkohësisht.

3. Organizatat rajonale të integritit ekonomik, në instrumentet e tyre që lidhen me konfirmimin

formal ose në instrumentet e tyre të aderimit, deklarojnë shkallën e kompetencës së tyre në lidhje me çështjet e rregulluara nga ky Protokoll. Këto organizata, gjithashtu, duhet të informojnë Depozituesin, i cili nga ana tjetër do të informojë Palët, për çdo modifikim thelbësor në shkallën e kompetencës së tyre.

Neni 45 Hyrja në fuqi

1. Ky Protokoll hyn në fuqi në ditën e nëntëdhjetë pas datës së depozitimit të instrumentit të dyzetë të ratifikimit, pranimit, miratimit, konfirmimit zyrtar ose aderimit te Depozituesi.

2. Për secilën Palë të Konventës Kornizë të OBSH-së për Kontrollin e Duhanit që ratifikon, pranon, miraton ose konfirmon zyrtarisht këtë Protokoll, ose aderon në të pasi të jenë përmbushur kushtet e përcaktuara në paragrafin 1 për hyrjen në fuqi, ky Protokoll hyn në fuqi në ditën e nëntëdhjetë pas datës së depozitimit të instrumentit të saj të ratifikimit, pranimit, miratimit, aderimit ose konfirmimit zyrtar.

3. Në zbatim të këtij neni, çdo instrument i depozituar nga një organizatë rajonale e integritit ekonomik nuk do të llogaritet si shtesë ndaj atyre të depozituara nga Shtetet Anëtare të asaj organizate.

Neni 46 Depozitari

Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara do të jetë Depozitari i këtij Protokoll.

Neni 47 Tekstet autentike

Origjinali i këtij Protokoll, tekstet e të cilit në arabisht, kinezisht, anglisht, frëngjisht, rusisht dhe spanjisht janë njësoj autentike, do të depozitohet te Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara.

PROTOCOL TO ELIMINATE ILLICIT TRADE IN TOBACCO PRODUCTS

PREAMBLE

The Parties to this Protocol,

Considering that on 21 May 2003, the Fifty-sixth World Health Assembly adopted by consensus the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which came into force on 27 February 2005;

Recognizing that the WHO Framework Convention on Tobacco Control is one of the United Nations' most rapidly ratified treaties and a fundamental tool for attaining the objectives of the World Health Organization;

Recalling the Preamble to the Constitution of the World Health Organization, which states that the enjoyment of the highest attainable standard of health as a fundamental right of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition;

Determined also to give priority to their right to protect public health;

Deeply concerned that the illicit trade in tobacco products is contributing to the spread of the tobacco epidemic, which is a global problem with serious consequences for public health that calls for effective, appropriate and comprehensive domestic and international responses;

Recognizing further that illicit trade in tobacco products undermines price and tax measures designed to strengthen tobacco control and thereby increases the accessibility and affordability of tobacco products;

Seriously concerned by the adverse effects that the increase in accessibility and affordability of illicitly traded tobacco products has on public health and the well-being, in particular of young people, the poor and other vulnerable groups;

Seriously concerned about the disproportionate economic and social implications of illicit trade in tobacco products on developing countries and countries with economies in transition;

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and implement appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travellers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

PART I: INTRODUCTION

ARTICLE 1

USE OF TERMS

1. “Brokering” means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.

2. “Cigarette” means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes specific regional products such as bidis, ang hoon, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article 8, “cigarette” also includes fine cut “roll your own” tobacco for the purposes of making a cigarette.
3. “Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.
4. “Controlled delivery” means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.
5. “Free zone” means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.
6. “Illicit trade” means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.
7. “Licence” means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.
8. (a) “Manufacturing equipment” means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process.¹

(b) “Any part thereof” in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equipment used in the manufacture of tobacco products.
9. “Party” means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.
10. “Personal data” means any information relating to an identified or identifiable natural person.

¹ Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

11. “Regional economic integration organization” means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²

12. The “supply chain” covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:

- (a) retailing of tobacco products;
- (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
- (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
- (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.

13. “Tobacco products” means products entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.

14. “Tracking and tracing” means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

ARTICLE 2

RELATIONSHIP BETWEEN THIS PROTOCOL AND OTHER AGREEMENTS AND LEGAL INSTRUMENTS

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.

2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.

² Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.

4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

ARTICLE 3

OBJECTIVE

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART II: GENERAL OBLIGATIONS

ARTICLE 4

GENERAL OBLIGATIONS

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:

(a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;

(b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;

(c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objectives of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

(d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;

(e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and

(f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.

2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

ARTICLE 5

PROTECTION OF PERSONAL DATA

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

PART III: SUPPLY CHAIN CONTROL

ARTICLE 6

LICENCE, EQUIVALENT APPROVAL OR CONTROL SYSTEM

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter “licence”) granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

- (a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and
 - (b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.
- 2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:
 - (a) retailing of tobacco products;
 - (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
 - (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.
- 3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:
 - (a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;
 - (b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:
 - (i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;
 - (ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its

directors and of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;

(iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;

(iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;

(v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;

(vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;

(vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and

(viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;

(c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;

(d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;

(e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;

(f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;

(g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;

(h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and

(i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.

4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.

5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.

ARTICLE 7

DUE DILIGENCE

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:

(a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;

(b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and

(c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.

2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;
- (b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;
- (c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;
- (d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
- (e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.

3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

- (a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and
- (b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.

4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.

ARTICLE 8

TRACKING AND TRACING

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or regional tracking and tracing systems and a global information-sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.

2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.

3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.

4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:

- (a) date and location of manufacture;
- (b) manufacturing facility;
- (c) machine used to manufacture tobacco products;
- (d) production shift or time of manufacture;
- (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;

- (f) the intended market of retail sale;
- (g) product description;
- (h) any warehousing and shipping;
- (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
- (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.

4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.

4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.

6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.

7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.

8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information-sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information-sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.

9. Each Party or the competent authority shall:

- (a) have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information-sharing focal point;

- (b) request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;
- (c) not unreasonably withhold information;
- (d) answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and
- (e) protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.

10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:

- (a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;
- (b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and
- (c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.

12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.

13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.

14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

ARTICLE 9

RECORD-KEEPING

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.
2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:
 - (a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and
 - (b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses under the regime of transit or transshipment or duty suspension as of the date of the request.
3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty-suspended movement in transit or transshipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:
 - (a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;
 - (b) the details concerning the products shipped (including brand, amount, warehouse);
 - (c) the intended shipping routes and destination;
 - (d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;
 - (e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;

- (f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and
 - (g) intended market of retail sale or use.
4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.
5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:
- (a) maintained for a period of at least four years;
 - (b) made available to the competent authorities; and
 - (c) maintained in a format, as required by the competent authorities.
6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.
7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.

ARTICLE 10

SECURITY AND PREVENTIVE MEASURES

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:
- (a) reporting to the competent authorities:
 - (i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of cross-border payments in kind; and
 - (ii) all “suspicious transactions”; and

(b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.

2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.

4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

ARTICLE 11

SALE BY INTERNET, TELECOMMUNICATION OR ANY OTHER EVOLVING TECHNOLOGY

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.

2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

ARTICLE 12

FREE ZONES AND INTERNATIONAL TRANSIT

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of,

and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.

2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.

3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

ARTICLE 13

DUTY FREE SALES

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

PART IV: OFFENCES

ARTICLE 14

UNLAWFUL CONDUCT INCLUDING CRIMINAL OFFENCES

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:

- (a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;

- (b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
- (b) (ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b)(i);
- (c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
- (c) (ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;
- (d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;
- (e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;
- (f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;
- (g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;
- (h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

- (i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;
- (ii) misdeclaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:
 - (a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or
 - (b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and
- (j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.

2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.

4. In order to enhance international cooperation in combatting the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

ARTICLE 15

LIABILITY OF LEGAL PERSONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

ARTICLE 16

PROSECUTIONS AND SANCTIONS

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.
2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.
3. Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

ARTICLE 17**SEIZURE PAYMENTS**

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

ARTICLE 18**DISPOSAL OR DESTRUCTION**

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

ARTICLE 19**SPECIAL INVESTIGATIVE TECHNIQUES**

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its territory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.
2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.
3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.

4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

PART V: INTERNATIONAL COOPERATION

ARTICLE 20

GENERAL INFORMATION SHARING

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, inter alia, on matters such as:

(a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;

(b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;

(c) trends, concealment methods and modi operandi used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and

(d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.

3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

ARTICLE 21

ENFORCEMENT INFORMATION SHARING

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:

- (a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;
 - (b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (c) records of investigations and prosecutions;
 - (d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and modi operandi (including means of transport, concealment, routing and detection).
2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

ARTICLE 22

INFORMATION SHARING: CONFIDENTIALITY AND PROTECTION OF INFORMATION

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.
2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

ARTICLE 23

ASSISTANCE AND COOPERATION: TRAINING, TECHNICAL ASSISTANCE AND COOPERATION IN SCIENTIFIC, TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL MATTERS

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in

order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering, law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.

2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.

3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

ARTICLE 24

ASSISTANCE AND COOPERATION: INVESTIGATION AND PROSECUTION OF OFFENCES

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

ARTICLE 25

PROTECTION OF SOVEREIGNTY

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

ARTICLE 26

JURISDICTION

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:

- (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
- (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:

- (a) the offence is committed against that Party;
- (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or
- (c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.

5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.

ARTICLE 27

LAW ENFORCEMENT COOPERATION

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:

(a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;

(b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;

(c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:

(i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and

(iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and

(g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.

2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.

ARTICLE 28

MUTUAL ADMINISTRATIVE ASSISTANCE

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

- (a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;
- (b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;
- (c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;
- (d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and
- (e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

ARTICLE 29

MUTUAL LEGAL ASSISTANCE

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.
3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:
 - (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;
 - (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;

- (f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
- (g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
- (h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party; and
- (i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.

4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible.

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

8. A request for mutual legal assistance shall contain:

- (a) the identity of the authority making the request;
- (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
- (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
- (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
- (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
- (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
- (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.

9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial

proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.

12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.

13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.

14. Mutual legal assistance may be refused:

- (a) if the request is not made in conformity with this Article;
- (b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;
- (c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or
- (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.
16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.
17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.
18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.
19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.
20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.
21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall consult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.
22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.
23. In the event of a request, the requested Party:
 - (a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and

(b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.

ARTICLE 30

EXTRADITION

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:

(a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;

(b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and

(c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.

2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.

4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.

5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.

6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.

7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.

9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.

11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

ARTICLE 31

MEASURES TO ENSURE EXTRADITION

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.

3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:

(a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and

(b) be visited by a representative of that State.

PART VI: REPORTING

ARTICLE 32

REPORTING AND EXCHANGE OF INFORMATION

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.
2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.
3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:
 - (a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;
 - (b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the measures taken to overcome those barriers;
 - (c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and
 - (d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.
5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

PART VII: INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS AND FINANCIAL RESOURCES

ARTICLE 33

MEETING OF THE PARTIES

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.
2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.
3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.
4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.
5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.
6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.
7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan.

ARTICLE 34**SECRETARIAT**

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.
2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:
 - (a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;
 - (b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;
 - (c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;
 - (d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;
 - (e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;
 - (f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;
 - (g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and

- (h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.

ARTICLE 35

RELATIONS BETWEEN THE MEETING OF THE PARTIES AND INTERGOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

ARTICLE 36

FINANCIAL RESOURCES

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.
2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.
3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in transition in order to meet the objectives of this Protocol.
4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in this Protocol.
5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.

6. Parties agree that:
 - (a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and
 - (b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.
7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.
8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

PART VIII: SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 37

SETTLEMENT OF DISPUTES

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

PART IX: DEVELOPMENT OF THE PROTOCOL

ARTICLE 38

AMENDMENTS TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depositary.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for acceptance.

4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.

5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

ARTICLE 39

ADOPTION AND AMENDMENT OF ANNEXES TO THIS PROTOCOL

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.
2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.
3. Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

PART X: FINAL PROVISIONS

ARTICLE 40

RESERVATIONS

No reservations may be made to this Protocol.

ARTICLE 41**WITHDRAWAL**

1. At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
3. Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

ARTICLE 42**RIGHT TO VOTE**

1. Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

ARTICLE 43**SIGNATURE**

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

ARTICLE 44**RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL,
FORMAL CONFIRMATION OR ACCESSION**

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depositary.
2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

ARTICLE 45**ENTRY INTO FORCE**

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depositary.
2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.

3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

ARTICLE 46

DEPOSITARY

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

ARTICLE 47

AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DEKRET

Nr. 48, datë 5.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 7/2026, “Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në protokollin për ndalimin e tregtisë së paligjshme në produktet e duhanit”.

PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj

LIGJ

Nr. 11/2026

PËR PARANDALIMIN DHE MBROJTJEN NGA DHUNA NDAJ GRAVE DHE DHUNA NË FAMILJE⁵

Në mbështetje të neneve 78, 81, pika 1, dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Qëllimi

Ky ligj ka për qëllim:

⁵ Ky projektligj është përafshuar pjesërisht me direktivën (BE) 2024/1385 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, datë 14 maj 2024, “Për luftën kundër dhunës ndaj grave dhe Faqe | 2678

dhunës në familje”. Numri CELEX 32024L1385, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Evropian, seria L, nr. 2024/1385, datë 24.5.2024.

1. Parandalimin, eliminimin dhe mbrojtjen nga të gjitha format e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje në veprimtarinë publike, private, përfshirë dhunën në mjedisin digjital;

2. Sigurimin e mbrojtjes së menjëhershme nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje nëpërmjet mjeteve ligjore, civile e administrative, masave të tjera të nevojshme dhe politikave të integruara e gjithëpërfshirëse, me në qendër viktimën, duke u kushtuar vëmendje të veçantë pjesëtarëve të familjes, që preken në mënyrë disproporcionale dhe që janë më të cenueshëm, si: gratë, vajzat, fëmijët, të moshuarit dhe personat me aftësi të kufizuara.

Neni 2

Objekti

Objekti i këtij ligji është:

1. Parandalimi, mbrojtja, mbështetja dhe rehabilitimi i viktimave nëpërmjet krijimit të një rrjeti të koordinuar institucionesh përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor, si dhe organizatave të shoqërisë civile, me qasje të integruar dhe me në qendër viktimën;

2. Forcimi i rolit të autoriteteve përgjegjëse administrative e të sistemit të drejtësisë për marrjen e masave të menjëhershme të mbrojtjes nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje;

3. Garantimi i të gjitha mjeteve juridike të mbrojtjes dhe mbështetjes, përfshirë aksesin e shpejtë, falas e të thjeshtuar pranë organeve përgjegjëse e të drejtësisë.

Neni 3

Fusha e zbatimit

1. Dispozitat e këtij ligji e shtrijnë efektin e tyre në të gjitha mjediset e veprimtarisë publike dhe private, të cenueshme nga dhuna, përfshirë mjediset e ndërmjetësuar nga teknologjia.

2. Dispozitat e këtij ligji zbatohen për të gjitha viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje në proceset administrative e civile përfshirë edhe:

a) viktimat e dhunës të veprave penale sipas Kodit Penal;

b) viktimat e dhunës në kohë paqeje, në situata konflikti të armatosur dhe në situata emergjente.

Neni 4

Parimet e përgjithshme

1. Parimi i qasjes me në qendër viktimën përfshin dhënien përparësi të respektimit të dinjitetit, të drejtave, sigurisë, mbrojtjes, mirëqenies, pjesëmarrjes aktive të viktimës në vendimmarrje, duke siguruar mbështetje me informacionin e duhur dhe pa paragjykime, duke shmangur viktimizimin dytësor e duke vendosur autorin përpara përgjegjësisë.

2. Parimi i respektimit të konfidencialitetit dhe i privatësisë së viktimës, duke garantuar që të dhënat sensitive të viktimave të dhunës, sipas këtij ligji, të familjarëve të tyre dhe fëmijëve, si dhe çdo përpunim i tyre për qëllime ligjore e statistikore gëzon mbrojtje sipas legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

3. Parimi i mosjustifikimit të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje në të gjitha nivelet e ndërhyrjes e të komunikimit publik, me qëllim që asnjë traditë, zakon, fe, kulturë, normë shoqërore të mos përdoret për të justifikuar aktet e dhunës.

4. Parimi i aksesit në drejtësi dhe në shërbime përfshin të drejtën e përfitimit të shërbimeve falas, të shpejta e të aksesueshme lehtësisht, pavarësisht nga vendndodhja, dhe të ofruara në gjuhë të qartë e të kuptueshme dhe të përshtatura sipas nevojave të personave me aftësi të kufizuara, përfshirë strehimin emergjent 24/7 dhe ndihmën psikosociale.

5. Ndalimi i ndërmjetësimit ka si qëllim që zgjidhjet alternative të mosmarrëveshjeve nëpërmjet ndërmjetësimit ose pajtimit ndërmjet viktimës dhe dhunuesit të mos zbatohen, të ndërmerren ose të propozohen nga organet përgjegjëse, sipas këtij ligji, në rastet e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje.

KREU II

PËRKUFIZIME DHE FORMAT E DHUNËS

Neni 5

Përkufizimet

1. Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

a) “Autoritet kryesor përgjegjës” është ministria përgjegjëse për çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale;

b) “Autoritet përgjegjës” është çdo autoritet publik dhe privat që kryen detyra sipas përcaktimeve në këtë ligj;

c) “Dhunë” është çdo veprim ose mosveprim i një personi ndaj një personi tjetër, përfshirë dhunën e lehtësuar nga teknologjia, që sjell si pasojë cenim të integritetit fizik, moral, psikologjik, seksual, social dhe ekonomik;

ç) “Dhunë ndaj grave” është çdo akt dhune i drejtuar kundër një gruaje ose vajze, përfshirë dhunën gjinore kundër grave dhe që prek gratë e vajzat në mënyrë disproporcionale dhe është një formë diskriminimi që sjell ose ka gjasa të sjellë dëme ose vuajtje fizike, seksuale, psikologjike ose ekonomike, përfshirë kërcënimet për veprime të tilla, shtrëngimin apo privimin arbitrar të lirisë, pavarësisht nëse ndodhin në jetën publike, private, përfshirë dhunën e lehtësuar nga teknologjia;

d) “Dhunë në familje” është çdo akt dhune sipas shkronjës “c” të kësaj pike, ushtruar ndërmjet pjesëtarëve të familjes, të përcaktuar në pikën 2 të nenit 12 të këtij ligji, që ndodh brenda ose jashtë njësisë së banimit mes pjesëtarëve që janë ose kanë qenë në marrëdhënie familjare për shkaqe natyrore ose juridike, sipas përcaktimeve të këtij ligji, dhe pavarësisht nga fakti nëse dhunuesi ndan ose ka ndarë të njëjtën banesë me viktimën;

dh) “Dhunues” është personi ndaj të cilit është paraqitur përpara organeve përgjegjëse një ankesë, padi ose është person i dyshuar;

e) “Fëmijë” është çdo person nën moshën 18 vjeç;

ë) “Marrëdhënie intime” është marrëdhënia ndërpersonale që përfshin intimitet fizik, seksual ose emocional;

f) “Mekanizëm i Koordinuar i Referimit të rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje” është rrjeti i organizuar i institucioneve përgjegjëse në nivel vendor për parandalimin, mbrojtjen, mbështetjen me shërbime e rehabilitimin e viktimave të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

g) “Mjedise të cënueshme” janë hapësira fizike, sociale, publike ose private, përfshirë mjedise digjitale, ku kombinimi i faktorëve të ndryshëm rrit mundësinë dhe përsëritjen e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

gj) “Njësi banimi” është banesa ose çdo mjedis i përdorur dhe i përshtatur si i tillë, pavarësisht nëse është në pronësi ose në përdorim të familjes;

h) “Person në varësi” është fëmija i viktimës, personi në kujdestari ose çdo person tjetër, përveç autorit ose të dyshuarit, që jeton në të njëjtën banesë me viktimën dhe për të cilin viktimë siguron kujdes dhe mbështetje;

i) “Përndjekja” është kërcënimi ose ngacmimi i personit me anën e veprimeve të përsëritura, me qëllimin për t’i shkaktuar një gjendje të vazhdueshme dhe të rëndë ankthi apo frike për sigurinë vetjake, të një të afërmi ose të një personi me të cilin ka lidhje shpirtërore apo për ta detyruar të ndryshojë mënyrën e tij të jetesës;

j) “Provë elektronike ose digjitale” është çdo provë e nxjerrë nga të dhënat e mbajtura ose të prodhuara nga çdo pajisje, funksionimi i së cilës varet nga një program kompjuterik, si dhe të dhëna të ruajtura ose të transmetuara nëpërmjet një sistemi kompjuterik ose rrjeti e që plotëson kriteret e integritetit, autenticitetit, besueshmërisë dhe ndërlidhshmërisë, sipas akteve ligjore në fuqi;

k) “Urdhër mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar me vendim gjykate, ku parashikohen masat mbrojtëse për viktimën, fëmijët dhe, sipas rastit, masa për rehabilitimin e dhunuesit;

l) “Urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar përkohësisht me vendim gjykate, i vlefshëm deri në lëshimin e urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate;

ll) “Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme” është urdhri i arsyetuar dhe i lëshuar nga Policia e Shtetit e që përmban masat e menjëhershme për ndalimin e dhunës deri në marrjen e vendimit nga gjykata;

m) “Viktimë” është çdo person mbi të cilin është ushtruar një nga format e dhunës, sipas përcaktimit në shkronjën “c” të kësaj pike, përfshirë fëmijët dëshmitarë.

2. Termat e përdorur dhe të përkufizuar në legjislacionin në fuqi për mbrojtjen nga diskriminimi, për barazinë gjinore, për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijëve e për mbrojtjen e të dhënave personale kanë të njëjtin kuptim edhe në këtë ligj.

Neni 6 Dhunë fizike

1. Dhunë fizike është çdo akt i qëllimshëm, që shkakton ose synon të shkaktojë dhimbje, plagosje, dëmtim trupor ose cenim të integritetit fizik të një

personi, pavarësisht nëse ka lënë pasoja të dukshme ose të menjëhershme.

2. Dhunë fizike përfshin, por pa u kufizuar, çdo formë goditjeje fizike, përfshirë goditjen me sende, djegie, dëmtim me mjete apo metoda të tjera, që cenojnë shëndetin dhe integritetin fizik të viktimës.

Neni 7

Dhunë psikologjike

1. Dhunë psikologjike është çdo veprim ose mosveprim i qëllimshëm, që synon ose ka si pasojë dëmtimin e integritetit psikologjik, emocional ose të vetëvlerësimit të një personi, duke krijuar gjendje frike, pasigurie, cenim të dinjitetit, gjendje varësie ose ndjenjë inferioriteti nëpërmjet frikësimit, kërcënimit, fyerjes, denigrimit, poshtërimit, izolimit, kontrollit, manipulimit, mohimit të informacionit ose të së drejtës për të marrë vendime.

2. Dhuna psikologjike përfshin, por pa u kufizuar, përdorimin e dhunës dhe presionit psikologjik, ekonomik, kërcënimit, shantazhit, mashtrimit, përndjekjes e çdo forme tjetër detyrimi, që cenon lirinë e vendimmarrjes, përfshirë shtrëngimin ose pengimin për të filluar apo për të vazhduar bashkëjetesën ose martesën, si dhe martesën dhe bashkëjetesën në moshë të hershme, pa pëlqimin e lirë e të informuar.

Neni 8

Dhunë ekonomike

Dhunë ekonomike është çdo akt i qëllimshëm, që synon ose ka si pasojë kufizimin, kontrollin ose mohimin e aksesit të një personi në burimet ekonomike, financiare, pasurore, duke përfshirë ndalimin e përdorimit të të ardhurave, pasurisë, pronës, kufizimin e së drejtës për të punuar, për të pasur të ardhura ose për të administruar pasurinë ose mjete për të siguruar jetesën e pavarur, me qëllim ushtrimin e kontrollit, varësisë ose dominimit mbi viktimën, si dhe mospërmblidhjen e detyrimit ushqimor.

Neni 9

Dhunë dhe ngacmim seksual

1. Dhunë seksuale është çdo akt seksual i kryer pa pëlqimin e lirë, të vetëdijshëm e të informuar të

viktimës, pavarësisht forcës, tolerimit të sjelljes ose rezistencës së viktimës.

2. Ngacmimi seksual është çdo sjellje e padëshiruar me natyrë seksuale, fizike, verbale ose joverbale, që synon ose ka efektin e cenimit të dinjitetit të një personi, krijimit të një mjedisi frikësues, armiqësor, poshtërues, degradues ose fyes, në çdo kontekst shoqëror, profesional apo institucional.

3. Ngacmim seksual në punë është çdo sjellje e padëshiruar verbale, joverbale, fizike ose digjitale nëpërmjet mesazheve, *e-mail*-eve, imazheve, videove ose komenteve në rrjetet sociale, që ndodh në mjedisin e punës ose në mjedise të lidhura me punën, përfshirë mjedisin digjital, dhe që ka për qëllim ose sjell si pasojë cenimin e dinjitetit të personit apo krijon një mjedis frikësues, armiqësor, përcmues, poshtërues ose fyes.

Neni 10

Dhunë e lehtësuar nga teknologjia

1. Dhunë e lehtësuar nga teknologjia është çdo veprim, mosveprim ose sjellje që kryhet, ndihmohet, rëndohet ose përforcohet nëpërmjet teknologjive të informacionit dhe komunikimit, të rrjeteve sociale, aplikacioneve, pajisjeve elektronike ose mjeteve të tjera digjitale, pa pëlqimin e personit dhe që shkakton ose ka mundësi të shkaktojë dëm fizik, seksual, psikologjik, social, si dhe ndjesinë e frikës, turp, poshtërimit, pasigurisë, cenimit të dinjitetit.

2. Dhuna e lehtësuar nga teknologjia përfshin, por pa u kufizuar në:

a) përdorimin e gjuhës së urrejtjes digjitale, që përfshin përmbajtje të shpërndara publikisht ose privatisht, që nxisin, promovojnë, justifikojnë ose legjitimojnë dhunën, urrejtjen apo diskriminimin dhe përfshin kërcënime për kryerjen e veprave penale; përshtime degraduese të personit ose viktimës, si objekte seksuale; shpërndarjen e të dhënave personale, me synim nxitjen e dhunës ose dëmit psikologjik;

b) keqpërdorimin dhe/ose dërgimin e imazheve intime pa pëlqim nëpërmjet veprimeve ose mosveprimeve për mosheqjen e tyre, sjelljet që kryhen, ndihmohen, përforcohen ose përhapen nga teknologjia e që konsistojnë në prodhimin nëpërmjet teknologjisë dhe inteligjencës artificiale, manipulimin, shpërndarjen ose kërcënimin për shpërndarje të imazheve, videove apo materialeve të

tjera, që paraqesin ose simulojnë pjesë intime apo veprimtari seksuale të një personi pa pëlqim;

c) përndjekjen digjitale që ka të bëjë me sjellje të qëllimshme, të përsëritura, të vazhdueshme, nëpërmjet mbikëqyrjes, ndjekjes, monitorimit apo komunikimit të padëshiruar, pa pëlqimin e personit ose pa interes të ligjshëm, që shkakton frikë, ankth, ndjenjë pasigurie apo cenim serioz të jetës private, dinjitetit ose lirisë personale të viktimës, të kryera nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimit;

ç) ngacmimin digjital që përfshin çdo sjellje të përsëritur ose të vazhdueshme të dërgimit, publikimit apo shpërndarjes nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimit të mesazheve kërcënuese, fyese, poshtëruese, seksuale, duke përfshirë edhe të dhënat personale.

Neni 11

Dhuna ndaj grave në proceset zgjedhore dhe në politikë

1. Dhuna dhe ngacmimi ndaj grave në zgjedhje dhe në politikë është ajo formë diskriminimi që ndodh gjatë procesit zgjedhor ose gjatë veprimtarisë politike apo ushtrimit të funksioneve zyrtare nëpërmjet një sjelljeje të padëshiruar, verbale ose joverbale, e cila ka për qëllim ose efekt cenimin e dinjitetit të grave e vajzave dhe krijimin e një mjedisi frikësues, armiqësor, përçmues, poshtërues ose ofendues.

2. Dhuna dhe ngacmimi sipas pikës 1 të këtij neni përfshin veprime nga një person apo grup personash, drejtpërdrejt ose nëpërmjet palëve të treta, në proceset zgjedhore, veprimtaritë e partive politike, aktivitetet parlamentare ose të këshillave të qeverisjes vendore ose në çdo fushë të jetës politike dhe veprimtarisë publike ndaj grave kandidate, të zgjedhura, të caktuara ose që ushtrojnë funksion politik dhe publik; ose kundër pjesëtarëve të familjes së tyre, me qëllim për t'i përjashtuar, për t'i tërhequr ose për t'i penguar nga pjesëmarrja, si dhe për t'i pezulluar, për t'i ndaluar apo për t'i kufizuar në ushtrimin e detyrës ose për t'i nxitur ose detyruar për kryerjen ose moskryerjen e veprimeve kundër vullnetit.

3. Dhuna ndaj grave sipas këtij neni dhe shkronjës “c” të pikës 1 të nenit 5 të këtij ligji përfshin edhe praktika ose veprime që, megjithëse formalisht janë në përputhje me legjislacionin

zgjedhor, kanë për qëllim ose sjellin si pasojë përjashtimin e grave nga pjesëmarrja efektive në politikë, përfshirjen në listat ose pozicione që cenojnë mundësinë e grave për t'u zgjedhur ose vendosjen e tyre në pozicione formale, pa kompetenca vendimmarrëse, krijimin e pengesave sistematike në komunikimin politik, në media, si dhe në ushtrimin e funksioneve drejtuese.

4. Masat mbrojtëse civile e administrative, sipas këtij ligji, të tilla si: urdhra ndalimi, gjoba, mbështetje urgjente dhe mjete të tjera juridike zbatohen për rastet e dhunës ndaj grave në politikë, si brenda, ashtu edhe jashtë proceseve zgjedhore.

KREU III

SUBJEKTET DHE RAPORTIMI

Neni 12

Subjektet e mbrojtura

1. Viktimat që gëzojnë mbrojtje nga ky ligj janë:

a) shtetasit shqiptarë me vendbanim ose vendqëndrim në territorin e Republikës së Shqipërisë;

b) të huajt ose personat pa shtetësi, të cilët hyjnë në Republikën e Shqipërisë; të huajt ose personat pa shtetësi, që kanë kërkuar mbrojtje ndërkombëtare sipas legjislacionit në fuqi për azilin në Republikën e Shqipërisë.

2. Subjektet e mbrojtura nga dhuna në familje si pjesëtarë të familjes janë:

a) bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja ose ish-bashkëshorti/ja apo ish-bashkëjetuesi/ja;

b) vëllezërit, motrat, përfshirë, sipas rastit, edhe bashkëshortin/en ose bashkëjetuesin/en e tyre;

c) ungji dhe emta dhe fëmijët e vëllezërve e të motrave, nëse janë anëtarë të njësisë së banimit;

ç) paraardhësit dhe pasardhësit në vijë të drejtë, pa kufizime, përfshirë edhe rastet kur kjo marrëdhënie krijohet nga birësimi;

d) paraardhësit dhe pasardhësit në vijë të drejtë të bashkëshortit/es ose të bashkëjetuesit/es, përfshirë edhe rastet kur kjo marrëdhënie krijohet nga birësimi;

dh) vëllezërit dhe motrat e bashkëshortit/es, bashkëjetuesit/es nëse janë anëtarë të njësisë së banimit;

e) personat të cilët janë ose kanë qenë në marrëdhënie intime, jo domosdoshmërisht të

shoqëruar me bashkëjetesë, gëzojnë të njëjtën mbrojtje;

ë) kujdestari dhe personi që ndodhet në kujdesin e tij gjatë kohës që vazhdon kujdestaria, sipas përcaktimeve të kujdestarisë mbi fëmijët e të kujdestarisë për personat me aftësi të kufizuara dhe personin që i është hequr ose kufizuar zotësia për të vepruar sipas dispozitave të Kodit të Familjes.

Neni 13

Raportimi i dhunës

1. Viktima e dhunës në familje raporton nëpërmjet një kërke, pavarësisht formës, pranë Mekanizmit të Koordinuar të Referimit, përfshirë, por pa u kufizuar pranë:

a) stacionit, komisarit ose drejtorisë vendore të policisë më të afërt ku banon, ndodhet ose është ushtruar dhuna;

b) njësisë së vetëqeverisjes vendore ku banon apo ndodhet ose është ushtruar dhuna;

c) qendrës shëndetësore të zonës ku banon, ndodhet ose është ushtruar dhuna;

ç) shërbimeve të kujdesit shoqëror, sipas legjislacionit në fuqi;

d) qendrave të specializuara për viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

dh) institucioneve të mbrojtjes së të drejtave të njeriut.

2. Viktima e rasteve të tjera të dhunës ndaj grave raporton dhunën pranë mekanizmave të brendshëm, joformal dhe formal të subjektit publik ose privat, të përcaktuar për mbrojtjen ndaj dhunës, ngacmimit dhe ngacmimit seksual; mekanizmave të jashtëm, të përfshirë në pikën 1 të këtij neni, dhe, sipas rastit, inspektoratit përgjegjës për zbatimin e legjislacionit të punës, Komisionit për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe/ose mekanizmave të të drejtave të njeriut.

3. Viktima, sipas pikave 1 dhe 2 të këtij neni, mund t'i drejtohet njëkohësisht me kërkesëpadi edhe gjykatës së shkallës së parë të juridiksionit të përgjithshëm të vendbanimit ose vendndodhjes së tij/saj ose të dhunuesit për të kërkuar marrjen e masave të nevojshme për mbrojtje e siguri të viktimës dhe në rastin e dhunës në familje, sipas rastit, edhe marrjen e masave mbrojtëse ndaj pjesëtarëve të familjes.

4. Fëmijët mund të raportojnë dhunë në familje dhe gëzojnë mbrojtje të njëjtë si viktima të

drejtpërdrejta. Nëse ushtruesi i përgjegjësisë prindërore ose kujdestari është i përfshirë në aktin e dhunës, raportimi nga një fëmijë nuk varet nga pëlqimi i prindit ose i kujdestarit. Në rastet e raportimeve të fëmijëve zbatohen rregullat e legjislacionit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës mbi parimet, autoritetet përgjegjëse dhe vlefshmërinë e deklaratës.

5. Punonjësi i cilitdo autoritet, që merr dijeni, ka informacion ose konstaton një rast të ushtrimit të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje i drejtohet me anë të një kërke autoriteteve sipas pikave 1 dhe 2 të këtij neni.

6. Çdo person që konstaton një rast të ushtrimit të dhunës mund t'u drejtohet me anë të një kërke autoriteteve, sipas pikave 1 dhe 2 të këtij neni, për të ndërmarrë masat e nevojshme.

7. Në rastin e dhunës së raportuar nga të huajt dhe personat pa shtetësi, autoritetet përgjegjëse njoftojnë strukturat e migracionit për të marrë masat për pezullimin e menjëhershëm të çdo procedure largimi, duke garantuar mbrojtjen e viktimës deri në përfundimin e shqyrtimit të kërkesës për azil, si dhe për lejen e qëndrimit ose të rinovimit të saj, sipas legjislacionit në fuqi për të huajt dhe azilin.

8. Raportimi i dhunës nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimeve të tjera të aksesueshme e të sigurta garanton ruajtjen e anonimatit në përputhje me interesin më të lartë të viktimës, veçanërisht në rastet me fëmijë, gra, vajza, të moshuar, persona me aftësi të kufizuara.

9. Autoriteti kryesor përgjegjës në zbatim të këtij neni miraton:

a) udhëzim të përbashkët me autoritetin përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike për përcaktimin e rregullave dhe procedurave, me qëllim raportimin e dhunës nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimeve të tjera, në zbatim të pikës 8 të këtij neni;

b) udhëzim të përbashkët me autoritetin përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike për përcaktimin e rregullave për procedurat, afatet e lejes së qëndrimit dhe azilit, protokollat e bashkëpunimit e të bashkërendimit të veprimtarisë me Mekanizmit të Koordinuar të Referimit dhe strukturave përgjegjëse të migracionit, në zbatim të pikës 7 të këtij neni.

Neni 14

Moskufizimi i raportimit nga profesionistët

1. Rregullat e konfidencialitetit të lidhura me veprimtarinë e autoriteteve përgjegjëse nuk zbatohen në rastet kur këto përbëjnë një pengesë për profesionistët, përfshirë ata të kujdesit shëndetësor, për të raportuar rastin ose kur kanë arsye për të besuar se ekziston një rrezik i menjëhershëm për dëmtimin e viktimës.

2. Transmetimi i të dhënave mund të bëhet edhe pa pëlqimin e viktimës nëse ka arsye të bazuara për të besuar se jemi në rastin e një prej formave të dhunës, ose ka arsye të bazuara për të besuar se ekziston rrezik i menjëhershëm i një prej formave të dhunës të parashikuara në këtë ligj.

3. Çdo profesionist ose autoritet përgjegjës tek i cili referohet rasti që në kontaktin e parë me viktimën ose sa më shpejt pas kontaktit të parë bën identifikimin e nevojave e të masave për mbrojtjen.

4. Autoritetet përgjegjëse, sipas këtij ligji, në rastet që referojnë fëmijët viktimë të dhunës të shërbimet mbështetëse, zbatojnë legjislacionin në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës lidhur me rregullat e dhënies së pëlqimit nga ana e ushtruesit të përgjegjës së prindërore ose kujdestarit.

5. Autoriteti kryesor përgjegjës, sipas këtij ligji, harton udhëzime lidhur me konfidencialitetin dhe raportimin.

KREU IV

MBROJTJA E VIKTIMAVE

Neni 15

Vlerësimi individual për mbrojtjen dhe mbështetjen e viktimave

1. Autoritetet përgjegjëse, sipas neneve 13 dhe 47 të këtij ligji, pranë të cilave drejtohet viktimë ose çdo subjekt tjetër pranojnë raportimin, pavarësisht vendbanimit apo vendqëndrimit të viktimës, duke vlerësuar dhe duke garantuar:

a) mbrojtjen dhe sigurinë e viktimës nëpërmjet vlerësimit të riskut, përfshirë mbrojtjen nga akte të mëtejshme dhune;

b) referimin, sipas rastit, në mbështetje me shërbime të përgjithshme ose të specializuara.

2. Me qëllim mbrojtjen dhe mbështetjen e viktimave, autoritetet përgjegjëse bëjnë identifikimin

e masave mbrojtëse dhe nevojave, mundësisht, që në kontaktin e parë ose sa më shpejt e mundur.

3. Vlerësimi individual me në qendër viktimën bëhet nga profesionistë të trajnuar, me qëllim shmangien e viktimizimit dytësor ose riviktimizimin, si dhe duke garantuar eliminimin e barrierave administrative apo financiare.

4. Vlerësimi individual me qëllim mbrojtjen e mbështetjen përfshin vlerësimin e viktimës dhe vlerësimin e dhunuesit ose personit të dyshuar.

5. Autoritetet përgjegjëse, në bashkëpunim me njësinë e mbrojtjes së fëmijëve, vlerësojnë nevojat e fëmijëve, viktimë të dhunës, duke identifikuar nevojat e tyre edhe pa pëlqimin paraprak të ushtruesit të përgjegjës së prindërore ose kujdestarit ligjor.

6. Procedurat, metodologjia për vlerësimin individual dhe roli specifik i Mekanizmit Kombëtar të Referimit përcaktohet me udhëzim të ministrit të çështjeve të barazisë gjinore dhe çështjeve sociale si autoriteti kryesor përgjegjës.

Neni 16

Shërbimet mbështetëse të përgjithshme dhe të specializuara

1. Viktimat kanë të drejtë për mbështetje me shërbime të përgjithshme dhe të specializuara.

2. Nëse viktimë është fëmijë, shërbimet e përmendura në këtë nen ofrohen në mënyrë të përshtatshme dhe në interesin më të lartë të fëmijës në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e viktimës.

3. Nëse shërbimet e mbështetjes së specializuar nuk ofrohen si pjesë e integruar e shërbimeve të përgjithshme të mbështetjes për viktimat, shërbimet e përgjithshme dhe ato të specializuara koordinohen.

4. Mbështetja e përgjithshme ofrohet nga autoritetet në nivel vendor, përfshirë Mekanizmin e Koordinuar të Referimit dhe organizatave të shoqërisë civile për të gjitha viktimat e dhunës dhe përfshin:

a) informim dhe mbështetje për çdo raportim, përfshirë atë për ndihmën ligjore falas;

b) këshillim ligjor, psikologjik dhe psikosocial falas;

c) shërbime mjekësore dhe ekzaminime mjekoligjore falas;

ç) shërbime të menjëhershme strehimi dhe ndihmë ekonomike për viktimat e dhunës në familje për një periudhë të paktën 30-ditore, si pjesë e detyrimeve për mbrojtje sociale;

d) integrim social-ekonomik, ndihmë dhe mbështetje financiare, ofrimin e kujdesit për fëmijët, asistencë për punësim, arsimim dhe trajnim.

5. Mbështetje e specializuar ofrohet për viktimat e dhunës seksuale dhe, sipas rastit, për personat që përjetojnë dhunë ose ngacmim në vendin e punës.

6. Mbështetja e përgjithshme dhe e specializuar ofrohet falas nga profesionistë të trajnuar, mundësisht në të njëjtin mjedis dhe në mënyrë të personalizuar e të përshtatur me nevojat e viktimave e në një gjuhë që viktimat e kuptojnë, duke adresuar në mënyrë gjithëpërfshirëse nevojat e shumta të viktimave.

7. Ministri për çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, përcakton me udhëzim llojet e shërbimeve mbështetëse të përgjithshme dhe të specializuara, standardet dhe procedurat e ofrimit të tyre, shtrirjen e tyre dhe rregullat e mbështetjes financiare për viktimat.

Neni 17

Programet e rehabilitimit

1. Ministri për çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, në bashkëpunim me autoritetet përgjegjëse, sipas këtij ligji, siguron hartimin e zbatimit e programeve, me qëllim rehabilitimin e viktimave dhe dhunuesve.

2. Këto programe synojnë:

a) ndërhyrjet e hershme parandaluese në komunitet;

b) mbështetjen psikosociale dhe rehabilitimin e viktimave;

c) trajtim psikosocial/mjekësor për dhunuesit për të ulur rrezikun e përsëritjes dhe ndryshimin e modeleve të dhunshme të sjelljes, me synim parandalimin e dhunës së mëtejshme.

3. Programet për viktimat zbatohen në koordinim me shërbimet mbështetëse dhe synojnë sigurinë e mirëqenien e viktimës.

4. Programet e ofruara për viktimen dhe dhunuesin zbatohen vullnetarisht ose të referuara nga koordinatori vendor dhe gjykatat.

5. Mospjesëmarrja në një program të urdhëruar nga gjykata për dhunuesin përbën shkelje të vendimit dhe sjell pasoja penale sipas Kodit Penal.

6. Kriteret minimale, kufijtë e pjesëmarrjes, monitorimi dhe financimi i programeve të rehabilitimit të viktimave e të dhunuesve, përfshirë ato të rehabilitimit të dhunuesve në institucionet penitenciare dhe në shërbimin e provës, programet e rehabilitimit të viktimave përcaktohen me udhëzim të përbashkët të ministrit për çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, dhe të ministrit përgjegjës për çështjet e drejtësisë.

KREU V

QASJA NË DREJTËSI

Neni 18

Urdhrat e mbrojtjes

1. Urdhrat e mbrojtjes sipas këtij ligji janë:

a) urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme (UMPMM), i lëshuar nga Policia e Shtetit;

b) urdhri i mbrojtjes së menjëhershme (UMM), i lëshuar nga gjykata;

c) urdhri i mbrojtjes (UM), i lëshuar nga gjykata.

2. Në varësi të subjekteve të mbrojtura sipas këtij ligji dhe formës së dhunës së ushtruar, urdhrat e mbrojtjes që lëshohen nga organet përgjegjëse janë si më poshtë:

a) UMPMM-ja ose UMM-ja apo UM-ja për masat e mbrojtjes nga dhuna në familje;

b) UMPMM-ja ose UMM-ja apo UM-ja për masat e mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia;

c) UMPMM-ja ose UMM-ja apo UM-ja për masat e mbrojtjes nga dhuna ndaj grave në proceset zgjedhore dhe në politikë;

ç) UM-ja dhe UMM-ja për masat e mbrojtjes nga dhuna dhe ngacmimi seksual.

3. Përveç urdhrave të mbrojtjes të parashikuara në këtë nen, në rastet e dhunës së lehtësuar nga teknologjia, autoriteti rregullator në fushën e medias ose autoriteti rregullator në fushën e komunikimeve elektronike e postare lëshojnë urdhër administrativ për heqjen e imazheve dhe materialeve të dëmshme sipas nenit 23 të këtij ligji.

Neni 19

Masat e mbrojtjes nga dhuna në familje

1. Gjykata, si masë mbrojtëse të dhunës në familje, në situata rreziku të menjëhershëm për shëndetin ose sigurinë e viktimës apo personave në varësi, kur dëmi është i pashmangshëm ose është shkaktuar dhe ka gjasë të përsëritet, urdhëron menjëherë largimin e dhunuesit nga banesa për një afat kohor të caktuar, kur viktimë dhe dhunuesi banojnë në të njëjtën strehë. Gjykata, kur është rasti në vendosjen e kësaj mase, merr në konsideratë nevojat e veçanta të dhunuesit të mitur, të moshuarit ose personit me aftësi të kufizuara dhe në këto raste urdhri i largimit nga banesa vendoset vetëm kur asnjë masë tjetër nuk garanton mbrojtjen e viktimës nga dhuna. Përveç masës së largimit të dhunuesit nga banesa, mbrojtja nga dhuna në familje, në zbatim të këtij ligji, sigurohet edhe në këto mënyra:

a) urdhërimin menjëherë të të paditurit, dhunuesit, që të mos kryejë ose të mos kërcënojë se do të kryejë veprë të dhunës në familje ndaj paditësit, viktimës apo pjesëtarëve të tjerë të familjes së viktimës ose personave në varësi;

b) urdhërimin e menjëhershëm të të paditurit, dhunuesit, që të mos cenojë, të mos ngacmojë, të mos kontaktojë në mënyrë fizike ose nëpërmjet teknologjisë së informacionit apo të mos komunikojë drejtpërdrejt ose tërthorazi me viktimën apo me pjesëtarë të familjes së viktimës;

c) ndalimin e menjëhershëm të të paditurit, dhunuesit, që t'i afrohet përtej një distance të caktuar viktimës apo pjesëtarëve të familjes së viktimës;

ç) ndalimin e menjëhershëm të të paditurit, dhunuesit, që t'i afrohet shtëpisë, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës apo banesës së çiftit të ardhshëm ose të personave të tjerë dhe, për më tepër, shkollës së fëmijëve ose vendeve të cilat frekuentohen më tepër nga viktimë, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

d) vendosjen menjëherë të viktimës ose viktimave dhe fëmijëve në strehime të përkohshme, duke mbajtur parasysh në çdo rast interesin më të lartë të fëmijës;

dh) kufizimin ose ndalimin e të paditurit, dhunuesit, që të takohet me fëmijën e viktimës, sipas kushteve, të cilat mund të jenë të përshtatshme;

e) ndalimin e të paditurit, dhunuesit për hyrjen ose qëndrimin në banesën e përkohshme apo të përhershme të viktimës apo në ndonjë pjesë të saj,

pavarësisht nga të drejtat e pronësisë ose të posedimit të dhunuesit;

ë) urdhërimin e një personi të autorizuar nga gjykata (përmbartës gjyqësor i cili në rast nevojë të argumentuar mund të kërkojë ndihmë/mbështetje edhe nga strukturat e Policisë së Shtetit) që të shoqërojë viktimën ose të paditurin (dhunuesin) deri në banesën e viktimës dhe të mbikëqyrë largimin e pasurisë personale;

f) urdhërimin e strukturave të Policisë së Shtetit që të sekuestrojnë çdo armë me leje që i përket dhunuesit gjatë kontrollit të kryer apo urdhërimin e dhunuesit për të dorëzuar çdo armë me leje që i përket atij. Vendimi i gjykatës në këtë rast parashikon pezullimin e lejes së armës deri në plotësimin e afatit të urdhrit të mbrojtjes, si dhe njoftimin për masën e marrë të strukturave përgjegjëse të Policisë së Shtetit, të cilat administrojnë veprimtarinë e lejuar me armët;

g) urdhërimin e të paditurit, dhunuesit, që të lejojë viktimën të posedojë banesën të cilën e përdorin së bashku viktimë dhe dhunuesi/ja ose ndonjë pjesë të saj;

gj) urdhërimin e të paditurit, dhunuesit që të paguajë qiranë e banesës së përhershme apo të përkohshme të viktimës, si dhe detyrimin ushqimor për viktimën, fëmijët apo pjesëtarë të tjerë të familjes, që ka në ngarkim ose urdhërimin e të paditurit (dhunuesit) që të mos përdorë burimet financiare të përbashkëta kur ato keqpërdoren për kontroll apo shtrëngim ekonomik. Për sa kohë urdhri mbrojtës është në fuqi, trajtimi i pasurisë kryhet në përputhje me dispozitat e Kodit të Familjes;

h) heqjen përkohësisht të përgjegjësisë prindërore të paditurit, dhunuesit, ose, nëse është rasti, të kujdestarisë mbi fëmijët, kujdestarisë për personin me aftësi të kufizuara ose për personin që i është hequr ose i është kufizuar zotësia për të vepruar. Kur gjykata vendos të heqë ushtrimin e përgjegjësisë prindërore nga të dy prindërit ose nga prindi i vetëm, ajo cakton kujdestarinë e përkohshme mbi fëmijët, duke zbatuar rregullat e parashikuara në Kodin e Familjes dhe në legjislacionin procedural në fuqi;

i) urdhërimin e organeve përgjegjëse, shërbimeve sociale të njëjësive përkatëse të vetëqeverisjes vendore ose organizatave që ofrojnë shërbime, që, sipas rastit, të mbështesin me ndihmë psikosociale, shëndetësore e financiare personat e dhunuar në

familje, si dhe të monitorojnë respektimin e urdhrave të mbrojtjes nga palët, duke paraqitur raportet përkatëse përpara koordinatorit vendor për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare;

j) urdhërimin e të paditurit, dhunuesit, që të bëjë një pagesë periodike në favor të personave bashkëjetues, të cilët, për efekt të masës së mësipërme, mbeten të privuar nga mjetet e jetesës. Për të siguruar pagesën, gjykata mund të vendosë që shuma të derdhet nga punëdhënësi në favor të përfituesit. Një vendim i tillë përbën titull ekzekutiv;

k) përfshirjen e viktimës së dhunës në familje në programe rehabilitimi;

l) urdhërimin e të paditurit, dhunuesit, që të ndjekë programe të detyrueshme rehabilitimi psikoedukuese, programe rehabilitimi psikosociale, menaxhim të sjelljes së dhunshme, programe parandaluese, programe trajtimi nga varësia për menaxhimin e sjelljes, për të marrë shërbim psikologjik të specializuar, sipas vlerësimit të autoriteteve përgjegjëse dhe, nëse është rasti, pranë qendrave spitalore, qendrave ambulatorie ose qendrave komunitare, që japin shërbime të shëndetit mendor, shërbime të adiktologjisë ose shërbime të toksikologjisë, si dhe shërbime për trajtimin psikologjik nga varësitë. Pjesëmarrja dhe bashkëpunimi në program mbahet parasysh në vlerësimin e rrezikut të dhunuesit (në rastet e lirimit me kusht, lejeve shpërblyese ose të veçanta, të vizitave);

ll) urdhërimin e të paditurit, dhunuesit ose palëve të treta për një ose disa nga masat e përcaktuara në pikën 2 të nenit 20 kur dhuna në familje është lehtësuar nga teknologjia;

m) instalimin e pajisjeve GPS për dhunuesit që shkelin urdhrin e mbrojtjes;

n) referimin tek organet përgjegjëse për hetim penal, sipas Kodit të Procedurës Penale.

2. Masat e mbrojtjes nga dhuna në familje përfshijnë, por nuk kufizohen në ndonjë apo disa nga masat e mësipërme. Gjkata mund të vendosë çdo masë tjetër të arsyeshme që i shërben mbrojtjes së integritetit fizik, psikologjik, moral e ekonomik të viktimës, personave në varësi dhe fëmijës, përveç atyre të përmendura në këtë nen.

Neni 20

Masat e mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia

1. Masat e mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia përfshijnë masat që merren nga gjykata, në rast të:

- a) keqpërdorimit të imazheve intime pa pëlqim;
- b) dhunës së përndjekjes të lehtësuar nga teknologjia;
- c) ngacmimit të lehtësuar nga teknologjia;
- ç) gjuhës së urrejtjes të lehtësuar nga teknologjia.

2. Masat e mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia, që merren nga gjykata, përfshijnë por nuk kufizohen në ndonjë apo disa nga masat si më poshtë:

a) urdhërimin e ndalimit të menjëhershëm të komunikimit të lehtësuar nga teknologjia të dhunuesit me viktimën apo komunikimit të lehtësuar nga teknologjia, kërcënues, fyes, seksual ose publikimit të të dhënave personale të viktimës nga autori;

b) urdhërimin e dhunuesit për ndalim prodhimi, shpërndarjeje ose kërcënimin për keqpërdorimin e imazheve intime pa pëlqim;

c) urdhërimin e dhunuesit ose palëve të treta për heqjen e profilin, fjalëkalimeve të komprometuara, programeve të përgjimit ose pajisjeve që kufizojnë komunikimin;

ç) urdhërimin e dhunuesit, administratorëve të grupeve ose palëve të treta për heqjen e përmbajtjes brenda 24 orëve nga njoftimi;

d) urdhërimin ndaj ofruesve të shërbimeve *online* që të heqin ose të bllokojnë apo të fshijnë llogaritë/fjalëkalimet e përdorura për përndjekje brenda 24 orëve;

dh) urdhërimin e çdo ofruesi të shërbimit *online* që të heqë ose të bllokojë apo të fshijë përmbajtjen brenda 24 orëve nga njoftimi;

e) urdhërimin e ofruesve të shërbimeve *online* për të bllokuar llogaritë ose lidhjet elektronike të përdorura për ngacmim;

ë) urdhërimin e ndalimit të publikimit të çdo të dhëne personale të viktimës, si dhe ndalimit të dërgimit të pamjeve gjenitale të pakërkua;

f) detyrimin e dhunuesit të mos angazhohet bashkë me persona të tjerë në veprime kërcënuese të drejtuara ndaj viktimës;

g) urdhërimin e ndalimit të përdorimit të pajisjeve të gjeolokalizimit ose të mjeteve të tjera për monitorim pa pëlqim;

gj) detyrimin e dhunuesit të dorëzojë çdo pajisje ose kopje digjitale që shërben për përndjekje;

h) detyrimin për t'i dorëzuar gjykatës çdo kopje fizike ose digjitale të materialit;

i) urdhërimin e ndalimit të dhunuesit për publikim/shpërndarje të mëtejshme të përmbajtjes nxitëse të gjuhës së urrejtjes;

j) urdhërimin e administruesve të faqeve, moderatorëve apo palëve të treta për heqjen e përmbajtjes brenda 12 orëve;

k) urdhërimin e ofruesve të shërbimeve *online* për të bllokuar llogaritë ose lidhjet e lehtësuara nga teknologjia, të përdorura për nxitje urrejtjeje;

l) urdhërimin e ndalimit të publikimit të çdo të dhëne personale që nxit dhunë;

ll) detyrimin e dhunuesit të publikojë përgënjeshttrim ose falje publike, kur kjo kërkohet nga viktimat dhe miratohet nga gjykata;

m) referimin e çështjes tek organet përgjegjëse për hetim penal, sipas Kodit të Procedurës Penale.

3. Dispozitat e këtij neni nuk cenojnë ndjekjen penale, sipas Kodit të Procedurës Penale, kur plotësohen elementet e veprës penale të gjuhës së urrejtjes në internet sipas Kodit Penal.

4. Gjkata mund të vendosë çdo masë tjetër të arsyeshme që i shërben mbrojtjes së integritetit fizik, psikologjik, moral dhe ekonomik të viktimës, personave në varësi dhe fëmijës, përveç atyre të përmendura në këtë nen.

Neni 21

Masat e mbrojtjes nga dhuna ndaj grave në proceset zgjedhore dhe në politikë

1. Masat e mbrojtjes nga dhuna ndaj grave në proceset zgjedhore dhe në politikë, që merren nga gjykata, përfshirë formën e lehtësuar nga teknologjia të kësaj dhune, përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) urdhërimin e ndalimit të çdo kontakti fizik apo komunikimi të lehtësuar nga teknologjia të autorit të dhunës me viktimën;

b) urdhërimin e heqjes ose bllokimit të materialeve ofenduese ose seksiste në platformat *online* brenda 12 orëve;

c) urdhërimin e ndalimit të autorit të dhunës për të marrë pjesë në fushatë për një afat deri në 30 ditë;

ç) urdhërimin e mbrojtjes policore të përkohshme;

d) urdhërimin e ruajtjes së provave elektronike ose digjitale.

2. Dispozitat e këtij neni nuk cenojnë ndjekjen penale, sipas Kodit të Procedurës Penale, kur plotësohen elementet e kundërvajtjes penale të fyerjes, sipas Kodit Penal.

3. Gjkata mund të vendosë çdo masë tjetër të arsyeshme që i shërben mbrojtjes së integritetit fizik, psikologjik, moral dhe ekonomik të viktimës, personave në varësi dhe fëmijës, përveç atyre të përmendura në këtë nen.

Neni 22

Masat e mbrojtjes nga dhuna dhe ngacmimi seksual

1. Masat e mbrojtjes nga dhuna dhe ngacmimi seksual që merren nga gjykata, përfshirë në mjedisin e punës dhe dhunën e lehtësuar nga teknologjia të kësaj dhune, përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) urdhërimin e ndalimit të çdo kontakti fizik ose komunikimi të lehtësuar nga teknologjia të padëshiruar të autorit të dhunës apo ngacmimit me viktimën;

b) urdhërimin e kalimit të autorit në një detyrë ose mjedis tjetër pune;

c) urdhërimin e heqjes ose bllokimit apo fshirjes së përmbajtjes digjitale abuzive brenda 24 orëve;

ç) urdhërimin e autorit të dhunës ose ngacmimit për të ndjekur program trajtimi psikosocial;

d) shpenzimet ligjore dhe psikologjike të viktimës të mbulohen nga punëdhënësi në rast mosveprimi paraprak.

2. Për dhunën dhe ngacmimin e lehtësuar nga teknologjia, provat elektronike e digjitale mbledhen dhe ruhen sipas nenit 33 të këtij ligji.

3. Dispozitat e këtij neni plotësojnë nenin 32 të Kodit të Punës dhe ligjin “Për sigurinë dhe shëndetin në punë”, si dhe zbatohen edhe për punë të paformalizuara ose punë në distancë.

4. Gjkata mund të vendosë çdo masë tjetër të arsyeshme që i shërben mbrojtjes së integritetit fizik, psikologjik, moral dhe ekonomik të viktimës, personave në varësi dhe fëmijës, përveç atyre të përmendura në këtë nen.

Neni 23

Urdhri administrativ për heqjen e imazheve dhe materialeve të dëmshme

1. Ndalohej publikimi, postimi ose shpërndarja e çdo materiali, qoftë ai shkrim, audio-video, simbol, mesazh elektronik, që fyen, poshtëron ose provokon dhunë ndaj gruas, për shkak të racës, etnisë, bindjeve politike, fetare ose filozofike, gjendjes ekonomike, arsimore apo shoqërore, shtatzënisë, moshës, gjendjes familjare ose martesore, pamjes së jashtme, aftësisë së kufizuar ose për çdo shkak tjetër, gjatë veprimtarive politike.

2. Entet zgjedhore, subjektet politike, mediat dhe platformat *online* detyrohen të heqin menjëherë përmbajtjen e tillë, me iniciativë ose sipas vendimit të gjykatës, si dhe të bashkëpunojnë me autoritetin përgjegjës për zbatimin e këtij ligji.

3. Kur viktimat u drejtohet me ankim administruesve të faqeve në internet apo palëve të treta për heqjen e përmbajtjes e të imazheve të dëmshme dhe ankimi nuk merret parasysh për t'u zbatuar brenda 12 orëve nga paraqitja e tij nga viktimat, Mekanizmi i Koordinuar i Referimit, me kërkesë të viktimës dhe pasi vlerëson përmbajtjen dhe imazhet e dëmshme, i drejtohet me ankim administrativ autoritetit rregullator në fushën e komunikimeve elektronike e postare për ofruesit e shërbimeve *online* ose autoritetit rregullator për mediat audiovizive. Me marrjen e ankimit, autoriteti rregullator përkatës i drejtohet menjëherë subjektit që ofron median, rrjetin dhe/ose shërbimet e komunikimit elektronik, me urdhër administrativ për heqjen e imazheve apo materialeve të dëmshme. Me marrjen e urdhrit administrativ, subjektet në fushën e medias audiovizive apo subjektet në fushën e komunikimeve elektronike, që mundësojnë ofrimin e shërbimit internet (ISP) kryejnë menjëherë heqjen ose bllokimin e imazheve apo materialeve të dëmshme, objekt ankimi. Rasti evidentohet në Regjistrin Kombëtar të Dhunës Digjitale.

4. Urdhri administrativ për heqjen e imazheve dhe materialeve të dëmshme është i ekzekutueshëm menjëherë. Viktima, ofruesi i shërbimit ose autori i dhunës mund të bëjnë ankim kundër urdhrave administrativë, të përcaktuar në pikën 3 të këtij neni, në gjykatën administrative kompetente brenda 45 ditëve nga marrja dijeni për veprimin ose mosveprimin e autoritetit rregullator. Ankimi në

gjykatë nuk pezullon zbatimin e aktit administrativ, përveç rasteve kur gjykata jep urdhër të ndërmjetëm.

5. Me vendim të Këshillit të Ministrave përcaktohen kushtet, kriteret dhe mënyrat e lëshimit të urdhrit administrativ për heqjen e imazheve e të materialeve të dëmshme nga autoriteti rregullator në fushën e medias audiovizive dhe nga autoriteti rregullator në fushën e komunikimeve elektronike e postare.

Neni 24

Sanksionet, masat civile dhe administrative në mjedisin digjital dhe në mjedisin e punës, juridiksioni

1. Nëse gjykata ka vendosur masa të mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia ndaj ofruesit të shërbimeve *online*, sipas shkronjave “d”, “dh”, “j” dhe “k” të pikës 2 të nenit 20, dhe kjo masë nuk është zbatuar, Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP) vendos gjobë administrative nga 50 000 deri në 500 000 lekë për çdo 24 orë vonesë.

2. Nëse gjykata ka vendosur masa të mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia ndaj ofruesit të shërbimeve *online*, sipas shkronjave “ç” dhe “e” të pikës 2 të nenit 20, dhe kjo masë nuk është zbatuar, Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP) vendos gjobë administrative nga 30 000 deri në 300 000 lekë për çdo 24 orë vonesë.

3. Procedura e vendosjes së gjobës administrative, formatet e kërkesës dhe mënyra e njoftimit elektronik miratohen me udhëzim të përbashkët të autoritetit përgjegjës për drejtësinë, KLGJ-së dhe autoritetit përgjegjës për komunikimet elektronike dhe postare (AKEP).

4. Masat administrative që merr punëdhënësi përfshijnë, por nuk kufizohen në:

a) miratimin e procedurës së brendshme të ankimit, në përputhje me Konventën ILO nr. 190 dhe me Konventën e Stambollit;

b) shqyrtimin e ankesës brenda 5 ditëve pune;

c) sigurimin e mbrojtjes së viktimës nga hakmarrja;

ç) raportimin e rastit tek inspektorati përgjegjës për çështjet e punësimit.

5. Masat administrative që merr inspektorati përgjegjës për çështjet e punësimit përfshijnë, por nuk kufizohen në vendosje gjobe nga 10 deri në 50-fishin e pagës minimale, sipas ligjit për inspektimin e

punës, kur punëdhënësi shkel detyrimet ligjore që lidhen me mbrojtjen e shëndetit dhe sigurisë në punë në rastet kur:

- a) nuk ka miratuar procedurë ankimi;
- b) nuk vepron brenda afatit 5-ditor pas ankimit;
- c) injoron urdhrat e gjykatës për masat që merren sipas pikës 1 të nenit 22 të këtij ligji.

6. Masat mbrojtëse administrative të parashikuara në këtë ligj (masat për dhunën e lehtësuar nga teknologjia dhe urdhri administrativ) zbatohen kur:

- a) veprimi ose përmbajtja e dhunshme është e aksesueshme në territorin e Republikës së Shqipërisë; ose
- b) viktimat është shtetas/e shqiptar/e ose ka vendqëndrim të zakonshëm në Republikën e Shqipërisë; ose
- c) dhunuesi ka vendqëndrim të zakonshëm në Republikën e Shqipërisë.

7. Autoriteti përgjegjës për komunikimet elektronike dhe postare me kërkesë të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit dhe nëpërmjet lëshimit të urdhrit administrativ mund të urdhërojë heqjen, bllokimin ose kufizimin e imazhit apo përmbajtjes së dëmshme digjitale, pavarësisht vendndodhjes së serverit apo ofruesit.

8. Gjykata e shkallës së parë e juridiksionit të përgjithshëm nëpërmjet lëshimit të urdhrave të mbrojtjes mund të urdhërojë:

- a) heqjen, bllokimin ose kufizimin e imazhit apo përmbajtjes së dëmshme digjitale, pavarësisht vendndodhjes së serverit apo ofruesit;
- b) ndalimin e kontaktit *online* dhe *offline*;
- c) sekuestrimin e çdo mjeti digjital që përdoret për dhunë, ndodhur brenda territorit.

9. Vendimet e gjykatave të juridiksionit të përgjithshëm ekzekutohen sipas Kodit të Procedurës Civile, rregullave të juridiksionit ndërkombëtar civil dhe, kur është e nevojshme, përmes instrumenteve të bashkëpunimit të ndërsjellë, ndihmës juridike të ndërsjellë ndërmjet shteteve, procedurave dhe marrëveshjeve formale.

10. Gjocat e vendosura sipas pikave 1 dhe 2 të këtij neni përbëjnë titull ekzekutiv dhe derdhen në buxhetin e shtetit. Në rast se gjocat e vendosur paguhet nga subjekti përgjegjës brenda 30 ditëve nga njoftimi i vendimit përkatës të AKEP-it, masa e gjobës ulet automatikisht me 15% të shumës së vendosur. Kundër gjobës së vendosur nga AKEP-i

mund të bëhet ankim brenda 45 ditëve në gjykatën administrative kompetente.

11. Masat administrative për përpunimin e paligjshëm të të dhënave personale vendosen nga Komisioneri për të Drejtën e Informimit dhe Mbrojtjen e të Dhënave Personale sipas përcaktimeve të legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

Neni 25

Efektet e urdhrit të mbrojtjes

1. Urdhrat e mbrojtjes që përmbajnë masat e parashikuara në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji kanë efekt të menjëhershëm dhe nuk varen nga raportimi i veprës penale nga viktimat ose nga nisja e një vlerësimi individual.

2. Pavarësisht prej ndonjë urdhri apo vendimi tjetër të nxjerrë nga gjykata apo ndonjë institucion tjetër, urdhri i mbrojtjes që përmban masat e parashikuara në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji do të nxirret me vendim gjykate për rastet e parashikuara nga ky ligj.

3. Urdhri i mbrojtjes ose urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i nxjerrë me vendim gjykate, apo përfundimi i efekteve të tij nuk cenon në mënyrë të përhershme të drejtat e pronësisë ose të kujdestarisë.

4. Vendimi për zgjidhjen e martesës, i shpallur nga gjykata gjatë kohës së zbatimit të UMM/UM-së për pasojat e njëkohshme fillon të zbatohet nga dita e përfundimit të UMM/UM-së. Në rast se gjykata ka vendosur detyrime të ndryshme ushqimore për fëmijët në këto vendime, zbatohet vendimi më i favorshëm për fëmijët.

5. Vendimi i gjykatës për lëshimin e UMM-së dhe UM-së, në rastet kur subjekte të përfshira janë fëmijët, duhet t'i njoftohet edhe zyrës vendore të arsimit parauniversitar përkatëse.

6. Gjykata, kryesisht në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes ose/dhe në urdhrin e mbrojtjes, mund të parashikojë masa mbrojtëse për fëmijët që kanë pësuar dhunë ose kanë qenë të pranishëm kur është ushtruar dhunë në familje. Gjykata mund të referojë viktimat fëmijë te shërbimet mbështetëse edhe pa pëlqimin paraprak të mbajtësit të përgjegjës së prindërore. Gjykata, sipas vlerësimit të saj, mund të zbatojë edhe masa mbrojtëse e procedura të parashikuara nga legjislacioni në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës derisa nuk cenohen afatet e procesit gjyqësor të parashikuara nga ky ligj.

KREU VI PROCEDURA PËR LËSHIMIN E URDHËRIT TË MBROJTJES

Neni 26

Subjektet që kanë të drejtën për të kërkuar urdhërin e mbrojtjes

1. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje sipas pikës 1 të nenit 19 dhe neneve 20, 21, 22 të këtij ligji mund ta paraqesë:

- a) vetë viktimë;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) Policia e Shtetit ose prokuroria.

2. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje të një fëmije mund ta paraqesin:

- a) prindi ose kujdestari i fëmijës;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) të afërmit;
- ç) përfaqësuesit e strukturës së mbrojtjes së fëmijës, në nivel vendor, të zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose njësisë administrative ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimë, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;

d) shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të njohura nga autoriteti kryesor përgjegjës;

- dh) Policia e Shtetit ose prokuroria;
- e) personat ligjërisht përgjegjës për fëmijët.

3. Kërkesën për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje mund ta paraqesin:

- a) vetë viktimë;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) Policia e Shtetit ose prokuroria;
- ç) personi me të cilin viktimë ka marrëdhënie familjare;

d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose njësisë administrative ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimë, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;

dh) qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, të njohura nga autoriteti kryesor përgjegjës.

4. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga Policia e Shtetit ose nga prokuroria, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

5. Kërkesa paraqitet nëpërmjet kanaleve të aksesueshme, të lehta për t'u përdorur, të sigurta e të

disponueshme, në mënyrë të menjëhershme. Për dhunën e lehtësuar nga teknologjia, të përmendur në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji, garantohet mundësia e raportimit dhe dorëzimit të dëshmive *online* ose nëpërmjet teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, të tjera të aksesueshme dhe të sigurta, pa cenuar rregullat procedurale lidhur me formalizimin e dorëzimit të dëshmive apo raportimit *online*.

Neni 27

Të drejtat dhe interesat e viktimave

1. Të drejtat dhe interesat e viktimave, duke përfshirë nevojat e tyre të veçanta, si dëshmitarë, garantohen në të gjitha fazat procedurale të lëshimit të urdhrave të mbrojtjes, duke siguruar në veçanti:

a) mbrojtjen e viktimave, të familjeve të tyre e të dëshmitarëve nga hakmarrja, kërcënimi dhe viktimizimi i përsëritur;

b) informimin e viktimave të paktën në rastet kur viktimë e familja mund të jenë në rrezik, kur autori i dhunës shkel urdhrin e mbrojtjes, si dhe informimin e viktimës në lidhje me lirin e autorit të veprës penale dhe kthimin e tij në banesë;

c) informimin e viktimave për të drejtat e tyre për shqyrtimin e kërkesës së tyre për urdhër mbrojtjeje, ecurinë e përgjithshme të procesit dhe rolin e tyre në to, si dhe rezultatin e çështjes së tyre;

ç) të drejtat e viktimave për t'u dëgjuar, për të siguruar prova, për të paraqitur pikëpamjet, nevojat dhe shqetësimet e tyre, në mënyrë të drejtpërdrejtë ose nëpërmjet një përfaqësuesi, si dhe marrjen e tyre në shqyrtim;

d) miratimin e masave për të mbrojtur jetën private dhe imazhin e viktimës;

dh) marrjen e masave që kontakti ndërmjet viktimave dhe autorëve të dhunës brenda gjykatës, strukturave të Policisë së Shtetit e prokurorisë apo çdo institucioni tjetër të shmanget kur është e mundur;

e) garantimin e përkthyesit të pavarur kur viktimë palë në proces është shtetas i huaj ose kur sigurojnë prova, si dhe garantimi i një interpretuesi të gjuhës së shenjave ose lehtësues i komunikimit për personat me aftësi të kufizuara në të folur dhe në të dëgjuar;

ë) dhënien e dëshmive në sallën e gjyqit pa qenë të pranishëm ose të paktën pa praninë e autorit të dhunës, veçanërisht nëpërmjet përdorimit të

teknologjive të përshtatshme të komunikimit, kur janë në dispozicion dhe në varësi të vlerësimit të rrezikut të viktimës, viktimat të pyetet nëpërmjet sistemit audioviziv;

f) garantimin e masave të përshtatshme dhe të posaçme mbrojtjeje për fëmijët viktimë dhe dëshmitarë të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, kur është e nevojshme, duke marrë parasysh interesin më të mirë të fëmijës;

g) garantimin për personat në varësi që konsiderohen si të rrezikuar në të njëjtën mënyrë, të njëjtat masa mbrojtjeje si ato që u ofrohen viktimave, përveç rasteve kur ka tregues që nuk kanë nevojë të veçanta për mbrojtje. Çdo masë që bazohet në supozimin e gabuar të ekzistencës së nevojave të veçanta për mbrojtje, konsiderohet joproporcionale;

gj) pyetjen e viktimës në prani të një psikologu, punonjësi social ose koordinatorit të dhunës;

h) shqyrtimin e çështjes së dhunës në familje edhe në mungesë të viktimës, duke garantuar përfaqësimin e saj me mbrojtës të zgjedhur ose mbrojtës të caktuar kryesisht nga gjykata.

2. Kur është e rëndësishme për sigurinë e viktimave, autoritetet përgjegjëse kompetente informojnë viktimat për mundësinë e kërimit të urdhrave mbrojtës dhe për mundësinë e njohjes së tyre në shtete të huaja.

3. Autoritetet përgjegjëse në fushën e drejtësisë, Këshilli i Lartë Gjyqësor, gjykatat e juridiksionit të përgjithshëm të shkallës së parë dhe gjykata e juridiksionit të përgjithshëm e apelit për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes, të parashikuara në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji, mund të nxjerrin udhëzime të brendshme ose manuale procedurale për trajtimin e rasteve që kërkojnë lëshimin ose zbatimin e urdhrave përkatës të mbrojtjes, me natyrë këshilluese dhe bazuar në praktikën më të mirë dhe rrethanat specifike të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje.

Neni 28

Rrethana që merren parasysh në lëshimin e urdhrave të mbrojtjes

1. Organet përgjegjëse gjatë lëshimit të urdhrave të mbrojtjes, sipas pikës 2 të nenit 18 të këtij ligji, duhet të marrin në konsideratë disa rrethana të kryerjes së dhunës ndaj grave ose dhunës në familje,

pa përjashtuar mundësinë që ato të jenë rrethana rënduese të veprave penale.

2. Rrethanat që merren parasysh në lëshimin e urdhrave të mbrojtjes, përfshijnë, por nuk kufizohen në rastet kur dhuna ndaj grave ose dhuna në familje:

a) është kryer në mënyrë të përsëritur e njëjta formë dhune ose forma të ngjashme;

b) është kryer ndaj një personi të pambrojtur për shkak të rrethanave të veçanta, si p.sh. varësia, aftësia e kufizuar fizike, mendore, intelektuale ose shqisore;

c) është kryer ndaj një fëmije;

ç) është kryer në prani të një fëmije;

d) është kryer nga dy ose më shumë persona së bashku;

dh) është paraprirë ose është shoqëruar me nivele të larta ose nivele ekstreme dhune;

e) është kryer me përdorimin e një arme ose kërcënimin për përdorimin e saj;

ë) është kryer me forcë ose me kërcënim për përdorimin e forcës apo me detyrim;

f) ka shkaktuar dëm të rëndë fizik ose psikologjik;

g) është kryer nga autori, i cili është dënuar më parë për vepra të së njëjtës natyre ose të ngjashme;

gj) është kryer ndaj bashkëshortit ose ish-bashkëshortit apo partnerit aktual ose të mëparshëm;

h) është kryer nga një anëtar i familjes ose nga një person që bashkëjeton me viktimën;

i) është kryer nga një person që ka abuzuar me autoritetin, me një pozitë të njohur besimi ose ndikimi;

j) është kryer ndaj një personi për shkak se ishte përfaqësues publik, gazetar ose mbrojtës i të drejtave të njeriut;

k) është kryer me qëllim ndëshkimin e viktimës për gjininë, ngjyrën, fenë, origjinën shoqërore ose bindjet politike të saj.

3. Kur vlerësohen nevojat për mbrojtje të viktimës, shqetësimi parësor duhet të jetë garantimi i sigurisë së viktimës, duke marrë parasysh, ndër të tjera, rrethanat individuale të viktimës, si dhe rrethana të tjera, si:

a) faktin që viktimat është shtatzënë/fëmijë shtatzënë;

b) varësinë e viktimës nga dhunuesi ose marrëdhënien e saj me dhunuesin;

c) rrezikun që viktimat të kthehet te dhunuesi;

ç) ndarjen e fundit nga një dhunues;

d) rrezikun e mundshëm që fëmijët të përdoren për të ushtruar kontroll mbi viktimën;

dh) rreziqet për viktimat me aftësi të kufizuara apo me probleme të shëndetit mendor;

e) shkallën e kontrollit të ushtruar nga dhunuesi mbi viktimën, qoftë psikologjikisht apo ekonomikisht.

4. Për identifikimin e nevojave për mbrojtje të viktimave, sidomos për viktimat e dhunës seksuale dhe viktimat e dhunës në familje, sa më herët të jetë e mundur ose në momentin e kontaktit të parë me autoritetet përgjegjëse ose sa më shpejt pas kontaktit të parë me to, nevojat specifike për mbrojtje të viktimës duhet të identifikohen përmes një vlerësimi individual kur është e përshtatshme në bashkëpunim me të gjitha autoritetet përgjegjëse përkatëse. Vlerësimi individual duhet të përqendrohet në rrezikun që vjen nga dhunuesi, si:

a) rrezikun e dhunës së përsëritur;

b) rrezikun e dëmtimeve trupore ose psikologjike;

c) përdorimin dhe aksesin e mundshëm në armë;

ç) faktin që dhunuesi jeton me viktimën;

d) përdorimin e keq të drogës ose alkoolit nga dhunuesi;

dh) keqtrajtimin e fëmijëve;

e) problemet e shëndetit mendor;

ë) sjelljen e përndjekjes (*stalking*).

Vlerësimi kryhet në të gjitha fazat e zbatimit të masave mbrojtëse, në interesin më të mirë të viktimës, duke i kushtuar vëmendje të veçantë nevojës për të shmangur viktimizimin dytësor ose të përsëritur.

5. Autoritetet përgjegjëse duhet të rishikojnë vlerësimin individual në intervale të rregullta dhe, kur është e nevojshme, marrin masa të reja ose përditësojnë masat mbrojtëse në vazhdim në përputhje me parashikimet e këtij ligji për t'u siguruar që ato adresojnë situatën aktuale të viktimës. Personat në varësi supozohen të kenë nevoja specifike mbrojtëse, pa kaluar vlerësimin individual, përveç nëse ka tregues që ata nuk kanë nevoja të tilla specifike.

Neni 29

Organi kompetent për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes

1. Organi kompetent për lëshimin e urdhrave mbrojtës në rastet e dhunës ndaj grave dhe dhunës

në familje, të parashikuara nga ky ligj, është gjykata e juridiksionit të përgjithshëm e shkallës së parë, e vendbanimit ose vendndodhjes së viktimës apo dhunuesit.

2. Gjykata lëshon urdhra mbrojtjeje sipas pikës 2 të nenit 18 të këtij ligji për marrjen e masave të nevojshme për mbrojtjen dhe sigurinë e viktimës e të personave në varësi, duke garantuar për secilin rast vendosjen e një ose disa prej masave mbrojtëse, të përmendura në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji.

3. Pala e interesuar mund t'i kërkojë gjykatës, sipas rastit, konform dispozitave të këtij ligji, lëshimin e urdhrit të mbrojtjes kundër dhunës ndaj grave ose dhunës në familje, pa kërkuar paraprakisht nxjerrjen e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.

4. Pasi gjykata të ketë lëshuar një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, pala e interesuar mund të kërkojë lëshimin e një urdhri mbrojtjeje, siç parashikohet në këtë ligj. Urdhri i mbrojtjes përkatës shërben për të rikonfirmuar vazhdimësinë e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, si dhe siguron zbatimin e masave mbrojtëse të përcaktuara sipas këtij ligji.

Neni 30

Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme

1. Kur nga kryerja e vlerësimit të riskut rezulton se dhuna e ushtruar paraqet rrezik për jetën, shëndetin dhe lirinë e gruas ose anëtarëve të familjes, strukturat përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje pranë Policisë së Shtetit marrin menjëherë masa paraprake të mbrojtjes së viktimës ose viktimave dhe për ndalimin e dhunës.

2. Në urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme, sipas pikës 1 të këtij neni, derisa gjykata të nxjerrë urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes ose urdhrin e mbrojtjes, përcaktohen një ose disa nga masat e nevojshme për mbrojtjen dhe sigurinë e viktimës dhe të personave në varësi, duke garantuar për secilin rast vendosjen e një ose disa prej masave mbrojtëse, të përmendura në pikën 3 të këtij neni.

3. Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme, në varësi të subjekteve të mbrojtura, sipas këtij ligji dhe formës së dhunës së ushtruar, përfshin një ose disa nga masat e mëposhtme:

3.1. UPMKM-ja, për masat e mbrojtjes nga dhuna në familje, përfshin:

a) urdhërimin për largimin e menjëhershëm të dhunuesit nga banesa kur viktimë dhe dhunuesi banojnë në të njëjtën strehë, përveç rastit kur dhunues është fëmija, i moshuari ose personi me aftësi të kufizuara;

b) urdhërimin e dhunuesit që të mos kryejë ose të mos kërcënojë se do të kryejë veprime të mëtejshme të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje, ndaj viktimës ose pjesëtarëve të tjerë të familjes së viktimës;

c) urdhërimin e dhunuesit që të mos cenojë, të mos ngacmojë, të mos kontaktojë në mënyrë fizike ose të lehtësuar nga teknologjia ose të komunikojë drejtpërdrejt apo tërthorazi me viktimën ose pjesëtarë të familjes së viktimës;

ç) ndalimin menjëherë të dhunuesit që t'i afrohet strehës, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës ose banesës së personave të tjerë dhe institucioneve arsimore apo vendeve, të cilat frekuentohen më tepër nga viktimë, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

d) urdhërimin e një punonjësi të Policisë së Shtetit që të shoqërojë viktimën në qendrën rezidenciale ose të emergjencës, sipas shkronjës “ç” të kësaj pike;

dh) vendosjen menjëherë të viktimës në një qendër rezidenciale ose emergjence për viktimat e dhunës ndaj grave ose dhunës në familje deri në marrjen e vendimit nga gjykata;

e) urdhërimin e një punonjësi të Policisë së Shtetit që të shoqërojë viktimën deri në vendbanimin e tij/të saj dhe të mbikëqyrë marrjen e sendeve personale;

ë) bllokimin e çdo arme me leje që i përket dhunuesit gjatë kontrollit të kryer apo sekuestrimit e çdo arme pa leje që i përket atij deri në marrjen e vendimit nga gjykata;

f) referimin e menjëhershëm tek organet përgjegjëse për hetim penal, sipas Kodit të Procedurës Penale.

3.2. UPMKM-ja, për masat e mbrojtjes nga dhuna e lehtësuar nga teknologjia përfshin:

a) urdhërimin e dhunuesit për ndalimin e prodhimit dhe/ose shpërndarjes apo kërcënimit për të prodhuar dhe/ose për të shpërndarë imazhe intime pa pëlqimin e viktimës;

b) ndalimin e dhunuesit për publikimin e çdo të dhëne personale të viktimës të pakërkua;

c) detyrimin për dhunuesin të mos angazhohet bashkë me persona të tjerë në veprime kërcënuese të drejtuara ndaj viktimës;

ç) mbrojtjen policore të përkohshme të viktimës deri në nxjerrjen nga gjykata të urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes ose urdhrit të mbrojtjes;

d) kërkimin për të dorëzuar në Policinë e Shtetit çdo kopje fizike ose digjitale të materialit me imazhe intime të viktimës apo të çdo pajisjeje ose kopjeje digjitale që shërben për përndjekje;

dh) ngrirjen e përmbajtjes dhe ruajtjen e provës digjitale deri në konfirmimin e këtij urdhri nga gjykata;

e) referimin e menjëhershëm tek organet përgjegjëse për hetim penal sipas Kodit të Procedurës Penale.

3.3. UPMKM-ja, për masat mbrojtëse ndaj dhunës ndaj grave në politikë, përfshirë formën e lehtësuar nga teknologjia të dhunës, përfshin:

a) urdhërimin e ndalimit të çdo kontakti fizik dhe/ose të lehtësuar nga teknologjia të autorit të dhunës me viktimën;

b) mbrojtjen policore të përkohshme të viktimës deri në nxjerrjen nga gjykata të urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes ose urdhrit të mbrojtjes;

c) ngrirjen e përmbajtjes dhe ruajtjen e provës digjitale deri në konfirmimin e këtij urdhri nga gjykata;

ç) referimin e menjëhershëm tek organet përgjegjëse për hetim penal sipas Kodit të Procedurës Penale.

4. Në rastet kur dhuna ushtrohet ndaj ose në prani të fëmijëve, Policia e Shtetit merr menjëherë në mbrojtje fëmijën dhe njëkohësisht e referon rastin pranë Njësisë për Mbrojtjen e Fëmijëve në njësinë e vetëqeverisjes vendore sipas rregullave të parashikuara në legjislacionin në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës.

5. Ministri përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike dhe ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, miratojnë me udhëzim të përbashkët procedurat dhe modelin e vlerësimit të riskut, si dhe formatin tip të urdhrit të Policisë së Shtetit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme ndaj dhunës në familje, dhunës së lehtësuar nga teknologjia dhe dhunës ndaj grave në proceset zgjedhore dhe në politikë.

Neni 31

Organi kompetent dhe procedura e lëshimit të urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme

1. Urdhri për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme nxirret nga titullari i strukturës përgjegjëse të Policisë së Shtetit, në juridiksionin e së cilës është raportuar dhuna, sipas procedurës dhe modelit përkatës, të përcaktuar në pikën 5 të nenit 30 të këtij ligji.

2. Një kopje e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme i njoftohet menjëherë, kur nuk është i pranishëm, koordinatorit vendor për referimin e rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, si dhe një kopje i jepet viktimës.

3. Kur në të gjithë vendin ose në një pjesë të territorit të tij janë vendosur masat e jashtëzakonshme, përkatësisht, titullari i strukturës përgjegjëse të Policisë së Shtetit detyrohet të lëshojë urdhrin për masat paraprake për mbrojtjen e menjëhershme sipas nenit 30 në çdo rast kur konstaton se është ushtruar dhunë në familje. Gjatë gjithë periudhës së zgjatjes së masave të jashtëzakonshme, në kërkesën drejtuar gjykatës për vlerësimin e masave paraprake të mbrojtjes, të marra përmes urdhrit për masat paraprake për mbrojtjen e menjëhershme të lëshuar, Policia e Shtetit duhet t'i kërkojë gjykatës lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, pa kërkuar paraprakisht nxjerrjen e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.

4. Brenda 48 orëve nga marrja e masave, sipas përcaktimit të nenit 30 të këtij ligji, organet përgjegjëse për trajtimin e rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje pranë Policisë së Shtetit paraqesin përpara gjykatës kërkesë për vlerësimin e masave paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe kërkesëpadi për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.

5. Të drejtën për të kërkuar vlerësimin e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme përpara gjykatës e ka edhe viktimë dhe subjektet e parashikuara nga pika 3 e nenit 26 të këtij ligji brenda 48 orëve nga dita e lëshimit të tij.

6. Gjykata brenda 48 orëve nga dita e paraqitjes së kërkesës në seancë gjyqësore vendos:

a) vlerësimin e masave mbrojtëse të vendosura në urdhrin për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes;

b) anulimin e urdhrit për masat paraprake të mbrojtjes së menjëhershme dhe ndërprerjen e pasojave të tij nëse nuk provohen faktet e rrethanat për të cilat është lëshuar.

7. Gjykata, për nevoja të gjykimit, mund të thërrasë përfaqësuesin e Policisë së Shtetit dhe/ose koordinatorin vendor për referimin e rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje që të paraqiten në seancë gjyqësore për të dhënë shpjegime.

8. Ndalohet çdo procedurë e detyrueshme alternative e zgjidhjes së konflikteve ndërmjet viktimës dhe autorit të dhunës, duke përfshirë ndërmjetësimin e pajtimin, në lidhje me të gjitha format e dhunës të mbuluara nga ky ligj.

9. Viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje kanë të drejtën për ndihmë juridike falas, sipas kushteve të parashikuara nga legjislacioni për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike dytësore dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

10. Masat mbrojtëse të menjëhershme përfshijnë edhe ndalimin e komunikimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit të dhunuesit me viktimën.

Neni 32

Forma e kërkesëpadisë

1. Kërkesëpadija për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes e të urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes duhet të përmbajë edhe:

a) të dhëna personale rreth familjes ose marrëdhënieve farefisnore ndërmjet viktimës dhe dhunuesit ose të dhëna rreth çdo marrëdhënie tjetër mes viktimës dhe dhunuesit;

b) përshkrimin e qartë të fakteve dhe rrethanave në të cilat ka ndodhur akti i dhunës ndaj grave ose dhunës në familje, duke përfshirë arsyet që sqarojnë cenimin e sigurisë, të shëndetit, të dinjitetit apo të mirëqenies së viktimës nga i padituri dhunues, të parashikuara në shkronjat “c”, “ç” dhe “d” të nenit 5 të këtij ligji;

c) masat mbrojtëse të posaçme që kërkohen;

ç) nënshkrimin e kërkuarit.

2. Kërkesëpadija për urdhër mbrojtjeje mund të paraqitet në çdo kohë para gjykatës nga ana e personave që legjitimohen për ta kërkuar atë. Në rastet kur kërkohet ndihmë e menjëhershme,

kërkesa mund të plotësohet dhe të paraqitet pranë komisariatit më të afërt të Policisë së Shtetit dhe punonjësi i Policisë së Shtetit vepron në përputhje me ligjin “Për Policinë e Shtetit” dhe me aktet e tjera ligjore e nënligjore në fuqi.

3. Për hartimin e kërkesëpadisë, përgatitjen e akteve dhe përfaqësimin në procesin gjyqësor, kërkuksi asistohet nga një avokat që ofron ndihmën juridike dytësore në përputhje me kushtet dhe rregullat e parashikuara nga legjislacioni në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike dytësore dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

4. Kërkuksi i UMM/UM-së dhe mbajtësi i UMPMM-së përjashtohen nga:

a) pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore në përputhje me legjislacionin në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

b) detyrimi për të parapaguar tarifën e vënies në ekzekutim të urdhrit pranë shërbimit përmbartimor gjyqësor shtetëror në përputhje me legjislacionin në fuqi për ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

c) pagimi i akteve të ekspertimit psikosocial, të interpretit të gjuhës së shenjave, të ekspertit përkthyes, të ekspertimit mjekoligjor, të ekspertimit për vlerësimin e rrezikut të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje apo të ndonjë akti ekspertimi tjetër.

Pas lëshimit të UMM/UM-së, shpenzimet gjyqësore i ngarkohen palës që ka ushtruar dhunë ndaj grave ose dhunë në familje në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike dytësore dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

5. Kërkesëpadia regjistrohet menjëherë me paraqitjen e saj në gjykatë në sistemin elektronik të menaxhimit të çështjeve gjyqësore sipas kategorive të sistemit. Ndarja në short realizohet çdo ditë pune në rrugë elektronike me anë të sistemit të menaxhimit të çështjeve gjyqësore ose, në rast pamundësie të realizimit të shortit, brenda ditës së punës çështjet e regjistruara shorthohen jo më vonë se dita e nesërme e punës. Gjykata kryen gjykimin në afatet e parashikuara nga ky ligj dhe zbaton format e njoftimit të parashikuara në dispozitat e Kodit të Procedurës Civile për palët ose subjektet e tjera. Për nevoja të zhvillimit të gjykimit, kur rrethanat e

çështjes e diktojnë, gjykata, sipas nevojës, mund të zhvillojë seancën gjyqësore në mungesë të palëve, pavarësisht nga konfirmimi i marrjes dijeni.

6. Gjykata në vendimin e lëshimit të urdhrit të mbrojtjes vendos edhe për rastet e parashikuara në pikën 4 të këtij neni.

Neni 33

Provat në procesin gjyqësor

1. Provat që duhet t'i paraqiten gjykatës mund të përfshijnë, por nuk kufizohen vetëm në:

a) dëshmi ose raportime të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje;

b) raporte të Policisë së Shtetit;

c) dëshmi të profesionistëve të kujdesit shëndetësor ose të shërbimeve mbështetëse në rastet e dhunës seksuale;

ç) raport mjekësor ose raport mjekoligjor të lëshuar nga Instituti i Mjekësisë Ligjore;

d) akteksptim;

dh) ekzaminime dhe shpjegime/pohime të palëve;

e) prova elektronike ose digjitale në rastet e dhunës së lehtësuar nga teknologjia;

ë) vlerësim individual për identifikimin e nevojave mbrojtëse të viktimave nga shërbimet sociale pranë njërive të vetëqeverisjes vendore;

f) dokumente të tjera të lëshuara nga punonjësit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njërive vendore;

g) dokumente të lëshuara nga persona juridikë (OJF), të regjistruar sipas dispozitave në fuqi;

gj) rastet e dhunës së lehtësuar nga teknologjia, ku provë e pranueshme konsiderohen edhe përmbajtjet e manipuluar, të dhënat e ruajtura në serverë jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, si dhe çdo formë e përmbajtjes së shpërndarë *online* që lidhet me rastin, të mbledhura sipas procedurave të bashkëpunimit ndërkombëtar.

2. Kur nga të dhënat e kërkesës bëhet e qartë se komisariatet e Policisë së Shtetit, organet e pushtetit vendor, qendrat shëndetësore, Instituti i Mjekësisë Ligjore, çdo institucion publik ose privat kanë prova shkresore lidhur me ushtrimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, ato lëshojnë menjëherë një kopje të certifikuar (kopje me vulë) për këtë në bazë të kërkesës së paraqitur nga viktimat, përfaqësuesi i saj ligjor ose të vetë gjykatës. Në rastet kur kërkuksi deklaron pamundësinë për sigurimin e dokumentacionit, të parashikuara në këtë pikë, si dhe

në çdo rast tjetër kur gjykata çmon se plotësimi i kërkesës mund të bëhet shkak për vonesa, të cilat cenojnë thelbin e të drejtave të viktimës, gjykata mund të urdhërojë dorëzimin e dokumentacionit të nevojshëm nga organet e administratës publike që e disponojnë atë. Moslëshimi i dokumentacionit të përcaktuar në këtë pikë përbën shkak për fillimin e ecurisë disiplinore ndaj personit përgjegjës, bazuar në dispozitat e legjislacionit të posaçëm.

3. Kur nuk disponon të gjitha provat e parashikuara në pikën 1 të këtij neni, gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes bazuar vetëm në përshkrimin e rrethanave dhe fakteve, si dhe në çdo element tjetër mbështetës të administruar në proces, në të cilat është kryer dhuna ndaj grave ose dhuna në familje, duke u bazuar në bindjen e vet. Bindja e gjykatës mbështetet edhe në parimin e mbrojtjes së viktimës dhe vlerësimin e ekspertëve të fushës.

4. Gjkata pranon prova elektronike ose digjitale nëse:

- a) integriteti dhe origjina verifikohen me kodin verifikues kriptografik (*hash*) ose regjistri sistemi;
- b) provohet lidhja ndërmjet provës dhe personit/ngjarjes;
- c) palës tjetër i jepet mundësia t'i kundërshtojë ato.

5. Policia e Shtetit ose gjykata siguron kopje të pandryshueshme të imazhit brenda 24 orëve nga paraqitja e provës dhe e mban të dokumentuar.

6. Kur nevojitet vlerësim teknik, gjykata emëron ekspert mjekoligjor, të licencuar nga Ministria e Drejtësisë.

7. Brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, Ministria e Drejtësisë miraton rregullore që:

- a) përcakton formatet standarde të ruajtjes (hash-algoritme, imazhe forensike);
- b) përcakton rregulla për përpunimin e të dhënave personale në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale;
- c) përshkruan procedurën për “*live capture*” dhe “*screen recording*”.

8. Dëshmitë që lidhen me sjelljen seksuale të kaluar të viktimës ose aspekte të tjera të jetës private të viktimës lidhur me këtë, lejohet të përdoren vetëm kur janë të rëndësishme e të nevojshme për të vlerësuar një çështje të veçantë në rastin në fjalë ose për ushtrimin e të drejtave të mbrojtjes. Paraqitja e dëshmive për sjelljen seksuale të mëparshme dhe veshjen e viktimës për të vënë në dyshim besueshmërinë dhe mungesën e pëlqimit të

viktimave në rastet e dhunës seksuale duhet të shmangen për të evituar vazhdimësinë e stereotipave dëmtues ndaj viktimave dhe viktimizimin dytësor ose të përsëritur.

9. Për të ndihmuar në sigurimin vullnetar të dëshmive, veçanërisht në rastet e dhunës seksuale, autoritetet përgjegjëse duhet të orientojnë viktimat, pa vonesë të panevojshme, te profesionistët përkatës të kujdesit shëndetësor dhe të kujdesit psikologjik apo te shërbimet mbështetëse të specializuara, në ndihmën për sigurimin e dëshmive. Viktimat duhet të informohen për rëndësinë e mbledhjes së këtyre dëshmive sa më shpejt të jetë e mundur.

Neni 34

Gjykimi për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes

1. Gjkata vendos për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes brenda 15 ditëve nga dita e regjistrimit të kërkesës.

2. Gjatë shqyrtimit të kërkesës për urdhër mbrojtjeje, gjykata dëgjon me radhë personat e mëposhtëm:

- a) viktimën, përfaqësuesin ligjor apo avokatin e saj;
- b) të paditurin (dhunuesin), përfaqësuesin ligjor apo avokatin e tij/saj;
- c) prokurorin, nëse ky ka paraqitur kërkesën;
- ç) përfaqësuesit e Policisë së Shtetit;
- d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njësisë vendore në të cilën jeton përherë ose përkohësisht personi i përmendur, kur kërkuesi është nën 18 vjeç, nuk ka zotësi për të vepruar apo dhuna e ushtruar në familje ka ndikim mbi personat e lartpërmendur;

dh) punonjësit e qendrave shëndetësore apo të qendrave të shërbimit dhe rehabilitimit, të cilët kanë asistuar viktimën pas ushtrimit të dhunës mbi të;

e) dëshmitarët, të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm;

ë) koordinatori/ët vendor/ë të referimit të dhunës në familje.

3. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga Policia e Shtetit, prokuroria, institucionet shkollë, shëndetësore ose nga koordinatori/ët vendor/ë të referimit të dhunës në familje, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

4. Ndalohet çdo procedurë e detyrueshme alternative e zgjidhjes së konflikteve ndërmjet viktimës dhe autorit të dhunës, duke përfshirë ndërmjetësimin dhe pajtimin në lidhje me të gjitha format e dhunës të mbuluara nga ky ligj.

5. Viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje kanë të drejtën për ndihmë juridike falas sipas kushteve të parashikuara nga legjislacioni për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike dytësore dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

Neni 35

Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes

1. Gjykata mund të lëshojë me vendim një urdhër mbrojtjeje vetëm ndaj dhunuesit të përmendur në kërkesëpadë. Gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në këtë ligj, nëse vërteton se:

a) ekzistojnë dyshime të arsyeshme për të besuar se dhunuesi përbën rrezik për kryerjen ose kërcënon kryerjen e ndonjë akti të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje;

b) lëshimi i urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, dinjitetin, mirëqenien e viktimës ose viktimave, urdhër në të cilin, përveç kërkuesit, gjykata çmon se mund të përfshihen edhe persona të tjerë me të cilët kërkuesi ka lidhje familjare ose intime, që mund të bëhen shkak për ushtrimin e dhunës ndaj këtyre të fundit.

2. Në urdhrin e mbrojtjes ndaj dhunës në familje, të lëshuar me vendim gjykate, përveç masës që parashikohet në pikën 1 të nenit 19 të këtij ligji, në varësi të rrethanave të çështjes, mund të vendoset edhe një ose disa nga masat mbrojtëse të parashikuara në shkronjat “a” deri në “n” të pikës 1 të nenit 19 të këtij ligji.

3. Kur janë të pranishme një ose më shumë nga rrethanat, sipas parashikimeve të nenit 28, gjykata:

a) mund të zgjasë kohën e urdhrit deri në 3 (tre) vjet;

b) urdhëron ndalim absolut të kontaktit në çdo formë të lehtësuar nga teknologjia e informacionit;

c) urdhëron bllokim të menjëhershëm të llogarive *online* të autorit që shërbejnë për dhunë;

ç) mund të vendosë pajisje mbrojtëse elektronike (GPS) për autorin sipas ligjit;

d) urdhëron strehim urgjent dhe mbështetje psikologjike të vazhduar për viktimën dhe fëmijët.

4. Gjykata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrit të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

5. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, i cili, përveçse përmbush kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

a) masën e caktuar nga gjykata;

b) kohëzgjatjen e masës, e cila nuk mund të jetë më e gjatë se 12 muaj, por me të drejtë shtyrjeje deri në 3 vjet;

c) njoftimin se shkelja e urdhrit të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përbën veprë penale, në kuptim të paragrafit të dytë të nenit 321 ose të nenit 320 të Kodit Penal;

ç) njoftimin për të drejtën e ankimit ndaj urdhrit të mbrojtjes.

6. Urdhri i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykate, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile. Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit origjinal, në mënyrë që njërin prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të Policisë së Shtetit në momentin që paraqitet nevoja.

7. Gjykata brenda 24 orëve pas lëshimit të urdhrit të mbrojtjes, me vendim gjykate, u dërgon nga një kopje të tij personave të mëposhtëm:

a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;

b) prokurorit nëse ka bërë kërkesë;

c) zyrës së shërbimeve sociale të njësisë vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë, të përmendur në vendim;

ç) komisariatit të Policisë së Shtetit në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

d) punëdhënësit të dhunuesit dhe punëdhënësit të viktimës vetëm në rastet kur viktimat e kërkon shprehimisht ose kur rreziku lidhet me ambientin e punës;

dh) zyrës përmbartimore gjyqësore.

8. Vendimi për urdhrin e mbrojtjes dhe urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes regjistrohet në një

regjistër të veçantë, i cili administrohet pranë çdo gjykate sipas modelit, rregullave dhe procedurave që miratohen me vendim të Këshillit të Lartë Gjyqësor.

Neni 36

Gjykimi për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes

1. Gjykata merr vendim të arsyetuar në lidhje me kërkesën për mbrojtje të menjëhershme:

a) të një fëmije brenda 24 orëve pas parashtrimit të kërkesës;

b) të subjekteve të tjera të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje brenda 48 orëve pas parashtrimit të kërkesës.

2. Në rastin e shqyrtimit të kërkesës për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, gjykata mban një seancë ku dëgjohen personat e mëposhtëm:

a) viktimat, përfaqësuesi ligjor apo avokati i saj;

b) dhunuesi, përfaqësuesi apo avokati i tij;

c) prokurori nëse merr pjesë;

d) kërkuesit e tjerë të parashikuar në nenin 26 të këtij ligji;

d) dëshmitarët të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm.

3. Ndalohet çdo procedurë e detyrueshme alternative e zgjidhjes së konflikteve ndërmjet viktimës dhe autorit të dhunës, duke përfshirë ndërmjetësimin dhe pajtimin në lidhje me të gjitha format e dhunës të mbuluara nga ky ligj.

4. Viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje kanë të drejtën për ndihmë ligjore falas sipas kushteve të parashikuara nga legjislacioni për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike dytësore dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

Neni 37

Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes

1. Gjykata lëshon me vendim urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në këtë ligj, nëse konstaton se:

a) ekzistojnë bazat për të besuar se i padituri (dhunuesi) ka kryer apo ka kërcënuar se do të kryejë

ndonjë vepër të dhunës ndaj grave ose dhunës në familje; ose

b) i padituri (dhunuesi) paraqet kërcënim të drejtpërdrejtë dhe të menjëhershëm për sigurinë, shëndetin, dinjitetin ose mirëqenien e viktimës apo të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës; ose

c) lëshimi i urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, dinjitetin, mirëqenien e viktimës apo të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës, që mbrohen me anë të urdhrit të mbrojtjes.

2. Në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përveç masës që parashikohet në pikën 1 të nenit 19 të këtij ligji, në varësi të rrethanave të çështjes, mund të vendoset edhe një ose disa nga masat e parashikuara në shkronjën “ll” të pikës 1 të nenit 19 të këtij ligji, për rastet e dhunës në familje të lehtësuara nga teknologjia, për të mbrojtur jetën private dhe imazhin e viktimës. Masat mbrojtëse të menjëhershme përfshijnë edhe ndalimin e komunikimit nëpërmjet teknologjisë së informacionit të dhunuesit me viktimën. Në rastet e dhunës seksuale, urdhri i mbrojtjes përfshin detyrimin e autoriteteve shëndetësore për të garantuar ndihmë mjekësore emergjente dhe mbështetje psikosociale afatgjatë.

3. Gjykata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

4. Gjykata lëshon urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes edhe në rastet kur palët pretendojnë se konflikti është zgjidhur ose do të zgjidhet me pajtim ose ndërmjetësim.

5. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, i cili duhet të plotësojë kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

a) masën e caktuar nga gjykata;

b) kohëzgjatjen e masës, e cila mbaron në momentin që fillon të zbatohet urdhri i mbrojtjes i vendosur nga gjykata;

c) njoftimin se shkelja e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes përbën vepër penale në kuptim të paragrafit të dytë të nenit 321 ose të nenit 320 të Kodit Penal;

d) datën e dëgjimit për vërtetimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, e cila është brenda 20 ditëve nga lëshimi i tij me vendim gjykate.

6. Urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykatë, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile.

Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit original, në mënyrë që njërin prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të Policisë së Shtetit në momentin që paraqitet nevoja.

7. Gjkata brenda 24 orëve pas lëshimit të vendimit u dërgon nga një kopje të tij personave të mëposhtëm:

a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;

b) kërkuesve në kuptim të nenit 26 të këtij ligji;

c) zyrës së shërbimeve sociale të njësisë vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

ç) komisaritet të Policisë së Shtetit në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

d) punëdhënësit të dhunuesit dhe punëdhënësit të viktimës vetëm në rastet kur viktimat e kërkon shprehimisht ose kur rreziku lidhet me ambientin e punës;

dh) zyrave përmbartimore të vendit të ekzekutimit.

8. Vendimi i gjykatës për nxjerrjen e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes përbën titull ekzekutiv dhe nuk mund të ankimohet. Vendimi ekzekutohet menjëherë nga shërbimi përmbartimor gjyqësor në bashkëpunim me strukturat e Policisë së Shtetit, koordinatorin vendor ose zyrën e shërbimeve sociale të njësisë vendore, ku janë me banim të përhershëm ose të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim, punëdhënësi, si dhe çdo institucion tjetër i ngarkuar me zbatimin e tij.

Neni 38

Gjykimi për vërtetimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes

1. Gjkata kryen seancën sipas nenit 35 të këtij ligji jo më vonë se 20 ditë nga dita e lëshimit të urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes. Në përfundim të procesit gjyqësor gjykata:

a) vendos anulimin, si dhe ndërprerjen e efekteve të urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjykatë, kur ky i fundit nuk arrin të provohet;

b) refuzon lëshimin e urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykatë kur nuk arrin të provohet urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar më parë me vendim gjykatë;

c) lëshon urdhrin e mbrojtjes me vendim gjykatë në bazë të nenit 35 të këtij ligji. Sipas nevojës, ky vendim mund t'i ndryshojë kushtet e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjykatë.

2. Ndalohet çdo procedurë e detyrueshme alternative e zgjidhjes së konflikteve ndërmjet viktimës dhe autorit të dhunës, duke përfshirë ndërmjetësimin dhe pajtimin në lidhje me të gjitha format e dhunës, të mbuluara nga ky ligj.

3. Viktimat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje kanë të drejtën për ndihmë ligjore falas, sipas kushteve të parashikuara nga legjislacioni për ndihmën juridike të garantuar nga shteti, në bazë të vendimit të gjykatës kompetente për pranimin e kërkesës për ndihmë juridike detyruese dhe/ose përjashtimin nga pagimi i tarifave gjyqësore dhe shpenzimeve gjyqësore.

Neni 39

Ankimi

1. Kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë të juridiksionit të përgjithshëm për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, vërtetimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, si dhe moslëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, mund të bëhet ankimi brenda 5 ditëve nga e nesërmja e njoftimit të vendimit të arsyetuar.

Gjkata e apelit e juridiksionit të përgjithshëm shprehet me vendim brenda 15 ditëve nga dita e regjistrimit të ankimit. Kundër vendimit të gjykatës së apelit të juridiksionit të përgjithshëm nuk lejohet rekurs në Gjykatën e Lartë.

2. Paraqitja e ankimit nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes ose të urdhrit të mbrojtjes.

Neni 40

Rrethanat për ndryshimin, ndërprerjen dhe vazhdimin e urdhrit të mbrojtjes

1. Nëse rrethanat kanë ndryshuar rrënjësisht, viktimat (përfaqësuesi i saj), dhunuesi, koordinatori vendor ose prokurori, nëse ka marrë pjesë në proces, mund të paraqesë kërkesë për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrit të mbrojtjes.

2. Pas marrjes së kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrit të mbrojtjes, gjykata vazhdon shqyrtimin e kërkesës në bazë të nenit 36 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:

a) lënien në fuqi të urdhrit të mbrojtjes;

b) ndryshimin e urdhrit të mbrojtjes nëse kjo kërket nga rrethanat që kanë ndryshuar rrënjësisht; ose

c) ndërprerjen e tij nëse masat e përcaktuara në nenet 19 deri në 22 të këtij ligji nuk vlejnë më për shkak të ndryshimit rrënjësor të rrethanave.

3. Parashtrimi i kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrit të mbrojtjes nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes.

4. Viktima ose përfaqësuesi i autorizuar prej saj, 15 ditë para përfundimit të efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, mund të parashtrojë kërkesën për vazhdimin e tij. Nëse nuk parashtrohet kërkesa, urdhri i mbrojtjes ndërpritet automatikisht në ditën e përfundimit të efekteve të tij.

5. Pas marrjes së kërkesës për vazhdimin e urdhrit të mbrojtjes, gjykata vazhdon me shqyrtimin e kërkesës në bazë të nenit 35 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:

a) vërtetimin e ndërprerjes së urdhrit të mbrojtjes në datën e përfundimit të efekteve të tij; ose

b) vazhdimin e efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, nëse vlejnë kriteret e përcaktuara në pikën 1 të nenit 36 të këtij ligji.

Neni 41

Ekzekutimi i vendimit gjyqësor

1. Vendimi gjyqësor për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes është përfundimtar dhe përbën titull ekzekutiv nga dita e shpalljes së tij. Së bashku me urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, gjykata lëshon edhe urdhrin e ekzekutimit të tij. Vendimi ekzekutohet menjëherë nga shërbimi përmbartimor gjyqësor, i cili në rast nevojë të argumentuar mund

të kërkojë ndihmë/mbështetje edhe nga strukturat e Policisë së Shtetit dhe nga koordinatori vendor ose zyra e shërbimeve sociale të njësisë vendore, ku janë me banim të përhershëm ose të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim, punëdhënësi, si dhe çdo institucion tjetër i ngarkuar me zbatimin e tij.

2. Punonjësit socialë, institucionet e tjera përgjegjëse dhe, kur është e nevojshme, strukturat përgjegjëse të Policisë së Shtetit, marrin të gjitha masat për ekzekutimin e menjëhershëm dhe të vazhdueshëm të masave mbrojtëse të vendosura nga nenet 19 deri në 22 të këtij ligji.

3. Gjatë kohëzgjatjes së vendimit gjyqësor për UMM/UM-në, zyra e shërbimeve sociale të njësisë së vetëqeverisjes vendore monitoron respektimin e urdhrit të mbrojtjes nga palët dhe çdo 60 ditë përgatit një raport për të cilin, në çdo rast, vë në dijeni me shkrim Policinë e Shtetit dhe/ose institucionet e tjera përgjegjëse. Palët përkatëse në vendimin gjyqësor bashkëpunojnë për të siguruar vizitat në banesë dhe/ose në vendin e punës, të përfaqësuesve të zyrës së shërbimeve sociale të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe institucioneve përgjegjëse, sipas vendimit të gjykatës për urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes dhe/ose urdhrin e mbrojtjes, duke dhënë edhe informacionin e nevojshëm.

4. Qendrat e shërbimeve sociale, publike dhe jopublike, përfshirë ato rezidenciale, zbatojnë masat e parashikuara në vendimin gjyqësor dhe koordinojnë punën e tyre me njësitë e qeverisjes vendore dhe drejtoritë vendore të Policisë së Shtetit, si ekzekutuese direkt të këtyre vendimeve.

5. Monitorimi elektronik duhet të konsiderohet kur është i disponueshëm, i përshtatshëm dhe i nevojshëm, sipas rastit, me qëllim sigurimin e respektimit dhe zbatimit të urdhrave të mbrojtjes, regjistrimin e shkeljes së këtyre urdhrave dhe përmirësimin e mbikëqyrjes së autorëve. Kur përdoret monitorimi elektronik, viktimat duhet të informohen për kapacitetet dhe kufizimet e tij.

Neni 42

Shkelja e urdhrit të mbrojtjes

1. Në rast të mosekzekutimit vullnetar nga palët ose të pengimit të ekzekutimit të urdhrave të mbrojtjes nga organet zbatuese, siç parashikohet në dispozitat e këtij ligji dhe/ose në vendimin e

gjykatës, ndaj personave përgjegjës zbatohen dispozitat e Kodit Penal për veprime të kryera në kundërshtim me vendimin e gjykatës në lidhje me detyrat e lindura nga urdhrat e mbrojtjes.

2. Autoritetet përgjegjëse duhet të marrin masat, kur është e nevojshme, të kryejnë një rishikim të vlerësimit individual pas raportimit të një shkeljeje, si dhe të kërkojnë marrjen e masave shtesë mbrojtëse për shkak të shtimit të rrezikut për viktimit.

3. Viktima ka të drejtë të informohet pa vonesë për çdo shkelje të urdhrat të mbrojtjes, kur kjo shkelje mund të ketë ndikim në sigurinë e saj.

Neni 43

Procedimi penal

Lëshimi i urdhrat të menjëhershëm të mbrojtjes apo urdhrat të mbrojtjes me vendim gjykatë nuk i ndalon palët e interesuara të nisin procesin penal për sa u përket veprimeve apo mosveprimeve që përbëjnë figura të veprave penale. Punonjësi i Policisë së Shtetit, ku paraqitet për mbrojtje viktimë, e referon rastin në organin e prokurorisë për ndjekjen penale të dhunuesit, sipas rregullave të përcaktuara në Kodin e Procedurës Penale.

KREU VII PARANDALIMI

Neni 44

Ndërgjegjësimi dhe edukimi publik

1. Nën drejtimin e autoriteteve kryesore përgjegjëse, autoritetet përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor, në bashkëpunim me Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Avokatin e Popullit, median, shoqërinë civile, komunitetet e prekura dhe institucione të tjera të përfshira në të drejtat dhe mbrojtjen ligjore e psikologjike të viktimave, sipas këtij ligji, realizojnë mbi baza të planifikimeve vjetore fushata ose programe të rritjes së ndërgjegjësimit dhe edukimit të publikut.

2. Format e këtyre aktiviteteve përfshijnë, por pa u kufizuar në:

a) aktivitete me natyrë ndërgjegjëse për format, raportimin dhe pasojat e dhunës, identifikimin e hershëm dhe mekanizmat mbrojtës;

b) angazhimin e burrave dhe djemve si aleatë dhe agjentë ndryshimi në parandalimin, çrrënjosjen e

paragjykimeve, zakoneve, traditave dhe të gjitha praktikave të tjera diskriminuese ndaj grave ose në rolet e stereotipizuara për burrat dhe gratë, duke promovuar modele pozitive;

c) aktivitete edukative për fëmijët dhe të rinjtë, përfshirë ato mbi rreziqet e dhunës *online* dhe cenimin e privatisë nga përmbajtjet e dëmshme në platformat digjitale;

ç) publikime, broshura, video për edukimin publik, në gjuhë të thjeshtë e të kuptueshme, si dhe në formate të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara;

d) fushata ndërgjegjësimi për punëdhënësit, punëmarrësit dhe personat me funksione mbikëqyrëse në sektorin publik e privat për parandalimin e trajtimit të ngacmimit seksual në vendin e punës;

dh) përgatitjen e emisioneve televizive.

Neni 45

Trajnimi i profesionistëve

1. Viktimat e dhunës, sipas këtij ligji, trajtohen vetëm nga profesionistë të trajnuar dhe të specializuar në këtë fushë.

2. Autoriteti kryesor përgjegjës bashkëpunon, por pa u kufizuar, me Shkollën Shqiptare të Administratës Publike, Shkollën e Magjistraturës, Drejtorinë e Përgjithshme të Policisë së Shtetit, Akademinë e Sigurisë, Policinë Ushtarake, Këshillin e Lartë Gjyqësor, Këshillin e Lartë të Prokurorisë, Inspektorin e Lartë të Drejtësisë, Shkollën e Avokatisë, Urdhrin e Psikologut dhe Urdhrin e Punonjësit Social, Shërbimin e Provës, Shërbimin Përmbarimor Gjyqësor, Komisionin Qendror të Zgjedhjeve, Komisionerin për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Avokatin e Popullit, Agjencinë e Sigurimit të Cilësisë së Kujdesit Shëndetësor dhe Shoqëror, Autoritetin e Mediave Audiovizive, organizatat jofitimprurëse dhe organizata e agjenci të akredituara për të ofruar trajnime për tematika që lidhen me çështje të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje.

3. Institucionet me detyra trajnuese, në nivel qendror dhe vendor, hartojnë programe tematike, kalendarë të trajnimeve për punonjësit, sipas fushës së përgjegjësisë së përcaktuar në këtë ligj, dhe përcaktojnë buxhetin e nevojshëm për realizimin e trajnimeve vazhduese të detyrueshme, të përshtatura

sipas nevojave dhe rolit, duke inkurajuar trajtime gjithëpërfshirëse.

4. Punonjësi i caktuar nga organi kompetent në strukturat e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje trajnohet, por pa u kufizuar, lidhur me përgjegjësitë institucionale, adresimin e rastit, rregullat e komunikimit dhe të trajtimit me në qendër viktimën, ndërveprimin institucional për masat mbrojtëse, ato të sigurisë dhe mbështetjes së viktimave.

5. Autoritetet sipas pikës 2 të këtij neni informojnë mbi baza vjetore, brenda muajit janar të çdo viti, autoritetin kryesor përgjegjës në lidhje me numrin e aktiviteteve trajnuese, temat përkatëse dhe numrin e punonjësve të trajnuar, të ndarë sipas profesionit dhe gjinisë.

6. Autoriteti kryesor përgjegjës udhëzon mbi baza vjetore institucionet me detyra trajnuese për temat e domosdoshme të trajnimit, nisur nga problemet e evidentuara dhe format e reja të dhunës.

Neni 46

Pjesëmarrja e sektorit privat, medias dhe partive politike

1. Autoritetet përgjegjëse, sipas këtij ligji, nxisin sektorin privat, sektorin e teknologjisë së komunikimit dhe informacionit, medias dhe partive politike në lidhje me lirinë e shprehjes dhe pavarësinë e tyre për të marrë pjesë në zbatimin e politikave dhe për të caktuar udhëzime e standarde vetërregullatore për parandalimin e dhunës ndaj grave.

2. Autoritetet përgjegjëse, sipas këtij ligji, zhvillojnë dhe promovojnë, në bashkëpunim me aktorët e sektorit privat, institucionet për mbrojtjen e fëmijëve, prindërit dhe edukatorët për mënyrën si të trajtojnë mjedisin e informacionit dhe komunikimit, që ofron akses ndaj përmbajtjes së dëmshme e degraduese lidhur me dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje.

KREU VIII

AUTORITETET, KOORDINIMI DHE BASHKËPUNIMI

Neni 47

Autoritetet përgjegjëse

1. Autoriteti kryesor përgjegjës për zbatimin e këtij ligji është ministria që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale.

2. Autoritetet përgjegjëse të linjës janë:

a) të gjitha ministratë dhe institucionet e tjera të administratës publike në nivel qendror sipas kompetencave dhe fushës së përgjegjësisë dhe institucionet e tyre të varësisë;

b) njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe strukturat e tjera të përfshira në Mekanizmin e Koordinuar të Referimit.

3. Autoriteti kryesor përgjegjës ushtron rol drejtues, koordinues e monitorues, në bashkërendim me autoritetet dhe subjektet e tjera sipas këtij neni.

4. Pa u kufizuar në sa vijon në këtë pikë, subjekte me rëndësi në zbatimin e këtij ligji janë Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, Avokati i Popullit, organizatat jofitimprurëse, të cilat ushtrojnë veprimtari në fushën e luftës kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, profesionet e lira dhe urdhrat e psikologut e të punonjësit social, media dhe autoritetet publike në fushën e medias dhe të informacionit, subjektet private, sipas detyrave të përcaktuara për zbatimin e këtij ligji.

Neni 48

Përgjegjësitë e autoriteteve

1. Autoritetet në nivel qendror bashkëpunojnë me autoritetet vendore dhe me subjektet e tjera, sipas nenit 47 të këtij ligji, dhe kanë përgjegjësi dhe detyra të përgjithshme, që garantojnë zbatimin në tërësi të ligjit, si dhe përgjegjësi e detyra që lidhen ngushtësisht me fushën e veprimtarisë të tyre.

2. Autoritetet përgjegjëse të linjës, sipas pikës 2 të nenit 47, përdorin të gjitha mjetet e arsyeshme për të mbrojtur viktimën dhe për të parandaluar vazhdimin e dhunës, pavarësisht nëse viktimat tërhiqet nga procesi, si dhe pa cenuar sigurimin e shërbimeve.

3. Përgjegjësitë e përgjithshme përfshijnë:

a) hartimin dhe zbatimin e politikave të integruara e të monitorimit të përmbushjes së detyrimeve, të parashikuara nga ky ligj, përfshirë edhe nga institucionet e tyre të varësisë;

b) hartimin e akteve, si: udhëzime, protokolle dhe procedura në nivel vendor, të lidhura me zbatimin e këtij ligji, dhe koordinimin e bashkërendimin ndërinstitucional lidhur me:

i. raportimin, informimin e viktimës, hartimin e planit individual të ndërhyrjes, sipas këtij ligji ose ligjit për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës,

përgatitjen e raportit të rastit dhe vënien e tyre në dispozicion të viktimës ose shoqëruesit të tij/saj;

ii. referimin të shërbimet mbështetëse dhe mbrojtëse të përgjithshme e të specializuara dhe sigurimin e standardeve të domosdoshme lidhur me mjediset e posaçme;

iii. shoqërimin dhe sigurimin e transportit për viktimën;

iv. veprimet në rastet e shkeljeve të urdhrave të mbrojtjes;

v. materialet e nevojshme informative dhe të përshtatshme;

vi. komunikimin me publikun, planifikimet vjetore për fushata, programe për edukimin ligjor, ndërgjegjësimin, trajnimin dhe çdo masë tjetër të nevojshme.

4. Autoritetet përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor dhe personat që për shkak të detyrës në këto autoritete marrin dijeni dhe nuk veprojnë në zbatim të këtij ligji, ngarkohen me përgjegjësi administrative, civile dhe/ose penale, sipas përcaktimeve në legjislacionin në fuqi.

5. Autoritetet marrin masat e nevojshme për të nxitur çdo person ose për të inkurajuar çdo dëshmitar që ka dijeni ose dyshon se ka ndodhur ose që ka arsye të mjaftueshme për të besuar se dhuna mund të kryhet, ta raportojë atë tek autoritetet përgjegjëse, duke siguruar anonimatën e tyre gjatë raportimit të dhunës dhe në vazhdimësi.

6. Autoritetet përgjegjëse, si dhe subjektet publike, private, të medias, partitë politike, profesionet e lira e të vetërregulluara hartojnë dhe miratojnë udhëzues, rregullore të brendshme për politika e procedura kundër dhunës dhe ngacmimit e çdo formë tjetër sjelljeje që cenon dinjitetin në mjedisin e punës, duke përfshirë raportimin, mekanizmat dhe procedurat e shqyrtimit të çdo kërkesë apo ankimi.

7. Inspektorati i Punës është autoriteti mbikëqyrës për zbatimin e pikës 6 të këtij neni.

Neni 49

Detyrat e autoritetit kryesor përgjegjës

1. Autoriteti kryesor përgjegjës, përveç sa parashikohet në nenin 48 të këtij ligji, ushtron funksionin e autoritetit kombëtar për koordinimin e bashkërendimin ndërinstitutional dhe ka këto detyra:

a) ushtron rol drejtues në hartimin, koordinimin dhe zbatimin e politikave të integruara, të programeve kombëtare e vlerëson burimet financiare e njerëzore, të nevojshme për parandalimin, mbrojtjen e viktimave, llojshmërinë dhe cilësinë e shërbimeve mbështetëse të përgjithshme e të specializuara;

b) mbikëqyr përmbushjen e detyrimeve nga autoritetet përgjegjëse, në nivel qendror dhe vendor, për krijimin e strukturave të posaçme, duke konsideruar parimin e përshtatjes së arsyeshme, si dhe zbatimin e programeve trajnuese të detyrueshme, bazuar në politikat e miratuara, nevojat sipas sektorëve dhe të dhënave statistikore;

c) planifikon dhe menaxhon produktin e fondit social, si pjesë e programit buxhetor të përkujdesjes sociale, për të mbështetur njësitë e vetëqeverisjes vendore në financimin e shërbimeve sociale, përfshirë shërbimet e specializuara për viktimat e dhunës;

ç) harton udhëzime për institucionet për mbrojtjen e fëmijëve dhe sektorin privat për hartimin e programeve edukative për fëmijët, të rinjtë dhe të rejtat, që janë viktimat dhe autorë të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, me qëllim rehabilitimin, riintegrimin, rishoqërimin e tyre, si dhe për të shmangur dhe për të përballur ekspozimin ndaj përmbajtjeve seksuale ose atyre të dhunshme *online*;

d) harton programe për rehabilitimin e viktimës e të dhunuesve në përpjesëtim me nivelin e riskut dhe pasojat e dhunës, duke siguruar një zbatim efektiv.

2. Autoriteti kryesor përgjegjës bashkërendon punën për mbledhjen e mbajtjen e të dhënave statistikore nga autoritetet përgjegjëse dhe subjektet publike e private sipas përcaktimeve në këtë ligj dhe në legjislacionin në fuqi për statistikën dhe e paraqet raportin vjetor pranë komisionit përgjegjës parlamentar, nënkomisionit për çështjet e barazisë gjinore e të parandalimit të dhunës ndaj grave.

3. Me vendim të Këshillit të Ministrave përcaktohen llojet e dëmeve dhe provat që mund të paraqiten nga viktimat dhe që mbështesin të drejtën për kompensim, sipas këtij ligji, përfshirë kostot dhe shpenzimet e pranueshme, subjektet përgjegjëse, mjetet dhe mënyrat e kompensimit të dëmeve të shkaktuara nga format e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje.

Neni 50

Detyrat e ministrisë për çështjet e rendit dhe sigurisë, si autoritet përgjegjës i linjës

Autoriteti përgjegjës i linjës për çështjet e rendit e të sigurisë publike dhe institucionet e varësisë, përveç detyrimeve të përgjithshme, sipas nenit 48 të këtij ligji, garanton zbatimin e tij edhe nëpërmjet:

a) krijimit të seksioneve përgjegjëse pranë strukturave vendore të Policisë së Shtetit përmes masave të riorganizimit të brendshëm, me oficerë të policisë gjyqësore, në nivel komisarati, të trajnuar dhe të specializuar për dhunën në familje dhe dhunën ndaj grave, me qëllim parandalimin, mbrojtjen dhe luftën kundër dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje;

b) miratimit me udhëzim të përbashkët të autoritetit përgjegjës të linjës për çështjet e rendit e të sigurisë publike dhe të autoritetit kryesor përgjegjës, sipas këtij ligji, të modelit dhe të procedurave për vlerësimin e riskut për rastet e dhunës në familje, si dhe të formave të tjera të dhunës ndaj grave, të përcaktuara në këtë ligj, dhe detyrat hetimore të Policisë së Shtetit;

c) miratimit me urdhër të drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit të përmbajtjes së të dhënave, formularëve me të dhëna të rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, sipas këtij ligji, dhe mënyrës së numërimit të rasteve të raportuara.

Neni 51

Detyrat e ministrisë për çështjet e shëndetit, si autoritet përgjegjës i linjës

1. Autoriteti përgjegjës i linjës për shëndetësinë dhe institucionet shëndetësore, përveç detyrimeve të përgjithshme sipas nenit 48 të këtij ligji, garantojnë organizimin dhe ofrimin e ndihmës mjekësore, psikosociale, si dhe shërbime të specializuara për viktimat e dhunës, pa u kufizuar, nëpërmjet:

a) shërbimeve të urgjencës, mjekut të familjes dhe qendrave shëndetësore apo spitaleve pranë njësive të vetëqeverisjes vendore;

b) kryerjes së ekzaminimeve mjekësore, dokumentimit të rastit, në përputhje me standardet e miratuara dhe vendosjen në dispozicion të viktimës e të autoriteteve ligjzbatuese në çdo rast të raportit mjekësor;

c) referimit të viktimave drejt shërbimeve të tjera më të specializuara sa herë vlerësohet e nevojshme, bazuar mbi protokolle me shkrim nga mjeku;

ç) krijimit të qendrave të reja të integruara për viktimat e dhunës seksuale ose funksionimin e tyre pranë spitaleve, fuqizimit me kapacitete të mjaftueshme të qendrave ekzistuese dhe mbikëqyrjes së tyre;

d) shërbimeve të specializuara për trajtimin dhe rehabilitimin e viktimave që paraqesin probleme të shëndetit mendor, si dhe shërbime të specializuara për trajtimin e dhunuesve me çrregullime të shëndetit mendor, duke garantuar qasje pa diskriminim në këto shërbime në të gjithë vendin.

2. Ministri për çështjet e shëndetit miraton me udhëzim standarde dhe protokolle për identifikimin, parandalimin dhe trajtimin mjekësor të rasteve të viktimave, përfshirë ata me çrregullim të shëndetit mendor, viktimave të dhunës seksuale, të ngacmimit seksual, përndjekjes, si dhe çdo formë tjetër të dhunës ndaj grave dhe të dhunuesve me çrregullime të shëndetit mendor.

Neni 52

Detyrat e ministrisë për çështjet e drejtësisë, si autoritet përgjegjës i linjës

1. Autoriteti përgjegjës i linjës për çështjet e drejtësisë dhe institucionet e varësisë, përveç detyrimeve të përgjithshme sipas nenit 48 të këtij ligji, garantojnë zbatimin e tij përmes mbikëqyrjes së strukturave përgjegjëse të varësisë lidhur me zbatimin e detyrave, si:

a) ndihmën juridike të garantuar nga shteti;

b) krijimin e strukturave të posaçme në zyrat përmbartimore, mbështetur në marrjen e masave të riorganizimit të brendshëm lidhur me ekzekutimin e vendimeve gjyqësore për të gjitha format e dhunës;

c) përgatitjen e raportit mjekoligjor dhe psikiatrikologjor dhe vendosjen në dispozicion menjëherë të viktimës dhe institucioneve përgjegjëse;

ç) hartimin dhe zbatimin e programeve të rehabilitimit të dhunuesve në institucionet penitenciare dhe në shërbimin e provës;

d) krijimin në bashkëpunim me organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë të një regjistri elektronik unik, që përpunon të dhëna personale, në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

2. Autoriteti përgjegjës i linjës për çështjet e drejtësisë harton një udhëzim të përbashkët me autoritetin kryesor përgjegjës dhe profesionistët e sistemit të drejtësisë në përcaktimin e rregullave të përbashkëta lidhur me përmbajtjen, metodologjinë e përpunimit e të përditësimit të formularëve të të dhënave për të gjitha format e dhunës, sipas këtij ligji, me qëllim hedhjen e të dhënave për dhunuesit dhe viktimat në regjistrin elektronik unik dhe në publikimin e tyre, sipas rastit, në vjetarin statistikor.

Neni 53

Detyrat e ministrisë për çështjet e arsimit, si autoritet përgjegjës i linjës

Autoriteti përgjegjës i linjës për çështjet e arsimit dhe institucionet e varësisë, përveç detyrimeve të përgjithshme sipas nenit 48 të këtij ligji, garantojnë zbatimin e tij përmes:

a) hartimit të politikave arsimore gjithëpërfshirëse të dedikuara për çdo grup-moshë për parandalimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje me pjesëmarrjen aktive të prindërve, edukatorëve dhe mediave;

b) udhëzimit për hartimin e programeve, materialeve mësimore e didaktike, aktiviteteve ekstrakurrikulare për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje në aktivitete shkollore e jashtëshkollore;

c) nxitjes për planifikimin e aktiviteteve sportive, kulturore, argëtuese në mjediset formale dhe joformale arsimore për parandalimin e dhunës, përmes bashkëpunimit me institucionet kulturore, sportive, njësi vendore, sektorin privat, shoqërinë civile, institucionet për mbrojtjen e fëmijëve dhe median;

ç) nxitjes në arsimin parauniversitar dhe arsimin e lartë të moduleve për parandalimin dhe mbrojtjen e të gjitha formave të dhunës sipas këtij ligji.

Neni 54

Detyrat e ministrisë për çështjet e punësimit, si autoritet përgjegjës i linjës

Autoriteti përgjegjës i linjës për çështjet e punësimit dhe institucionet e varësisë, përveç detyrimeve të përgjithshme sipas nenit 48 të këtij ligji, garanton zbatimin e tij përmes:

a) mbikëqyrjes së hartimit të rregulloreve për procedurat formale e joformale në sektorin publik

dhe privat, përfshirë edhe punonjësit e ekonomisë joformale, për mbrojtjen nga dhuna, ngacmimi, përfshirë ngacmimin seksual dhe diskriminimin në marrëdhëniet e punës, sipas neneve 48, pikat 6, dhe 7, të këtij ligji;

b) miratimit të udhëzimit të propozuar nga inspektorati përgjegjës për punën, në konsultim me organizatat e punëdhënësve dhe punëtorëve për forcimin e rolit të mekanizmave të sigurisë dhe shëndetit në punë, mekanizmave inspektues, me qëllim mbrojtjen nga dhuna dhe ngacmimit në marrëdhëniet e punës.

Neni 55

Detyrat e autoriteteve të informimit publik dhe medias

Autoritetet e mediave dhe të teknologjisë së informacionit, si dhe subjektet publike e private në fushën e informimit publik dhe medias, sipas kompetencave të tyre ligjore, garantojnë zbatimin e këtij ligji përmes:

a) nxitjes së hartimit të politikave, udhëzimeve, kodeve vetërregulluese, mekanizmave monitorues e të procedurave të trajtimit të ankesave, të harmonizuara me standardet ndërkombëtare për një mjedis të sigurt, të besueshëm, që garanton mbrojtjen e të drejtave të viktimave;

b) parandalimit të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, si dhe krijimin e mjediseve të sigurta në hapësirat mediatike e digjitale;

c) përcaktimit të masave për heqjen e menjëhershme dhe ndalimin e transmetimit, botimit dhe/ose publikimit të materialeve e të informacioneve, përfshirë reklamat e përmbajtjet e platformave të shpërndarjes së komunikimeve dhe videove, raportimin mediatik, si dhe çdo formë komunikimi digjitale me publikun, që krijojnë ose nxisin dhunë ndaj grave dhe dhunë në familje;

ç) monitorimit dhe ndalimit të gjuhës seksiste, gjuhës së urrejtjes, eliminimit të stereotipave gjinorë, paragjyqimeve, zakoneve ose modeleve të sjelljeve shoqërore diskriminuese;

dh) kultivimit të gjuhës së ndjeshme gjinore përmes hartimit, trajnimit dhe shpërndarjes së fjalorthëve të përshtatshëm në informimin publik e mediatik të mediave të shkruara, audiovizuale e elektronike;

e) zbatimit të programit kombëtar të dijeve, njohurive dhe aftësive për të aksesuar, menaxhuar,

kuptuar, integruar, komunikuar, vlerësuar dhe krijuar informacion në mënyrë të sigurt e të përshtatshëm (letrimi digjital) kundër dhunës së lehtësuar nga teknologjia, duke ofruar udhëzime për identifikimin e përmbajtjes së dëmshme, raportimin *online* dhe për mbështetjen e viktimave.

Neni 56

Detyrat e njësive të vetëqeverisjes vendore si autoritete përgjegjëse të linjës

1. Mekanizmi i Koordinuar i Referimit në nivel vendor siguron që informacioni për masat parandaluese dhe mbrojtëse, si dhe qasja në shërbime të publikohet në formate lehtësisht të aksesueshme, miqësore për fëmijët dhe në gjuhë të thjeshtë për publikun e gjerë e të aksesueshme për personat me aftësi të kufizuara.

2. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, përveç detyrimeve të përgjithshme sipas nenit 48 të këtij ligji, si dhe bazuar në parashikimet e legjislacionit në fuqi për vetëqeverisjen vendore, marrin masa për:

a) fuqizimin përmes trajnimeve të strukturave të shërbimit social lidhur me mënyrën e trajtimit, referimit, zbatimit të vendimeve gjyqësore të urdhrave të mbrojtjes kundër dhunës në familje dhe monitorimit të zbatimit të këtyre urdhrave, si dhe koordinimit ndërinstitutional;

b) krijimin, administrimin dhe/ose përmirësimin e shërbimeve të kujdesit shoqëror, përfshirë qendrat e rehabilitimit të viktimave të dhunës dhe dhunuesve sipas këtij ligji.

3. Njësitë e vetëqeverisjes vendore planifikojnë dhe menaxhojnë produktin e fondit social vendor, si pjesë e programit buxhetor vendor të përkujdesjes sociale për sigurimin e ngritjes dhe ofrimit të shërbimeve mbështetëse të përgjithshme dhe të specializuara përmes ofrimit direkt dhe/ose kontraktimit të organizatave jofitimprurëse.

4. Përbërja, funksionimi, detyrat dhe përgjegjësitë e anëtarëve të Mekanizmit të Koordinuar të Referimit të rasteve të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 57

Mbajtja, analizimi dhe publikimi i raporteve dhe statistikave zyrtare

1. Autoriteti kryesor përgjegjës sipas këtij ligji:

a) mbledh dhe ruan të dhënat administrative për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje dhe i jep INSTAT-it të drejtën e hyrjes në këto të dhëna për prodhimin e statistikave zyrtare të kësaj fushe;

b) merr masa për përmirësimin e burimeve të të dhënave, përditësimin e sistemit për mbledhjen, zhvillimin, prodhimin, shpërndarjen e statistikave dhe përshtatjen e tyre për prodhim statistikor në bashkëpunim me INSTAT-in, autoritetet sipas këtij ligji, Avokatin e Popullit, institucionet e të drejtave të njeriut, të barazisë gjinore dhe mbrojtjes nga diskriminimi;

c) bashkëpunon me INSTAT-in dhe publikon çdo vit të dhënat për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, përfshirë femicidin, në përputhje me ligjin për statistikën zyrtare, legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale dhe metodologjitë e INSTAT-it;

ç) përgatit informacione mbështetur në të dhënat administrative që disponon dhe në konsultim me statistikën zyrtare të fushës dhe harton studime të thelluara për të gjitha format e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, me qëllim monitorimin dhe hartimin më efektiv të politikave mbrojtëse dhe parandaluese;

d) përgatit në bashkëpunim me INSTAT-in të dhëna të disagreguara për të gjitha format e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, duke përfshirë në mënyrë të veçantë rastet e femicidit, me qëllim monitorimin dhe hartimin më efektiv të politikave mbrojtëse e parandaluese dhe përgatisin statistikën vjetore brenda tremujorit të fundit të vitit pasardhës;

dh) përgatit në bashkëpunim me INSTAT-in studimin kombëtar të prevalencës së të gjitha formave të dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje dhe çdo 5 vjet realizojnë botimin e tyre sipas legjislacionit në fuqi për statistikën zyrtare.

2. Me qëllim zbatimin e këtij ligji, INSTAT-i merr masa që plani vjetor për zbatimin e programit të statistikave zyrtare të parashikojë detyrimin për furnizimin me të dhënat administrative nga autoritetet përgjegjëse për përpunimin dhe publikimin çdo vit të statistikave zyrtare për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, të cilat prodhohen dhe publikohen në përputhje dhe në bazë të Programit të Statistikave Zyrtare.

3. Organet e të drejtave të njeriut e të barazisë gjinore publikojnë raporte dhe adresojnë rekomandime lidhur me çështjet që lidhet me dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, duke

përfshirë edhe grumbullimin e praktikave më të mira vendase e ndërkombëtare.

4. Ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, dhe INSTAT-i, në konsultim me autoritetet, sipas këtij neni, miratojnë udhëzim të përbashkët lidhur me standardet për mbledhjen, ruajtjen, përpunimin dhe publikimin e të dhënave për dhunën ndaj grave dhe dhunën në familje, përfshirë femicidin, në përputhje me ligjin për statistikën zyrtare, legjislacionin për mbrojtjen e të dhënave personale dhe metodologjitë e INSTAT-it.

KREU IX DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 58 Aktet nënligjore

Brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji:

a) Këshilli i Ministrave miraton aktet nënligjore në zbatim të neneve 23, pika 5; 49, pika 3, dhe 56, pika 4, të këtij ligji;

b) ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, dhe ministri përgjegjës për çështjet e drejtësisë miratojnë udhëzim të përbashkët në zbatim të nenit 17, pika 6, të këtij ligji;

c) ministri përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike dhe ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, miratojnë udhëzime të përbashkëta në zbatim të neneve 13, pika 9, shkronjat “a” dhe “b”, dhe 50, shkronja “b”, të këtij ligji;

ç) ministri përgjegjës për çështjet e rendit dhe sigurisë publike dhe ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, miratojnë udhëzim të përbashkët në zbatim të të nenit 30, pika 5, të këtij ligji;

d) ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, në bashkëpunim me INSTAT-in miratojnë udhëzim të përbashkët në zbatim të nenit 57, pika 4, të këtij ligji;

dh) ministri që mbulon çështjet e barazisë gjinore dhe çështjet sociale, si autoriteti kryesor përgjegjës, miraton udhëzime në zbatim të neneve 14, pika 5; 15, pika 6; 16, pika 7, dhe 49, pika 1, shkronja “ç”, të këtij ligji;

e) ministri për çështjet e shëndetit miraton udhëzim në zbatim të të nenit 51, pika 2, të këtij ligji;

ë) ministri përgjegjës për çështjet e punësimit miraton udhëzim në zbatim të nenit 54, shkronja “b”, të këtij ligji;

f) ministri përgjegjës për çështjet e drejtësisë miraton rregullore në zbatim të të nenit 33, pika 7, të këtij ligji;

g) drejtori i Përgjithshëm i Policisë së Shtetit miraton urdhër në zbatim të nenit 50, shkronja “c”, të këtij ligji;

gj) autoritetet përgjegjëse të linjës në nivel vendor miratojnë aktet nënligjore në zbatim të nenit 48, pika 3, shkronja “b”, të këtij ligji;

h) autoriteti përgjegjës për drejtësinë, Këshilli i Lartë Gjyqësor dhe autoriteti përgjegjës për komunikimet elektronike dhe postare miratojnë udhëzim të përbashkët në zbatim të të nenit 24, pika 3, të këtij ligji;

i) Këshilli i Lartë Gjyqësor miraton vendim në zbatim të nenit 35, pika 8, të këtij ligji.

Neni 59 Shfuqizime

1. Ligji nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i ndryshuar, shfuqizohet.

2. Aktet nënligjore në zbatim të ligjit nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masat ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i ndryshuar, vazhdojnë të mbeten në fuqi deri në shfuqizimin e tyre nga aktet nënligjore në zbatim të këtij ligji.

Neni 60 Hyrja në fuqi

1. Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

2. Përcaktimet e shkronjës “b” të pikës 2 të nenit 18 dhe të nënpikës 3.2 të nenit 30 hyjnë në fuqi pas një viti nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 53, datë 10.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

DEKRET
Nr. 53, datë 10.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 11/2026, “Për parandalimin dhe mbrojtjen nga dhuna ndaj grave dhe dhuna në familje”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

LIGJ
Nr. 14/2026

**PËR DISA SHTESA DHE NDRYSHIME
NË LIGJIN NR. 8891, DATË 2.5.2002,
“PËR ORGANIZIMIN DHE
FUNKSIONIMIN E KOMISIONEVE
HETIMORE TË KUVENDIT”,
I NDRYSHUAR**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e deputetëve,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Në ligjin nr. 8891, datë 2.5.2002, “Për organizimin dhe funksionimin e komisioneve hetimore të Kuvendit”, i ndryshuar, bëhen shtesat dhe ndryshimet si më poshtë:

Neni 1

Në nenin 4, pika 2, pas fjalës “hetimin” shtohet togfjalëshi “dhe pyetjen e dëshmitarëve”.

Neni 2

Në nenin 5, pas pikës 1 shtohet pika 1/1 me këtë përmbajtje:

“1/1. Në çdo rast palët janë të detyruara të bashkëpunojnë për arritjen e një formulimi konsensual lidhur me objektin e hetimit.”.

Neni 3

Në nenin 13 bëhen ndryshimet si më poshtë:

1. Në pikën 4 togfjalëshi “shumicës së anëtarëve që kërkon kjo lloj vendimmarrje” zëvendësohet me togfjalëshin “ndërmjetëm të komisionit”.

2. Pika 5 ndryshohet si më poshtë:

“5. Kërkesa për pyetjen e dëshmitarëve ose marrjen e provave të tjera, pasi ka filluar shqyrtimi, mund të ngrihet nga çdo anëtar komisioni dhe refuzohet vetëm me vendim të ndërmjetëm dhe të arsyetuar të komisionit.”.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 28.1.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 51, datë 9.2.2026,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj.**

DEKRET
Nr. 51, datë 9.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 14/2026, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8891, datë 2.5.2002, ‘Për organizimin dhe funksionimin e komisioneve hetimore të Kuvendit’, i ndryshuar”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

LIGJ
Nr. 15/2026**PËR DISA NDRYSHIME NË LIGJIN**
NR. 97/2013, “PËR MEDIAT
AUDIOVIZIVE NË REPUBLIKËN E
SHQIPËRISË”, I NDRYSHUAR⁶

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e një deputeti,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Në ligjin nr. 97/2013, “Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, bëhen këto ndryshime:

Neni 1

Në nenin 3 shtohen përkufizimet, si më poshtë:
“54. “Regjistri i pronësisë së OSHMA-ve” është bazë të dhënash elektronike e administruar dhe e publikuar nga AMA, në të cilin regjistrohen të dhënat për strukturën pronësore dhe pronarin përfitues sipas legjislacionit në fuqi për mediat audiovizive dhe për regjistrin e pronarëve përfitues, me qëllim garantimin e transparencës së pronësisë të shoqërive mediatike.

55. “Pronar përfitues”, “pronësi direkte” dhe “pronësi indirekte” kanë kuptimin e përcaktuar në legjislacionin në fuqi për regjistrin e pronarëve përfitues, të zbatueshme dhe të interpretuara në funksion të garantimit të transparencës së pronësisë së subjekteve OSHMA.”.

Neni 2

Pas nenit 33 shtohet neni 33/1 me këtë përmbajtje:

“Neni 33/1

Transparenca pronësore mediatike

1. AMA siguron që çdo ofrues i shërbimit mediatik që është nën juridiksionin e saj të bëjë lehtësisht, në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe të aksesueshëm në mënyrë të përhershme për marrësit e një shërbimi të paktën informacionin e mëposhtëm:

- a) emrin;
- b) adresën gjeografike në të cilën ndodhet;
- c) të dhënat, duke përfshirë adresën e *email*-it ose faqen e internetit, të cilat mundësojnë që ai të kontaktohet menjëherë në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe efektive;

ç) autoritetet ose organet rregullatore kompetente ose organet mbikëqyrëse që shikuesit mund t’u referohen.

2. Ofruesit e shërbimeve mediatike bëjnë lehtësisht të aksesueshëm për marrësit e shërbimeve të tyre informacionin e përditësuar për strukturën pronësore dhe në veçanti për:

a) emrin ose emrat e pronarëve të tyre të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, që kanë aksione dhe u mundësojnë atyre të ushtrojnë ndikim në funksionimin dhe vendimmarrjen strategjike, duke përfshirë pronësinë direkte ose indirekte nga një shtet ose nga një autoritet ose subjekt publik;

b) emrin ose emrat e pronarëve të tyre përfitues;

c) shumën totale vjetore të fondeve publike për reklamat shtetërore që u ndahen atyre dhe shumën totale vjetore të të ardhurave nga reklamat e marra nga autoritetet ose subjektet publike të vendeve të treta.

Me qëllim verifikimin e të dhënave të marra dhe sigurimin e informacionit të përditësuar dhe të kryqëzuar, AMA bashkëpunon me Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB), e cila ofron informacionin e kërkuar në kohë dhe në përputhje me dispozitat e ligjit.

3. Këto masa duhet të respektojnë të drejtat themelore, si jeta private dhe familjare e pronarëve përfitues në përputhje me parashikimet e legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale. Këto masa duhet të jenë të nevojshme

⁶ Ky ligj përaftron Rregulloren (BE) 2024/1083 të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit të 11 prillit 2024, që krijon një kuadër të përbashkët për shërbimet mediatike në tregun e brendshëm dhe ndryshon direktivën 2010/13/BE
Faqe | 2710

(Akti Evropian për Lirinë e Medias), numri CELEX: 22024R1083, Fletore Zyrtare e BE-së, seria L, datë 17.4.2024.

dhe proporcionale dhe të synojnë arritjen e një qëllimi me interes të përgjithshëm.

4. AMA mban databazën kombëtare të pronësisë mediatike, që përmban informacionin e përcaktuar në pikat e mësipërme.”.

Neni 3

Në nenin 133 pas pikës 8 shtohet pika 8/1 me këtë përmbajtje:

“8/1. Me gjobë nga 50 000 deri në 500 000 lekë për shkelje të detyrimeve të parashikuara nga pika 2 e nenit 33/1 të këtij ligji.”.

Neni 4

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 28.1.2026.

Shpallur me dekretin nr. 49, datë 5.2.2026, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj.

DEKRET

Nr. 49, datë 5.2.2026

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 15/2026, “Për disa ndryshime në ligjin nr. 97/2013, ‘Për mediat audiovizive në Republikën e Shqipërisë’, i ndryshuar”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

URDHËR

Nr. 40, datë 6.2.2026

PËR DELEGIMIN E KOMPETENCAVE DHE ÇAKTIMIN E DETYRAVE TË ZËVENDËSMINISTRIT TË MJEDISIT, Z. GENT GAZHELI

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të neneve 22, 28 dhe 29, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurës Administrative të Republikës së Shqipërisë”; të pikës 2, të nenit 6, të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave” dhe të pikës 2, të nenit 11, të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”,

URDHËROJ:

1. Delegimin e kompetencave të titullarit të Ministrisë së Mjedisit, zëvendësministrit të Mjedisit, z. Gent Gazheli, për ushtrimin e kompetencave në fushën e mbrojtjes së mjedisit, mbrojtjes nga ndryshimet klimatike, biodiversitetit, zonave të mbrojtura, gjuetisë, menaxhimit të pyjeve, ekonomisë qarkulluese, menaxhimit të mbetjeve, cilësisë së ajrit, monitorimit mjedisor dhe vlerësimit të ndikimit në mjedis.

2. Në ushtrim të kompetencave të deleguara sipas pikës 1 të këtij urdhri, zëvendësministri ngarkohet të kryejë detyrat e mëposhtme:

a) Ndjek dhe koordinon proceset që lidhen me zbatimin e programit të qeverisë në fushën e mbrojtjes së mjedisit, menaxhimit të mbetjeve, biodiversitetit, gjuetisë, zonave të mbrojtura, pyjeve, cilësinë e ajrit dhe ekonomisë qarkulluese, përfshirë strategjitë kombëtare dhe planet e veprimit përkatëse;

b) Ndjek procedurat për hartimin e projektakteve ligjore e nënligjore në përputhje me planin vjetor të projektakteve, të miratuar, si dhe çdo akti tjetër ligjor e nënligjor në fushën e mjedisit;

c) Monitoron dhe koordinon zbatimin e strategjive dhe programeve kombëtare mjedisore dhe nënshkruan aktet përkatëse, përfshirë:

i. Strategjinë e Biodiversitetit;

ii. Dokumentin e politikave për pyjet në Shqipëri, 2019–2030;

iii. dokumentin strategjik dhe të planeve kombëtare për cilësinë e ajrit;

ç) Drejton grupe pune për analizimin dhe përmirësimin e programeve dhe projekteve në bashkëpunim me ekspertë vendas dhe ndërkombëtarë;

d) Drejton Këshillin Kombëtar të Faunës;

dh) Drejton punën për nënkapitullin e cilësisë së ajrit dhe nënkapitullin e kimikateve;

e) Trajton dhe monitoron kthimin e përgjigjeve për kërkesat dhe ankesat e institucioneve publike dhe organizmave të tjerë në fushën e mjedisit;

ë) Ndjek dhe nënshkruan aktet e nxjerra në bazë të legjislacionit në fuqi, përfshirë edhe autorizimet që lëshon ministri, në rast mungese të tij, sipas aktit përkatës të delegimit;

f) Përfaqëson Ministrinë në këshilla, komisione, grupe pune dhe procese ndër-institucionale brenda dhe jashtë vendit, sipas delegimit dhe fushës së përgjegjësisë;

g) Bashkëpunon dhe koordinon me zëvendësministrat e tjerë për çështje ndërsektoriale që lidhen me mjedisin dhe ndryshimet klimatike;

gj) Informon periodikisht dhe sipas nevojës Kabinetin e Ministrit për ecurinë e detyrave dhe zbatimin e tyre.

3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë të lehtësojë dhe mbështesë zëvendësministrin për përmbushjen e detyrave të ngarkuara.

4. Delegimi i kompetencave sipas këtij urdhri përfundon me shfuqizimin e aktit të delegimit, si edhe me pushimin e ekzistencës së organit delegues ose të deleguar.

5. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri zëvendësministri i Mjedisit, z. Gent Gazheli dhe Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Mjedisit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I MJEDISIT
Sofjan Jaupaj

URDHËR

Nr. 41, datë 6.2.2026

PËR DELEGIMIN E KOMPETENCAVE DHE CAKTIMIN E DETYRAVE TË ZËVENDËSMINISTRIT TË MJEDISIT, ZNJ. ELDA XHUMARI

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të neneve 22, 28 dhe 29, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurës Administrative të Republikës së Shqipërisë”; të pikës 2, të nenit 6, të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave” dhe të pikës 2, të nenit 11, të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”,

URDHËROJ:

1. Delegimin e kompetencave të titullarit të Ministrisë së Mjedisit, zëvendësministres së Mjedisit, znj. Elda Xhumari, për ushtrimin e kompetencave në fushën e mbrojtjes së mjedisit, mbrojtjes nga ndryshimet klimatike, biodiversitetit, zonave të mbrojtura, gjuetisë, menaxhimit të pyjeve, ekonomisë qarkulluese, menaxhimit të mbetjeve, cilësinë e ajrit, monitorimit mjedisor dhe vlerësimit të ndikimit në mjedis.

2. Në ushtrim të kompetencave të deleguara sipas pikës 1 të këtij urdhri, zëvendësministrja ngarkohet të kryejë detyrat e mëposhtme:

a) Ndjek dhe koordinon proceset që lidhen me zbatimin e programit të qeverisë në fushën e mbrojtjes së mjedisit, menaxhimit të mbetjeve, biodiversitetit, pyjeve, ndryshimeve klimatike dhe ekonomisë qarkulluese, përfshirë strategjitë kombëtare dhe planet e veprimit përkatëse;

b) Kontribuon në hartimin, plotësimin dhe përmirësimin e kuadrit ligjor dhe nënligjor në fushën e mjedisit, duke përfshirë mbetjet, vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe vlerësimin strategjik mjedisor (EIA/SEA), zonat e mbrojtura, pyjet, monitorimin mjedisor, ndotjen industriale, cilësinë e ajrit, ekonominë qarkulluese, ndryshimet klimatike – në përputhje me *acquis* të BE-së dhe angazhimet e kapitullit 27;

c) Ndjek procedurat për hartimin e projektakteve ligjore e nënligjore, në përputhje me planin vjetor të

projektaete, të miratuar, si dhe çdo akti tjetër ligjor e nënligjor në fushën e mjedisit;

ç) Monitoron dhe koordinon zbatimin e strategjive dhe programeve kombëtare mjedisore dhe nënshkruan aktet përkatëse, përfshirë:

i. Strategjinë Kombëtare të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve;

ii. dokumentin strategjik dhe të planeve kombëtare për zbutjen e gazeve me efekt serrë dhe për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike;

d) Siguron të dhëna, analiza dhe raporte periodike mbi politikat kombëtare të mjedisit dhe progresin e tyre drejt përafrimit me *acquis* të BE-së;

dh) Drejton grupe pune për analizimin dhe përmirësimin e programeve dhe projekteve në bashkëpunim me ekspertë vendas dhe ndërkombëtarë;

e) Drejton punën për nënkapitullin e ndryshimeve klimatike;

ë) Trajton dhe monitoron kthimin e përgjigjeve për kërkesat dhe ankesat e institucioneve publike dhe organizmave të tjerë në fushën e mjedisit;

f) Ndjek dhe nënshkruan aktet e nxjerra në bazë të legjislacionit në fuqi, përfshirë edhe autorizimet që lëshon ministri, në rast mungese të tij, sipas aktit përkatës të delegimit;

g) Përfaqëson Ministrinë në këshilla, komisione, grupe pune dhe procese ndërinstitucionale brenda dhe jashtë vendit, sipas delegimit dhe fushës së përgjegjësisë;

gj) Bashkëpunon dhe koordinon me zëvendësministrat e tjerë për çështje ndërsektoriale që lidhen me mjedisin dhe ndryshimet klimatike;

h) Informon periodikisht dhe sipas nevojës Kabinetin e Ministrit për ecurinë e detyrave dhe zbatimin e tyre;

3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë të lehtësojë dhe mbështesë zëvendësministrin për përmbushjen e detyrave të ngarkuara.

4. Delegimi i kompetencave sipas këtij urdhri përfundon me shfuqizimin e aktit të delegimit, si edhe me pushimin e ekzistencës së organit delegues ose të deleguar.

5. Urdhri i ministrit të Mjedisit nr. 644, datë 12.12.2025, “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Mjedisit, znj. Elda Xhumari”, shfuqizohet.

6. Ngarkohen për zbatimin e këtij urdhri zëvendësministri i Mjedisit, znj. Elda Xhumari dhe Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Mjedisit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I MJEDISIT
Sofjan Jaupaj

URDHËR
Nr. 104, datë 4.2.2026

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE
ME PATOGENITET TË LARTË TË
SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË
SHTETIN E FRANCËS**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) shpendëve dekorativë;
- ç) materialit biologjik të shpendëve;
- d) vezëve të shpendëve;
- dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;
- e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Francës, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr.	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2	Ndarja administrative e nivelit 3*
1.	Hauts-de-France	Pas-de-Calais	Calais*
2.	Pays de la Loire	Maine-et-Loire	Cholet*
3.	Pays de la Loire	Loire-Atlantique	Châteaubriant*
4.	Pays de la Loire	Vendée	Fontenay-le-Comte*
5.	Nouvelle-Aquitaine	Lot-et-Garonne	Nérac*
6.	Grand Est	Haute-Marne	Saint-Dizier*
7.	Centre-Val de Loire	Cher	Bourges*
8.	Auvergne-Rhône-Alpes	Allier	Moulins*
9.	Auvergne-Rhône-Alpes	Loire	Montbrison*
10.	Bourgogne-Franche-Comté	Côte-d'Or	Beaune*
11.	Bourgogne-Franche-Comté	Côte-d'Or	Dijon*
12.	Grand Est	Marne	Vitry-le-François*
13.	Pays de la Loire	Loire-Atlantique	Nantes*

14.	Pays de la Loire	Vendée	Les Sables-d'Olonne*
15.	Pays de la Loire	Vendée	La Roche-sur-Yon*
16.	Nouvelle-Aquitaine	Deux-Sèvres	Bressuire*
17.	Nouvelle-Aquitaine	Deux-Sèvres	Parthenay*
18.	Nouvelle-Aquitaine	Dordogne	Périgueux*
19.	Auvergne-Rhône-Alpes	Ain	Bourg-en-Bresse*
20.	Pays de la Loire	Loire-Atlantique	Saint-Nazaire*
21.	Nouvelle-Aquitaine	Haute-Vienne	Bellac*
22.	Île-de-France	Yvelines	Rambouillet*
23.	Nouvelle-Aquitaine	Dordogne	Bergerac*
24.	Hauts-de-France	Somme	Abbeville*
25.	Centre-Val de Loire	Loir-et-Cher	Romorantin-Lanthenay*
26.	Nouvelle-Aquitaine	Landes	Dax*
27.	Bretagne	Finistère	Morlaix*
28.	Normandie	Calvados	Bayeux*
29.	Bretagne	Côtes-d'Armor	Saint-Brieuc*
30.	Hauts-de-France	Nord	Dunkerque*
31.	Drôme*	-	-
32.	Vendée*	-	-
33.	Deux-Sèvres*	-	-
34.	Loire-Atlantique*	-	-
35.	Lot-et-Garonne*	-	-
36.	Allier*	-	-
37.	Pas-de-Calais*	-	-

Shënim. Simboli () nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.*

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara, sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhri nr. 62, datë 19.1.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me

patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Francës”, shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

URDHËR
Nr. 105, datë 4.2.2026

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE
ME PATOGJENITET TË LARTË TË
SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË
SHTETIN E POLONISË**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) shpendëve dekorativë;
- ç) materialit biologjik të shpendëve;
- d) vezëve të shpendëve;
- dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;
- e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Polonisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr .	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2	Ndarja administrative e nivelit 3*
1.	Warmińsko-Mazurskie	Ilawa	Susz*
2.	Warmińsko-Mazurskie	Kętrzyn	Reszel*
3.	Wielkopolskie	Ostrzeszów	Mikstary*
4.	Wielkopolskie	Turek	Kawęczyn*
5.	Wielkopolskie	Turek	Przykona*
6.	Warmińsko-Mazurskie	Ostróda	Grunwald*
7.	Wielkopolskie	Konin	Rzgów*
8.	Warmińsko-Mazurskie	Węgorzewo	Pozędrze*
9.	Warmińsko-Mazurskie	Ilawa	Ilawa (rural)*
10.	Warmińsko-Mazurskie	Ilawa	Zalewo*
11.	Małopolskie	Tarnów	Wojnicz*
12.	Wielkopolskie	Środa Wielkopolska	Środa Wielkopolska *
13.	Lubuskie	Międzyrzecz	Skwierzyna*
14.	Warmińsko-Mazurskie	Bartoszyce	Bartoszyce (rural)*
15.	Lubuskie	Sulęcín	Krzyszew*
16.	Mazowieckie	Białobrzegi	Stara Błotnica*
17.	Kujawsko-Pomorskie	Inowrocław	Gniewkowo*
18.	Opolskie	Namysłów	Pokój*
19.	Kujawsko-Pomorskie	Chełmno	Lisewo*
20.	Lubuskie	Świebodzin	Lubrza*
21.	Lubuskie	Gorzów	Deszczno*
22.	Wielkopolskie	Poznań	Mosina*
23.	Warmińsko-Mazurskie	Nidzica	Janowiec Kościelny*
24.	Warmińsko-Mazurskie	Węgorzewo	Węgorzewo*
25.	Mazowieckie	Zuromin	Lutocin*
26.	Pomorskie	Kartuzy	Somonino*
27.	Łódzkie	Poddębice	Pęczniew*
28.	Pomorskie	Słupsk	Kobylnica*
29.	Wielkopolskie	Kalisz	Szczytniki*
30.	Wielkopolskie	Kalisz	Koźminek*
31.	Lubuskie	Żagań	Malomice*
32.	Lubuskie	Gorzów	Bogdaniec*
33.	Lubelskie	Parczew	Siemień*
34.	Lubelskie	Radzyń Podlaski	Wohyń*
35.	Lubelskie	Biała Podlaska	Międzyrzec Podlaski (rural)*
36.	Podlaskie	Hajnówka	Narew*
37.	Mazowieckie	Mława	Szydłowo*
38.	Wielkopolskie	Środa Wielkopolska	Zaniemyśl*
39.	Wielkopolskie	Ostrów Wielkopolski	Ostrów Wielkopolski (rural)*
40.	Lubuskie	Gorzów	Lubiszyn*
41.	Wielkopolskie	Wolsztyn	Przemęt*
42.	Wielkopolskie	Turek	Brudzew*

43.	Wielkopolskie	Kalisz	Opatówek*
44.	Pomorskie	Kartuzy	Sulęcino*
45.	Wielkopolskie	Śrem	Brodnica*
46.	Śląskie	Pszczyna	Pszczyna*
47.	Wielkopolskie	Turek	Władysławów*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informon të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara, sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhri nr. 97, datë 2.2.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Polonisë”, shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

URDHËR
Nr. 106, datë 4.2.2026

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË PSEUDOPESTIT TË
SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË
SHTETIN E POLONISË**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) mishit të freskët;

ç) materialit biologjik të shpendëve të pashoqëruar me test diagnostik PCR-je të kryer 14 ditë përpara mbledhjes, që vërteton mosprezencën e virusit;

d) vezëve dhe produkteve të vezëve të shpendëve, ku nuk është siguruar shkatërrimi i virusit të pseudopestit, përkatësisht në vezën e plotë nuk është bërë trajtimi në temperaturën 55°C në 2,521 sekonda, në vezën e lëngshme nuk është bërë trajtimi në 55°C në 2,278 sekonda, në të verdhën e vezës me 10% kriposje nuk është bërë trajtimi me temperaturë 55°C në 176 sekonda dhe në të bardhën e vezës së tharë nuk është bërë trajtimi në temperaturën 57°C në 50.4 orë;

dh) produkteve të mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht përkatësisht:

- i. 65 °C në 39.8 sekonda;
- ii. 70 °C në 3.6 sekonda;
- iii. 74 °C në 0.5 sekonda;
- iv. 80 °C në 0.03 sekonda;

e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e pseudopestit të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Polonisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr.	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2	Ndarja administrative e nivelit 3*
1.	Małopolskie	Brzesko	Czchów*
2.	Śląskie	Głwice (City)	Głwice*
3.	Śląskie	Głwice	Toszek*
4.	Podlaskie	Siemiatycze	Nurzec-Stacja*
5.	Podlaskie	Białystok	Łapy*
6.	Małopolskie	Tarnów	Wojnicz*
7.	Kujawsko-Pomorskie	Toruń	Chelmża (rural)*
8.	Małopolskie	Bochnia	Bochnia*
9.	Podkarpackie	Przemyśl	Krasiczyn*
10.	Warmińsko-Mazurskie	Działdowo	Iłowo-Osada*
11.	Podlaskie	Białystok	Supraśl*
12.	Lubelskie	Łęczna	Ludwin*
13.	Pomorskie	Nowy Dwór Gdański	Ostaszewo*
14.	Świętokrzyskie	Jędrzejów	Sędziszów*
15.	Mazowieckie	Wolomin	Thuszcz*
16.	Podkarpackie	Przemyśl	Stubno*
17.	Małopolskie	Bochnia	Nowy Wiśnicz*
18.	Świętokrzyskie	Staszów	Staszów*
19.	Podkarpackie	Przemyśl	Medyka*
20.	Pomorskie	Malbork	Miloradz*
21.	Mazowieckie	Żuromin	Biezuń*
22.	Mazowieckie	Żuromin	Żuromin*
23.	Łódzkie	Piotrków	Wolbórz*
24.	Łódzkie	Rawa	Rawa Mazowiecka (rural)*
25.	Pomorskie	Kartuzy	Sierakowice*
26.	Mazowieckie	Gostynin	Gostynin (rural)*
27.	Mazowieckie	Sierpc	Szczutowo*
28.	Mazowieckie	Sierpc	Rościszewo*
29.	Podkarpackie	Mielec	Radomyśl Wielki*
30.	Świętokrzyskie	Kielce	Mniów*
31.	Podlaskie	Mońki	Goniadz*
32.	Wielkopolskie	Wolsztyn	Wolsztyn*
33.	Wielkopolskie	Ostrów Wielkopolski	Skalmierzyce*
34.	Kujawsko-Pomorskie	Aleksandrów	Zakrzewo*
35.	Lubuskie	Wschowa	Wschowa*
36.	Wielkopolskie	Poznań	Stęszew*
37.	Wielkopolskie	Leszno	Wjowo*
38.	Zachodniopomorskie	Białogard	Białogard (rural)*
39.	Podlaskie	Mońki	Knyszyn*
40.	Podlaskie	Sokółka	Janów*
41.	Opolskie	Opole	Niemodlin*
42.	Warmińsko-Mazurskie	Olsztyn	Jonkowo*
43.	Wielkopolskie	Wolsztyn	Przemęt*
44.	Wielkopolskie	Wolsztyn	Siedlec*
45.	Wielkopolskie	Nowy Tomysl	Miedzichowo*
46.	Wielkopolskie	Rawicz	Miejska Górka*
47.	Wielkopolskie	Grodzisk Wielkopolski	Grodzisk Wielkopolski*
48.	Zachodniopomorskie	Gryfino	Gryfino*
49.	Wielkopolskie	Ostrów Wielkopolski	Sieroszewice*
50.	Wielkopolskie	Nowy Tomysl	Opalenica*
51.	Małopolskie	Dąbrowa	Olesno*
52.	Podlaskie	Mońki	Krypno*
53.	Wielkopolskie	Szamotuły	Duszniki*
54.	Wielkopolskie	Poznań	Mosina*
55.	Mazowieckie	Maków	Plonawy-Bramura*
56.	Zachodniopomorskie	Koszalin	Sianów*
57.	Wielkopolskie	Kalisz	Opatówek*
58.	Wielkopolskie	Kalisz	Lisków*
59.	Kujawsko-Pomorskie	Radziejów	Bytów*
60.	Wielkopolskie	Środa Wielkopolska	Nowe Miasto Nad Wartą*

61.	Warmińsko-Mazurskie	Nowe Miasto	Kurzętnik*
62.	Wielkopolskie	Kalisz	Ceków-Kolonia*
63.	Wielkopolskie	Środa Wielkopolska	Zaniemyśl*
64.	Kujawsko-Pomorskie	Radziejów	Osiężyn*
65.	Dolnośląskie	Milicz	Krośnice*
66.	Wielkopolskie	Kalisz	Koźminek*
67.	Warmińsko-Mazurskie	Ilawa	Lubawa (rural)*
68.	Łódzkie	Skierniewice	Lipce Reymontowskie*
69.	Łódzkie	Sieradz	Goszczanów*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Importi dhe tranzitimi i shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, mishit të freskët, materialit biologjik, vezëve dhe produkteve të vezëve, produkteve të mishit të shpendëve dhe nënprodukteve të shpendëve, lejohet nga zona dhe kompartamente të shtetit të Polonisë, të cilat nuk kanë pasur njoftim të sëmundjes së pseudopestit të shpendëve për 12 muajt e fundit.

4. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, mishit të freskët, materialit biologjik, vezëve dhe produkteve të vezëve, produkteve të mishit të shpendëve dhe nënprodukteve të shpendëve që vijnë nga zonat e sipërcituara sipas pikës 2 të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve të informojnë të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

7. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

8. Urdhri nr. 93, datë 30.1.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së pseudopestit, të shfaqur në shtetin e Polonisë”, shfuqizohet.

9. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së

Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

URDHËR Nr. 107, datë 4.2.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE ME PATOGJENITET TË LARTË TË SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË SHTETIN E HUNGARISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) shpendëve dekorativë;
- ç) materialit biologjik të shpendëve;
- d) vezëve të shpendëve;
- dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;
- e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Hungarisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr.	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2
1.	Csongrád-Csanád	Szentes*
2.	Nógrád	Balassagyarmat*
3.	Békés	Orosháza*
4.	Békés	Szarvas*
5.	Jász-Nagykun-Szolnok	Kunszentmárton*
6.	Békés	Mezőkovácsháza*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare të garantojë origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara në pikën 2 të këtij urdhri.

7. Urdhri nr. 94, datë 30.1.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Hungarisë”, shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

**NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri**

URDHËR

Nr. 108, datë 4.2.2026

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE ME PATOGJENITET TË LARTË TË SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË SHTETIN E ITALISË

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) shpendëve dekorativë;
- ç) materialit biologjik të shpendëve;
- d) vezëve të shpendëve;
- dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;
- e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Italisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr.	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2	Ndarja administrative e nivelit 3*
1.	Friuli-Venezia Giulia	Udine	Povoletto*
2.	Veneto	Verona	Oppeano*
3.	Veneto	Verona	Isola Della Scala*
4.	Piemonte	Alessandria	Occimiano*
5.	Emilia-Romagna	Bologna	Minerbio*
6.	Emilia-Romagna	Forlì - Cesena	Forlì*
7.	Emilia-Romagna	Parma	Sorbolo*
8.	Lombardia	Lodi	Zelo Buon Persico*
9.	Lombardia	Cremona	Casale Cremasco-Vidolasco*
10.	Emilia-Romagna	Bologna	San Giovanni In Persiceto*
11.	Emilia-Romagna	Modena	Soliera*
12.	Emilia-Romagna	Ferrara	Voghiera*
13.	Emilia-Romagna	Modena	Modena*
14.	Lombardia	Brescia	Seniga*
15.	Piemonte	Novara	Novara*
16.	Lombardia	Mantua	Guidizzolo*
17.	Lombardia	Varese	Olgiate Olona*
18.	Lombardia	Mantua	Ceresara*
19.	Veneto	Venezia	Mira*

20.	Lombardia	Mantua	Goito*
21.	Lombardia	Mantua	Mamirolo*
22.	Lombardia	Mantua	Roverbella*
23.	Verona	Verona	Nogarole Rocca*
24.	Emilia-Romagna	Ferrara	Argenta*
25.	Piemonte	Torino	Front*
26.	Toscana	Pistoia	Aghiana*
27.	Veneto	Treviso	Fontebell*
28.	Emilia-Romagna	Ravenna	Lugo*
29.	Veneto	Verona	Vigasio*
30.	Veneto	Verona	Verona*
31.	Veneto	Verona	Valeggio Sul Mincio*
32.	Emilia-Romagna	Parma	Noceto*
33.	Veneto	Verona	Zimella*
34.	Veneto	Verona	Zevio*
35.	Veneto	Verona	Villafranca Di Verona*
36.	Toscana	Pisa	San Giuliano Terme*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informon të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhri nr. 99, datë 2.2.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Italisë”, shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i

Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

URDHËR
Nr. 109, datë 4.2.2026

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË INFLUENCËS AVIARE
ME PATOGJENITET TË LARTË TË
SHPENDËVE, TË SHFAQUR NË
SHTETIN E GJERMANISË**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

- a) shpendëve të gjallë shtëpiakë;
- b) zogjve 24-orësh;
- c) shpendëve dekorativë;
- ç) materialit biologjik të shpendëve;
- d) vezëve të shpendëve;
- dh) mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht;
- e) nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Gjermanisë, janë sipas tabelës së mëposhtme:

Nr	Ndarja administrative e nivelit 1	Ndarja administrative e nivelit 2	Ndarja administrative e nivelit 3
1.	Brandenburg	Märkisch-Oderland	Neuhardenberg*
2.	Bayern	Dingolfing-Landau	Simbach*
3.	Schleswig-Holstein	Steinburg	Krempmarch*
4.	Schleswig-Holstein	Steinburg	Schenefeld*
5.	Mecklenburg-Vorpommern	Rostock	Tessin*
6.	Mecklenburg-Vorpommern	Ludwigslust-Parchim	Ludwigslust-Land*

7.	Nordrhein-Westfalen	Paderborn	Delbrück*
8.	Nordrhein-Westfalen	Recklinghausen	Dorsten*
9.	Thüringen	Greiz	Zeulenroda-Triebes*
10.	Schleswig-Holstein	Plön	Lütjenburg*
11.	Niedersachsen	Cloppenburg	Garrel*
12.	Niedersachsen	Diepholz	Stuhr*
13.	Brandenburg	Potsdam-Mittelmark	Beetzsee*
14.	Mecklenburg-Vorpommern	Mecklenburgische Seenplatte	Röbel-Müritzk*
15.	Mecklenburg-Vorpommern	Vorpommern-Greifswald	Torgelow-Ferdinandshof*
16.	Mecklenburg-Vorpommern	Vorpommern-Rügen	Bergen auf Rügen*
17.	Brandenburg	Oberhavel	Kremmen*
18.	Baden-Württemberg	Alb-Donau-Kreis	Langenau*
19.	Niedersachsen	Cloppenburg	Bösel*
20.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Geldern*
21.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Goch*
22.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Rees*
23.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Kevelaer*
24.	Niedersachsen	Vechta	Vechta*
25.	Brandenburg	Märkisch-Oderland	Bamim-Oderbruch*
26.	Brandenburg	Pignitz	Plattendorf*
27.	Niedersachsen	Diepholz	Bamstorf*
28.	Schleswig-Holstein	Nordfriesland	Föhr-Amrum*
29.	Schleswig-Holstein	Nordfriesland	Sylt*
30.	Niedersachsen	Emsland	Geeste*
31.	Niedersachsen	Stade	Fredenbeck*
32.	Niedersachsen	Harburg	Tostedt*
33.	Niedersachsen	Oldenburg	Ganderkesee*
34.	Mecklenburg-Vorpommern	Vorpommern-Greifswald	Peenetal/Loitz*
35.	Brandenburg	Märkisch-Oderland	Letschin*
36.	Brandenburg	Märkisch-Oderland	Wriezen*
37.	Hessen	Wetteraukreis	Rockenburg*
38.	Niedersachsen	Cloppenburg	Friesoythe*
39.	Brandenburg	Uckermark	Lychen*
40.	Nordrhein-Westfalen	Wesel	Kamp-Lintfort*
41.	Niedersachsen	Rotenburg (Wümme)	Selsingen*
42.	Niedersachsen	Vechta	Goldenstedt*
43.	Thüringen	Nordhausen	Ellrich*
44.	Sachsen-Anhalt	Mansfeld-Südharz	Goldene Aue*
45.	Niedersachsen	Emsland	Lengerich*
46.	Niedersachsen	Rotenburg (Wümme)	Bremervörde*
47.	Niedersachsen	Stade	Oldendorf-Himmelpforten*
48.	Niedersachsen	Oldenburg	Harpstedt*
49.	Niedersachsen	Diepholz	Altes Amt Lemförde*
50.	Niedersachsen	Diepholz	Rehden*
51.	Mecklenburg-Vorpommern	Vorpommern-Rügen	Miltzow*
52.	Sachsen	Meißen	Ebersbach*
53.	Bayern	Straubing-Bogen	Geiselhöring*
54.	Nordrhein-Westfalen	Rhein-Erft-Kreis	Hürth*
55.	Niedersachsen	Verden	Thedinghausen*
56.	Niedersachsen	Oldenburg	Großenkneten*

57.	Nordrhein-Westfalen	Gütersloh	Rietberg*
58.	Nordrhein-Westfalen	Gütersloh	Verl*
59.	Schleswig-Holstein	Segeberg	Trave-Land*
60.	Niedersachsen	Grafschaft Bentheim	Wietmarschen*
61.	Nordrhein-Westfalen	Coesfeld	Lüdinghausen*
62.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Kleve*
63.	Schleswig-Holstein	Segeberg	Leezen*
64.	Niedersachsen	Oldenburg	Döttingen*
65.	Sachsen-Anhalt	Anhalt-Bitterfeld	Zerbst/Anhalt*
66.	Nordrhein-Westfalen	Gütersloh	Versmold*
67.	Schleswig-Holstein	Ostholstein	Fehmarn*
68.	Niedersachsen	Aurich	Domum*
69.	Nordrhein-Westfalen	Viersen	Kempen*
70.	Niedersachsen	Cloppenburg	Saterland*
71.	Niedersachsen	Osnabrück	Ostercappeln*
72.	Sachsen	Leipzig	Grimma*
73.	Mecklenburg-Vorpommern	Vorpommern-Rügen	Recknitz-Trebeltal*
74.	Sachsen-Anhalt	Altmarkkreis Salzwedel	Gardelegen*
75.	Niedersachsen	Emsland	Haselünne*
76.	Brandenburg	Havelland	Ketzin/Havel*
77.	Baden-Württemberg	Schwarzwald-Baar-Kreis	Donaueschingen*
78.	Sachsen	Nordsachsen	Wernsdorf*
79.	Nordrhein-Westfalen	Hamm	Hamm*
80.	Niedersachsen	Rotenburg (Wümme)	Sottrum*
81.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Weeze*
82.	Mecklenburg-Vorpommern	Ludwigslust-Parchim	Goldberg-Mildenitz*
83.	Mecklenburg-Vorpommern	Rostock	Bützow-Land*
84.	Niedersachsen	Göttingen	Gieboldehausen*
85.	Niedersachsen	Cloppenburg	Essen (Oldenburg)*
86.	Brandenburg	Märkisch-Oderland	Golzow*
87.	Hessen	Gießen	Hungen*
88.	Bayern	Cham	Furth im Wald*
89.	Nordrhein-Westfalen	Kleve	Kranenburg*
90.	Sachsen-Anhalt	Jerichower Land	Möckern*
91.	Sachsen	Leipzig	Geithain*
92.	Niedersachsen	Osnabrück	Artland*
93.	Sachsen-Anhalt	Harz	Ostervieck*
94.	Brandenburg	Teltow-Fläming	Trebbin*
95.	Schleswig-Holstein	Ostholstein	Eutin*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Certifikata veterinare garanton origjinën e ngarkesës së ardhur.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar

termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht për hyrjen në fuqi të këtij urdhri.

5. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

6. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit dhe Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve për çdo ngarkesë të shpendëve të gjallë shtëpiakë, zogjve 24-orësh, shpendëve dekorativë, materialit biologjik, vezëve të shpendëve, mishit të shpendëve të patrajtuar termikisht dhe nënprodukteve të shpendëve të patrajtuar termikisht që vijnë nga vendet e sipërcituara, sipas pikës 2 të këtij urdhri.

7. Urdhri nr. 92, datë 30.1.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së influencës aviare me patogjenitet të lartë të shpendëve, të shfaqur në shtetin e Gjermanisë”, shfuqizohet.

8. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

URDHËR
Nr. 110, datë 4.2.2026

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË GJUHËS BLU, TË
SHFAQUR NË SHTETIN E POLONISË**

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe pikës 1, të nenit 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit nga zonat e përcaktuara në pikën 2 të këtij urdhri për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë;

b) spermës dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

2. Zonat e prekura me sëmundjen e gjuhës blu, të shfaqur në shtetin e Polonisë, janë sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja administrative e nivelit të parë	Ndarja administrative e nivelit të dytë	Ndarja administrative e nivelit të tretë
Dolnośląskie	Bolesławiec	Bolesławiec (rural)*
Dolnośląskie	Dzierżonów	Pieszyce*
Dolnośląskie	Dzierżonów	Niemcza*
Dolnośląskie	Góra	Jemielno*
Dolnośląskie	Jawor	Mściwojów*
Dolnośląskie	Jelenia Góra	Jeźów Sudecki*
Dolnośląskie	Jelenia Góra	Podgórzyn*
Dolnośląskie	Legnica	Chojnów (rural)*
Dolnośląskie	Kamienna Góra	Kamienna Góra (rural)*
Dolnośląskie	Kamienna Góra	Lubawka*
Dolnośląskie	Kamienna Góra	Marciszów*
Dolnośląskie	Kłodzko	Bystrzyca Kłodzka*
Dolnośląskie	Lubań	Leśna*
Dolnośląskie	Lubań	Siekierczyn*
Dolnośląskie	Lwówek Śląski	Lwówek Śląski*
Dolnośląskie	Lwówek Śląski	Wleń*
Dolnośląskie	Kłodzko	Stronie Śląskie*
Dolnośląskie	Kłodzko	Radków*
Dolnośląskie	Środa Śląska	Kostomłoty*
Dolnośląskie	Środa Śląska	Malczyce*
Dolnośląskie	Świdnica	Jaworzyna Śląska*
Dolnośląskie	Świdnica	Marcinowice*
Dolnośląskie	Złotoryja	Pielgrzymka*
Dolnośląskie	Złotoryja	Świerzawa*
Dolnośląskie	Lubiń	Lubin (rural)*
Dolnośląskie	Lubiń	Ścinawa*
Dolnośląskie	Walbrzych	Gluszyca*
Dolnośląskie	Wołów	Wińsko*
Dolnośląskie	Ząbkowice Śląskie	Kamieniec Ząbkowicki*
Dolnośląskie	Ząbkowice Śląskie	Ziębice*
Dolnośląskie	Zgorzelec	Sulików*
Dolnośląskie	Zgorzelec	Węgliniec*
Opolskie	Brzeg	Lewin Brzeski*
Opolskie	Kędzierzyn-Koźle	Polska Cerekiew*
Opolskie	Opole	Niemodlin*
Pomorskie	Człuchów	Debrzno*
Pomorskie	Słupsk	Damnica*
Warmińsko-Mazurskie	Goldap	Banie Mazurskie*
Warmińsko-Mazurskie	Goldap	Goldap*

Warmińsko-Mazurskie	Lidzbark	Orneta*
Wielkopolskie	Czarnków-Trzcianka	Krzyż Wielkopolski*
Wielkopolskie	Kościan	Śmigiel*
Wielkopolskie	Konin	Kazimierz Biskupi*
Wielkopolskie	Międzychód	Kwilcz*
Wielkopolskie	Poznań	Czerwonak*
Wielkopolskie	Złotów	Zakrzewo*
Wielkopolskie	Wolsztyn	Siedlec*
Zachodniopomorskie	Drawsko	Czaplinek*
Zachodniopomorskie	Drawsko	Ostrowiec*
Zachodniopomorskie	Gryfino	Stare Czarnowo*
Zachodniopomorskie	Goleniów	Osina*
Zachodniopomorskie	Kołobrzeg	Dygowo*
Zachodniopomorskie	Kołobrzeg	Kołobrzeg (rural)*
Zachodniopomorskie	Pyrzyce	Lipiany*
Zachodniopomorskie	Pyrzyce	Pyrzyce*
Zachodniopomorskie	Ślawno	Darłowo (rural)*
Zachodniopomorskie	Stargard	Suchań*
Zachodniopomorskie	Świdwin	Polczyn-Zdrój*
Zachodniopomorskie	Świdwin	Świdwin (rural)*
Zachodniopomorskie	Szczecin	Szczecin*
Zachodniopomorskie	Szczecinek	Barwice*

Shënim. Simboli (*) nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.

3. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinarë vërteton që kafshët e gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës; dhe

ii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës; ose

iii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët; ose

iv. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga

vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i. vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjitha stereotipave të demonstruara të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje, në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

ii. identifikuar si të vaksinuar; ose

iii. është demonstruar se kishte antitrupe për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjitha stereotipave të demonstruara se janë të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

c) Certifikata shëndetësore veterinarë vërteton që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitrupeve ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë; ose

iv. i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v. sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore;

ç) Certifikata shëndetësore veterinarë vërteton që femrat dhuruese të embrioneve *in vivo* të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të

Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrukat ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative; ose

iv. i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agjentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v. embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.8, 4.9 dhe 4.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi. sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose nenin 8.3.10 të Kodit Shëndetësor të Kafshëve Tokësore.

4. Certifikata veterinare shëndetësore garanton origjinën e tyre sipas përcaktimeve në pikat 2 dhe 3 të këtij urdhri.

5. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve informojnë të gjithë subjektet importuese të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermës dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

6. Ky urdhër nuk zbatohet për ngarkesat e certifikuara para datës së hyrjes në fuqi të këtij urdhri.

7. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit informon rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë, spermës dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë.

8. Urdhri nr. 29, datë 9.1.2026, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu, të shfaqur në shtetin e Polonisë”, shfuqizohet.

9. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

NË MUNGESË DHE ME URDHËR
ZËVENDËSMINISTËR I BUJQËSISË
DHE ZHVILLIMIT RURAL
Fatmir Guri

VENDIM
Nr. 80, datë 16.12.2025

**NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË**

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Marsida Xhaferllari	kryesuese,
Fiona Papajorgji	anëtare,
Sonila Bejtja	anëtare,
Sandër Beci	anëtar,
Ilir Toska	anëtar,
Genti Ibrahim	anëtar,
Asim Vokshi	anëtar,
Marjana Semini	anëtare,

me sekretare Anjeza Puka, në datën 12.12.2025 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 1 (Gj) 2025 të Regjistrimit Themeltar që u përket:

KËRKUES: Gjergj Sokoli, përfaqësuar nga avokat Sokol Dedndreaj, me prokurë të posaçme.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Drejtoria e Përgjithshme e Policisë së Shtetit, përfaqësuar nga drejtori i përgjithshëm Ilir Proda.

AVOKATURA E SHTETIT, përfaqësuar nga avokati i shtetit Irma Qosja.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 117 (86-2021-58), datë 24.2.2021, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2024-3623, datë 24.9.2024, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtuashme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pika 1, shkronja “I” dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*Ligji Organik i Gjykatës*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Marjana Semini, mori në shqyrtim pretendimet e kërkuarit Gjergj Sokoli (*kërkuesi*), i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Drejtorisë së Përgjithshme të Policisë së Shtetit (*DPPSH*) dhe Avokaturës së Shtetit, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesi ka qenë punonjës policie në detyrën “shef i Seksionit” dhe “specialist” në seksionin kundër trafikëve të paligjshme, në seksionin kundër krimit të organizuar në Drejtorinë e Policisë së Qarkut Korçë nga muaji qershor i vitit 2006 deri në datën 13.1.2007. Në datën 31.1.2007 kërkuesi është ndaluar si i dyshuar për kryerjen e veprës penale të ushtrimit të ndikimit të paligjshëm ndaj personave që ushtrojnë funksione publike. Me shkresën nr. 301 prot., datë 25.1.2007 të Drejtorisë së Policisë së Qarkut Korçë, ai është pezulluar paraprakisht nga detyra, me motivacionin se ndaj tij kishte filluar procedimi penal. Me urdhrin nr. 133/1, datë 25.1.2007 (*urdhri për përjashtimin*) të drejtorit të përgjithshëm të Policisë së Shtetit, kërkuesi është përjashtuar nga Policia e Shtetit, me motivacionin “Për shkelje të betimit, abuzime të rënda me atributet e policisë dhe me mirëbesimin e publikut dhe për veprime që cenojnë në mënyrë të pariparueshme ligjin dhe detyrën”, duke urdhëruar edhe ndërprerjen e marrëdhënieve financiare.

2. Pas shqyrtimit të çështjes penale, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë, me vendimin nr. 258, datë 25.9.2007, ka vendosur deklarimin fajtor të kërkuarit për kryerjen e veprës penale “Ushtrimi i ndikimit të paligjshëm ndaj personave që ushtrojnë funksione publike”, të parashikuar nga neni 245/1, paragrafi i dytë, i Kodit Penal dhe dënimin me 2 vjet burgim dhe 500 000 lekë gjobë, vendim i cili është lënë në fuqi me vendimin nr. 133, datë 23.11.2007, të Gjykatës së Apelit Korçë. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 637, datë 25.11.2009, ka vendosur prishjen e vendimeve të gjykatës së shkallës së parë dhe të apelit, si dhe kthimin e

çështjes për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Korçë. Me shkresën nr. 446 prot., datë 8.5.2008, kërkuesi është liruar nga Institucioni i Ekzekutimit të Dënimeve Penale. Pasi çështja është dërguar për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Korçë, Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, bazuar në nenin 377 të Kodit të Procedurës Penale (*KPP*), ka tërhequr akuzën dhe Gjykata e Rrethit Gjyqësor Korçë ka vendosur kalimin e akteve të çështjes penale Prokurorisë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, e cila në datën 20.9.2010 ka vendosur pushimin e hetimit në ngarkim të kërkuarit. Nga përmbajtja e dosjes gjyqësore të administruar për efekt të gjykimit kushtetues ka rezultuar se në datën 9.1.2013 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë me kërkesëpadi për kompensimin e burgimit të padrejtë për periudhën nga 31.1.2007 deri në 8.5.2008.

3. Kërkuesi në datën 4.10.2013 i është drejtuar me kërkesëpadi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke kërkuar detyrimin e DPPSH-së/palë e paditur për të paguar pagën mujore nga data e arrestimit deri në momentin e përfundimit të shqyrtimit të padisë, për të paguar pagesën e avokatit, rikthimin në vendin e mëparshëm të punës, si dhe dëmshpërblimin shëndetësor dhe moral. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 642, datë 23.1.2014, ka vendosur shpalljen e moskompetencës lëndore dhe dërgimin e akteve Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, e cila, me vendimin nr. 2414, datë 15.5.2014, ka vendosur deklarimin e moskompetencës tokësore dhe dërgimin e akteve Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Korçë. Sipas akteve që ndodhen në dosjen gjyqësore rezulton se gjatë kohës që çështja ka qenë duke u shqyrtuar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë, në datën 26.6.2014 subjekti i interesuar, si palë e paditur në atë gjykim, ka depozituar disa prova shkresore, mes tyre edhe urdhrin për përjashtimin e kërkuarit nga strukturat e policisë. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë në seancat përgatitore të zhvilluara në datat 5.9.2014 dhe 3.10.2014, ku kërkuesi ka qenë i pranishëm, është shprehur për faktin se subjekti i interesuar ka depozituar këto prova, mes tyre edhe urdhrin për përjashtimin. Në vijim, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë, me vendimin nr. 517 akti, datë 3.10.2014, ka vendosur t'i parashtrojë Gjykatës së Lartë çështjen e mosmarrëveshjes së kompetencës tokësore mes Gjykatës Administrative

të Shkallës së Parë Korçë dhe Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, si dhe të vazhdojë shqyrtimin e çështjes deri në një vendim të Gjykatës së Lartë. Në lidhje me shqyrtimin e mosmarrëveshjes së kompetencës tokësore, Gjykata e Lartë, me vendimin nr. 00-2014-4100, datë 20.11.2014, ka vlerësuar Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë si gjykata kompetente për zgjidhjen e çështjes.

4. Pas shqyrtimit të themelit të çështjes, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 2895 (80-2015-1485), datë 28.5.2015, ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë dhe dëmshpërblimin e kërkuarit me 12 (dymbëdhjetë) paga për shkak të zgjidhjes së kontratës së punës pa shkaqe të arsyeshme. Pas ankimit të kërkuarit dhe DPPSH-së, Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 2369, datë 25.5.2017, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues.

5. Në rigjykim, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 258 (80-2018-260), datë 1.2.2018, ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë dhe detyrimin e DPPSH-së t'i paguajë kërkuarit si dëmshpërblim pagën e 12 (dymbëdhjetë) muajve punë, për shkak të paligjshmërisë së përjashtimit të tij nga Policia e Shtetit dhe rrëzimin e padisë për kërkimet e tjera, si të pabazuara në ligj. Ndaj vendimit ka paraqitur ankim subjekti i interesuar, DPPSH-ja, ndërsa kërkuari në datën 3.11.2020 ka paraqitur parashtrime me shkrim. Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 117 (86-2021-58), datë 24.2.2021, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe pushimin e gjykimit të çështjes për pjesën e pranimin të padisë. Në mënyrë të përmbledhur, Gjykata Administrative e Apelit ka arsyetuar se padia ishte paraqitur jashtë afatit ligjor 30-ditor nga momenti i marrjes dijeni për urdhrin e përjashtimit.

6. Në datën 20.4.2021 kërkuari ka ushtruar rekurs në Gjykatën e Lartë dhe në datën 3.5.2024 ka paraqitur kërkesë për përshpejtimin e shqyrtimit të çështjes, e cila është pranuar nga gjyqtari relator. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2024-3623, datë 24.9.2024, të marrë në dhomën e këshillimit, ka vendosur mospranimin e rekursit, pasi nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012 "Për

gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative", të ndryshuar (ligji nr. 49/2012).

7. Kërkuari në datën 21.1.2025 (*data e shërbimit postar*) i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual sipas objektit. Kolegji i Gjykatës në datën 11.4.2025 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

8. **Kërkuari**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se janë cenuar:

8.1. *E drejta e aksesit substancial e lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar dhe t'u mbrojtur*, pasi Gjykata Administrative e Apelit duke vendosur pushimin e çështjes dhe Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë mospranimin e rekursit, nuk kanë shqyrtuar në themel pretendimet e ngritura, për rrjedhojë është kufizuar e drejta për t'u dëgjuar dhe për t'u mbrojtur. Urdhri për përjashtimin nga policia nuk është komunikuar asnjëherë, megjithëse kërkuari ka kërkuar disa herë vënien e tij në dispozicion. Për këtë akt kërkuari ka marrë dijeni vetëm në seancën paraprake të datës 20.4.2015 në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe pas marrjes dijeni ka kërkuar shtimin e objektit të padisë për shfuqizimin e urdhrin. Për këtë arsye, vendimi i Gjykatës Administrative të Apelit është në kundërshtim me rrethanat e çështjes dhe situatën ligjore, sepse është i bazuar vetëm në indicie ose hamendësime të paverifikuara, kur sipas nenit 29 të ligjit nr. 8553, datë 25.11.1999 "Për Policinë e Shtetit" (ligji nr. 8553/1999) parashikohet detyrimi për komunikimin e aktit drejtpërdrejt. Gjykata Administrative e Apelit kishte detyrimin për të shqyrtuar në themel pretendimet dhe disponimi i saj ka cenuar të drejtën e aksesit. Komunikimi i drejtpërdrejtë i vendimit për përjashtimin është i lidhur edhe me ushtrimin në mënyrë efektive jo vetëm të së drejtës për ankim, por edhe për realizimin e një mbrojtjeje efektive, pasi pa njohur shkaqet që kanë shërbyer si bazë për dhënien e masës disiplinore, kërkuari nuk mund të ushtrojë në mënyrë efektive të drejtën për t'u mbrojtur duke paraqitur argumente, shkaqe dhe kundërshtime për motivet ku është bazuar masa disiplinore. Edhe Gjykata e Lartë, nëpërmjet vendimit të saj, nuk i ka

dhënë mundësi kërkuarit për t'u dëgjuar, duke shkelur të drejtën e aksesit.

8.2. *Parimi i barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit*, pasi Gjykata Administrative e Apelit nuk ka përmbushur detyrimin për t'u dhënë mundësi të barabarta palëve në gjykim.

8.3. *Standardi i arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka analizuar dhe arsyetuar asnjë prej shkaqeve ligjore të ngritura në rekurs, megjithëse ishin të lidhura me cenimin e parimeve kushtetuese si gjatë gjykimit, ashtu edhe në procedimin disiplinor, gjatë të cilit nuk është zbatuar asnjë e drejtë për kërkuarin. Shkeljet kanë qenë flagrante dhe kalojnë kufijtë e pavlefshmërisë absolute për shkak të shkeljes së hapur të ligjit. Për kërkuarin nuk është kryer asnjë procedurë hetimi disiplinor dhe nuk është kryer asnjë njoftim për urdhrin për përjashtimin. Në datën 25.1.2007 kur DPPSH-ja ka nxjerrë urdhrin për lirimin, kërkuari ka qenë në gjendje arresti (prej datës 13.1.2007). Dhënia e masës disiplinore është bërë pa u kryer asnjë verifikim për faktet, pa u marrë deklaratë nga dëshmitarët dhe pa u komunikuar me kërkuarin për shkeljet që i atribuoheshin, për rrjedhojë moszbatimi i procedurës e bën urdhrin të marrë në shkelje të ligjit dhe procedurës. Gjykata e Lartë duhet të kishte vlerësuar nëse kërkuarit i ishte dhënë mundësia për t'u dëgjuar për pretendimet e tij përpara organit administrativ. Megjithëse kërkuari ka parashtruar se nuk ka marrë dijeni për urdhrin e lirimit, si gjykata e apelit dhe Gjykata e Lartë nuk e kanë marrë në analizë dhe nuk e kanë arsyetuar këtë pretendim. Vendimi i Gjykatës së Lartë është i paarsyetuar, nuk janë pasqyruar shkaqet e parashtruara në rekurs dhe në parashtrimet shtesë, që ishin për cenimin e së drejtës së aksesit, të së drejtës për punë, të garantuar në nenin 49 të Kushtetutës dhe për dëmshpërblim, sipas nenit 44 të Kushtetutës. Për këto arsye, vendimi i Gjykatës së Lartë ka vënë në dyshim të drejtën për t'u dëgjuar dhe për të marrë përgjigje për pretendimet e parashtruara në rekurs, qoftë me arsyetim minimal.

9. ***Subjekti i interesuar, DPPSH-ja***, ka prapësuar, si vijon:

9.1. *Pretendimi për cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar*, për shkak të mungesës së dijenisë/komunikimit të urdhrin për përjashtimin, është i pabazuar. Nga materialet që ndodhen në dosje është e provuar se kërkuari ka marrë dijeni për vendimin e përjashtimit nga Policia e Shtetit, pasi ai ka qenë në gjendje arresti

dhe ndaj tij ka filluar çështja penale. Kërkuari ka kërkuar që të rikthehej në Policinë e Shtetit dhe ka ngritur padi në gjykatë në lidhje me këto kërtime, fakt që tregon se ka qenë në dijeni të largimit. Gjithashtu, kërkuari pretendimin për mosnjohimin e urdhrin për përjashtimin nga strukturat e Policisë së Shtetit nuk e ka ngritur më parë në instancat gjyqësore. Kërkuari nuk ka arritur të argumentojë pretendimet e tij në nivel kushtetues, por është përqendruar në mënyrën se si është ndjekur procedura administrative nga organi publik. Vlerësimi i afatit të parashkrimit të padisë është element thelbësor i zhvillimit të procesit dhe i legjitimitetit të tij, pasi lidhet drejtpërdrejt me ekzistencën e së drejtës së padisë. Në çështjen në shqyrtim, gjykata e apelit ka çmuar se e drejta e kërkuarit për shqyrtimin e kërtimeve të tij kundër aktit për përjashtimin nga Policia e Shtetit dhe rivendosjen e pasojave është shuar për shkak të kalimit të afatit ligjor, të parashkuar nga ligji i posaçëm. Për këtë shkak, bazuar në nenin 112 të Kodit Civil kërkuari nuk mund t'i mbrojë të drejtat e tij të pretenduara të cenuara nga ndërprerja e kontratës së shërbimit publik nëpërmjet gjykatës dhe kjo e fundit nuk mund t'i marrë në shqyrtim gjyqësor.

10. ***Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit***, ka prapësuar si vijon:

10.1. *Pretendimi për cenimin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar e për t'u mbrojtur* është i pabazuar. Pretendimet e ngritura nga kërkuari për cenimin e procesit të rregullt ligjor gjatë procesit disiplinor janë ngritur vetëm në parashtrimet drejtuar Kolegjit Administrativ dhe jo në rekurs. Në këto rrethana kërkimet e tij kanë rënë në dekadencë, për sa kohë nuk janë ngritur në rekurs në mënyrë që edhe pala e paditur të njihej me to dhe të paraqiste parashtrimet e saj. Vlen të theksohet se edhe në rast se çështja kthehet për rigjykim në Gjykatën e Lartë, kërkuari nuk mund të paraqesë asnjë pretendim shtesë. Çdo pretendim që nuk është parashtruar në rekurs konsiderohet sikur është hequr dorë. Pretendimi i kërkuarit se ka marrë dijeni për përjashtimin e tij nga Policia e Shtetit pas më shumë se 8 vjetësh është i pabazuar. Ai ka marrë dijeni për ndërprerjen e marrëdhënieve të punës si i përjashtuar nga Policia e Shtetit së paku në datën 1.11.2011, kur ka bërë kërkesë për rikthimin në punë dhe kërkesëpadia është paraqitur jashtë afatit 30-ditor që ka njohur ligji i posaçëm nr. 8553/1999.

Kërkuesi nuk ka arritur të provojë se është privuar nga e drejta për të parashtruar pretendimet e tij për cenimin e së drejtës së aksesit.

10.2. *Pretendimin për cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit* kërkuesi e ka parashtruar vetëm në mënyrë deklarative, duke pasqyruar disa qëndrime të kësaj Gjykate. Për më tepër, nga aktet rezulton se kërkuesi ka pasur mundësi për të ndjekur të gjithë hapat proceduralë dhe për të paraqitur mbrojtjen e tij. Nëse kërkuesi ka dështuar të paraqesë brenda afatit pretendime ose të ndjekë rrugët e duhura të ankimit, kjo nuk i atribuohet shkeljes nga ana e gjykatave, por neglizhencës ose strategjisë së tij.

10.3. *Pretendimi për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor është i pabazuar.* Kërkimi për mosnjohimin e urdhrit për përjashtimin nuk përbëjnë objekt shqyrtimi në Gjykatë, pasi në thelb argumentet e tij nuk paraqesin asnjë cenim të natyrës kushtetuese, por kanë të bëjnë me vlerësimin e provave nga gjykatat e zakonshme. Gjithashtu, pretendimi i kërkuesit për t'u dëgjuar në fazën administrative të dhënies së masës disiplinore është shqyrtuar në mënyrë të plotë nga Gjykata Administrative e Apelit, e cila i ka vlerësuar pretendimet të pabazuara. Edhe vendimi i Gjykatës së Lartë i përmbush standardet për arsyetimin e vendimit gjyqësor.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesit

11. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Referuar neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të Ligjit Organik të Gjykatës, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të Ligjit Organik të Gjykatës, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për

rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

12. Gjykata vlerëson se kërkuesi, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore kushtetuese, legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, pasi është palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor ndaj të cilit ka ngritur pretendime.

13. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, Gjykata konstaton se subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka pretenduar se kërkimet për cenimin e procesit të rregullt ligjor gjatë procesit disiplinor të tij, të zhvilluar nga DPPSH-ja, janë ngritur vetëm në parashtrimet drejtuar Kolegjit Administrativ dhe jo në rekurs. Gjykata vëren se në ankimin kushtetues individual kërkuesi nuk ka ngritur pretendime në lidhje me procesin disiplinor (administrativ), për rrjedhojë pretendimi i subjektit të interesuar në këtë drejtim është i pabazuar. Ndërkohë, subjekti tjetër i interesuar, DPPSH-ja, ka prapësuar se kërkuesi pretendimin për mosnjohimin e urdhrit për përjashtimin nga strukturat e Policisë së Shtetit nuk e ka ngritur më parë në instancat gjyqësore. Gjykata, nisur nga fakti se thelbi i pretendimeve të kërkuesit lidhet me marrjen dijeni efektivisht për urdhrin për përjashtimin, do ta analizojë këtë pretendim së bashku me themelin e pretendimeve.

14. Në vijim, Gjykata vlerëson se kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual pas përfundimit të procesit gjyqësor në të tria shkallët e sistemit gjyqësor të zakonshëm dhe pasi ka shteruar në formë e substancë mjetet e zakonshme të ankimit ndaj vendimeve të gjykatave më të ulëta, për rrjedhojë ai nuk ka mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

15. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i Ligjit Organik të Gjykatës ka parashikuar afatin ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Vendimi i kundërshtuar i Gjykatës së Lartë mban datën 24.9.2024, ndërsa kërkesa është paraqitur në Gjykatë në datën 21.1.2025, pra brenda afatit ligjor 4-mujor.

16. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, Gjykata vëren se kërkuesi i ka paraqitur pretendimet për cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor

në drejtim të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar e mbrojtur, parimit të barazisë së armëve e kontradiktoritetit, si dhe të së drejtës për t'u dëgjuar të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

17. Për pretendimin e cenimit të *parimit të barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit*, në këtë Gjykatë kërkuar ka parashtruar vetëm referenca në jurisprudencën kushtetuese, por nuk ka parashtruar argumente konkrete për të provuar këtë pretendim në nivel kushtetues. Në këto rrethana, Gjykata vlerëson se pretendimi nuk mund të merret në shqyrtim.

18. Në lidhje me pretendimet e tjera, Gjykata konstaton se kërkuar pretendimin për cenimin e së drejtës për t'u dëgjuar e për t'u mbrojtur e ka ndërlidhur me *cenimin e së drejtës së aksesit substancial*, për këtë arsye ato do të trajtohen në drejtim të së drejtës së aksesit substancial. Në vijim, Gjykata vlerëson se duke nisur nga fakti që argumentet e parashtruara nga kërkuar në thelb i referohen mënyrës së arsytimit të vendimeve gjyqësore të marra nga Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë për sa i përket momentit të marrjes dijeni të urdhrit për përjashtimin nga strukturat e policisë dhe mënyrës së interpretimit të ligjit të zbatueshëm, duke e konsideruar kërkesëpadinë si të paraqitur jashtë afatit ligjor, të gjitha pretendimet do të analizohen së bashku në drejtim të së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor

19. Kërkuar ka pretenduar se Gjykata Administrative e Apelit duke vendosur pushimin e çështjes për shkak të paraqitjes së kërkesëpadisë jashtë afatit, si dhe Gjykata e Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit nuk kanë shqyrtuar në themel pretendimin kryesor për mosnjohim të urdhrit për përjashtimin. Arsytimi i Gjykatës Administrative të Apelit se kërkimi për shfuqizimin e këtij urdhri është paraqitur jashtë afatit ligjor 30-ditor bie në kundërshtim me rrethanat e çështjes, situatën ligjore dhe është i bazuar vetëm në hamendësime të paverifikuara. Sipas kërkuar, urdhri për përjashtimin nuk i është njohur asnjëherë drejtpërdrejt dhe ai ka marrë dijeni vetëm gjatë seancës paraprake të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë.

20. Subjekti i interesuar, DPPSH-ja, ka prapësuar se kërkuar ka qenë në dijeni për urdhrin për përjashtimin, pasi ka qenë në gjendje arresti për shkak të fillimit të procedimit penal. Pas përfundimit të çështjes penale ai ka kërkuar që të rikthehej në Policinë e Shtetit, duke ngritur padi në gjykatë në lidhje me këto çështje. Gjithashtu, kërkuar në ankimin kushtetues individual nuk ka arritur të argumentojë pretendimet e tij në nivel kushtetues.

21. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, ka prapësuar se pretendimi i kërkuar se ka marrë dijeni për përjashtimin e tij nga Policia e Shtetit pas më shumë se 8 vjetësh është i pabazuar. Ai ka marrë dijeni për ndërprerjen e marrëdhënieve të punës si i përjashtuar nga Policia e Shtetit së paku kur ka bërë kërkesë për rikthimin në punë dhe më pas i është drejtuar me padi gjykatës administrative të shkallës së parë, dukshëm jashtë afatit 30-ditor që ka njohur ligji i posaçëm nr. 8553/1999.

22. Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për çështjen, pasi akses i gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 5, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Lidhur me arsytimin e vendimeve gjyqësore, Gjykata ka pohuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsytimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 21, datë 26.9.2022; nr. 67, datë 10.11.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata ka pohuar në mënyrë konstante se është detyrë e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të vlerësojnë faktet dhe provat e administruara, si dhe të interpretojnë ligjin për qëllim të procesit gjyqësor që ato zhvillojnë, ndërsa detyra e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e

gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës (*shih vendimet nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 33, datë 14.11.2022; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e kujdesshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 30, datë 29.5.2023, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Në këndvështrim të standardeve të mësipërme kushtetuese, Gjykata do të vlerësojë nëse kërkuesi ka marrë përgjigje për pretendimin thelbësor të parashtruar gjatë gjykimit të çështjes së tij për momentin e marrjes dijeni të urdhrin për përjashtimin, si dhe nëse ky kërkim është vlerësuar nga Gjykata Administrative e Apelit dhe Gjykata e Lartë në kuadër të garancive që ofron neni 42 i Kushtetutës për procesin e rregullt ligjor. Në këtë kuptim do të analizohet nëse interpretimi i ligjit të zbatueshëm nga gjykatat për zgjidhjen e çështjes, duke e konsideruar kërkesëpadinë si të paraqitur jashtë afatit ligjor, ka qenë ose jo arbitrar në këndvështrimin kushtetues në drejtim të *së drejtës së aksesit të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor*.

26. Në rastin konkret, Gjykata vëren se pas fillimit të procedimit penal nga Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, kërkuesi është përjashtuar nga Policia e Shtetit me motivacionin “*Për shkelje të betimit, abuzime të rënda me atributet e policisë dhe me mirëbesimin e publikut dhe për veprime që cenojnë në mënyrë të pariparueshme ligjin dhe detyrën*”. Ndërkohë, sikurse rezultoi edhe nga rrethanat e çështjes, Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë në datën 20.9.2010 ka vendosur pushimin e hetimit në ngarkim të kërkuesit. Në vijim, nga materialet e dosjes gjyqësore rezultoi se kërkuesi, me kërkesën e datës 1.11.2011 drejtuar Drejtorisë së Policisë së Qarkut Lezhë, ka kërkuar rikthimin në strukturat e Policisë së Shtetit dhe nuk rezultoi të ketë marrë përgjigje nga kjo e fundit.

27. Në datën 4.10.2013 kërkuesi i është drejtuar me padi Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë duke kërkuar detyrimin e DPPSH-së për të paguar pagën mujore nga data e arrestimit deri në momentin e përfundimit të shqyrtimit të padisë, për të paguar pagesën e avokatit, rikthimin në vendin e mëparshëm të punës, si dhe dëmshpërblimin

shëndetësor dhe moral. Sikur u parashtrua në rrethanat e çështjes (*shih paragrafin 3 të vendimit*), Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur shpalljen e moskompetencës lëndore dhe dërgimin e akteve Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, e cila, nga ana e saj, ka vendosur deklarimin e moskompetencës tokësore dhe dërgimin e akteve Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Korçë.

28. Gjykata vëren se sipas akteve që ndodhen në dosjen gjyqësore, gjatë kohës që çështja ka qenë duke u shqyrtuar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë, rezultoi se: *së pari*, subjekti i interesuar, DPPSH-ja, me shkresën e datës 24.6.2014 (e cila mban shënimin nga sekretaria gjyqësore “*depozituar nga pala e paditur në datën 26.6.2014*”), ka depozituar provat shkresore në funksion të atij procesi gjyqësor, ku mes tyre është edhe një kopje e urdhrin për përjashtimin e kërkuesit nga strukturat e policisë; *së dyti*, nga procesverbalet e seancave përgatitore të zhvilluara në datat 5.9.2014 dhe 3.10.2014, gjatë të cilave kërkuesi ka qenë i pranishëm, rezultoi se Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë ka administruar provat e depozituara nga subjekti i interesuar me shkresën e sipërcituar të datës 24.6.2014, mes tyre edhe urdhrin për përjashtimin e kërkuesit nga strukturat e policisë. Në kushtet kur kërkuesi ka qenë i pranishëm gjatë këtyre dy seancave përgatitore kur Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë ka administruar urdhrin për përjashtimin nga strukturat e policisë, Gjykata vlerëson se ai ka marrë dijeni për të, për rrjedhojë nuk qëndron pretendimi i tij se nuk ka marrë dijeni për urdhrin e përjashtimit.

29. Në vijim, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë, me vendimin nr. 517 akti, datë 3.10.2014, ka vendosur t'i parashtrojë Gjykatës së Lartë çështjen e mosmarrëveshjes së kompetencës tokësore dhe vazhdimin e shqyrtimit të çështjes deri në shprehjen me vendim të Gjykatës së Lartë. Pas zgjidhjes së mosmarrëveshjes së kompetencës dhe caktimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë si gjykatë kompetente, çështja është regjistruar në datën 20.3.2015. Nga përmbajtja e dosjes gjyqësore rezultoi se në seancën përgatitore të datës 20.4.2015 të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, DPPSH-ja ka paraqitur përsëri prova shkresore, mes të cilave edhe urdhrin për përjashtimin. Kërkuesi ka qenë i pranishëm në atë seancë, duke marrë dijeni për këto prova. Seanca e radhës (e datës 5.5.2015) nuk është

zhvilluar për shkak të mosparaqitjes së kërkuësit për arsye shëndetësore. Ndërsa në seancën e datës 18.5.2015 kërkuësi ka paraqitur kërkesë për shtimin e objektit të padisë, duke kërkuar edhe shfuqizimin e urdhrit për përjashtimin dhe sipas përmbajtjes së kësaj kërkesë rezulton se ai ka pretenduar se ka marrë dijeni për këtë akt pas vënies në dispozicion nga subjekti i interesuar në kuadër të hetimit gjyqësor të çështjes. Në seancën e fundit, të datës 28.5.2015, pas administrimit të provave të paraqitura nga palët ndërgjyqëse, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë dhe detyrimin e DPPSH-së t'i paguajë kërkuësit dëmshpërblim me 12 (dymbëdhjetë) muaj pagë, për shkak të zgjidhjes së kontratës së punës pa shkaqe të arsyeshme dhe rrëzimin e padisë për kërkimet e tjera, si të pabazuara në ligj. Kjo gjykatë ka arsyetuar se pretendimi i kërkuësit për shfuqizimin e urdhrit për përjashtimin është i pabazuar, pasi urdhri nuk është një akt administrativ, shfaqje e vullnetit të administratës publike gjatë ushtrimit të funksioneve të saj, por është shfaqje e vullnetit të administratës publike në cilësinë e punëdhënësit për zgjidhjen e kontratës së punës, për të cilën mund të ngrihet padi për kërkimin e pasojave që rrjedhin nga zgjidhja e kontratës së punës. Këtë qëndrim Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë e ka bazuar edhe në vendimin unifikues nr. 7, datë 1.6.2011 të Gjykatës së Lartë (*shih faqet 5–8 të vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë*).

30. Pas ankimit të kërkuësit dhe DPPSH-së, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në po atë gjykatë, me tjetër trup gjykues, duke arsyetuar se gjykata e shkallës së parë ka shkelur rëndë rregullat për zgjidhjen e kërtimeve të palëve, duke mos u shprehur për të gjitha kërkimet në tërësi dhe ka vepruar në kundërshtim me dispozitat e Kodit të Procedurës Civile.

31. Në rigjykim, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur kryerjen e ekspertimit vlerësues të dëmit pasuror dhe jopasuror, si dhe mjeko-ligjor të kërkuësit. Në përfundim, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur pranimin pjesërisht të padisë, dëmshpërblimin me pagë për 12 (dymbëdhjetë) muaj punë, për shkak të paligjshmërisë së përjashtimit të tij nga Policia e

Shtetit dhe rrëzimin e padisë për kërkimet e tjera, si të pabazuara në ligj. Ndaj vendimit ka paraqitur ankim DPPSH-ja, ndërsa kërkuësi në datën 3.11.2020 ka paraqitur parashtime me shkrim. Gjykata Administrative e Apelit, mes të tjerave, ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe pushimin e gjykimit të çështjes për kërkimet lidhur me shfuqizimin e urdhrit për përjashtimin. Gjykata e apelit ka arritur në përfundimin se e drejta e kërkuësit për t'iu drejtuar me ankim gjykatës së juridiksionit të zakonshëm për kundërshtimin e urdhrit për përjashtimin është ushtruar tej afatit 30-ditor të parashikuar nga ligji i posaçëm. Kërkuësit i janë ndërprerë marrëdhëniet e punës dhe ato financiare në datën 13.1.2007. Padia objekt i këtij procesi është ngritur pas përfundimit të një procesi tjetër gjyqësor, për kompensimin për burgimin e padrejtë (i përfunduar në datën 15.4.2013) dhe sipas vendimit përkatës të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, gjatë atij procesi janë administruar akte të tjera të korrespondencës mes kërkuësit dhe punëdhënësit, si dhe kartela e punësimit. Sipas gjykatës së apelit, pretendimi i kërkuësit se nuk ka qenë në dijeni të urdhrit për përjashtimin dhe se ka marrë dijeni për këtë urdhër në datën 20.4.2015 (gjatë seancës paraprake të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë) është i pabazuar, pasi provat shkresore, duke përfshirë edhe urdhrin për përjashtimin, janë depozituar nga punëdhënësi edhe me herët, në datën 24.6.2014 (*shih paragrafin 28 të vendimit*). Ndërsa Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit ka vendosur mospranimin e rekursit, pasi nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012. Gjykata e Lartë ka vlerësuar se nuk rezulton që Gjykata Administrative e Apelit të mos ketë garantuar zhvillimin e një hetimi të plotë dhe të gjithanshëm të çështjes ose të mos ketë sqaruar rrethanat dhe faktet që lidhen me mosmarrëveshjen objekt gjykimi dhe se parashtimi në rekurs i pretendimeve që lidhen vetëm me çështje të vlerësimit të provave del jashtë juridiksionit rishikues dhe ekskluzivisht ligjor të Gjykatës së Lartë (*shih faqen 8 të vendimit të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë*).

32. Nga analiza në tërësi e rrethanave të çështjes dhe vendimeve gjyqësore, Gjykata vëren se kërkimi thelbësor i kërkuësit i ngritur gjatë procesit gjyqësor lidhet me marrjen dijeni të urdhrit për përjashtimin

nga strukturat e policisë. Kërkuesi ka pretenduar se urdhri nuk i është komunikuar drejtpërdrejt dhe se ai ka marrë dijeni vetëm në datën 20.4.2015 gjatë zhvillimit të seancës paraprake në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, kur nga subjekti i interesuar, DPPSH-ja, janë paraqitur provat në funksion të procesit gjyqësor objekt kundërshtimi edhe në këtë Gjykatë. Në fakt, sikur u parashtrua më sipër (*shih paragrafin 28 të vendimit*), procesi gjyqësor ka nisur në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë dhe gjatë dy seancave përgatitore të zhvilluara në atë gjykatë, ku kërkuesi ka qenë i pranishëm, janë cituar provat e depozituara nga subjekti i interesuar në datën 26.6.2014 (me shkresën e datën 24.6.2014), mes tyre edhe një kopje e urdhrit për përjashtimin e kërkuesit nga strukturat e policisë. Në këto kushte dhe bazuar në provat e administruara, Gjykata Administrative e Apelit ka analizuar të gjitha rrethanat dhe ka arritur në përfundimin se kërkuesi ka qenë në dijeni të urdhrit për përjashtimin të paktën në datën 1.11.2011, kur ka bërë kërkesë për rikthimin në strukturat e Policisë së Shtetit, por në çdo rast ai ka marrë dijeni gjatë seancave përgatitore të zhvilluara në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë dhe se padia e tij për shfuqizimin e urdhrit për përjashtimin nga strukturat e policisë është paraqitur jashtë afatit ligjor 30-ditor të parashikuar në ligjin specifik.

33. Në vijim, Gjykata vlerëson të evidentojë se, si rregull, gjatë procesit administrativ për largimin nga detyra, administrata, si punëdhënëse, nuk mund t'i shmanget detyrimit për t'i njoftuar individit aktin e largimit nga detyra. Megjithatë, Gjykata vëren se kërkuesi ka qenë në dijeni të ndërprerjes së marrëdhënieve të punës, për rrjedhojë edhe të ndërprerjes së marrëdhënieve financiare, për shkak të arrestimit të tij, sepse: *së pari*, në datën 9.1.2013 kërkuesi i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë me kërkesëpadi për kompensimin e burgimit të padrejtë dhe gjatë këtij procesi gjyqësor ai i është referuar faktit që është i papunë, ndërkohë që rezulton se Drejtoria e Policisë së Qarkut Korçë ka depozituar prova shkresore, përfshirë edhe urdhrin për përjashtimin e kërkuesit nga policia; *së dyti*, kërkuesi, që në momentin e depozitimit të padisë, në objektin e saj ka kërkuar edhe rikthimin në punë, duke lënë të nënkuptuar se ai i referohet faktit që nuk është më në marrëdhënie pune; *së treti*, ndonëse kërkuesi ka pretenduar se në seancën e

datës 20.4.2015 është njohur me urdhrin e përjashtimit dhe ka paraqitur kërkesë për shtimin e objektit të padisë, duke kërkuar edhe shfuqizimin e atij urdhri, nga përmbajtja e dosjes gjyqësore të administruar për efekt të gjykimit kushtetues rezulton se ai ka marrë dijeni më parë gjatë gjykimit në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë. Më konkretisht, në datën 26.6.2014 kur nga subjekti i interesuar janë depozituar prova shkresore, mes tyre edhe urdhri për përjashtimin e kërkuesit, të cilat janë administruar nga Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Korçë; *së katërti*, edhe Gjykata Administrative e Apelit e ka argumentuar qëndrimin e saj për pabazueshmërinë e pretendimit të kërkuesit për mosmarrjen dijeni të urdhrit për përjashtimin, duke vënë në dukje se argumenti i tij për marrjen dijeni për atë urdhër vetëm në datën 20.4.2015 (gjatë seancës paraprake të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë) nuk mbështetet në fakte e në prova. Ndonëse nga përmbajtja e dosjes gjyqësore rezulton se në seancën paraprake të datës 20.4.2015 në gjykimin në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, DPPSH-ja ka paraqitur urdhrin për përjashtimin e kërkuesit nga Policia e Shtetit, kjo nuk ka qenë hera e parë që ky urdhër paraqitet si provë në atë proces gjyqësor. Gjykata Administrative e Apelit ka konstatuar se të njëjtat akte janë paraqitur më herët nga subjekti i interesuar në vitin 2014 (me shkresën e datës 24.6.2014) gjatë gjykimit në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Korçë, për rrjedhojë kërkesëpadija e tij është vlerësuar e paraqitur jashtë afatit ligjor 30-ditor sipas ligjit specifik.

34. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se vendimet e gjykatave të juridiksionit të zakonshëm i përmbushin elementet e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor. Ato kanë arsyetuar vendimet e tyre bazuar në provat e administruara në gjykim, të shqyrtuara dhe vlerësuara në tërësi dhe në harmoni me njëra-tjetrën. Gjykata e apelit i ka dhënë përgjigje të arsyetuar pretendimit të kërkuesit për marrjen dijeni të urdhrit për përjashtimin, duke parashtruar argumente për rrëzimin e tij dhe interpretimi që i ka bërë ligjit për zgjidhjen e mosmarrëveshjes, nisur edhe nga periodha e gjatë që ka kaluar nga momenti kur ka ndodhur largimi nga detyra i kërkuesit deri në paraqitjen e kërkesëpadiisë, nuk rezulton të jetë arbitrar në këndvështrimin

kushtetues, pasi kërkuksi ka marrë përgjigje të arsyetuar për kërkimin e tij. Gjithashtu, arsyetimi i kufizuar i vendimit të Gjykatës së Lartë është në përputhje me standardet e Gjykatës për këto lloj vendimesh, duke përmbushur kriteret në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor.

35. Për rrjedhojë, në përfundim, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuksit për cenimin e *së drejtës së aksesit substancial të lidhur me standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor* është i pabazuar, sipas arsyetimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj dhe kërkesa duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 16.12.2025.

Shpallur më 4.2.2026.

Kryesuese: Marsida Xhaferllari

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Sonila Bejtja, Sandër Beci, Ilir Toska, Genti Ibrahim, Asim Vokshi, Marjana Semini.

URDHËR

Nr. 163, datë 9.2.2026

PËR DELEGIM KOMPETENCE

Në mbështetje të germës “d”, të nenit 28, të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”, germa “c” e pikës 2 të nenit 9, të ligjit nr. 111/2018, “Për Kadastrën”; të neneve 28 dhe 29 të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative”, në funksion të mbarëvajtjes së veprimtarisë administrative dhe zbatimit të detyrimeve të parashikuara në kuadrin ligjor në fuqi,

Faqe | 2732

URDHËROJ:

1. Delegimin e kompetencave z. Andi Proko, drejtor i Drejtorisë së Kompensimit dhe Monitorimit të Regjistrimit Fillestar, për sa vijon:

- Për të nënshkruar shkresat me karakter njohës dhe informues, dalëse të Drejtorisë së Përgjithshme pjesë e fushës së përgjegjësisë së Drejtorisë së Kompensimit dhe Monitorimit të Regjistrimit Fillestar që u drejtohen të tretëve (personat fizikë, persona juridike privat), si dhe ato të drejtuara strukturave të varësisë së ASHK-së, në lidhje me procesin e kompensimit, në zbatim të ligjit nr. 20/2020, “Për përfundimin e proceseve kalimtare të pronësisë në RSH”.

2. Pavarësisht delegimit të kompetencave sipas këtij urdhri, drejtori i Drejtorisë së Kompensimit dhe Monitorimit të Regjistrimit Fillestar, nëse e gjykon të nevojshme, mund t’i përcjellë për nënshkrim drejtorit të përgjithshëm shkresat që i vlerëson të një rëndësie të veçantë.

3. Delegimi i kompetencës sipas këtij urdhri nuk përfshin aktet administrative dhe detyrat të cilat duhet të miratohen dhe të ushtrohen nga drejtori i përgjithshëm, në zbatim të nenit 9, të ligjit nr. 111/2018, “Për Kadastrën”.

4. Në rast mungese në detyrë të drejtorit të Drejtorisë së Kompensimit dhe Monitorimit të Regjistrimit Fillestar, delegimi i kompetencës konsiderohet i ndërprerë për periudhën e mungesës në kuptim të nenit 29, pika 2, germa “c”, e Kodit të Procedurave Administrative. Gjatë mungesës kompetenca ushtrohet nga drejtori i përgjithshëm.

5. Kompetenca e deleguar sipas pikës 1 të këtij urdhri, të ushtrohet duke filluar nga data e miratimit të këtij urdhri deri në shfuqizimin e tij.

6. Ngarkohet Drejtoria e Kompensimit dhe Monitorimit të Regjistrimit Fillestar dhe z. Andi Proko, dhe Sektori i Arkiv-Protokollit në Drejtorinë e Përgjithshme për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletore Zyrtare.

DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Lorena Goxhobelli

VENDIM*(i shkurtuar)*

Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë, me vendimin nr. 6339, datë 29.10.2025, vendosi shpalljen e zhdukjes së shtetasit Valmir Miri, i datëlindjes 6.12.1972, lindur në Gramëz, Krujë dhe banues në Krujë, si dhe caktimin e shtetases Eda Miri si kujdestare për administrimin e pasurisë së tij.

KËRKESË

Shtetasi Artan Zefi kërkon pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Lezhë shpalljen të vdekur më datë 16.7.1999, të shtetasit Fran Zefi, i datëlindjes 9.12.1976, i lindur dhe banues në Tale, Lezhë.

KËRKUES
Artan Zefi

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2026

Adresa: Rr. “Nikolla Jorga”, Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 640 lekë

Vulosur elektronikisht nga Qendra e
Botimeve Zyrtare
Date: 2026/02/12 14:36:28 +02'00'
3566ebfbbb9244f88a0ab99ed467b545